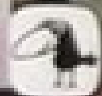
CARL-JOHAN VALLGREN

BİR GARİP AŞK ÖYKÜSÜ

roman

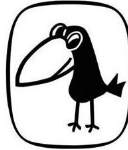
metis

Carl–Johan Vallgren

BİR GARİP AŞK ÖYKÜSÜ

Çeviren: **Ali Arda**

metis

Carl–Johan Vallgren, 1964’te İsveç’in Linköping kentinde doğdu. Barmenlik ve orman işçiliği de yapan yazarın ilk kitabı *Nomaderna* 1987’de yayımlandı. Söz ve müziği çoğunlukla kendisine ait şarkıları içeren beş albümle müzik alanında da adını duyurmuş olan Vallgren, Malmö, Madrid, Kopenhag ve Berlin’de yaşadıktan sonra Stockholm’e yerleşmiştir. Yedinci ve son romanı *Bir Garip Aşk Öyküsü* yayımlandığı 2002 yılında August Strindberg adına verilen İsveç’in en önemli edebiyat ödülü August’u kazandı. İsveç’te başka edebiyat ödülleri de kazanan ve aralarında Almanca, Flemenkçe, Fransızca, İngilizce, İspanyolca, İtalyanca, Japonca ve Rusçanın da bulunduğu çeşitli dillere çevrilen *Bir Garip Aşk Öyküsü* yazarın Türkçedeki ilk kitabıdır.

Metis Yayınları
BİR GARİP AŞK ÖYKÜSÜ
Carl–Johan Vallgren

İsveççe Basımı:
Den vidunderliga kärlekens historia,
Albert Bonniers Förlag, 2002
© Carl–Johan Vallgren, 2002
© Metis Yayınları, 2006

Bu kitap İsveç Enstitüsü'nün
çeviri yardımıyla yayımlarımıştır.

İlk Basım: Ekim 2006

Edebiyat Yayın Yönetmeni:
Müge Gürsoy Sökmen

Kapak Resmi: Francisco Goya,
Sardin'in Cenaze Töreni, 1812–19

Dizgi ve Baskı Öncesi Hazırlık:
Metis Yayıncılık Ltd.

ISBN 975–342–592–9

...Sandığınızdan daha yakın bir akrabanızdan, Bayan F...

West Tisbury
Martha's Vineyard, Mass, ABD
15 Temmuz 1994

Sevgili Bayan Fågel,

Her şeyden önce bende derin anılar bırakan ziyaretiniz için teşekkür ederim. Umarım bu ziyaretinizle sizi meşgul eden soruların bir kısmına yanıt bulmuşunuzdur. Diğer birçok uğraş alanı gibi isim araştırması da benim ufkumun epeyce uzağında kalır. Ama sizin durumunuzda, anne tarafının soyadını koruduğunuz için, bir sonuca ulaşmak daha kolay. Sizin de tahmin ettiğiniz gibi benim soyadım atalarımın Alman adının İngiliz diline uyarlanmış hali.

İyice yaşlandım, neredeyse ilk Barefoot'un vardığı yaştayım. Tabii bunun yalnızlık denilen bir bedeli var. Eğer tahminleriniz doğruysa siz, baba tarafından yaşayan en yakın akrabam olmalısınız.

Chilmark bölgesinde ona ait anılara sahip bir tek ben kaldım. 1914'te, dünya savaşı başlamadan çok kısa bir süre önce, kabakulak nedeniyle öldü.

Öldüğünde saygı duyulması gereken bir yaşa, yüz bir yaşına ulaşmıştı. O yaz ben de sekizime basmıştım. O zamanlar, yaptığınız kısa ziyarette sizin de gördüğünüz Martha's Vineyard adasının, ziyaretçi akınına uğrayan bir açık hava müzesine dönmesine daha çok vardı. Ben ona büyükbaba diyordum. Gerçi bu doğru bir adlandırma değildi; o bütün çocuklarından daha uzun süre yaşamıştı ve gerçekte benim büyükbabamın babasıydı.

Mektuba ilaveten gönderdiğim notlar onun, akrabalarımız, her şeyden önce ablalarım ve benim hakkımda birinci elden anlattıklarına dayanıyor. Diğer bir kısmı ise onun hakkında, yarım yüzyıldan fazla bir zaman öncesine dayanan benim araştırmalarım. Ayrıca Almanya'daki arşiv bilgilerinin hizmetinize hazır olduğunu belirtmeliyim. Königsberg'deki belgelerin size özellikle ilginç geleceğinden eminim. Fakat sizin de tahmin edeceğiniz nedenlerle orijinal belgeler savaşın hercümercinde kaybolmuş durumda.

O yaşarken, ben henüz onun öyküsünün ayrıntılarını anlayamayacak kadar gençtim; en çok hatırladığım yüzü bez bir maskeyle kaplı, dost canlısı küçük bir adam olduğu, bir de işaret dilinde uzman olmasıydı. Ziyaretine

gittiğim bir gün, dudaklarını hiç kıpırdatmamasına rağmen, içimde fısıltı gibi bir ses duydum: *Susarak bir soytarı gibi görünmek, konuşarak bu konuda duyulan bütün şüpheleri yok etmekten iyidir.* Daha sonra bu sözün, bir zamanlar buluşmuş olduğu Lincoln'a ait olduğunu öğrendim.

Sağır ve dilsiz ilk kişi Martha's Vineyard'a 1790'lı yıllarda gelir. Akraba evliliğine bağlı olarak bu illet bütün çevreye yayılır. Benim gençliğimde adadaki her evde bir sağır–dilsiz vardı. Tisbury ve Chilmark bucaklarında yaşayanların neredeyse üçte biri sağır–dilsizdi. Bazı köylerde halkın önemli bir kısmının duyma sorunu vardı. Bu nedenle bütün ada halkı işaret dilini öğrenmişti. Benim gibi duyma sorunu olmayanlar iki dili birden öğrenmişti. Ben, annem ve babam sağır olduğu için, İngilizceden önce işaret dilini öğrenmiştim. Sağırlık sorunu o kadar olağandı ki, bu yörelerde sağırlık diye bir kavram yoktu. Biz sağırları *sağır* olarak görmüyorduk. Onlar *bizim* aramızda değil, biz *onların* arasında yaşıyorduk. Adanın kültürünü sağırlar şekillendirmişti; onların dünyası bizim dünyamızdı.

Bu baskın gen, etkisini ancak ellili yıllarda kaybetti ama biz yaşlıların bir kısmı işaret dilini koruduk. Bunu müstehcen şeylerden bahsetmek (bu hiç de olmaz değildi) ya da ziyaretçi ve turistleri özel konuşmalarımızdan uzak tutmak için değil de, adanın ortak dili olduğu için yaptık. Bu dil İngilizce kadar yaygın ve ayrıca deyimler açısından konuşma dilinden daha zengin bir dil. Bugünlerde, *National Geographic'in* bir sayısında, Batı Hint Adaları'nın Providence Island bölgesini anlatan bir makale okudum; oradaki halk kendi aralarında konuşurken eski Maya işaret dilini kullanıyormuş. Size bu makalenin bir kopyasını yollayacağım, belki bir faydası olur.

Notlarımda, Barefoot'un hayatının Avrupa'da geçen ilk yarısına yoğunlaşsam da, doğal olarak ben onun Amerika'daki tarihine daha aşinayım. Aile arasındaki bir efsaneye göre, iki ayrı kadından dört çocuğu olmasına rağmen, sizin büyükannenizin büyükannesine o kadar bağlıymış ki, o öldükten sonra hiçbir kadına gerçek bir bağlılık duymamış. Ben ve kız kardeşlerim, sülalenin duyma sorunu olmadan doğan ilk üyeleriyiz.

Kendinize bir *sesin* ne olduğunu hiç sordunuz mu, Bayan Fågel? Birçok nedenin yanı sıra, bilincimizle kurduğumuz ilişkinin kör noktalarını göstermesi açısından da ilginç bir soru bu.

Ses havadaki molekülleri dalgalar halinde yayan bir titreşimdir. Normal bir

insan yirmi ila yirmi bir bin hertz titreşimindeki sesleri duyar. Saniyede yirmi frekansın altındaki dalgalara bildiğiniz gibi ses altı denir, yirmi binin üzerindekilere de ses üstü. Yarasalar yalnızca ses üstü dünyasında yaşar, yani tıbbi olarak duymazlar, daha çok hissederler. Ses altı dünyasında timsahlar, balinalar, Pampa devekuşları ve kasuarlar yaşarlar. Burada da duymak anlamsız bir kavramdır. Çünkü bu hayvanlar bizim anladığımız anlamda "duymaz"lar. Örneğin timsahların kulağı yoktur. Onlar bedenleriyle dinlerler. Dış dünyadaki titreşimleri karın derilerinin alımdaki sinirlerle kaydederler.

Beni ziyaret ettiğinizde Barefoot'un hangi dünyada yaşadığını sordunuz. Bana göre o, bizim bildiğimiz duyu dünyasının dışında yaşadı. Bilimin henüz bilmediği bir frekansta "duydu".

Ölümünden hemen sonra yapılan otopside birçok şaşırtıcı fizyonomik paradoksa rastlandı. Örneğin kalbi çok büyüktü; Barefoot bir cüce olmasına rağmen, kalbi normal bir insanın kalbinin iki katıydı. Tıbbi kayıtlarında bu dikkat çekici ayrıntıya rastladığımda, bunu sembolik olarak yorumladım; onun hayatı, tıpkı sizin büyükannenizin büyükannesininki gibi, bir aşk öyküsüydü. Doktor onun kayıtlarına "tüm arazlarına rağmen yaşadı" diye yazmış; daha çocukluğunun ilk yıllarında durması gereken bir kalple, tek böbrekle, yalnızca biri çalışan akciğerle ve o zamanın uzmanlarına göre yaklaşık yarım yüzyıl midesini kemiren bir tümörle. Ama otopsi sırasında ortaya çıkan en büyüleyici şey işitme organının durumuydu: İnsanda denge sağlayan vestibüler yoktu. Bu durumda yürüyememesi, hatta hareket edememesi gerekirdi.

Ölümünden bir ay sonra, Boston'daki teratoloji kliniğinde, ceset üzerinde daha kapsamlı bir araştırma yapıldı. Otopsi uzmanı, –çarpık doğumlar konusunda uzmandı– sağ kulağının, çekiç kemiğinin biraz katılaşmış olmasına karşın, çocukluğunun ilk dönemlerinde –tahminen iki yaşına kadar– sağlam olabileceğini iddia etti. Bu iddia ilk yapılan otopsi sonuçlarıyla çelişiyordu. Eğer bu sonuçlar doğruysa, çocukluğunun ilk yıllarında, çok az da olsa duyabiliyor demekti.

İşte bu onun ebedi sırrını, sağır-dilsiz bir adamın nasıl olup da böylesi müthiş bir müzik yeteneğine sahip olduğunu açıklayabilirdi. Titiz araştırmaların ima ettiği gibi belki de çocukluğunda –işitme yeteneği

bütünüyle yok olmadan önce– ton ve ses kavramını öğrenmeye vakit bulmuştu.

İşitebilen insanların, sağırların dünyasını zihinlerinde canlandırabilmesi oldukça zordur. Bunun için sesin hiç olmadığı bir dünyayı tahayyül edebilmek gerekir: rüzgârın sesini, konuşmaları ya da sevdiklerinin kahkahalarını duyamadığın bir dünyayı; sesin ne olduğunun tahayyül edilemediği bir dünyayı. Sağır olarak doğan biri, sessizlik ya da sesin eksikliği hakkında konuşmaz. Sağırlığından şikâyetçi de olmaz. Tıpkı kör olarak doğmuş birinin görme yeteneği olmadığı için yakınmaması gibi, çünkü görmenin nasıl bir şey olduğunu zihninde canlandıramaz. Tıpkı sizin, Bayan Fågel, hiç yaşamadığınız bir şeyin, tanımadığınız bir insanın ya da varlığını bilmediğiniz bir şeyin eksikliğini duymamanız gibi. Bütün bunlar –körlük, sağırlık– olsa olsa birer metafordur.

“Sözcükler, düşünceleri doğururken ölürler,” diye yazar ünlü arazbilimci Lew Wygotski. Bununla, düşünce ve dilin birbirini aştığını ima eder. “Düşünce sözcükleri giyer giymez ölür,” diye iddia eden Schopenhauer'la aynı çizgidedir. Sözcükler yalnızca tecrübelerimize gönderme yapar; konuşmanın amacı insanlar arasındaki ortak çağrışımları açığa çıkarmaktır. Ama belki bu sonucu elde etmenin başka bir yolu daha vardır. Bazen bir resim, binlerce sözcükten daha fazla şey söyler. Ya da müzik; bir duygu durumunu yaratıcıdan dinleyiciye aktarmak için iyi bir araçtır.

Hiç değilse kesin olan bir şey var ki, herhangi bir dil öğrenmeyen sağırın hayatı zindan olur. İnsanlar ve eşyaların ismi yoktur; yaşam bir kaos olur, kronoloji yok olur. Soru ve cevap kavramı anlamsızlaşır, soyutlama varlığını kaybeder, zekâ iki yaşındaki birinin düzeyinde kalır. Çünkü geçmiş ve geleceğin sembolik alanına ancak dil aracılığıyla girilebilir; soyutlama ve sınıflandırma dil aracılığıyla yapılır.

Benim anne-babamın İngilizceden daha zengin bir dili vardı: işaret dili. Bu dil konuşma dilinin tersine dört boyutlu bir dildir, uzayın üç boyutunun yanında zamanın içinde de vuku bulur ve çok kısa bir sürede duyulmamış ölçüde bilgi verir. Çocukların işaret dilini, duygularını agu sesleri çıkartarak sözcüklerle ifade etme olgunluğuna erişmeden çok önce, henüz üç aylıkken öğrendikleri iyi bilinen bir gerçektir. Benim öğrendiğim ilk işaret süt oldu. Anne-babama göre o zaman dört aylıkmışım, yani normal bir ailede normal

bir çocuğun süte olan açlığım ancak bağırarak ifade ettiği bir yaşta. Benim ilk gördüğüm rüyalar işaretlerden oluşuyordu: mesaj işaretleyen eller, sessiz sözler, görsel bilgi gibi sözler, dudakların dilsiz hareketi, hareketli semboller. Hâlâ işaretlerden oluşan rüyalar gördüğüm oluyor.

Dayım, Henry Russel-Price, Amerika'nın önde gelen şairlerindendi ama iyi şiirden anlayan, zevk sahibi dar bir çevrenin dışında hiç tanınmazdı. O, işaret dili şairiydi. Çocukken onu ziyaret ettiğim günleri hatırlıyorum; ilham geldiğinde bedeninin nasıl seğirdiği ve kendisini işaretlere nasıl teslim ettiği hâlâ aklımda. Tanrı vergisi bir yeteneğe sahipti, adanın yaşlıları hâlâ onun hakkında konuşur. Amerika'nın her yerinde, işaret diliyle konuşan çevrelerde, onun şiirlerini hiç yorulmadan saatlerce “ezberden aktaran” insanlara rastladım.

Sağır olmayanların çoğu sağırların kültürü hakkında pek bir şey bilmiyor. İşaret diliyle yapılan mizah ve alayın nasıl olabileceğini, işaretle şarkı söyleyen koroyu ve akşamleyin bütün müşterilerin sağır olduğu bir restorana girmenin nasıl bir duygu olduğunu ve oradaki havayı; masalarda yıldırım hızıyla hareket eden elleri, biri komik bir şey “söylediğinde” sessizliğin birden nasıl bir kahkaha tufanıyla dağıldığını; ya da işaret diliyle konuşan iki insanın arasına girmek anlamına gelen “nezaket suçunu”, ya da gözlerini ellerine dikerek başkalarının konuşmalarını “dinlemenin” ne kadar ayıp olduğunu.

Ben böyle bir kültür ortamında yetiştiğim için, bütün bunlar bana yabancı gelmiyor. Ama ne zaman bu kültürü tanımayan birine anlatmaya kalksam benzetmeler yapmak zorunda kalıyorum. Aynı şey Barefoot için de geçerli; ne zaman onun olağanüstü yeteneği ve yaşamını anlatmaya kalksam mecaza başvurmak zorunda kalıyorum.

Bazı nörologlar bilincin dış dünyayla eşzamanlı olmadığını iddia ediyorlar. Biz gerçekliği kısa bir gecikmeyle yaşarız. O kısa anda beyin bizim için vazgeçilmez olmayan duyu verilerini eler. Belki bu bakış açısı büyük büyük dedemizin yeteneğinin anlaşılmasını kolaylaştırabilir. Normal insanlardan farklı olarak o, duyu etkilenimleriyle eşzamanlı yaşıyordu ve duyu verilerini elemek için zaman kaybetmiyordu. Bundan dolayı yalnızca daha fazla bilgiyi süzmekle kalmıyor, ayrıca insanların düşüncelerini daha hızlı öngörebiliyordu.

Gördüğünüz gibi yine, doğruluğu kanıtlanamaz şeyler üzerine konuşuyoruz. Ego, yalnızca büyük bir bilincin haritasıdır, tıpkı dilin daha geniş bir alanın haritası olması gibi, ve alanın kendisiyle karıştırılmamalıdır.

Fark ettiğiniz gibi, Bayan Fågel, tüm bunları ancak büyük bir çaba sarf ederek ilginize sunabiliyorum; sık sık tefsir, benzetme ve örneklemelere başvuruyorum. Ama eminim ki Barefoot'un olağanüstü yeteneği, onun duyusal eksikliklerinin yerini dolduruyordu.

Her insanın dünyayı anlamak için özel bir yeteneği vardır. Kaybolan bir duyunun yerini başka bir duyu alır. Sağırlar gözleriyle işitir ve işaretle konuşur. Helen Keller, Tadoma metoduyla sağır ve körlerin dünyayı anlayabileceği bir yordam geliştirmiştir: dokunmak. Sağır ve kör biri parmaklarını konuşan birinin dudak ve gırtlağına dokundurarak ne konuştuğunu “duya”biliyor. Avucuna yazdığı işaret ve harflerle başkasının da kendisini anlamasını sağlayabiliyor.

Bizim atalarımız sağırların aptal muamelesi gördüğü bir Avrupa'da doğdu. Orada henüz işaret dili yaygınlaşmamıştı. Graham Bell ve Helen Keller ortaya çıkana kadar engelliler hakkındaki düşünce değişmedi. Doğa Barefoot'un duyma eksikliğini başka bir şeyle telafi etti. Ama bunu, bilimin diyarında açıklamanın mümkün olmadığı radikal bir şekilde yaptı. İşte bu nedenle benim notlarım, *bizim* yeteneğimizin gizemini açıklayabilmek için, benzetmelerle dolu.

Açık sözlü olmama müsaade edin, Bayan Fågel, *biz'i* bilerek kullanıyorum. Daha sizinle ilk karşılaşmamızda anladım ki siz, *bizden* birisiniz, küçük topluluğumuzun sırdaşısınız. Ve peşinde olduğunuz şey, atalarımız değil, kendinizsiniz, bir de rasyonel bir açıklaması olmadığı için sizi korkutan bu yetenek... Martha's Vineyard'da bunu anladığımı fark ettiniz ve bu nedenle kendinizi korumaya çalıştınız.

“İşitme organsız duymanın mümkün olduğu” o anların sizde, bende olduğundan daha sık yaşandığına inanıyorum. Bunun basit bir açıklaması var: Siz onun yeteneğinden daha çok pay almışsınız. Bu yetenek bende düzensiz olarak açığa çıkıyor, ama artık beni daha az korkutuyor. (Şimdi size bu satırları yazarken hizmetçi, evin çalışan tek saatine göz atmak için odama doğru geliyordu. Neyi merak ettiğini “duydum”, kapıya geldiğinde, rahatsız edilmemek için, “Dörde geliyor,” diye bağırdım. “Teşekkürler,”

diye bağırdı. Yirmi yıllık hizmeti sürecinde bu duruma şaşırmamayı öğrenmişti.)

Şimdi Barefoot'un bana ilk defa olağanüstü sırrını açıkladığı yaşlardayım. Babamın böyle bir yeteneği var mıydı bilmiyorum, vardıysa da bunu sezdirmedi. Ama halalarımın yetenekleri vardı ve bunu ölene kadar dış dünyadan saklamaya çalıştılar.

Artık uzun ve zengin bir yaşamın sonuna gelmekteyim. Bu öykü unutulmamalı. Siz, Bayan Fågel, bana en iyi seçimmiş gibi görünüyorsunuz; Barefoot'un yaşamını size anlatacağım, beni sizden daha iyi anlayacak kim var? İkimiz de, bir hilkat garibesinin aşkının gecikmiş meyveleriyiz. Atlantik'in öte yakasında, küçük bir Kuzey ülkesinde yaşasanız da, baba tarafından en yakın akrabamsınız.

En önemlisi de atalarımızın yeteneğine sahipsiniz. Bu nedenle bu öyküyü sizin ellerinize bırakıyorum.

15 Temmuz 1994, Tisbury
Jonathan Barefoot

I

Doktor Johann Götz 1813 yılının bir şubat akşamı muayenehanesinde, ecza dolabındaki ilaç şişelerini düzenlerken, kehribar taşlı o eski gümüş yüzüğü buldu. On dört yıl önce karısının hediye ettiği nişan yüzüğüydü bu. O zamanlar, ünlü Albertina Üniversitesi'ndeki tıp eğitimini daha yeni bitirmiş ve Königsberg'deki muayenehanesini yeni açmıştı. Kızları henüz doğmamış, iki hizmetçileri olmamış, serveti büyümemiş ve daha önceki unvanlarının yanına aşağılayıcı berber-cerrah unvanı eklenmemişti. Bütün gün yaptığı muayenelerle hassaslaşmış parmak uçları, yüzüğü ağrı kesici merhem ve müshilleri koyduğu dolabın rafları arasındaki bir çatlakta buldu. Yüzük, yoğun bir haftanın hercümerci içinde yanlışlıkla orayı boylamış olan, dondurulmuş cıva kremi kutusunun yanındaydı.

Pencerenin önünde durdu. İki gündür şehri kasıp kavuran kar fırtınası hâlâ devam ediyordu. Yüzüğü en son ne zaman görmüştü hatırlayamadı. Eski ticaret evindeki mutat taşınmalardan birinde kaybolmuş olmalıydı. O zamanlar muayenehanesi, müşteri yoğunluğuna göre, giderek daha büyük odalara taşınıyordu.

Muayene masasının üzerindeki gaz lambasını yaktı ve yüzüğü ışığa tuttu. Taşın içine akrepler ailesinden, Mısır'ın gizli kutsal akrebiyle akraba bir böcek, bir kınkanatlı hapsolmuştu. Götz alet dolabından bir büyüteç aldı. Bir tıp adamının soğukluğuyla incelemeye başladı. Çarpık haline bakılırsa, böceği kozasından çıkar çıkmaz yakalamıştı ölüm. Kafası normalin iki katı, neredeyse bedeni kadardı. Altı ayağın yalnızca üçü gelişmişti. Çenesi ve antenleri hiç yoktu. Reçine camdan tuzağına aldığında çoktan ölmüş olmalıydı.

Doktor yüzüğü parmağına geçirdi ve refah içinde geçen yılların fizyonomisinde yarattığı tahribata rağmen, yüzüğün hâlâ parmağına oturduğunu görmek onu mutlu etti. Şanslı bir adam olduğunu düşünüyordu. On dört yıl önce olduğu gibi, ona hâlâ ateşli bir aşkla bakan bir karısı, ne çeneleri, ne bacakları eksik olan iki kusursuz kızı vardı. Muayenehanesi her geçen gün daha da büyüyor, her kar fırtınasında ihtiyacı olan dinlenme fırsatını bulduğu için seviniyordu, yeminli düşmanlarının bile saygı duyduğu bir ismi vardı. Lavoisier'in kimyası üzerine yaptığı araştırmalardan dolayı ünü Doğu Prusya’nın sınırlarını aşmıştı.

Çocukların üst kattan gelen kahkahası, karısının çocukları anne şefkatine

bulanmış bir sesle uyarması, mutlu bir ailenin varlığını teyit ediyordu.

Götz, son merhem şişesini de yerleştirdikten sonra dolabın kapağını kapadı. Laboratuvar masasının üzerindeki galvanik pil yığınının hemen yanında –bunları Königsberg'in burjuva kadınlarının migren ağrılarını tedavi etmek için yeni almıştı– fakülte yıllarından kalma büyüteç vardı. İçinden gelen bir dürtüyle yüzüğü merceğin altına koydu ve reflektörü çalıştırdı. Gözlerinin önüne minyatür bir dünya yayıldı: kum taneleri, toz parçacıkları, mikroskobik hava baloncukları ve daha önce çıplak gözle göremediği minik bir böcek larvası. Binlerce yıl önce, çürümüş bir ağaç gövdesinden, dayanılmaz neolitik güneşle eriyip akan reçine, geçmiş zamanlardan günümüze bir parça taşımıştı. Bu, tarihöncesi, hiç değilse temel uyumun bozulmadığı zamanlardan rehin düşmüş bir kınkanattı. Doktor amberin güzelliğinden aldığı ilhamla düşlere daldı; tehditkâr savaşçılarla dolu Viking gemileri, atlı Haçlılar ve Alman ticaret gemileri, vahşi Prusyalılarla amber ticareti yapmak için Pregel ırmağından yukarı doğru çıkıyorlardı. O bölgeler doktorun beşiğiydi, dünyanın o köşesinde doğmuştu. Çoğu tüccar ve doktor olan akrabalarının soyu Brusyalı, Prusyalı ya da Ruslara dayanıyordu. İçindeki bilge, doktoru yorum yapmaya teşvik ediyordu; amber toplayıcılarının çocukları, ortaçağın sonlarında bir zaman, Praglı Adalbert, Bruno von Querfurt, Hermann von Salsa, ya da efsanevi başka bir Haçlı şövalyesi tarafından Hıristiyan olmaya zorlanmışlardı. Atalarım, diye düşündü doktor ürpererek, hayvanlara ve atalarının ruhlarına tapınıyorlar, kutsal addettikleri ağaçların önünde diz çöküyorlar, kurban olarak ağaçlara asılmış kölelerin bedenlerinin etrafında esrik şarkılar söylüyorlardı; belki şimdi onun merceğinin altındaki gümüş bir yuvaya kakılmış reçine de böyle bir ağaçtan damlamıştı. Hilkat garibelerini de kurban ediyorlardı, tavşandudaklıları, körleri, sağır-dilsizleri ve ikiz oğlan çocuklarının sonra doğmuş olanını.

Karısı, oda hizmetçisinin yardımıyla çocukları yataklarına götürürken, yukardan gelen tatlı aşk müziğine farkında olmadan gülümseyen doktor, düşsel yolculuğuna devam etti. Pomerania, Galinden, Natangen; Gallus Anonymus'un adlarını dehşetle andığı ataları, bu efsanevi ülkelerin amber toplayıcıları, avcı ve binicileriydiler. Doktor özlemle anılan İbrahim ibni Yakub'u –İspanyol Mağribilerinin hesabına kölelerin ülkesine yolculuk yapmış ve vahşi adamlardan armağan olarak aldığı kocaman göğüslü kadına

âşık olmuştu– saygıyla bahsedilen Magdeburg olaylarını, mistik bir merak konusu olan Titmar von Merseburg vakayinamelerini ve Peter von Duisburg'un tarikat kayıtlarındaki Haçlıların asker soğukluğunu hatırladı.

Doktor tarihi tasvirlerin onu bunaltan ayrıntı zenginliğine şaştı, ama dikkati iç resimlerden dışarıya, merceğin optiğinden gördüğü kınkanada çevrildi; çenesi yoktu, kafası aşırı büyüktü. Bu gudubet böcek –merceğin altında yirmi kat büyümüştü– doktorun anlayamadığı bir nedenle irkilmesine neden oldu.

Mercekten gözlerini kaldırdı ve gündüz düşünün son parçalarının da dağılmasını bekledi. Dışarıdan, muayenehanenin önünden nal ve bir kızağın çıngırak sesleri geldi. Her kimse, bu fırtınada ve bu saatte dışarıda olması için çok önemli bir nedeni olmalı, diye düşündü.

Kar fırtınasıyla boğuşan kadına kapıyı, Götz ailesinin hizmetçisi ve aynı zamanda, ilk kızları Elisabet'in yedi yıl önceki doğumundan beri dadılık da yapan Fransceska Beyer açtı. Beyer daha sonra, Baltık denizindeki beşiğinden aldığı kurt sürüsü ulumasını Königsberg'in eski semtine saçan kuzey rüzgârlarının gözlerini neredeyse kör etmesine rağmen, o akşam gelenin genç bir kız olduğunu ve ayrıca ne mal olduğunu da hemen anladığını söyleyecekti. Kız sanki mayıs ortasındaymış gibi giyinmişti; safran sarısı ayakkabılar, sorguçlu bir şapka ve omuzlarına atılmış, düğmeleri çözük bir Venedik paltosu.

“Doktor Götz'le konuşabilir miyim?” dedi titreyerek. “Çok acil, ölüm kalım meselesi.”

Kızın incecik elbiseleri ve ceset gibi sararmış yüzü karşısında, içinde bir merhamet duygusu uyanan hizmetçi onu hole aldı. Kızdan misk ve esmeramber kokusu yayılıyordu. Hizmetçi, kızın paltosunun altında, dantelli bir korse dışında neredeyse çıplak olduğunu fark etti.

“Ama... İsa adına,” dedi bir tabureyi gösterirken. “Doktoru çağıracağım, size de içinizi ısıtacak bir çay getireyim.”

İki dakika sonra arkasında hizmetçi ile doktor göründü, altıncı hissiyle evde olan hiçbir önemli şeyi kaçırmayan karısı Catherine Götz de gelmişti. Kız yere çökmüş ağlıyordu. Üçü birlikte tutup ayağa kaldırdılar, henüz tabureye oturtmuşlardı ki kız hemen ayağa fırladı ve bağırdı:

“Benim bir şeyim yok. Polonyalı kız, doğum yatağında ölüyor. Ayrıca Bayan Vogel de doğuruyor, Madam Schall doktora kızak yolladı, eski dostmuşsunuz. Zengin yoksul ayırmadan hayat kurtardığınızı biliyoruz...”

Kızın histerik hali doktoru, gençliğinin, aile saadetiyle sonsuza kadar örtülü kalacağını umduğu bir dönemi hakkında hemen sorguya çekilmekten kurtardı. Karısı hizmetçinin yardımıyla perişan olmuş kızı teskin etmeye çalışırken, doktora hemen çantasını alıp gelmesini söylemişti.

Götz merdivenleri iki adımda aşarak muayenehaneye indi. Çantasını her zamanki yerinde, kapının arkasındaki pirinç kancada buldu. Doğum söz konusu olduğu için iki neşter, bir kıskaç, kanamaya karşı merhem, bir düzine bandaj, pamuk kompres, yeni alınmış ve henüz şişesi açılmamış afyon çözeltisiyle alet çantasını takviye etti.

Bütün bunları yaparken yüzüğün hâlâ parmağında olduğunu fark etti. Hiçbir açıklamaya girişmeden ya da hiç direnç göstermeden kendini, geçmiş günlerin utanç dolu anılarının sarhoşluğuna bıraktı. Madam Schall'ın, şehrin Sackheim bölgesindeki, o zamanlar “arzular evi” denilen aşk kurumunun müdavimlerindendi.

Albertina'daki öğrencilik yıllarında, Königsberg süvarilerinin düzenlediği bir baloda Catherine Mahlsdorf’la karşılaştıktan ve yemek salonunun Şam işi perdelerinin arkasında gizlice öpüştükten sonra parayla dindirilen arzunun bağımlısı olmuştu. Doktor, savaş yıllarında Madam Schall'ın işletmesinde aynı kaderi paylaşan altı farklı ulustan kadın olduğunu hatırlıyordu. Madam Schall, bu kadınlardan olan kız çocuklarının, açık artırmaya çıkartılacak yaşa geldiklerine kanaat getirene kadar, evin içinde çılgınca koşuşturmalarına müsaade ediyordu. Doktor Fransız kolonilerinin birinden gelen zenci bir kadını hatırlıyordu; kakao rengi teni ve sert yün gibi saçları vardı. Doğu Guyana prensesi olduğu söyleniyordu. Başka bir söylentiye göre de, önce köle olarak Rus çariçesine satılmış, sonra Hollandalı bir maceracının peşine takılarak kaçmış ve Hollandalı onu zarda Madam Schall'a kaptırmıştı. Doktor tiksinerek açık artırmaya çıkarılan dokuz yaşındaki bir kızı hatırladı, durmadan ağlayan kızın bekâretini bir denizci satın almıştı. Ve aynı tiksintiyle, çocuğu, hatta torunu olacak yaştaki müşterilerini çıplak karşılayan ve konuşan bir hamura benzeyen Agrafena Nehludova adındaki kocaman, gri saçlı Rus kadını da hatırladı; etrafında

sayısız sabun, parfüm, koku tuzu ve kolonya olan bir divana uzanır, takılar, saç tokaları, aynalar, müstehcen yayınlar, her yaş ve her toplum kesiminden hayranlarının vanilyalı kâğıtlara yazdığı mektuplarla kuşatılmış, ipek ve saten denizinin içinde, vazoya konulmuş çalıya benzerdi. Bir akşam doktor da, sadece bir şişe Malvoisie ve Havana enfiyesinin kokusundan sarhoş olduğu için ya da zamparalıktan değil, kulağının arkasına taktığı siyah kırmızı gülden büyülendiği ve birleşmeleri halinde ona sonsuz hayat vadeden dudaklarındaki kutsal gülümsemeye karşı koyamadığı için, kadının görkemli aşk gemisine yanaşmıştı. Agrafena'nın yirmi yılı aşkın bir süredir yerinden kalkmadığı söyleniyordu, aşkın mitolojisinden çıkartılmış bu söylentiye inanmamasını gerektirecek bir nedeni yoktu Götz'ün. Çünkü kuruma ne zaman gelse –yalnız ya da o vahşi yılların artık kaybolup gitmiş arkadaşlarıyla– kadının o devasa bedenini aşk divanından –cinsel ilişkiye ara verdiği anlarda– yalnızca aşk mektuplarını cevaplamak için kaz tüyü kalemine ya da koklamak için enfiye kutusuna uzanırken oynattığını görmüştü. Kızların göçmen kuşlar gibi gelip kaybolduğu işletmede o, belsoğukluğuyla birlikte en kalıcı unsurdu.

Doktor anılarının verdiği heyecanın uçup gitmesine izin verdi. Tekrar profesyonel kimliğine döndükten sonra yüzüğü parmağından çıkardığını fark etti, ama nereye koyduğunu hatırlayamadı. Muayenehaneyi terk ederken, yüzüğü bir daha asla bulamayacağı gibi tuhaf bir kanıya kapılmıştı. Ve kaderin ince ipi onu, açıklanması mümkün olmayan bir şekilde, Königsberg’in en çok konuşulan genelevindeki doğumla bağlamıştı.

Catherine Götz, hizmetçinin yardımıyla kıza bir bardak ıhlamur vermiş ve omuzlarına yün bir şal atmıştı. Kızın yüzünün rengi yerine gelmeye başlamıştı. Elinde ıhlamur bardağı, gözü sanki halının üzerindeki bir lekeye ya da iç dünyasının ufkunda bir noktaya takılı, iki büklüm oturuyordu. Catherine Götz, kürkünü, tilki derisi eldivenlerini ve bağlaması oldukça müşkül ayakkabısını giyen kocasına yardım edip bastonunu uzattıktan sonra, onu bir kenara çekti:

“Schall'ın işletmesiyle ilgili açıklamayı döner dönmez yaparsın Johann. Aramızda, şimdiki ya da daha önceki hayatımıza dair, gizli bir şeyin

olmadığını düşünüyordum,” diye fısıldadı.

Götz, karısının göz kenarında gördüğü bir damla gözyaşını kurulamak için elini kaldırdığında, karısı elini itti.

“Bir fahişe!” dedi aşağılayıcı bir tonla, ama o savunmasız insanlara karşı duyduğu merhameti de gizleyemeden. “Neyse ki çocuklar uyudu” ve nefes almadan devam etti: “Eğer kendini Hipokrat yeminiyle bağlamamış olsaydın, oraya gitmene asla izin vermezdim.”

Çantasını alıp kızla birlikte çıkmadan, karısı Götz'ün kürkünü son düğmesine kadar ilikledi, başına kalpağını geçirip boynuna yünlü kumaştan atkısını sardı. “Çabuk ol,” dedi Götz, “arabacının hayatı için de vicdan azabı çekeceğimiz başka bir felakete yol açmayalım...”

Götz'ün arabacının hayatı için kaygılanması boşuna değildi. Hastalarının çoğu titreyerek, daha önce hiç bu şubat ayındaki gibi kar fırtınası görmediklerini söylüyorlardı; yüzyılın başında Danzig körfezini kasıp kavuran Sibirya fırtınalarından bile daha kötüydü. Baltık'tan esen şiddetli rüzgârların önünde ceviz büyüklüğünde kar taneleri savruluyordu. Kızak arabasının sürücüsü öyle sarınıp sarmalanmıştı ki deri kapüşonunun altından yalnızca burnu görünüyordu. Götz, atların yön duygularını kaybettiklerini fark etti, onları en yakın evin duvarına toslamaktan yalnızca içgüdüleri alıkoyuyordu. Karşısına oturan kız, bir battaniye dağının içine gömülmüştü, saçları karla kaplıydı.

“Anlat bakalım,” dedi otoriter bir sesle. “Yolunda gitmeyen şey ne?”

Kızak Königsberg'in dar sokaklarında kayarken, kızı bu fırtınada sokağa çıkaran olayı kafasında tartmaya çalıştı.

Kızlardan biri kırk saattir acılar içinde kıvranıyordu ve artık gücü tükenmek üzereydi. Götz kızın anlatımından, doğum sancılarının başladığı sonucunu çıkarttı. Ama söz konusu olanın gecikmiş bir doğum olup olmadığını anlayamadı. “Kafası o kadar büyük ki,” dedi kız, sesinde sanki verdiği bilgiye kendisi de inanamıyormuş gibi bir tını vardı. “Kafası çok büyük, kendi gözlerimle gördüm!”

Götz doğumun bu kadar ilerledikten sonra durduğuna inanmakta zorlanıyordu. Muhtemelen, dedi kendi kendine, kadının çektiği şiddetli acıların nedeni pelvisinin darlığıdır. İlk doğumda böyle olabilirdi. Kız

Götz'e doğru eğildi ve rüzgârın uğultusunda sesini duyurabilmek için bağırarak: “Bir de, onun yanındaki odada doğurmak üzere olan başka biri daha var,” dedi. Demek ki biri normal, diğeri sorunlu iki doğum vakası vardı. İşletmenin gerekli donanımdan yoksun olduğu açıktı. Götz'ün hatırladığı kadarıyla eskiden işletmede yaşlı bir çocuk bakıcısı vardı, belki gizlice ebelik de yapıyordu, ama bu konuda yanılıyor olabilirdi. Götz evlilik *öncesinin on* beş yıllık başıboş ortamını, onda bıraktığı mutlu anılara rağmen o günleri, bu akşama kadar hiç deşmemişti. “Annenin suyu boşaldı mı?” diye sordu. Kız bu soruya belirsiz bir yanıt verdi, sanki cümle onu hiç terk etmek istemiyormuş gibi, “Kafası çok büyük,” deyip duruyordu.

Doktorun çıkarabildiği kadarıyla Langgasse boyunca güneye doğru gidiyorlardı. Kar biraz hafiflemiş, ama rüzgâr hızını hiç kesmemişti. Saray sokağında, sokak fenerlerini yakmakla görevli adam bir feneri yakmak için kahramanca mücadele ediyor, aşağıdan, Kneiphof adasının katedralinden çan sesleri geliyordu. Doktor akşamın onunda, kar fırtınasının ortasında çan çalmak için ne gibi bir nedenleri olduğunu merak etti, bu onu öylesine şaşırtmıştı ki eğilip arabacıya sordu.

“Beyimiz duymadı mı?” diye kükredi adam. “Danışma konseyi Bonaparte'a karşı savaş karan aldı. Yine çok kan dökülecek, bunda*n eminim.”*

Götz tekrar battaniyelerin arasına gömüldü, bir an dikkati mesleki kaygılarından ve şimdi kızağın içinde burnunu çekerek kız kardeşlerinin kaderine ağlayan kızdan uzaklaştı. Dedikodularu bir hafta önce duymuş ama dikkate almamıştı; Rusların başarılarından aldıkları cesaretle, Prusyalı soylular Fransızların tesis etmeye çalıştığı yeni düzene başkaldırma kararı almıştı.

Götz, bir doktor olarak savaş alanında yaşamak zorunda kaldığı şeyleri acı dolu bir ürpertiyle düşündü; kıl payı hayatta kalmıştı, en kötüsü de Mareşal Louis Davout'un birliklerinin Doğu Prusyalıları ezdiği Austerlitz'de yaşanmıştı. Savaş alanında yaşadığı kâbuslar onu hâlâ yokluyordu: Fransız topçu ateşinin açtığı korkunç yaralar, süngülerle delinmiş ciğer ve bağırsaklar, parçalanmış bedenler, kopmuş bacaklar, yetişkin erkekleri kundaktaki bebekler gibi ağlatan yanık yaraları, tortop olmuş otururken annelerini çağırıp, parmaklarını emmeleri ve ölmeleri. Savaş alanındaki çadırlarda, ayak bileklerine kadar kana batmış, vardiyalı olarak yaptıkları

ameliyatlar, pislik ve kesilmiş beden parçaları, en dayanıklı insanları bile bayıltan ölüm korkusu ve anlamsız yakarmalar atmosferi. Ama bütün bunlara rağmen, Berlin'deki subaylar kulübünde bir bardak porto şarabı içerlerken, Götz'den bir rütbe daha büyük olan subayın dediğinde bir gerçeklik payı vardı: Bütün bu ölümler ve sadık ceset hırsızlarımız olmasa, bugün bu kadar hayat kurtaramazdık.

Kanamaları durdurmada, kesik yaralarını dikmede, parçalanmış kolları koparıp bir tarafa yığmada, bir bardak konyak ve sakinleştirici duadan daha güçlü bir uyuşturucu kullanmaksızın kol ve bacak kesmede ustalaşmışlardı. Ama bunun bir bedeli vardı, Götz yaşadığı karabasanlardan, bu dehşetin ölene kadar kendisini takip edeceğini anlamıştı, çünkü bütün o savaşların gölgesi üzerlerine düşmüştü.

Ve şimdi kızakta oturmuş, kulağında çan sesleri, kaygısız gençliğinin aşk yuvasına giderken, o Prusyalı onuru için savaş alanına dönmeye hazırdı. York Kontu Alexander zu Dohna-Schobitten ve Baron Hardenberg bu fırtınalı havada çanların çalmasını bu nedenle emretmişlerdi: Memel'deki sarayına saklanmış krallarına cesaret aşılamak istiyorlardı.

Tozuyan bir kar bulutunun içinde Prinsenstrasse'ye girdiler. Doktor o korkunç çadır hastanesinin anılarıyla yaptığı düelloyu, öğrencilik yıllarında bu sokakta bir evde oturan Immanuel Kant'ı düşünerek kazanmıştı; dakikası dakikasına düzenlenmiş alışkanlıkları vardı filozofun, insanlar saatlerini ona bakarak ayarlardı. Tam tamına saat beşe çeyrek kala aksak uşağı tarafından uyandırılıp yatağından kalkardı; söylentilere göre uşağına, biraz kestirmesi, uzanması ya da birkaç dakika inzivaya çekilmesine müsaade etmemesi için katı emirler vermişti. Başka bir söylentiye göre, hiç kımıldamadan uyuyabilmek için, uşağının yardımıyla dört örtüye mumya gibi sarınıp yatar ve bunun rüyaları daha zenginleştirdiğini, hayal dünyasını geliştirdiğini iddia ederdi. Ve saat tam dokuzda ışıklar söndürülürdü.

Kant'ın kronomanisinden esinlenen Götz, köstekli gümüş saatini çıkartarak baktı, ona on vardı. Eğer genelev hâlâ en son ziyaret ettiği o eski yerindeyse –Sackheim'in ücra sokaklarından birinde– en geç on beş dakika içinde orada olurlardı.

Yüzündeki kar tanelerini temizledi ve şehrin zengin işadamlarının, arkalarında günlük hasılatlarını saydıkları karanlık bina cephelerine

bakmaya başladı. Bu adamlar da onun gibi Madam Schall’ın işletmesini ziyaret etmişlerdi ve muhtemelen doğmak üzere olan çocukların babaları bu adamların oğullarından biriydi. Belki de, nesnelerle olaylar arasında bir ilişki vardı; Amberle kınkanat, Napolyon'a başkaldırıyla arzular evinde onu bekleyen doğum arasında bir bağlantı vardı.

Madam Schall Götz'ü, daha önceden tanıdığına dair hiçbir işaret göstermeden karşıladı; bunu bir saygı ifadesi olarak yorumladı doktor. Schall bu üslubu otuz yıllık meslek hayatında edinmişti. İşe sıradan bir fahişe olarak başlamış, sonra ev sahibesi ve en sonunda da çok başarılı bir entrikacı ve iyi bir birikimci olarak işletmenin ve bir sürü gayrimenkulün yanı sıra, ona ömür boyu borçlu olan yarım düzine kızın da sahibesi olmuştu. Doktorun hayal ettiğinden çok daha fazla yaşlanmıştı. Doktor onu tanıdığında otuzunda gösteren şık ve zarif bir kadındı. Kabarık bir etek giyer ve sürekli olarak evin hesaplarıyla uğraşır ya da krediyle servis almış olanlardan para tahsil ederdi: Şimdi en hafif tabiriyle yaşsız bir yaşlıydı.

“Tanrıya şükürler olsun doktor gelebildi,” dedi. “Kızın durumu kötü. Umanın size göre öyle değildir, ama son görev için bir papaz da çağırdık.”

Götz mahcup bir şekilde başını sallayarak, “Bana yolu gösterin,” dedi. “Bilim son görev diye bir şey bilmez.”

Sanki son ziyaretinden beri zamanın durmuş olduğu koridorda ilerlediler. Duvarlarda hâlâ, herkesin herkesi düzdüğü Pompei motifli havai kâğıtlar vardı. Pencerelerde lüks ve temiz bir hava yaratmayı amaçlayan aynı atlas perdeler asılıydı. Ama doktorun zamanında olduğundan daha kasvetliydi. Yüzyılın başlarında genelev azgın bekârlar için bir tür savaş alanıydı. Her tondan kahkahalar yankılanır, müşteriler bir düzine değişik lisanda birbirine bağırırdı. Odalarının önünde dikilen yarı çıplak kadınlar, misafirlere aşkın diliyle fısıldayarak, hayâsız jestlerle en gizli arzularını gerçekleştirme, açlıklarını doyurma, ateşlerini söndürme sözü verirken, gözleriyle de onları soyarlar ve kızdırmak için tıpkı küçük çocuklar gibi şapkalarını kaparlardı. Madam Schall bahçede yaz akşamları maskeli balolar düzenler, meyve ağaçlarına üzerinde müstehcen motifler olan Çin fenerleri asılırdı. Kocaman adamlar karanlıkta saklambaç oynar, çıplak erkekler çimenlerde kızları kovalardı ve bütün bunlar, sanki hayat yalnızca elemden ibaretmiş ve

insanın nihai hedefi de bu elemden kurtulmak için çıplak saklambaç oynamakmış gibi çılgın bir keyif atmosferinde gerçekleşirdi. Eğer değişen doktor değildiyse ve her şeyi yeni bir gözle, daha net görmüyorduysa, o eski havanın yerini kasvet almıştı: kirli döşemeler, en güzel günlerini geride bırakmış mobilyalar, daha önce üzerlerine Meissen işi porselen tabakların yerleştirildiği, ama şimdi muhtemelen böceklere mekân olmuş masalar ve pis masa örtüleri.

Binanın üst katında, belleğine sonsuza kadar kazınacak olan odaya şöyle bir göz attı: bir taburenin üzerinde içi ucuz takı dolu keçi derisi kaplı bir kutu, emaye lavabo, musluk ve her fahişenin temel donanımı olarak yanında bulundurduğu katlanmış peçeteler.

Yatağın yanında, içinde yağlanmış ipekten prezervatiflerin olduğu bir çanak vardı. Prezervatifleri hamilelikten korunmak için değil –bunun için kızlar hâlâ *coilus interruplus*'u ve Litvanya pazarındaki yaşlı kadınlardan aldıkları bitkisel merhemleri tercih ediyorlardı– hastalık bulaşmasın diye kullanıyorlardı. Bu hastalıkların bir kısmı tedavi edilebilir değildi. Bazı hastalıklar yalnızca yavaş yavaş çürütmekle kalmıyor, yol açtığı acılı kaşıntılar beyne kadar ulaşıyor ve kurbanlarının şehrin akıl hastanesinde dayanılmaz kaşıntılar içinde çıldırıp ölmesine neden oluyordu.

Bir elbise dolabında günahkâr kısa gecelikler asılıydı. Açık bir çekmecede yedi değişik renkte patiska iççamaşırlar vardı. Tuvalet masasının üzerinde bir dizi sabun, parfüm, yağ ve merhem sıralanmıştı. Ve odanın tam ortasındaki yatakta, edep yerleri ipek bir çarşafla kapatılmış, doğurmak üzere olan kadın yatıyordu. Ölü gibi sararmıştı.

Baygınlığın ona, meleklere özgü olan yaşsız bir görünüm kazandırmasına rağmen Götz, yirmi yaşlarında olabileceğini tahmin etti. Slavlarda görünen türden sarışındı, topuzundan kızılımsı bukleler dağılmıştı. Götz çantasını yere bırakıp kadının nabzını kontrol etti. Ölümün kıyısındaydı. Kesik kesik nefes alıyordu. Alnı ateşler içindeydi.

Götz, odadaki hareketlenmeyle başını çevirdi, gelen papazdı.

“Bir şoka hazır olun,” dedi. “Daha önce hiç böyle bir şey görmedim, Doktor. Ama Tanrı'ya şükürler olsun ki, uzun süre yaşayamaz.”

Götz papazın çantasının kendi çantasına benzediğini fark etti. Aletleri için, diye düşündü. Tabii bunlar bedeni değil ruhu doğurtmak için gereken aletlerdi: İncil, mayasız ekmek ve son takdis için gerekli yağ şişesi. Götz papazın varlığından rahatsız olmuştu. Bu ne yalnızca –sık sık söylediği gibi– batıl inançların ve metafiziğin fırtınalı denizinde, bilimin adasını savunduğu için, ne de papazın, doktorun Catherine Götz'ün aklını başından almamak ve henüz hassas yaş sınırında olan çocukların kafasını bulandırmamak için, gizlice içinde yeşerttiği ateizmin ete kemiğe bürünmüş karşıtı olduğu içindi. Papazın varlığından rahatsız olması daha çok mesleki bir refleksti. Bu siyahlar giyinmiş adam bütün ömrünü, Götz'ün yeryüzünde tutmaya çalıştığı hayatı gökyüzüne göndermeye adamıştı.

Örtüyü kaldırdı ve içgüdüsel bir hareketle geri çekildi; gördüğü şey bütün korkunç ayrıntılarıyla, yarım yüzyıl sonra gerçekleşecek ölümüne kadar onu izleyecekti.

Bir mucize eseri, dünyaya açılan yolu yarılamış olan çocuk, hilkat garibesi bir insan müsveddesinden başka bir şey değildi. Kadının bacaklarının arasından dışarı fırlamış kafa öylesine kocamandı ki kadının pelvisini parçalamıştı. Yüzü ona dönüktü, ama Götz yaşadığı dehşet nedeniyle zar zor bakabilmişti. Tavşan dudağına benzeyen dudakları öyleydi ki ne burnu ne de burun delikleri görünüyordu. Ağız yerine suratının ortasında siyaha çalan kırmızılıkta, kenarları gözlerine kadar uzanan derin bir yarık bütün yüzünü kaplamıştı. Saçsız başında fosilleşmiş bir salyangoza benzeyen olağanüstü bir yumru vardı. Dili tıpkı yılan dili gibi çatallıydı. Şakakları yamru yumruydu. Derisi kertenkele derisi gibi çatlak ve pul puldu. Tam bir hilkat garibesiydi.

Götz dengesini sağlayabilmek için gözlerini kapadı. Belli ki anneyi kurtarmak imkânsızdı. Çarşaflara bakılırsa birkaç litre kan kaybetmiş olmalıydı. Bilincini kaybetmiş, derin bir komanın eşiğinde duruyordu. Pelvis ve karın kasları işlevini kaybetmişti. Bu nedenle kasılmalar yoluyla doğal bir doğumun olması imkânsızdı. Götz bir an doğumu ameliyatla yapmayı düşündü, ama sonra bedeni zaten iyice zayıf düşmüş kadını kaybetmek anlamına geleceği için bundan vazgeçti.

Neşteri, makası ve dezenfeksiyon malzemelerini çıkardı. Annenin kalp atışları çok zayıftı, yeni bir kanamayı göze alamazdı. Ter içinde kalan Götz,

aklını hiç değilse kendi gücüyle başını dünyaya uzatmış yaratığa vererek kadının vajinasını kesti. Bu bir mucize, diye düşündü Götz; doğum bu kadar ilerlemiş, çocuğun kafası dölyatağından çıkmış ama anneyi hemen öldürmemişti. O çalışırken kadının nabzı iyice yavaşlamıştı, ama artık dölyolu kıskaca gerek kalmadan çocuğu çekip çıkaracak kadar genişlemişti. Papaz dualar mırıldanıyor, kim olduğunu bilmediği ama oradaki herkes gibi kaybedildiğine kesinlikle inandığı kadını kutsamaya hazırlanıyordu. Papazın mırıltıları sanki çok uzak başka bir dünyadan geliyordu.

Götz çocuğu yavaşça, santim santim dışarı çekti. Göbek bağı, doğa sanki onu son anda merhametli bir ölümün kucağına almak istermiş gibi boynuna dolandığı için, çocuğun yüzü denilebilecek şey mor-kırmızı bir renk almıştı. Götz göbek bağını kesti, annenin nabzı ve soluk alışları iyice yavaşlarken çocuğun bedenini özenle sağa sola çevirip incelemeye başladı. Çocuğu mum ışığına tuttuğunda yeni çarpıklıklar belirdi. Kulak kepçeleri yoktu ve işitme kanatları bir çeşit taşlaşmış deri parçasıyla kapanmıştı. Belli ki bu yaratık sağırdı.

Doktor bir süre hiçbir yaşam belirtisi göstermediği için çocuğun ölmüş olabileceğini düşündü. Gözkapakları kapalı ve hareketsizdi, hiç sesi çıkmamış, hiç hareket etmemişti. Şimdi bebeğin bütün bedenini görebiliyordu. Omuzlarında kol ve el gibi bir şeyler vardı, ama daha çok küçük bir ağacın köklerine benziyordu. Götz, aklını karıştıran iğrenme duygusuna karşı koyarak, olayı tıbbi açıdan görmeye gayret etti; bilerek bir yanlış yapmalı mı? Niçin olmasın? Yaşamasına müsaade etmeli miydi ve eğer bu bebek yaşarsa nasıl bir geleceği olurdu? Her şeyden önce ne kadar yaşayabilirdi ve ne tür acılar pahasına?

Ellerinin tecrübesi aklın alamayacağı şeyler söylüyordu: Kamburu, yumruları, çarpık göğsü ciğerlerinin iyi gelişmediğine işaretti. Çocuğun sırtı siyah tüylerle kaplıydı, daha çok bir lekenin sık kıllı kürküne benziyordu. İnsandan ziyade bir hayvan, diye düşündü doktor.

Bu bir oğlandı. Çocuğun bedeninde şimdiye kadar gördüğü normal tek şey cinsel organıydı. Doktorun arkasında birileri anne hakkında konuşuyordu. Zavallı bir yetimdi, Slav azınlıklarındandı –bu parçalanmış Polonya'nın bir yerlerinden geliyor demekti– Schall onu Danzig'e yaptığı seyahatlerden birinde sokakta dilenirken bulmuş, acımış ve sahip çıkmıştı. Genelevde üç

yıldır çalışıyordu. Bütün düşü biraz para biriktirdikten sonra er ya da geç köyüne dönmekti. Doğurduğu yaratığın babası bilinmiyordu. Belki de bir subaydı. Müşteriler, bütün kaprislerine katlandığı için ondan çok hoşnutlardı. Hummalı bir çaba içinde olan Götz, geçmiş zaman kipinde yapılan bu konuşmaları duymuyordu.

Çocuğun bacaklarının kollarından daha gelişkin olması onu rahatlattı. Cüce bacakları, ama hayatta kalabilirse yürüyebilirdi. Havaya kaldırıp çocuğa daha yakından baktı. Hem ağız, hem burun, hem yemek borusu, hem nefes borusu olan o korkunç delikten bir çığlık umarak, çocuğun kürklü kıçına hafif bir tokat attı. Çocuk nefes almaya başlamıştı, ama hiç ses çıkmadı, ne bir mızıldanma ne de çığlık.

Doktor odaya toplanmış kederli kızları yeni fark etmişti. Çocuğu annesinin yanındaki yatağa yatırdı. Kulağını kadının ağzına dayadı ve dinledi. Nefes almıyordu. Parmaklarım dikkatle şah damarına bastırdı: Sessizdi. Papaz yanı başına gelmişti.

“Çok geç,” dedi. “Artık yalnızca Tanrının onu yanına almasını umabiliriz.”

“Niçin beni daha önce çağırmadılar?”

Doktor sesindeki öfkeye şaşırdı. Bu öfke, yaşamın kritik anlarına hep geç kalmaktan alıyordu gıdasını. Sanki hayat kader anlarında davetiyesini bilinçli olarak geciktiriyordu. Eğer on saat önce çağrılsaydım, diye düşündü, o zaman kız kurtulurdu.

Papaz, tiksindiğini gizlemeden, çocuğu inceledi.

“Bu kız için dua edemem,” dedi. “Ve şunu... Ne ad vereceğimi bilmiyorum, vaftiz edemem.”

“Niçin?”

“Bunu siz de görüyorsunuz. Tanrımız böyle bir yaratık için utanç mı duysun?”

Götz çocuğa dikkatle baktı: kürklü sırtına, çarpık suratına, nerdeyse bedeninin geri kalanı kadar büyük grotesk kafasına. Nefes alıyordu, ama gözleri sanki onu bekleyen dünyadan korkmuş gibi hâlâ kapalıydı.

“Bu gördüğümüz, doktor, şeytani bir fahişenin meyvesi. Bu yaratığı bir

insan doğurmuş olamaz. Hayır, bu bir insan yavrusu değil.” Papaz çantasını aldı ve kapıya yöneldi. “Bana inan,” dedi. “Bu ilk değil. Bir ay önce Lemberg'de yarı kurt, yarı insan başka bir çocuk doğdu. Tam tamına dört dakika yaşadı. Bana göre bu çok uzun bir süre.”

Papaz odayı terk etti ve etrafı kaplayan sessizliğin içinde doktor Madam Schall'a döndü.

“Öteki kız nerede?” diye sordu. “Bana iki doğum vakası olduğu söylenmişti.”

İkinci doğum, o uğursuz doğumun gerçekleştiği odanın iki kapı yanındaki odada sorunsuz gerçekleşmişti. Bu oda, yedi yıl önce gizemli bir şekilde ansızın ortadan kaybolan Agrafena Nehludova’nın odasıydı. Doktor bu öyküyü bilmiyordu. Götz yorgun bir şekilde odaya girdiğinde çocuk yıkanmış ve bir örtüye sarılmış olarak annesinin kucağındaydı. İnce telli ipek saçları ve badem gözleriyle kusursuz bir kız çocuğuydu. Doktor annenin durumunu kontrol etti ve yan odadaki kader arkadaşı için ağlamaya başladığında onu teselli etti. Adadaki katedralin çanlarının hâlâ çaldığını da o zaman fark etti, geldiğinden beri çanlar fasılasız çalmıştı.

“Hiç değilse bu kız kusursuz doğdu,” diyerek havayı yumuşatmaya çalıştı. “Çanlar onun için çalıyor.”

Yapılageldiği gibi bebeği muayene etti. Talihin armağanlarını böyle rasgele dağıtması hiç adil değildi. Aynı evde, yan yana iki odada, aynı kaderi paylaşan iki kadın iki çocuk doğuruyor, biri son derece güzelken diğeri temel anatomik uyumdan bile yoksun oluyordu. Doktor eğer yaşarsa sahipsiz kalan çocuğa kimin bakacağını merak etti. Biri onu emzirmeyi üstlenecek miydi? Onu bir bakıcıya verebilirlerdi. Bu düşünce endişelerini biraz olsun dağıtarak Götz’ü rahatlattı. Çocuğun merhamet ederek koruduğu hayatının yalnızca bir eleme dönüşmesini istemezdi.

Kadına, iyi olduğundan ve kanamanın durduğundan emin olana kadar, birkaç dakika daha ayırdı. Karnını muayene etti. Çocuğu nasıl yıkayıp emzireceğine dair talimatlar verdi. Sonra öteki odaya geçti.

Çocuk Madam Schall'ın kucağındaydı, soluk alıyordu ama gözleri hâlâ kapalıydı. Birkaç kız annenin cesedini sarmaya başlamıştı. Ölümün itici

kokusu çıksın diye pencereyi açmışlardı.

“Çocuğa ne olacak?” diye sordu.

“Bizde kalacak, doktor,” dedi Madam Schall kucağında çocuğu sallarken, “yaşadığı sürece.”

Doktor Götz, kaderin dünyaya gelmesine müsaade ettiği hayatın ne olduğunu tam olarak daha yeni anlıyordu. Profesörlerin alkol dolu cam kavanozlarda çarpık ceninleri sakladığı, Albertina Üniversitesinin anatomi salonu aklına geldi: yedinci ayında ölü doğmuş siyam ikizleri, beyninde su toplanmış ve sırtında şaşırtıcı bir şekilde ejdere benzeyen doğum lekesi olan bir kız, iki çenesi birbirine yapışmış bir oğlan çocuğu, beş sıra dişi olan ve bıngıldağı tam gelişmediği için beyni açıkta olan başka bir çocuk. Özenle numaralandırılıp, kan dolaşımı, kaslar, bacak ve iç organları gösteren resimlerin olduğu dolapların üzerine yerleştirilen bütün bu hilkat garibeleri, kalpsiz doğanın bir şakası olarak sahneye konulan bu grotesk koleksiyon, doktorun belleğine kazınmıştı. Orada mongoloidler, albinolar vardı. Bazıları sanki rasgele toplanmış bacak ve et koleksiyonuna benziyordu, herhalde doğanın merhametiyle zamanında ıskartaya çıkartılmış hayatlar: her türden hayvan cenini, iki başlı danalar, tarif edilemeyecek kadar biçimsiz bir domuz, başı karnında bir koyun. Ama şimdi hemen önünde duran şey – üzerinde taşa benzeyen yumrular olan kocaman bir kafa, çarpık bir yüz, kürklü bir beden, kol yerindeki o garip şeyler– doktora şimdiye kadar gördüklerinden daha korkunç geliyordu. Çünkü hâlâ yaşıyordu ve kendini bu hayata karşı savunamazdı.

“Yapabileceğin bir şey var mı, doktor?” diye sordu Schall.

“Hayır,” dedi doktor. “Yarık damağı ameliyat etmek imkânsız.”

Çantasından bir şişe afyon ruhu çıkardı.

“Ağrıları olduğu zaman birkaç damla ver. Umarım çok kullanmak zorunda kalmazsın.”

Doktor, kızlar çocuğu temizleyene kadar bekledi. Bir şeyin dikkatinden kaçtığını biliyordu: Çocuğun gözlerine bakmamıştı.

Çocuğu tutmalarım rica etti.

Çocukta hiçbir refleksin olmamasına şaşırarak parmak uçlarıyla çocuğun

gözkapaklarını araladı. Gözleri gri ve bulutluydu. Bunun nedeni iltihap ya da katarakt olabilirdi, ama birden çocuğun nefesi kesildi ve sanki yıkılmak üzere olan bir duvara verilen destek kadar güçlü bir bakışla gözünü, kırpmadan, hiç kımıldatmadan Götz'e dikti.

Götz kar fırtınasının ve çan seslerinin Königsberg'in üzerinde dolaştığı o akşamda olanları hiçbir zaman açıklayamayacaktı. Çocuk, kadim bir bakışla gözünü ona dikmiş ve sanki doktorun bilincinin merkezine yerleşmişti.

Bunun nasıl olduğunu açıklayamazdı, ama bir biçimde çocuk onun içini görüyordu, ya da tıpkı bir parazitin hiç fark edilmeden bir bedene girmesi gibi içine girmişti. Bütün bilimsel gerçekleri altüst ederek, kendi varlığından bile habersiz ve dilsiz oradaydı, en kötüsü de doktorun en gizli düşüncelerini okuyabilmesiydi.

Götz çocuğun, sakındığı ve bilinçaltına attığı her şeyi, sanki kendi içindeymiş gibi gördüğünü biliyordu. Çocuk onun duygularını da sezmişti. Doktorun ta çocukluğundan taşıdığı uzak, unutulmuş duygu fırtınalarının izini sürmüş, dindirilemeyen anne sütü ve sıcak beden isteğini, dilsiz ölüm arzusunu, zalim bir dünyaya karşı bastırılmış intikam duygularını, ilk gençlik yıllarının utanç dolu tutkularını ve hâlâ hedefini arayan –yirmi yıl sonra Götz'ün daha alt sınıftan bir kadın için karısını bırakmasına neden olacak– kor gibi arzusunu sezmişti. Çocuk, onun en küçük kızına karşı duyduğu yasak isteği de görmüştü; sağduyusunun reddettiği Atlantik’in öteki tarafına seyahat etme yolundaki çılgın düşünün, tıpkı çürüyen bir çiçek kokusu gibi içinde kaldığını, hiç gücünü kaybetmeden hâlâ onunla birlikte yaşadığını görmüştü.

Çocuk. Götz'ün bu odadan kaçmakla kalmak arasında bocaladığını da hissetti, bir yandan öldüğünü görmek isterken, bir yandan da yaşamasını umut ediyordu. Doktorun bilincinin mermer tezgâhında kabaca kesilmiş, henüz biçilip şekillendirilememiş, taslak halinde olan düşüncelerini de okudu. Daha yeni doğmuş bir bebek olduğu için bunları anlayamazdı, ama doktor bütün duygularını hissettiğini biliyordu. Çünkü doktorun bilincine, varlığının merkezine yerleşmişti.

İliklerine kadar titreyerek çocuğu Madam Schall'a verdi.

“Papaz haklı,” diye mırıldandı. “Bu bir insan değil. Bu şeytanın çocuğu.”

Çocuğun doğduğu akşam Königsberg'in üzerinde yankılanan çan sesleri gerçekten de yeni bir çağın habercisiydi. On yıldır süren savaşlar Leipzig ve Waterloo'da mezara gömülmüş ve Pregel ırmağının yanındaki şehir yeni bir ihtişam çağına kavuşmuştu. Bütün bu gelişmeden Madam Schall da payına düşeni almıştı, çünkü her şeyde olduğu gibi aşk talebinde de bir artış vardı. Evi, her hafta –kutsal gün olan pazarları hariç– aşk arayan müşterilerle dolup taşıyordu. Bahçe körüklü faytonlarla, at arabalarıyla hınca hınç doluyordu. Orada artık gözyaşından çok kahkaha vardı, ama ilki de az rastlanılır değildi.

Madam Schall kendisini, bu yeni palazlanan burjuvaziyi kazanarak işletmesini büyütmeye adamıştı. Prusya toprak reformuyla uğraşan eyalet meclisi üyeleri, etkileri artan devlet memurları, müzisyenler, kompozitörler, von Kleist'i Goethe'den, Hoffmann'ı Jean Paul'den üstün tutan şehrin genç züppeleri, bu gençlerin, her türlü kapalı topluluğa abartılı bir ilgiyle yaklaşan farmason babaları ve tabii ki izine çıkmış junkerler, ölen atları ve şehit düşen arkadaşları için iç geçiren, barış zamanında yolunu kaybetmiş savaşçılar, hepsi Madam Schall’ın müşterisiydi.

Uhlan alayının ve zırhlı birliklerin haki üniformalı subayları, parlak avizelerin ışığında elbiselerini kaybedip, Tanrı'nın onları yarattığı gibi çırılçıplak kalana kadar kumar oynuyorlardı. Kızlar onların gizemli yaralarına ve –ölümden kıl payı uzaktaki savaş alanının yarı gizemli ortamında, körkütük sıhhiye erlerinin marifeti olan– fantastik dikiş izlerine hayran oluyordu. Subaylar takma porselen gözlerini çıkarıp, sanki yabancı bir ülkeden getirdikleri hediyelermiş gibi uzattıklarında çığlıklar atıyorlardı. Madam Schall, genelevinin ününü dünyaya yaymak umuduyla, yeni kurulan semafor telgrafhanesinin çalışanlarını da müşterileri arasına katmıştı; bulutsuz gecelerde birtakım karışık işlemlerle ışık sinyalleri gönderiliyordu.

Ekonomi palazlanıyordu. Kızların bir kısmı köylerine dönecek kadar çok para kazanmışlardı. Birkaç yıl içinde neredeyse ev ahalisinin yarısının yerini yeni kızlar almıştı, bu kızların bir kısmı, Madam Schall'ın haftalık bir derginin ekine gizlice verdiği “kibar beyler için bayan arkadaş” ilanını okuyarak ta Berlin'den gelmişti. Yabancı limanlardan, kaçınılması hemen hemen imkânsız hastalıklar taşıyan gemicilere rağmen, tıpkı Schall’ın

gençlik yıllarında olduğu gibi uçan bir kaygısızlık vardı. Madam Schall, evin bedava sunduğu korunma yöntemlerini kabul etmeyen müşterilerden özel bir ücret almaya karar verdi. Bu ücret öyle yüksekti ki, frenginin yayılmasını engellemek için ancak yüzyıl sonra yaygınlaşacak bu korunma yöntemlerini sadece çok zengin denizciler reddedebilirdi.

Madam Schall'ın yeni kızları çok şirindi ve son moda giyiniyorlardı. Schall, sunulan hizmetin kalitesini yükseltmek için, kızların bazılarının, kendisinin daha gençken Bavyera kârhanesinde –bu ev uzun yıllar önce yıkılmıştı– aldığı şiir okuma, piyano çalma gibi derslerle eğitilmelerini sağlıyordu.

Yaz akşamları bahçede yapılan maskeli balo geleneğine yeniden dönülmüştü. Cumartesi akşamları, bitmek bilmeyen sonbahar yağmurlarının melankolik sonatı altında, aşka adanmış şiir yarışmaları yapılıyordu. Son on yılda geride anılar, anekdotlar ve birkaç da hamile kız bırakan çok sayıda revü gelip geçmişti. Madam Schall hamile kızları, yaşlılığında bakma sözü vererek ta Kiev'den getirttiği bilge bir kadına emanet etmişti. Unutulmayan olaylardan bazıları şunlardı: Bir akşam, Pfalz yöresinden aydınlanmacı bir entelektüel olan Jung-Stilling, özel arkadaş gruplarına ayrılmış bir odada, sihir marifetlerini sergilemişti. Başka bir gün, Goethe'nin zavallı oğlu August, yeni gelen kızlardan birinin bir ısırışta göğüs ucunu kopartmış, kız da kendini savunmak için iki kaşının arasına saç tokasının iğnesini saplamıştı; bunun üzerine August genelevi güpegündüz ve çırılçıplak, alnında kanlı yara bandı, bir lando ile terk ederek skandala yol açmıştı. Kimsenin bilmediği ve hatta bazılarının varlığından bile şüphe ettiği bir ülkeye yaptığı uzun seyahatten tehlikeli hastalıklarla dönen Alexander von Humboldt, yalnızca geçici gönül arkadaşını ölümün eşiğine getirmekle kalmamış, özgür aşkın sapa yollarında bu hastalığın dört kişiye daha bulaşmasına sebep olmuştu.

Madam Schall tuhaf arzulara karşı toleranslıydı ve adil olma konusunda bir sulh yargıcının sezgisine sahipti. Yukarı kattaki yazı masasının başında, evin bütün faaliyetlerini özenle deftere kaydederken “Herkesin arzu ettiği gibi mutlu olmaya hakkı var,” derdi. “Ama kızlarımın belirlediği fiyata.”

Bu dünyada, kızları tarafından doyurulamayacak hiçbir arzunun olmadığını söyleyerek övünürdü. Ciddi olduğu bazı anlardaysa, toplum için genelevden daha yararlı bir kurumun olmadığını ima eder ve kanıt olarak kızlarının

karşı konulmaz cazibelerinin yarım düzine adamı son anda intihardan vazgeçirdiğini ileri sürerdi. Ya da kötü yazgının çökerttiği birtakım adamların, yıkık bir ruh ve kaybolan servetlerinden arta kalan kırıntılarla akşam altı sularında eve geldiklerini, gece yarısı gülerek, iliklerine kadar rahatlamış, sırtları dik ve sabahın karşılarına çıkaracağı bütün meydan okumalara hazır olarak evden çıktıklarını söylerdi. Uçurumun kıyısından dönen evliliklerden bile kendine bir pay çıkarırdı. Çünkü hiç değilse onun fantezi dünyasında, kızlarının kucağında rahatlayan erkeklerin hayatı değişiyor, bu ev onların, yapıldıkları kalas kadar ölü evlilik yataklarına hayat veren bir aşk okulu işlevi görüyor, çeyrek yüzyıllık evliliklerinde unuttukları aşk duygusunu uyandırıyordu.

Madam Schall sık sık, evinde, sığınacak acil bir liman bulamadığı için batmış tek bir kalp gemisinin bile bulunmadığını söylerdi. Onu rahatsız eden tek şey, şehrin kadınları için böyle bir ev açamamasıydı, o zaman onlar da tıpkı erkeklerin kızlarla yaptığı gibi, genç erkeklerle vakit geçirir, gizli arzularını doyurup, kalp ağrılarını giderebilirlerdi. Ama bunun için bir yüzyıl daha geçmesi gerektiğini düşünüyordu.

Çocuk işte böyle özel bir çevrede büyüdü. Birçok kişi, kar tanelerinin uçuşup kilise çanlarının çaldığı o akşam doğan bu çocuğun sabahı göreceğinden kuşkuluydu, ama acıma duygusu kuşkuya dönüşmüş bu insanlar, merhamet dolu umutlarının yerle bir olduğunu da gördüler, çünkü çocuk ölüme karşı inatla direndi. Bazı insanların, bütün doğa yasalarına karşı koyabilecek kadar güçlü bir yaşam isteğiyle doğduğunu bilen az sayıda insan vardır. Çocuk yalnızca şafağa kadar değil, ertesi güne, ertesi haftaya ve ertesi aya, artık hiç kimsenin onun yaşama kararlılığından şüphesi kalmayana kadar yaşadı. Ama en vurdumduymaz suçluların bile kalbini parçalayacak acılar pahasına.

Daha ilk günden ateşle boğuşmaya başladı. Çarpık bedeni kendinde geçene kadar –ki bu onun için bir kurtuluştu– acılarla sarsılıyordu. Üçüncü ayında ölümle kavgasında takatsiz kaldı, bütün bedeni iltihap dolu çiçek kabarcıklarıyla kaplandı, patlayan kabarcıklar bedeninin o zamana kadar normal sayılabilecek yerlerinde korkunç izler bıraktı. Haftalar boyunca ölümün meydan okumasına, tek silahı olan demirden yaşam arzusuyla karşı

koydu ve acılar geri çekildiğinde gülümsedi, bu gülümseme kızların gözlerini yaşlarla doldurdu.

Dört hafta boyunca beyin hummasıyla cebelleşti ve ateşi kırk dereceye yükselerek onu ölümün sınırına getirdi, ama ateşin tekrar düşmeye başlamasıyla bu saldırıyı da savuşturdu. Batmış bir yelkenlinin enkazına sarılır gibi hayata sarıldı, ne pahasına olursa olsun, bütün fırtınaları atlatarak hayatta kalma kararlılığının dışında hiçbir şeyi yoktu: ne bir pusulası, ne de haritası. Çarpık kolları her geçen gün artan bir ağrıyla sancılanıyordu. Zayıf kalmış boyun kemikleri, kocaman kafasının altında kırılma tehdidiyle karşı karşıyaydı. İskeletinin hastalıklı büyüyen parçaları onu içerden parçalamak ister gibiydi. Ama o acılara teslim olmayı reddetti. Bakteri yığınları arasındaki kanlı savaştan sonra, tavşan damaklı yüzündeki yaralar iyileşti. Ama bu korkunç delik ta bir yaşına kadar, bir cesedin bile soluğunu kesecek kadar güçlü bir şekilde yanmış lastik kokmaya devam etti. Bunun ölümün son savaşı olduğunu hiç kimse anlamadı. Ölüm, hiçbir aklın alamayacağı kadar inatçı direnişçi karşısında, son mermilerini de harcayıp, şaşkınlık içinde teslim bayrağını çekerek başka limanlara yöneldi.

Bu kesin zaferden iki hafta sonra çocuk vaftiz edildi. Dünyaya gözlerini açtığı odada, Polonyalı bir vaizin yönettiği basit bir tören düzenlendi. Artık hiç kimse, çocuğun annesinin Slavca soyadını hatırlamıyordu ve annenin eğer çocuk erkek olursa ne ad vermek istediğini söyleyecek fırsatı da olmamıştı, ama kahramanlığa karşı zaafı ve mitolojiye duyduğu ilgiden dolayı Madam Schall, çocuğun adının Herkül olmasına karar verdi, isim Fransızca kaydedildi. Çocuğun ellerinin durumu dikkate alınırsa, gelecekte en çok ayaklarını kullanacağı anlaşılıyordu, bu nedenle Almanca yalınayak anlamına gelen Barfuss soyadı verildi. Bu üstünkörü törenden sonra, Prusyalı bir vergi memurunun eşliğinde, kahramanca tınısı olan ismiyle, Madam Schall'ın vasiliğinde, yetim bir Katolik olarak kütüğe kaydedildi. Artık hayat tarafından kabul edilmişti.

Hiç kimse Herkül Barfuss'un o şartlar altında normal bir gelişme göstereceğini düşünemezdi ama öyle oldu. Kızlar onun bedensel engellerine teslim olacağını düşünüyordu ve bu tür bir insan bir parça da geri zekâlı olurdu. Ayrıca ilk yıllarında hiçbir çağrı ve sese tepki vermemesi, sağırlığa

mahkûm olduğunu gösteriyordu. Sonuç alacaklarından pek de umutlu olmaksızın, Büchner değneği denilen bir yöntemi denediler. Neredeyse tamamen kapalı olan kulaklarına, sesleri güçlendirsin diye, ses borusu denilen borular yerleştirdiler, ama hiç kimse ondan hıçkırık ya da bedenini kaplayan ağrıların neden olduğu inlemelerin dışında bir ses duymadı. Barfuss, öleceğine dair yapılan kehanetleri boşa çıkarttığı gibi, zekâsı ve yetenekleri hakkındaki şüpheleri de boşa çıkarttı. Bütün bu acıların ardında parlak bir akıl vardı.

Biraz daha büyüdüğünde söylenilen her şeyi anlar gibi görünüyordu. Önce bir mucize olarak yorumlandı bu, ama daha sonra bunu, kulak kepçesi çukuru olmasa da, duyu organlarının bütünüyle kötürüm olmamasına bağladılar.

Başka bir açıklaması da olamazdı. Uslu durmasını istediklerinde gözünü bile kırpmıyordu, uyumaya çalış derlerse gözlerini kapıyordu ve soru sorduklarında –bazen– başını eğiyor ya da sallıyordu. Kızlar onun bir biçimde dudak okuyabildiğini sanıyorlardı, ya da ses titreşimlerinin onun içinde anlaşılabilir cümleler oluşturduğunu düşünüyorlardı, ancak içlerinden pek azı onun düşüncelerini okuyabildiğini seziyordu.

Daha sonra, kızların jestlerini yorumlamayı öğrendiğinde, bu konuda konuşmayı bıraktılar. Bunlardan bazıları ünlü sağır ve dilsiz öğretmeni Wilhelm Kerger'in kitabından alınmıştı, okuma ve yazmayı da öğrendi – yalnızca Almanca değil, Madam Schall'ın geçmiş günlerin duygusal anısına bir jest olarak tuttuğu mürebbiyenin denetiminde Fransızca da öğrendi. Herkül önemli bir şey söylemek istediğinde, ne istediğini bir parça kâğıda yazıyor ve bu da onun hiçbir zaman konuşamayacağı gerçeğini unutturuyordu.

Sağırlığının olduğu gibi, diğer bedensel engellerinin de yerine, aynı ustalıkla başka şeyleri ikame edebiliyordu. Gelişmesi güdük kalmış kol ve ellerinin eksikliğini, soyadına yaraşır, olağanüstü bir beceriyle kullandığı ayaklarıyla telafi ediyordu. Zamanla tam bir ortopedi sihirbazı olmuştu, normal bir insanın parmaklarıyla yapıp da, onun duyarlı ayak parmaklarıyla yapamayacağı hiçbir şey yoktu.

Bir yaşındayken yürümeye başladı. Üç yaşına geldiğinde ayaklarıyla çatal-bıçak kullanabiliyordu. Dört yaşına geldiğinde kapıları açabiliyordu.

Altısında açamayacağı kilit yoktu ve yedisinde yazabiliyordu. Daha sonra bu usta ayaklarla org çalmayı öğrenecekti, ama daha şimdiden öyküden çok uzaklaştık.

Herkül Barfuss'a iki yaşına kadar, Kuzey Denizi'nde Danimarka’ya bağlı bir ada olan Bornholm kökenli, Magdalena Holt adında bir kadın baktı. Herkül doğduğu sırada bu kadın altı aylık çocuğunu bir yuvaya bırakmak zorunda kalmış ve açlıktan kurtulmak için Madam Schall'ın yanında çalışmaya başlamıştı. Herkül'e kendi çocuğuymuş gibi baktı ve bütün bastırılmış annelik duygusunu, en hafif deyimle arızalı bu çocuğa aktardı. Onun acılarıyla ağladı, ateşlendiği zamanlarda terledi ve tıpkı bir azize gibi hiç yorulmadan onunla beraber çabaladı. Çocuğun ağzı emmeye uygun olmadığı için sütünü bir şişeye sağıp verdi. Yaralarını sardı, acılarını dindirdi, uyutmak için salladı. Magdalena hayatın Herkül'e bir hediyesi oldu.

Herkül'ün sahip olduğu olağanüstü lütuf –duyular dünyasına bıraktığı iz böyle adlandırmamızı haklı çıkarıyor– her zaman işe yaramıyordu ve Herkül ilk yıllarında bu yeteneğinin değerini ölçemeyecek kadar küçüktü. Bunu yavaş yavaş anlamaya başladığında bundan yalnızca faydalanmakla kalmayacak, hayatta kalma içgüdüsü olarak koruyacaktı da.

Magdalena Holt onun insanların içini okuyabilme yeteneğini, doğumundan yaklaşık bir sene sonra, bir akşamüzeri keşfetti. Hizmetçiler odasında bir tabureye oturmuş, bereketli göğüslerinden ağzına kadar doldurduğu bir şişeyle kucağındaki çocuğa süt veriyordu. Çocuk birden içmeye ara verdi ve gözünü Magdalena'ya dikti. Magdalena Holt çocuğun meraklı bakışlarıyla karşılaştı, bunlar bir çocuğun değil sanki kaderin bakışlarıydı. Magdalena birden, tıpkı Doktor Götz'ün yaşadığına benzer bir baş dönmesiyle, çocuğun içini görebildiğini anladı.

Sanki çocuk onun içine adım atmış ve unutulmuş özlemlerini açığa çıkarmıştı. Magdalena daha sonra o anda çocuğun yalnızca bilincini değil, bilinçaltını da okuduğunu, kendini, kendi ruhunun aynasına bakar gibi hissettiğini hatırlayacaktı. Çünkü çocuk önce, kadının renksiz, tuhaf bir sisin içinde yolunu kaybetmiş duygularını uyandırmış, sonra içinde yavaş yavaş bir resim, daha doğrusu resim dizisi şekillenmişti. İçinde beliren

tuvalde, doğup büyüdüğü adada sazdan tavanı ve beyaz badanalı duvarlarıyla küçük bir balıkçı kulübesi gördü. Bu kulübenin bahçesinde akrabası genç bir adamla kol kola dans ediyordu. O zaman, kalbinin derinlerinde hissettiği şiddetli bir acıyla, bu adama karşı hiçbir zaman kendine itiraf edemediği bir aşk duyduğunu anladı; aynı zamanda bir gün geri dönüp o adamla evleneceğini, yetimler yurdundan çocuğunu alacağını da. İçinde duyduğu arzular gerçekleşip mutluluğu olacaktı. Bütün bu kehanetler karşısında Holt, bir an aklını kaybettiğini düşündü. O adamı hiçbir zaman diğer akrabalarını gördüğünden farklı görmemişti. Gençliğinde bir İngiliz gemisinde tayfa olarak çalışmış olan bu zayıf adam, kekeme, şaşı ve çilliydi. Böyle olmasına rağmen, Holt onun kendisini çok etkilediğini anlamıştı; onu henüz küçük bir kızken her şeyden daha çok sevmiş, ama bu yasak aşkı bilinçaltının dehlizine kapatarak, yok etmeye çalışmıştı. Bu duygudan kurtulduğuna emin olana kadar izlerini silmenin uğraşını vermiş, ama azalmış da olsa gizlice varlığını koruduğunu görmüş, son çare olarak da başka bir erkekten çocuk yapmıştı. Sarhoş ve serseri olan bu adam onu zor durumda yalnız başına bırakarak ortadan kaybolmuştu. Holt çocuğun yardımıyla içinde gördüğü bütün bu şeylerin gerçek olduğunu ürpererek anladı; bütün bu halüsinasyonlar onun en gizli özlemlerinin açığa çıkmasıydı ve bu görüntülerin içinde mutluluk kadar korku da vardı. Çocuk onun içinden çekildikten sonra bile, onun varlığını açık bir şekilde hissetti. Gözlerini kucağındaki çocuğa çevirdiğinde o çoktan uyumuştu.

Magdalena Holt yıllar sonra, o kış günü yaşadıklarının –gerçeğin imbiğinden damıtılmış özlemlerinden başka bir şey olamayan bütün o şeylerin– gerçekleşeceğini görecekti. Yaşadıklarından kimseye bahsetmedi, ama o günden sonra çocuğa bütünüyle başka bir gözle bakmaya başladı; artık yaşamının geri kalan her evresinde bu çocuğa minnet duyacaktı.

Çocuğun iştahıyla yaşadıkları arasında bir ilişki olduğunu düşündüğü için artık çocuğa süt verirken daha fazla özen gösteriyordu. Parmağını sallayarak çocuğun bakışlarını kendi üzerine çekmeye çalışıyordu. Çocuk sık sık çarpılmış yüzünü ona doğru dönüyor, ama özel bir karşılaşma olmuyordu. Aslında Holt çocuğun yeteneğine üç kez daha konu oldu, sonuncusu bir felaketle bağlantılıydı.

Bu tür bir deneyimi ikinci kez yaşadığında ona yine süt veriyordu ve her

şey daha önceki gibi oldu. Çocuk birden, daha önce olduğu gibi, dünyanın ilk günlerinde oluşmuş bir dağ kadar yaşlı bakışlarını ona yöneltti ve Holt tekrar onun düşüncelerinin arasında dolaşmaya başladığını fark etti, içinde duyduğu zayıf ses konuşmanın başlangıcıydı. Dibe çökmüş tortuların arasından unutulmuş arzuları tekrar yükselmişti, önce zayıf olan resimler, gittikçe daha belirgin ve güçlü görüntülere dönüşmüştü.

Kendini, elinde bir mercekle kalın bir kitabın üzerine eğilmiş gördü, masanın üzerinde telek kalemler vardı ve bir köşede de kâfur ve meşe ağacı kömüründen yaptığı mürekkep duruyordu. Bu hayatın gerçeklerinden sürgün edilmiş eski bir düştü. Tanrı'yı arama düşü. Yaşının sonbaharında gezgin bir vaiz tarafından yeniden kutsanacak ve ömrünün geri kalanını, bir dul olarak kutsal yazıları araştırmaya adayacaktı. Gerçi Tanrı’yla ilişkisini uzun yıllardır kestiği için, bu görüntü o an ona gülünç geliyordu.

Üçüncü seferde gördükleri daha sıradandı, ama Holt bunu hep hatırlayacaktı, çünkü ilk defa çocuğun içinde konuştuğunu duymuştu. Barfuss yürümeyi henüz öğrenmişti. İlkbaharda bir öğle sonrasıydı, pazar olduğu için kızlar dinleniyordu. Herkül hiç kimse fark etmeden, Madam Schall'ın kazancı arttıktan sonra bahçenin bir köşesine yaptırdığı, ağzından su fışkıran perilerin olduğu havuzun kenarına tehlikeli bir şekilde yaklaşmıştı. Magdalena onu tam havuzun kenarında dururken fark etti. Zaman zaman suyun dışına atlayan altın sarısı Çin balıklarına büyülenmiş gibi bakarak hayranlıkla yeni kanatlanan bir kuş gibi küçük kollarını çırpıyor, kendisiyle aynı gece doğmuş olan ve onsuz olamadığı Henriette Vogel'e el sallıyordu. Magdalena onun kesin olarak suya düşeceğinden emin koşarak çocuğu kaptı, çocuk korktu ve ağlamaya başladı.

Magdalena onu kucağına bastırıp sallamaya başladı, kürk gibi sırtını kaplayan tüyleri korkudan diken diken olmuş, titriyor ve gözyaşları Magdalena’nın göğsünü ıslatıyordu. Magdalena boynunun üzerinde sallanan ve bir gün kırılacak diye sürekli kaygılandığı biçimsiz kocaman başını okşadı. İşte tam o an bir kez daha oldu; bu kez çocuk ona bakmamıştı bile, kadının endişe dolu düşüncelerinin içine yerleşti ve tıpkı bir hayalet sesine benzer bir sesle, anlaşılır bir şekilde: *Beni yere bırak!* dedi.

Magdalena dediğini yaptı, Herkül'ün buyruğundaki gücün etkisiyle ve içgüdüsel olarak içinden ona cevap verdi: *Ne dedin?*

Herkül dudaklarını oynatmadan ya da ona bakmadan –çünkü bütün ilgisi tekrar balıkların üzerine toplanmıştı– yine aynı şey oldu. Magdalena onun sesini açık bir şekilde duydu:

Beni korkuttun! Beni rahat bırak.

Yıllar sonra çocuğun kendisiyle Danca konuştuğunu hatırlayacaktı, ama onun kiminle ilişkide olduğuna bağlı olarak değişik diller konuştuğunu anlayacak kadar zekiydi. Derdini anlatabilmek için kendini dillerin ufkuyla sınırlamıyordu çocuk. Magdalena'nın sözcük olarak duyduğu şey aslında yalnızca bir düşünceydi. Yine de yalnızca çocuğa ait olduğunu, başka birinden gelmediğini hemen kavradı. Gerçek bir konuşmadan tek farkı sessiz olmasıydı.

Elinde yeterince tecrübe olmamasına karşın Magdalena, çocuğun, bilinçli ve bilinçaltı düşüncelerini okuduğunu anlamıştı; sanki dünyanın en kolay işiymiş gibi birdenbire Magdalena’nın içinde konuşabiliyordu.

Dördüncü ve son deneyimi, Danimarka bayraklı üçgen yelkenli bir balıkçı çatanasıyla, korku dolu bir geçmişten, mutlu bir geleceğe doğru, Königsberg'i terk etmeden hemen önce yaşadı. Göğsünün kesildiği o korkunç olayın üzerinden çok geçmemişti. Herkül, o olaydan sonra neredeyse sürekli ağlayan Holt'u teselli etmek için odasına girdi. Acıdan bir midye gibi kapanan Holt, onu odasında istemiyordu, ama Herkiil o tuhaf hayalet sesiyle içinden, Holt'un hiç değilse sesinin titreşimlerinden bir şey anlayacağını umarak ona söylediği ninnilerden birini söylemeye başladı. Çocuğun sesini, kendisiyle nasıl konuştuğunu, şefkat ve masum çocuk merhametiyle dolu olduğunu açık seçik duyabiliyordu.

Üzülme, diyordu, *her* şey *düzelecek... Birazdan buradan gideceksin.*

Yıllar sonra onu dinsel bir ışık içinde hatırlayacaktı. Ölmeden kısa bir süre önce Odense'deki arkadaşına şöyle yazmıştı: “Ondan bir şey saklamak mümkün değildi ve bu günah çıkarmak kadar rahatlatıcıydı.”

Herkül Barfuss'un yeteneklerinden herkes hoşlanmıyordu, özellikle de o yeteneklerini kontrol etmeyi öğrendikten sonra.

Madam Schall'ın işletmesinde geçirdiği yılların ilk altı senesinde,

yetenekleriyle yüz yüze gelenler akıl sağlıklarını korumak için yaşadıkları şeyleri tuhaf şeylerle açıklama âdeti edinmişlerdi.

Örneğin kızlardan biri, Anke Strittmater, geneleve geldikten iki yıl sonra, geneleve nasıl girdiği bir türlü anlaşılamayan bir yılan tarafından sokulmuş ve sinir krizi geçirmişti. Bir tesadüfle Barfuss onun odasına girmiş, kız Madam Schall'ın vitrininin kristal camını kıran bir çığlık attıktan sonra bilincini yitirmişti. Daha sonra ona ne olduğu sorulduğunda ölü çocukların seslerini duyduğunu ve ırzına geçmek isteyen babasının hayaletini gördüğünü söylemişti.

Özellikle savaş ve açlık nedeniyle fahişeliğe sürüklenen, ya da bekâretini kaybedip bir skandala neden olduğu için evinden atılan kızların haricindekiler için gerçek bir durumdu bu. Kızların çoğu kendi baba ve kardeşlerinin tecavüzüne maruz kaldıkları için geneleve düşmüştü. Bunların bir kısmı böylesi korkunç bir saldırıya maruz kaldığında, henüz ensestin ne olduğunu dahi bilemeyecek yaştaydı. Strittmater bunlardan biriydi. Şimdi hayatı boyunca itiraf edemeyeceği, dört duvar arasında defalarca yaşanmış olan o trajik ensest sahneleri çocuğun önünde bütün ayrıntılarıyla tekrar açığa çıkıyordu. Strittmater altı yaşından, fırtınalı bir ağustos gecesi evden kaçtığı on dört yaşına kadar bu iğrenç tecavüzlere maruz kalmıştı. Ama kurtulmak için bilincinin bordasından attığı bu ağırlık batmamıştı. Bütün bu olup bitenlerin yılan sokmasından kaynaklandığını söyledi, ama o günden sonra çocukla aynı odada yalnız başına kalmamaya özen gösterdi.

Başka kızlar hayalet ya da cinlerden garip sesler duyduklarını iddia ederek, bunun intihar edenlerin gömüldüğü yakındaki mezarlıkla ilişkisi olduğunu ileri sürdüler. Bir kısmı bunu bütün gün süren aşk işinin yorgunluğuyla beyinlerinin ürettiği hayaletlere bağlıyordu. Henüz hiç kimse içlerinde konuşanın aslında Herkül olduğunu anlayamıyordu. Bununla birlikte kızların çoğu Herkül'ün yeteneğiyle hiçbir zaman yüz yüze gelmemişti, çünkü Herkül zamanla bunun tehlikeli olmakla kalmayıp sorumluluk gerektirdiğini de öğrenmişti.

Ölümün ona bir şans vererek, gelişini belirsiz bir tarihe ertelediği takdis gününden beri Herkül, aşkın alınıp satıldığı o evde bir istisnaydı. Herkes onu en temiz duygularla seviyordu, o koşulsuz aşkın sunağındaki tek

insandı. Görüntüsü Madam Schall'ın kızlarını korkutmuyordu, çünkü tecrübeleri onlara korkulması gerekenin çarpık bir beden değil çarpık bir ruh olduğunu çoktan öğretmişti. Üstelik her gün kendilerinden daha talihsiz birini görmek durumlarını daha katlanılır kılıyordu. Herkül canının istediği yere girip çıkabiliyordu ve Magdalena Holt'un biberonla beslemeye son verdiği günden beri, yaşıtı olan Henriette Vogel'den başkasına özel bir bağlılığı yoktu.

Madam Schall'ın çocuk konusunda tek bir kuralı vardı: İlk müşterilerin gelmeye başladığı akşamın altısından itibaren ortada görünmeyecekti.

Bu konuda tek bir kelime dahi etmemesine rağmen herkes bunun nedenini biliyordu. Schall çocuğun korkunç görüntüsünün müşterileri ürkütmesinden çekiniyordu. Bu nedenle Herkül akşam saat altıdan son müşterinin evi terk ettiği gece yarısına kadar üst kattaki hizmetçi odalarından birine kapatılıyordu.

Herkül'ün odaya kapatıldığı saatlerde ev tuhaf, ticari bir atmosfere bürünüyordu. Aşk hastası erkekler utanç ve acı dolu yüzlerle, parfüme bulanmış yarı çıplak kızların arasından kalplerinin kadınını seçiyor, sonra bütün eşyası bir lavabo, havlu ve kerevetten ibaret yoksul bir odaya kapanıyorlardı. Ev düşlerle yüklü bir gemiye benziyordu ve Herkül bazen uykusunda açık bir denizde çalkalandığı duygusuna kapılıyordu.

Uzun yıllar sonra, tuhaf yaşam çizgisinin sonlarına doğru, odasından soluduğu o akşamların atmosferini hatırlayacaktı. İçindeki dalga boyuyla evin bütün gizlerini dinlemişti: öğrencilerin ilk aşk gecelerinde duydukları heyecanı, erkeklerin o aşk fısıltılarının gerisindeki tutkuyu, on yedi dilde ortaya çıkan düşünceleri, kızların kıkırdamalarına gömülmüş korkuyu, yeni gelen bir kız uğruna yapılan düelloları. Aşksız aşkların hüzünlü kokusunu da hatırlayacaktı, ruhların solmuş çiçeklerini ve kalplerin donmuş ırmaklarını; şerefe kaldırılan yalan dolu şampanya kadehlerini, ağız dalaşları ve kavgaların yarattığı gerilimi; havai fişeklerin ışığını, sarhoşların unutkanlığını; hayal kırıklıkları ve yenilgileri, acının her çeşidini ve genelevin her bir köşesinden sızan binlerce çeşit arzuyu.

Odasında yalnız başınayken, geriye giderek, bu duyguların ilk biçimlendiği odaya doğru iz sürdü. Doğduğu o odadaki insanların bilincini, her türden düşünceleri ve acılarını düşündü; çünkü o, bütün bunları hatırlayabilecek

özel bir yeteneğe sahipti. Özlem, şefkat, acı, esrime, yasak meyveler ve başkalarının acı çekmesine neden olma, her şey bu evde toplanmıştı.

Kökü ruhların karanlığına, yüzyılların öfke ve nefretine uzanan bütün bu şeylerin, insan denilen yaratığa ait olduğunu anladıkça daha çok korkuyordu. Bütün bu duyguların izini sürüyor, bütün bu hastalıklı acı çekmelerin kaynağının bireylerde, onların yüzlerinde olmadığım, bu kaynağın onların korkunç fantezilerinde aranması gerektiğini idrak edebiliyordu. Magdalena Holt'un başına o feci olay geldiğinde, suçlusunun kim olduğunu çok önceden biliyordu. Çünkü içgüdülerin kaynaştığı bu evde yıllarca bu suçlunun izini sürmüştü.

Herkül, kaderin anlaşılmaz bir şekilde onunla aynı akşam dünyaya gelmesine müsaade ettiği küçük kıza tapınıyordu. Dünyanın henüz biçimlenmediği zamanların dar geçidinde kaybolmuş bir aşktı bu. Ona ait bir ilk anısı yoktu, çünkü o soluduğu hava gibi, gece ve gündüz gibi her zaman oradaydı, aynı odada emzirilmiş, aynı yatakta yatmış, aynı çitin içinde oynamış, ikisi de aynı mutsuz kaderi paylaşan kadınlardan şefkat görmüşlerdi. İkisi de aynı kurumun çocuklarıydı ve birbirlerine, aşkın o bilinmez gizemleriyle bağlanmışlardı.

Henriette'in annesi, çanların çaldığı o şubat gecesinde Doktor Götz'ün, kaderin adaletsizliği üzerine sorduğu soruların aynısını kendisine sormuştu. Bazen bütün bu yaşadıklarının hayatın kitabına önceden yazıldığını ve bunu hiç kimsenin değiştirmeye muktedir olmadığını düşünüyordu. Ve bu kitabın yazarı hata yaptığını kabul etme yeteneğinden yoksundu. Kendisinin yaşayabilmesi için, kader arkadaşının ölmesi gerekti ve bu trajik yasaya göre kendi kızının sağlıklı doğması için Herkül'ün hilkat garibesi olması gerekti. Çocukların doğumundan kısa bir süre sonra, zihnini kuşatan bu düşünceler o kadar güçlenmişti ki, artık takdiri ilahiye karşı ağır bir suç işlediğini düşünüyordu. Herkül'ü evlat edinerek, hak etmediği halde mutlulukla bağ kurmayı çok arzulamıştı, ama mutluluğun bir fiyatının olduğu bu krallıkta Madam Schall'ın sözü yasa yerine geçerdi ve o çocuk için annelik yetkilerini eve yeni gelen Magdalena Holt'a devretmişti.

Ayrıca Herkül ile Henriette arasında özel bir kardeşlik ilişkisi kurmaya gerek yoktu, onlar kan bağının ötesinde ruh ikiziydiler. Emeklemeye

başladıktan günden beri birbirlerini anlamışlardı. Uyanık oldukları zamanlarda biri olmadan diğeri bir şey yapmayı aklından bile geçirmezdi. Uyuyacakları zaman onları birbirinden ayırmak çok zordu. Aynı anda aynı şeyi düşünürler, aynı anda susayıp, aynı anda acıkırlar, aynı şeylere gülüp, aynı şeylere ağlarlardı. Bazıları onların, bir haziran cumasında aynı anda süt dişi çıkarmalarını, ya da evi temellerinden sarsan rüzgârlı bir bahar sabahında aynı anda yürümeye başlamalarını ürkütücü buluyordu. Ama hiç konuşmadan birbirleriyle anlaşmaları herkesin takdirini topluyordu. Oyunları sessizdi. Biri diğerinin ne istediğini anlamak için tek bir bakıştan fazlasını gereksinmiyordu. Tuhaf bir şekilde sanki biri diğerinin nerede olduğunu her zaman biliyor, ne yapmak istediğini her zaman anlıyordu.

Kızlar biri kusursuz güzellikte, diğeri hilkat garibesi olan bu iki çocuğun arkadaşlığını gözleri yaşararak izliyordu. İkisi arasındaki bedensel uyumsuzluk geçen yıllarla birlikte daha da artıyordu. Henriette serpilip boy atarken, Herkül bir metreden daha fazla büyümemişti.

Herkül'ün varlığı yalnızca işletmeye gelen müşterilerden değil, dışarıdaki dünyadan da korunmuştu. Evin dışındaki dünya hakkında hiçbir şey bilmiyordu. Karşılaştığı insanlar yalnızca Madam Schall'ın kızlarıydı. Bahçeyi dışarıdaki dünyadan ayıran çalı çitlerin öteki tarafına hiç geçmemişti. Yazılı olmayan bir kurala göre evdeki hiç kimse onu bu çitlerin dışına çıkartamazdı. Kendisini satarak hayatlarını sürdüren kızların onu dışarı çıkarmamasının cesaretle bir ilgisi yoktu, daha çok farklı olana karşı hoşgörüsü olmayan bir dünyadan çocuğu korumaya çalışıyorlardı. Dış dünya ile ilk karşılaşmanın –yedi yaşında– Herkül'de yarattığı şaşkınlığın nedeni bu oldu.

Olay paskalyadan hemen önce, daha kesin söylersek paskalyadan önceki ilk perşembe günü yaşandı. Rüzgârlı ama mevsime göre ılık bir gündü. Herkül, Henriette ile birlikte bahçedeydi. Meyve ağaçlarını budamak için kızlar da bahçeye çıkmıştı. Aniden esen bir rüzgâr Henriette'in başlığını uçurdu ve çalı çitleri aşırarak yaşlı bir çiftlik kâhyasına ait olan komşu bahçenin duvarlarının üzerinden aşırdı. Henriette şaşkın bir şekilde şapkasının ardından bakakalırken, Herkül hiç tereddüt etmeden, korunmuş aşk evi krallığından dışarı atacağı ilk tarihi adım için harekete geçti. Sol ayağıyla

sağ ayağındaki ayakkabıyı çıkarttı, ayak parmaklarıyla kapı sürgüsünü açıp, hiç düşünmeden, tereddüt etmeden, uyarıları dinlemeden ve henüz adını bile bilmediği bir heyecanla, bir ayağı çıplak, kış boyu yıpranıp delik deşik olmuş yola fırladı.

Kâhyanın bahçe duvarına kadar hiç durmadan koştu. Henriette'in başlığı duvara yakın tomurcuk açmış bir lalenin yanındaydı. Çıplak ayağıyla başlığı kaldırıp, herhangi bir şeyi taşırken her zaman yaptığı gibi, Henriette'e hizmet etmenin gururuyla dişlerinin arasına aldı. O zamana kadar izlendiğinin farkına varmamıştı.

Önünde bir çocuk duruyordu, çocukların aklını başından alan o ünlü masallardaki yaratıklardan biriyle karşı karşıya kalmanın dehşetiyle kasılıp kalmıştı. Çocuğun korkusunu hisseden Herkül, en az onun kadar korkuya kapıldı ve dehşetle irkilerek başlığı düşürdü. Sonra gülümseyerek çocuğu sakinleştirmeye çalıştı, ama çocuk daha fazla korkuya kapılıp bağırmaya başladı ve başka insanların da dikkatini çekti.

Herkül, erkek, kadın, yaşlı ve çocuklardan oluşan öfkeli bir kalabalık tarafından kuşatılmıştı. Onların korku ve nefret dolu düşüncelerini hissederek bir an bu düşüncelerin içinde boğulacağı korkusuna kapıldı: ... *bir yaratık... paskalya öncesi perşembede bu şeytanın işi ne?*

İlk taşı kimin attığını hiç kimse hatırlayamayacaktı. Herkül için her şey karmakarışık olmuştu –kargaşa, yabancı insanlar– ve hiçbir yüzü belleğine kazımayacaktı.

Bu olaydan sonra, onu odasında teselli etmeye çalışan Henriette Vogel –tuhaf bir şekilde onunla iletişim kurmayı öğrenmişti– Herkül'ün korkudan sırtındaki kıllarının diken diken olduğunu anlatacaktı. Ama Herkül nasıl olup da kurtulduğunu, eve nasıl geldiğini hiçbir zaman hatırlayamayacaktı. Ayrıca dişlerinin arasında Henriette'in başlığı da vardı. İki büklüm olup Henriette'e sokulmuş otururken hâlâ öfkeliydi. Bu kötülük dolu dünyaya alışamayacaktı. Başına isabet eden taşların acısını düşünmüyordu bile. Herıriette başlığını ona uzattı, bunun üzerine Herkül aşk için acı çekmiş olduğu düşüncesiyle teselli olarak gülümsedi.

Bu olay uzun süre konuşuldu. Herkül'ün, hiçbir karşılık beklemeden sevdiği bu kız için feda etmeyeceği bir şey yoktu. Bu sevginin hiçbir açıklaması,

hiçbir sınırı yoktu. Yazları bahçeden onun için çiçekler topluyor, ipek iplikle sarıp buket yapıyordu. Bir seferinde Madam Schall onun usul adımlarla çiçeklikte dolaşarak, iki ayak parmağıyla nasıl özenle çiçek toplayıp ağzında buket yaptığını gördü. Schall ömrünün sonbaharında, artık bulanmış olan belleğinde sofuca koruduğu bu görüntüyü, bir ressamın ontolojik aşk sahnesi olarak resmetmesine izin verecekti. Bir seferinde kıza ağaçtan bir figür oymuştu, tabii ayaklarıyla. Henriette'in hoşlanacağını bildiği öyküler tasarlıyordu. Evde bir masal gibi anlatılan ayak parmaklarının marifetiyle kızın saç örgülerini çözüp tarıyor, Henriette endişelendiğinde ayaklarıyla onu okşuyor, üzülüp ağladığı zamanlarda teselli etmek için bir bacağını kızın beline dolayarak sarılıyordu.

Henriette de tıpkı Herkül'ün kendisini sevdiği gibi onu koşulsuz seviyordu. Herkül hep onun yanında olduğu için görüntüsüne aşinaydı, onu hiçbir zaman hilkat garibesi gibi görmemişti. Aksine olduğu haliyle onu çok eğlenceli buluyordu. O da tıpkı Herkül gibi kendi başlarına hayatları olan güçlü duygularını açıklama gereği duymuyordu. Hatırladığı kadarıyla Herkül onunla –biraz basitleştirerek söyleyecek olursak– düşünceler yoluyla konuşuyordu, ama o alıştığı için bunda bir tuhaflık görmüyordu. Bir şey sormak istediği zaman içinden geçiriyor ve onun diğer insanlarınkinden farklı olmayan normal bir sesle cevapladığını düşünüyordu.

Henriette daha sonra –Heinrich Von Kleist'in mutsuz aşkıyla aynı adı taşıdığının bilincine vardığında– korktuğu için Herkül'ün yeteneğini kendi annesinden bile gizlediğini anlatacaktı. Çünkü tıpkı Herkül gibi o da, içgüdüsel olarak, bu yeteneğin insanları Herkül'ün dış görünüşünden daha fazla korkutacağını anlamıştı.

Henriette, Herkül'süz bir yaşam düşünemezdi, bir çocuğun bilgeliğiyle bu dünyanın yalnızca ikisi için yaratıldığına inanıyordu. Bu nedenle Henriette, evin kurallarıyla çatışsa bile, Herkül'ün yaptığı her şeyi savunuyordu. Sekiz yaşına bastığı yıl, Herkül'e geceleri uygulanan karantinayı hafifletmek için bir kampanya yürüttü. Bunun imkânsız olduğunu anladığında, ilk müşterinin geldiği saatten son müşterinin ayrıldığı saate kadar Herkül ile aynı odada kalmayı istedi. Sınır tanımayan bir aşka karşı koymaya kimse cesaret edemediği için, bu isteğini kabul ettirdi.

Henriette ve Herkül on yaşına bastıktan kısa bir süre sonra, sonraları evin başına gelecek olan belaların öncüsü olarak yorumlanan o olay yaşandı. Bu felaket, kahramanımız dışında herkesin uyuduğu bir şubat gecesi yaşanmıştı. Herkül'ün yeteneği artık uykudayken bile işleyecek derecede gelişmişti. Hassas duyargalarından hiçbir şey kaçmıyordu. Şu ya da bu şekilde, suçlu bahçeye girmeden önce uyanmıştı.

Onun varlığından, sanki onu gün ışığında görmüş kadar emindi. Evin müşterilerinden biri olduğunu da biliyordu.

Henriette Vogel hemen yanı başında melekler gibi uyuyordu. Herkül yalnızca acı vermek isteyen bir insanın fantezilerini seziyordu. Çünkü içinde ayrıntılı bir resim biçimlenmeye başlamıştı, bunlar gözyaşlarına boğulmamak için içinden sürüp atması gereken resimlerdi.

Adam tıpkı bir avcı gibi sinsice bahçeden içeri sızmış, tırmanıp bir duvarı aşmış, aceleyle depo olarak kullanılan barakaya yönelmiş, binanın ön duvarı boyunca yürüyüp terasa ulaşmıştı. Bir yerde bir maymuncuk gibi bir şey vardı, bir yerde atan bir nabız, soğukkanlı bir hesap, zorlanan bir kilit, kapı kolunu tutmuş bir el.

Şimdi evin içindeydi, zemin katta ve karanlıkta kimseyi uyandırmamak için dikkatle ilerliyordu.

Herkül adamın iki kat aşağıda, tam altında bir yerde durduğunu anladığında sıtmaya yakalanmış gibi titredi. Ve bu nefret kaynağı tekrar hareket etti, koridoru izledi, merdivenden kızların uyuduğu ikinci kata çıktı. Sınırları bir bir aştı, Herkül dehşetten ölecek gibiydi. Artık adam hareket etmiyordu ve Herkül onun şimdi nerede olduğunu tam olarak biliyordu: Magdalena Holt'un odasının kapısındaydı.

Daha sonra, nasıl olup da kalktığını ve odasından çıkma gücünü nereden bulduğunu anlayamayacaktı. Sallanarak merdivenlere yürümüştü. Ortalık sakindi. Bir an, bütün bu olanların kendisine uğursuz bir oyun oynayan hayal dünyasının eserinden ibaret olmasını dilemişti, ama aynı zamanda hissettiği şeylerle bu boş umutlardan kurtuldu. Şimdi nasıl ki normal bir insan tuzun tadını ya da soğanın kokusunu hissederse, o da uyanmasına neden olan adamın nasıl Magdalena Holt'un yatağının kenarında durduğunu ve nasıl iğrenç fantezilerini gerçekleştirmek istediğini hissedebiliyordu.

Merdivenlerden aşağı inecek cesareti toplaması birkaç dakikasını aldı. Daha sonra, porselen dolu bir dolabı devirerek ya da bir kapıya çarpıp gürültü çıkararak evi uyandırmadığı için kendisini suçlayacaktı. Eğer bunlardan birini yapmış olsa adam kaçacaktı, oysa yalnızca birkaç dakika içinde adam yapacağını yapmıştı.

Magdalena Holt'un ay ışığıyla aydınlanan odasında sessizlik hâkimdi. Kapı açık duruyordu. El ve ayaklarından karyolanın korkuluklarına bağlanmış, ağzına bir bez sokulmuştu. Kan içinde yüzüyordu. Sol göğsü kesilmiş ve saldırgan kaçmıştı.

Polis bahar boyunca soruşturma yaptı. İpucu bulacaklarına emindiler, ama hiçbir sonuca ulaşamadılar. Kızların soruşturmaya bir katkıları olmamıştı. Her biriyle yapılan özel konuşmalarda olağanüstü istekleri olan müşteriler olup olmadığı soruşturuldu, ama polislerden birinin ifade ettiği gibi, bu istekler özel olmaktan çok kuraldı. Uyku anında aldığı bir darbeyle bilincini kaybettiği için Magdalena Holt hiçbir şey hatırlamıyordu. Ayrıca soruşturmayı yürüten savcı, kızların yalnızca müşterilerin isimlerini değil, yüzlerini de hatırlayamadıklarını not edecekti. Korku, varlıklarının temel öğesiydi ve bu korku belleklerini zayıflatıyordu. Herkül sorgulanmadı, çünkü her zamanki gibi onu saklamışlardı. Zaten onun şahitliği çok büyük ihtimalle olaya açıklık getirmekten çok karışıklığa yol açacaktı...

Mayıs sonunda Magdalena Holt hayatı boyunca taşıyacağı bir işaretle evi terk etti. Ama çocukluğunun adasına umut dolu dönüyordu. Herkül'ün sayesinde sevdiğini anladığı ve birkaç yıl önce mektuplaşarak nişanlandığı adamla evlenecekti. Ancak takdiri ilahinin yardımıyla atlattığı uzun nekahet dönemi onda, terk ettiği evde uğursuz olayların daha yeni başladığı duygusu uyandırmıştı. Ev şüpheyle zehirlenmişti. Kızlar daha dikkatli ve daha içlerine kapanıktılar. İçlerinden bazıları tanımadıkları erkeklerle yatmayı reddetti, bir kısmı eski savaşçı alışkanlıklarına dönerek, yastıklarının altında hançerle uyudu. Kanlı olayların dedikodusu çabuk yayılmış ve müşterilerin bir kısmını korkutmuştu. Bir kısmı meraklı jandarmaların ziyaret ettiği genelevden zevk alamıyordu. Yaza doğru ev, müşterilerinin yarısını kaybetmişti. Müşteriler gittikçe azalırken, önceden haber vermeden ayrılan kızların sayısı da artıyordu. Bir gece yarısı, geride kullanılmış birkaç külot

ve çalakalem yazılmış bir veda mektubu bırakarak, karanlığa karışıyorlardı.

İşte Henriette Vogel'in, aşkın pazarında açık artırmaya sürülmesini zorunlu kılan böylesi zor bir zamandı.

Henriette o zamanlar yaşının üzerinde gösteren, olağanüstü gelişmiş bir kızdı. Görünüşü rakamlarla ifade edilen yaşını yalanlıyordu. Daha şimdiden birçok erkek ona baygın bakışlar fırlatıyordu. Birkaç müşteri Madam Schall'a fısıldayarak, kız örgülü saçlarla gezme çağını geçmedi mi, diye sormuştu. Bu evde her şey satılıktı ve sadakat, olsa olsa, tembellik edilen pazar günleri görülen bir gündüz düşüydü. On yaşındaki bir kızın bekâretini en yüksek ücreti ödeyene satmanın önünde hiçbir engel yoktu. *lus primae noclis,* ilk gece hakkı, zamanın Avrupası'nın genelevlerindeki en yaygın ticari kalemdi. Ve uçurumun kıyısında sendeleyen bir geneleve servet kazandırabilirdi. Ayrıca kız çocukları bir gün annelerinin izinden yürüsünler diye yetiştirilirdi. Çünkü bu, kuşaktan kuşağa aktarılan bir meslekti.

Ama yine de Madam Schall ve kızın annesini bu zor kararı almaya sürükleyen şey evin sarsılan ekonomisiydi. Kızlar Henriette'i bu büyük sınava hazırlamak için, binlerce öğüt ve uyarıdan oluşan bir törenle, ellerinden geleni yaptılar. Ona işin inceliklerini, en kısa zamanda ve en az zahmetle bir müşteriyi nasıl memnun edebileceğini anlattılar. En iyi sonuç alan el hareketlerini, en az acı duyacağı pozisyonları, unutmanın ne kadar faydalı olduğunu ve bir ilişki sonrası yaşanan iğrenme duygusunun karanfil ve kâfurdan yapılmış bir şarapla nasıl bastırılacağını anlattılar. İlişki bittikten sonra bir erkekten kurtulmanın en basit yolunu, nasıl pazarlık edeceğini, fiyatı nasıl yukarı çekeceğini ve pazarlığa ne kadar müsaade edeceğini anlattılar. Bazen aşağılanma duygusundan kurtulmanın en basit yolu olsa da, asla âşık olmamasını tembihlediler. Asla içgüdülerinin karşı olduğu bir şeye razı olmamalıydı, hiç değilse onu memnun edecek bir fiyatı olmadan asla. Kızlar aşk sözcük ve jestlerini kendine saklayıp yıpratmamasını istediler. Bütün bu kötülüklere rağmen, onu evinin hanımı yapacak orta sınıftan bir adam bulabilirdi. Kızların çoğunun en büyük düşü buydu. Henriette'e hastalıklardan ve hamile kalmaktan nasıl korunacağını öğrettiler. Öpücük ekstraya girerdi. Hastalık bulaştıran denizcilere karşı dikkatli olmalıydı. Bütün bu öğüt ve uyarılarla birlikte küçük hediyeler de

verdiler; aksesuarlar, takılar, parfümler, utanç verici hastalıklara karşı koruyacak ve şans getirecek nazarlıklar.

Henriette bütün bunlara sanki kaygı eşiğini geçmiş bir aldırmazlıkla katlandı. Satın alınmış bir aşk için gerekli bütün sanatları öğrendi. Yatak odalarının misk kokulu diyarına daldı, bu geçiş ayini için verilen hediyeleri kabul etti, uygun kıyafetler denedi; kokartlı şapkalar taktı, tokalı deri ayakkabılar, dantelli iç çamaşırlar giydi ve mezat gününün korkusunu yenmek için çaba gösterdi. Ancak bütün çabasına rağmen gittikçe yaklaşan günü unutabildiği anlar sınırlıydı. Çünkü aklı Herkül'deydi.

Herkül mutsuzdu. Hayatın adaletsizliği onu yıkmıştı, neredeyse hiçbir şey yemiyordu. Kızın geleceğinin çok önce yazıldığını biliyordu, ama duyduğu aşk bu gerçeği kabul etmesini engelliyordu. Ona göre Henriette'in isimsiz bir erkeğe satılmasından daha adaletsiz bir şey olamazdı. Hayatında ilk defa, onları bekleyen geleceğin geceden daha karanlık olduğunu anlamıştı. Bu dünyada onun gibi yaratıklara yer yoktu. Böylesi yabancı bir yerde kendisini göremiyordu ve hayatının ne kadar eğreti olduğunu anladı, şimdiye kadar kızların dayanışmasıyla korunmuştu. Ama artık kim olduğu ve orada ne aradığı sorulacaktı.

Mezat gününden iki hafta önce ateşler içinde kıvranmaya başladı. Görünüşe göre bunun nedeni, mutsuzluktan kuruyup kalmış bedeniydi. Bir gece sanki bir şişenin mantarı çıkartılmış gibi derin bir iç çeken Herkül'ün kalbi durdu; bütün umutlar tükenmiş gibiyken, Madam Schall'ın işe almış olduğu yaşlı bilge kadın onu tekrar hayata döndürdü. Henriette'in gösterdiği özenli bakım sayesinde yavaş yavaş kendini toparladı. Henriette sabahın erken saatlerinden gece geç saatlere kadar onun başından ayrılmıyordu. Uyku onu, bir eli Herkül'ün sırtında, öteki elinde açık bir İncil ile yakalıyordu. Henriette, Herkül'ü kaşık kaşık et suyuyla besliyor, alnına hardal kompresi yapıyor ve buz torbalarıyla ateşini düşürüyordu. Herkül bir baş dönmesiyle kızın yüzünün odada nasıl dans ettiğini görüyordu, ama bu yüz görünmez bir elin yırttığı bir maskeydi ve bu maskenin altında uğursuz bir geleceğin karalandığı bir kâğıt vardı. Bilinçaltının akıntısına kapılmış beklediği sona doğru sürüklenirken, kendi kaderini değiştirecek güçte bir acıyla kuşatılmıştı.

Sonunda mezat günü geldi çattı. Evin alt katı misafirlerle dolmuş, kadehler çınlıyor, kızlar ticari şakalar yapıyordu. Birazdan teklifler başlayacaktı.

Bahçeye durmadan yeni droskalar geliyor, istek ve arzular yapışkan bir sis gibi evin içini dolduruyordu. Bu hayatta hiçbir hafifletici neden yoktu. Her akşam, kızların yatağına giren her yeni müşteriyle yeni bir zevk yaratılmalı, sonra da ölmeliydi.

Herkül tavan arasındaki odasından bu sevgisiz havayı soluyor ve birazdan Henriette'e sahip olacak adamla aynı havayı solutan ölümcül ironiye küfürler yağdırıyordu. Bilincini kaybetme nafile umuduyla, ağlayarak başını defalarca duvara vurdu.

Sonunda biraz sakinleştiğinde evi kaplayan olağanüstü gerilimden, mezadın başladığını anladı. Bir çılgınlığın sanki yolunu kaybetmiş bir rüzgâr gibi, bütün odaları dolaştığını hissetti. Hıçkırıktan boğulacak gibiydi, böylesi bir cezayı hak etmek için affedilmez ne günah işlemişti? Umutsuz çırpınışlar içinde kendini kaybettiğinde, zihninde Henriette Vogel'in görüntüsü vardı: Büyük salonun bir köşesinde iç çamaşırlarıyla duruyordu, etrafı yüzü olmayan erkeklerle çevrilmişti. Herkül birdenbire uyandı, boğazını sıkan uğursuz bir el vardı. Henriette, Magdalena Holt'u neredeyse öldüren caniyle aynı odada yalnız başınaydı.

Yıllar sonra, Danzig'deki evin pencere kenarında, gözleri dalmış otururken, o akşamdan sonra gelişen olayları en ince detaylarına kadar hatırlayacaktı; bir hafta geçmeden köklerinden sökülüp, sönmüş bir güneşin yörüngesinde dönen merhametsiz yıllara atılmıştı. O akşam koşarak koridorları geçmiş, merdivenlerden aşağı inmişti. Müşterilerin nasıl şaşırdıklarını hatırlıyordu; erkekler iğrenerek ona sırtlarını dönmüş ya da yüzlerine çizili bir şaşkınlıkla kalakalmışlardı. Kızlardan bir kısmı engellemek için yolunu kesmeye çalışmıştı. Yalnızca görüntüsüyle aklını başından aldığı birinin yaşadığı korku patlamasını hatırladı; nabız gibi çarpan hastalıklı isteğin izini sürüyor ve Tanrı'dan adamın Henriette'e henüz bir şey yapmamış olmasını diliyordu. Bir odanın kapısını açmıştı. Kadın elbiseleri giymiş bir erkek ona yüzünü dönmüş ve gülümsemişti, ama bu gülümsemenin yerini iğrenme ifadesinin alması uzun sürmemişti.

Bu eve hâkim olan içgüdüler onu şaşırtıyordu. Bu içgüdüler evin her tarafında vardı; bedenlerin ve ruhların en keskin arzusu. Kısa bacaklarıyla

topallayarak, dehşet içinde odadan odaya koşmaya devam etmişti. Bedeni kocaman kafasının ağırlığıyla sarsılıyordu. Beynine Henriette Vogel'in sureti kazınmıştı.

Odalardan birinde, yere yıkılmış gözleri bağlı bir kızın üzerine eğilmiş çıplak sarhoş erkekler vardı. Başka bir odanın kapısını açtı; iki erkek bir kızı aralarına almışlardı, kızın utançtan karışmış yüzünü tanıyamadı. Bir grup denizci, onu birbirlerine göstererek sinirli kahkahalar attılar; aralarından ikisi, ikizler, bir an kendi çarpık kız kardeşlerini düşündüler. Herkül sürekli birbirine karışan izlerin peşinde devam etti.

Evin en uzak çıkıntısındaki zifaf odasını buldu. Kapıyı açmaya çalıştı, ama arkadan kilitlenmişti. Kapıya kafası ve ayaklarıyla çılgınca vurmaya başladı. Gürültüye biraz önce ona gülmüş olan denizciler geldi; subaylardan birinin yalnızca üniformasının üstü vardı ve alt tarafı çıplaktı. Kızlar ellerine ne geçirdilerse giyinip gelmişlerdi.

Biri, “Ne oluyor, bu gürültü de ne?” diye sordu. Ama Herkül oralı olmadı, kafası ve ayaklarıyla kapıya vurmaya devam ediyordu.

Çevresindekilerin düşüncelerini duyabiliyordu: *zavallı çocuk... Hilkat garibesi... Bunun gibilerin doğmasına müsaade etmemeli.* Bütün bu kargaşanın ortasında Madam Schall belirdi. Herkül onun utanç içinde düşündüğünü duydu: *teklif çoktan bitti, genç kötürüm. Kız çoktan satıldı. Yüz sekiz altın mark! Bu paraya burada, aşk ve kahvaltı da dahil bir sene yaşanır.*

Herkül, kapı açılana kadar vurmaya devam etti.

Henüz hayatının dramının son repliği söylenmemiş olan Herkül, adamın görünüşünü hiç unutmayacaktı: o soran mavi gözler, ter damlalarının parladığı bıyıklar, iyi kalıplanmış kadife ceket, düğmeleri çözük külot pantolon. Adam kapıdakileri soğuk bir ifadeyle tek tek süzdü. Ve sonunda bakışlarını hilkat garibesi çocuğa çevirdi.

Madam Schall'a dönerek; “Bu yaratık da ne?” dedi. “Genelev mi yoksa deliler evi mi işletiyorsunuz?”

“Çok özür dilerim. Sayın Başyargıç. Ama bu çocuk bu kadar gürültü çıkarınca, kötü bir şey olmuş olabileceğini düşündük.”

Herkül, kapı aralığından Henriette'i gördü. Yatağın kenarında oturuyordu. Yüzü tebeşir gibiydi, ama hâlâ giyinikti. Bu sefer, dedi kendi kendine, zamanında geldim.

“İyi, bu hayvanı kafesine kapatın ve bizi rahat bırakın.”

Madam Schall olanlar için özür dilerken, toplanmış olanlar odalarına dağıldılar. “Ben çocukla ilgilenirim,” dedi. “Hasta ve henüz kendini toparlayamadı.” Bıyıklı adam iç çekti ve bir jestle kapıyı kapatmak istediğini belirtti, ama o anda Herkül içeri daldı.

Yeni bir kargaşa başladı. Henriette’e sıkıca sarıldı ve ağlamaya koyuldu. Yürek parçalayıcı bir hali vardı. Yine ne olduğunu görmek isteyen meraklı bir kalabalık toplandı. Madam Schall, Herkül'ü Henriette'ten koparmaya çalışıyordu, ama birden sanki felç olmuş gibi durdu, yüzü ölü gibi sararmıştı. Aklını kaybetmekten korktu. Çünkü içinde bir ses duymuştu, bir çeşit hayalet ses, Herkül'ü duymuş gibiydi, açık bir şekilde:

“Magdalena Holt'un göğsünü kesen adam bu!” demişti.

Bu dalgalanma ve Herkül'ün yaslı ağıtının arasında başyargıç kükredi: “Elimden bir kaza çıkmadan şu piçi al buradan.” Ama Herkül kızı kurtarmaktan başka bir şey düşünmediği için, bu insafsız sözlerden etkilenmiyordu. Sırtına inen şiddetli tekmelerin de farkında değildi. Ama Madam Schall –hâlâ içinde duyduğu dilsiz sesin etkisindeydi ve bunun kutsal ruhtan esinlendiğine inanıyordu, bunu hissetmişti– kargaşaya son vermek için başyargıcı itti.

Felaketlerin eşiğinde bir hayatın ona verdiği buz gibi bir sesle “Yeter artık,” dedi. “Bay Kiesingen odama gelip paralarını alabilir. Kız artık satılık değil!”

Bir hafta geçmeden genelev kapatıldı. Hiçbir protesto fayda etmedi. Madam Schall'ın faaliyetlerine yıllarca kol kanat germiş olan hatırlı insanlara verilen dilekçeler ve merhamet yakarışları da öyle. Eve operasyon karan Königsberg başyargıcı Klaus von Kiesingen tarafından alınmıştı. Madam Schall hiç bekletilmeden Talin’e giden bir gemiye bindirildi. Yaşlı bir hayranı. Madam Schall'ı muhabbet tellallığı suçlamasından kurtarmak için bir servet ödemişti. Kızların çoğu Danzig'in kötü şöhretiyle tanınan iplik

fabrikasına yerleştirildi. Bunlardan çoğu, fabrikanın berbat koşullarına dayanamayıp ölecekti. Diğer kızlar kendi yollarına dağıldı. Bir söylentiye göre Henriette Vogel ve annesi Sachsen'deki akrabalarının yanına kaçmayı başarmışlardı, ama anne ile kızın zor koşullar altında birbirinden ayrılmak zorunda kaldığı ve kızın Berlin'deki başka bir geneleve düştüğü yönünde söylentiler de vardı.

Kahramanımızı karanlık yıllar ve aşağılanmalar bekliyordu.

II

Yazın en sıcak günlerinden bir pazar ikindisi, keşiş Julian Schuster, Yukarı Silezya'nın dağlık bölgesi Heisterbach'taki Cizvit manastırının yemekhane penceresinden bakarken, derin bir şaşkınlığa kapıldı. Onu şaşırtan şey, ne bir mucizeye şahit olma umuduyla manastırın ana kapısına kamp kurmuş olan topluluk, ne de bahçede kendilerini Loyola'nın ruhsal egzersizlerine kaptırmış olan iki acemi rahipti. Schuster'in de bir parça katkısının olduğu karanlık düşünceler ve alnına yerleştirdiği kırışıklıkla koridorlarda dolaşan başrahip Johann Kippenberg de ilgisini çekmiyordu. Onun dikkatini çeken şey görsel bir şey de değil, içinde duyduğu değişik bir sesti. Daha önce hiç böyle bir şey yaşamamıştı.

Schuster bu sesin umutsuz bir çocuğa ait olduğunu hissetti. Belki de bu ses, kuşatılmış karanlık anılarından konuşan kendi sesiydi.

Ne kadar... dedi güçlükle duyulan ses, *yaşadım karanlık gölgeler vadisinde...*

Sonra hiçbir sözün seçilemediği uğultular arasında kayboldu.

“Tuhaf,” diye mırıldandı Schuster, acemilerden birine bir şeyler fısıldayan başrahibe bakarken. “İnsanın kendi kendine konuşmaya başlaması yaşlılık belirtisidir. Bu da yetmezmiş gibi, ilgiyle dinlediğinin başka biri olduğunu sanıyor.”

Schuster bütünüyle haklıydı, onun yaşadığı çağda, yaşlı sayılırdı. Adı farklı bir çağrışım yaratsa da, intizamın efendisi Ignatius Loyala gibi o da İberya doğumluydu. Ama çelik grisi yeleleri, kaslı bedeni ve macera dolu çıraklık yıllarında oluşmuş demir gibi fiziğiyle seksen dördüne geldiği tahmin edilemezdi.

İçindeki sesi tekrar duydu, ne dediğini tam olarak anlayamasa da, kayıp bir şeyle ilgili olduğunu anladı.

Hissetmeye başladığı amansız yaşlılığın korkusunu def etmek için, dikkatini manastırın dışında bekleyen topluluğa verdi.

“Deli bunlar,” diye söylendi. “Bütün bu köylüler onu aziz ilan etmemizi bekliyor. Bu işin sonu felaket olacak.”

Bir tür kehanet tınısı taşıyan sözlerinden, bir parça ürktü. Birisinin kendisiyle konuştuğunu fark etti, bu ne o hayalet ses, ne de anılarının

derinliklerinden yükselen kendi sesiydi. Açık olan pencereden başrahip ona sesleniyordu.

“Ne yapacağız, Schuster?” diye iç çekti Kippenberg. “Onları zorla buradan süremeyiz.”

Kippenberg, Schuster'in yarı yaşındaydı. Avusturya'da doğmuş ve eğitimini Roma'da, Kardinal Teobaldi'nin denetiminde tamamlamıştı. Cizvitlerin aforoz edildiği o zor yıllarda, Prusya topraklarında Cizvit öğretisini yayanların arasında yer almıştı. Yumuşak bakışlarının ardında olağanüstü bir örgütlenme yeteneği saklıydı. Schuster, bu yeteneğinin Kippenberg'i bir gün cemaatin liderliğine taşıyabileceğini seziyordu.

“Niçin çocuğun bir süre yanlarına gitmesine müsaade etmiyoruz?” diye yanıtladı Schuster. “Durumu daha da kötüleştirmez ki bu. Köylüler fazla bir şey istemiyorlar. Söz konusu olan şey ya kaybolmuş bir inek ya da bir takıdır. Bir biçimde çocuğun gaipten haber verdiğini hayal ediyorlar. Bu tür hurafeleri ancak eğitimle yenebiliriz.”

“Buna hakkımız yok,” dedi Kippenberg. “Topluluk adına, biz karar veremeyiz. Özellikle manastırın topraklarında. Önce onun nasıl biri olduğuna...”

Başrahip sustu ve Schuster o sesi yeniden duydu: *ara*, dedi açık bir şekilde, *bulmalıyım*... Ve tekrar anlaşılmaz oldu.

“Biliyor musunuz, Kippenberg,” dedi Schuster, “benim gençliğimde, Müzik ülkesinde, yerlileri yağmur ormanlarından çıkartabilmek için org çalardık. Org vahşiler için bir çeşit mucizeydi ve mucize olmadan inanmalarını sağlayamazdık.”

“Ama bu insanlar vahşi değil,” dedi başrahip. “Misyonerlik yapmamız da gerekmiyor. Bu topraklar Katolik. Ben endişeliyim, sizin de endişelenmeniz gerekir, Schuster. Dün bu ayaktakımının manastıra saldıracağından korktum. Kalabalığın günden güne arttığını fark etmediniz mi? Dışarıda yüzlerce, belki de binlerce insan var... Bu arada çocuk nasıl, konuşmayı hâlâ ret mi ediyor?”

“Konuşabildiğinden emin değilim,” dedi Schuster. “Ayrıca duymuyor gibi. Bir doktorun onu muayene etmesini sağlayacağım. Sağır olma ihtimalini göz ardı etmemeliyiz.”

“Sağır birinin org çalması mümkün değil, Schuster, bunu bilmeniz gerekir.”

“Sonradan sağır olmuş olabilir. Belki bir şok geçirmiştir. Savaştan kalma bir sefer artığı olabilir.”

“Zekâsı ne durumda?” diye sordu başrahip.

“Tuhaf bir şekilde söylenenlerin çoğunu anlıyor. İhtimal dudak okuyordur. Yalnızca onu niçin seçtiğimi anlayamıyorum. Org çalmanın dışında bir işe yaramıyor. Mutfak işi onun için çok ağır. O ayaklarla ne su taşıyabilir ne de şalgam ayıklayabilir...”

Schuster'in düşünceleri tekrar dağıldı. Çocuğun manastıra geldiği günden beri düşüncelerini toparlamakta zorlanıyor, hastalıklı düşüncelere dalıyor, gece yarıları karabasanlarla uyanıyor ve dağın üzerinden günışığı yayılana kadar uykusuzlukla cebelleşiyordu. Artık müzik aleti de çalamıyordu; çocuk notaların dünyasına derinlemesine girmeye başladıktan sonra, yavaş yavaş müziğe olan ilgisini kaybetmişti. Nereden geldiğini ve gerisinde ne olduğunu bilmediği bir şüpheyle kıvranıyordu.

“Manastırın etrafındaki bu uğursuz kuşatmadan olduğu kadar çocuk için de endişeleniyorum,” diye devam etti Kippenberg. “Ayrıca siz haklısınız, Schuster. Bu kadar kısa zamanda org çalmayı öğrenmek imkânsız. Buraya sığınmadan önce öğrenmiş olmalı. Önce bu çocuğun nereden geldiğini araştırmalıyız.”

“Anlatılanlara bakılırsa akıl hastanesinin kapısına bırakılmış,” dedi Schuster. “Hiç değilse bana söylenen bu. Bir gece yarısı, karlı ve fırtınalı bir havada.”

“Zavallı çocuk,” dedi başrahip alçak bir sesle. “Ayrıca rahip adayları için endişelenmemizi gerektirecek çok neden var. Dün, bir veda mektubu dışında bir şey bırakmadan biri daha kaçlı. Ve dua sırasında ne duyduğumu tahmin edemezsiniz. En temiz ruhlar bile itikadını kaybediyor... Schuster, beni dinliyor musunuz?”

Schuster terlemeye başlamıştı. Ağustos ortasıydı ve müthiş bir sıcak vardı. Kuşağından bir mendil çıkartarak, özenle ensesinin terini sildi. Bir yerlerden taze ekmek kokusu geliyordu. Dışarıdaki kalabalıktan yayılan uğultu azalmış gibiydi. Başrahibin söylediği gibi rahip adayları inancını kaybetmeye başlamıştı ve henüz nasıl olduğunu anlayamasa da, bütün

bunların çocuk yüzünden olduğunu biliyordu.

“Müsaadenizle,” dedi hafifçe eğilerek. “Odama gitmeme izin verin. İki dua saatini ve ayini savsakladım. Tanrı'yla yalnız konuşmalıyım.”

Julian Schuster koğuşların olduğu bölüme giderken, çocuğun dilsizliğinin akıl hastanesinde geçen yıllarıyla ilgili olup olmadığını, bu sorunun cevabının onun kendi tarzıyla çaldığı orgdan yayılan umutsuz armonilerde olup olmadığını düşünüyordu. Bu hiç de olmayacak bir şey değildi. Modern zamanın kurumlarının nasıl çalıştığı belli olmuyordu. Manastırda mutfak işlerinde bir yardımcıya gerek duyulduğunda, bu Ratibor akıl hastanesindeki nispeten sağlam çocuklar arasından seçilirdi. Schuster bir ilkbahar sabahı, paskalya ekmeği yapılırken çıkan bir kavgada ölen çocuğun yerine birini bulmak için akıl hastanesine gitmişti.

Deliler evinin mahzeninde çocukla karşılaştığı o ânı hiç unutmayacaktı. Tıpkı bir hayvan gibi duvardaki bir halkaya zincirlenmişti. Çocuğun yanındaki tahta bir kapta, manastırdakilerin domuzlara bile vermeye cesaret edemeyeceği yemek artıkları vardı. Üzerinde oturduğu samanlar dışkı ve sidikle karışarak topak topak olmuştu. Bitlerin bile yanaşmaya cüret edemeyeceği bir kokusu vardı. Schuster daha önce de hilkat garibeleri görmüştü. Venedik karnavalında kendi kortejlerini oluşturmuşlardı. Ege denizinde Yunanların hilkat garibelerini gönderdikleri bir ada vardı, ama bunların hiçbiri burada gördüğü kadar dehşet verici değildi.

“Onu niçin zincirlediniz?” diye sormuştu. “Hastanedekileri korkutuyor,” demişlerdi. Ama Schuster bir biçimde asıl korkanların onlar olduğunu anlamıştı.

Çocuğun zincirlerini çözerken kendi kendine, Tanrı'nın böyle bir yaratığı nasıl bir niyetle yarattığını sormuştu. Bedeni yamru yumruydu. Sonra çocuğun yara bere içinde olduğunu fark etti. Bedeninde derin yarıklar vardı, prangalar ayaklarında öylesine yaralar açmıştı ki neredeyse kemikleri görünüyordu. Çocuğun her gün zulme tâbi tutulduğunu anladı. Karşılaştığı vahşetle irkilerek bir Ave Maria söyledi.

Neredeyse fısıldayarak, “Adın ne?” diye sordu. Çocuk yalnızca başını salladı. Schuster akıl hastanesi yönetimine sorarak çocuğun geçmişini

öğrenmeye çalıştıktan sonra bunun imkânsız olduğunu anlayarak pes etti. Gezgin bir bakır ustası onu Breslau'ya giden yolda bulduğunda açlıktan ölmek üzereymiş. Usta çocuğu akıl hastanesine getirmiş.

Schuster çocuğun kulak kepçelerinin olmadığım gördüğünde onun sağır olduğunu düşündü. Ama çocuk müzik yeteneğini göstermeye başladığında, bunun tam bir sağırlık olmadığım, en azından doğuştan olmadığını anladı. Hatta bu eksiklik bir avantaj da olabilirdi; o başkalarının duyamadığı şeyleri duyuyordu.

Manastırın kapılarındaki kalabalık gittikçe artarken, Schuster neredeyse bir saat Tanrısıyla yalnız başına konuştu. Konuşması bittiğinde bir parça aydınlanmış olarak yazı masasına oturdu. Dalgın bir şekilde, son zamanlarda içine daldığı menkıbeler kitabı *Legenda Aurea'*nın sayfalarım çevirmeye başladı. Derin bir iç çekerek *Legenda Aurea*'yı bir tarafa bıraktı ve kitaplığa yöneldi.

Bir müddet kitapların karşısında durarak, son günlerde olanları açıklamasına yardımcı olacak bir eser aradı. Karşısında Saksonyalı Ludolf un *Vıta Christi*'si, Thomas â Kempis'in *De Imitatione Christi* kitabı duruyordu. Ama seçimini yapmadan bedenini bir yorgunluk sardı. Kerevetin üzerine oturdu ve basit manastır hücresini incelemeye başladı: odasında yalnızca masa, tabure ve duvarda çarmıha gerilmiş İsa figürü vardı.

Uzaktaki küçük kiliseden org sesi geliyordu, orgu çocuk çalıyordu. Ama akşam duasını haber veren çanları güçlükle duydu: *prime, tierce...* Çanların hangi duaya çağırdığını bile bilmiyordu.

Kalktı, hücresinin penceresinin önünde durdu. Yemekhanenin önündeki düzlüğe kamp kurmuş, çocuğun kendisini göstereceği umuduyla bekleyen, kalabalık bir topluluk vardı. Çoğunluğu genç kızlardı, ama bir yaşlılar topluluğunun yanı sıra, çocuğun kehanet sahibi olduğuna inanarak buraya gelmiş olan ve ondan şifa bekleyen bir sakatlar topluluğu da vardı. Kuyunun başında çocuklar oyun oynuyordu. İpinden boşalmış bir öküz tepeden aşağı iniyordu. Köylülerin çoğu yemek sepetleriyle birlikte gelmişti. Kurdukları tezgâhlarda bira ve küçük simit satanlar da vardı.

Manastır son aylarda bir tür hac yerine dönmüştü.

Bu insanlar, diye düşündü Schuster –ensesinden aşağı terler akıyordu– aşkın bir tanrı kavramını anlayamazlar, inanmak için bir mucizeye ihtiyaçları var. Kendisi yıllar boyunca, çiçekleri, bir ırmağı, bir ağacı inceleyerek ruhun tanrısal olanla nasıl kaynaştığını tecrübe etmişti. Amerika'nın balta girmemiş ormanlarında Tanrı'nın sesini duymuş, termitlerin yaptığı yuvalarda, bir jaguarın gözünde, Guara yerlilerinin müzik aletlerine duyduğu hayranlıkta Tanrı'yı görmüştü. Ama bu insanlar için bir ağaçta Tanrı’yı hissetmek ya da bir derede gökyüzü krallığının izini sürmek bütünüyle imkânsızdı. Ağacı yalnızca kulübeleri için kereste olarak görüyorlardı. Irmak balık avlamak için ağ attıkları bir yerdi. Buğday tarlalarında yalnızca ekmek görüyorlardı. Onlar yalnızca okuma yazma öğretilerek ya da hasat kötü olduğu zaman karınları doyurularak kazanılabilirlerdi. Çünkü uyum yetenekleri ve gündelik alışkanlıkları ruhlarını, inançtan daha çok ele geçirmişti.

Schuster, küçük hücresinin penceresi önünde dururken, öylesine bir güçle irkildi ki, neredeyse dengesini kaybediyordu. İçindeki o hayalet sesi yeniden duymuştu, her zaman olduğundan daha berraktı.

Henriette, demişti. Yalnızca bir sözcük: *Henriette.*

Julian Schuster son zamanlarda, manastırda, gözlerinin önünde olup bitenle yarım kuşak önce dünyanın en uç köşesinde şahit olduğu şeyler arasında ilişki kurmak için, sık sık gençlik yıllarına dönüyordu. Onun öyküsü, on iki yaşına bastıktan hemen sonra –Bourbon hanedanlığı yönetimindeki– İspanyanın Jerez bölgesindeki kardeşlik tarikatına katılmasıyla başlamıştı. Müzik yeteneği keşfedildikten sonra org dünyasının bilinen en iyi üstadı ünlü müzisyen rahip Santiago de Castellon tarafından koro şefi ve org ustası olarak eğitilmişti. Acemilik yıllarında, tekdüze manastır hayatından yorularak, gizlice misyonerlik için başvurmuş ve bir *indiaman*[1] ile İspanya'nın deniz aşırı sömürgelerine gönderilmişti. Ama bu yolculuğa yalnız çıkmamıştı, yanında Guarani savaşçılarının ruhlarını kazanmaları için, IV. Ferdinand'ın tarikata hediye ettiği org da vardı. On iki ses perdesi, fildişi klavyesi ve altın kaplama borularıyla eksiksiz bir org sökülüp paketlenmişti.

Schuster bir sandalla ay ışığında yaptıkları yolculuğu, Asuncion'a ayak bastıkları o mayıs akşamım, yerli diliyle karışık bir İspanyolca konuşan ve ne dediklerini zar zor anladığı sarhoş kürekçileri hep hatırlayacaktı. Ateş gibi yanan ranzaları, kıvılcım gibi havaya savrulan tozları, üzerindeki kulübelerde azat edilmiş kölelerin yaşadığı bataklıktan gelen kokuyu hiç unutmayacaktı. Köpek ve akbabalar artıklar için kavga ediyordu. Fareler, Cizvitlerin manastırına girip rahip Sepp'le arkadaşlık etmek için araba tekerlerinin aralarına saklanıyordu. Viyana sarayının eski müzisyenlerinden olan Sepp –kırk yıllık misyonerlik deneyimi vardı– Schuster'e tıpkı bir balık kepçesiyle balık avlar gibi, müzikle ruhları ele geçirmenin inceliklerini öğretecekti,

Schuster, org ticaret gemisinden daha küçük olan ırmak teknesine yüklenirken beş gece şehirde kalıp üç ay süren yolculuğunun yorgunluğunu attı. Önce tropik rüzgârlarla Atlantik'i geçmiş, sonra kıtanın iç kesimlerindeki İspanyol Amerika’sına –Tanrı Devleti Paraguay'a– ulaşana kadar katır kervanlarıyla yolculuk yapmışlardı.

Schuster sanki başka bir gezegende olduğu duygusuna kapılmıştı, Çıraklık yıllarında evini özlediği hiç olmamıştı. Ama şimdi manastırın münzevi rahatlığın özlüyordu; rutin ayinler, Santiago de Castellon'un org harmonisi hakkındaki alçakgönüllü konferansları, bu dünyaya ait şeyler değildi. Karıncalar gecelerini kaşıntılı bir cehenneme çeviriyor, gündüzleri korkunç bir sıcak aklını başından alıyordu. Hayvanlardan ve insanlardan yayılan ve bataklıklardan rüzgârlarla taşınan çürük kokusu bütün iştahını öldürüyordu. Sonsuz yoksulluğu, hastaları, sefalet içinde can çekişenleri, cangılda vahşileşmiş İspanyolları, yerlilerin karabasanla dolu gecelerini dolduran tamtamları ve esrik çığlıklarıyla cehennemin bekleme odası gibi görüyordu şehri. Peder Sepp'le birlikte onları Rio Apa üzerinden kuzeydoğunun el değmemiş ormanlarına götürecek nehir teknesine bindiğinde, eski dünyayı bir daha göremeyeceği korkusuna kapıldı. Etrafındaki her şey; şehir, cangıl, insanlar, onu bekleyen kötü sonun habercisi gibiydiler.

İlk günler, teknenin güvertesinde gerilmiş çadır bezinin altında otururken, hâlâ çevrede köyler ve insanlar görebiliyorlardı. İskelelere bağlı sandallar vardı. Kulübelerin önüne evcilleştirilmiş hayvanlar bağlanmıştı. Nehir boyunca koşuşturan çıplak çocuklar onlara el sallıyorlardı. Utanma

duygusundan uzak yerli kadınlar, küçük koylarda çırılçıplak yıkanıyordu. Ama dördüncü gün insanlar birdenbire kayboldular, etrafta kocaman ağızlarını açıp kelebek avlayan ve kumda güneşlenen kaymanlardan başka canlı kalmamıştı.

Maracaja dağlarının parçalı kütlesinin batısında yer alan Concepcion eyaletindeki misyoner noktasına ulaşmaları üç haftalarını almıştı. Üç tarafı balta girmemiş ormanlarla çevrili bu yerleşim yeri, çatıları muz yapraklarıyla kaplı birkaç küçük baraka ile ham hindistancevizi kerestesinden yapılmış kiliseden ibaretti. Schuster on kilo kaybetmiş, keten gömleği nemden çürümüştü.

Bir rahip –Peder Leander– onları sütunlu köprüde karşıladı. Yokuşun yukarısında rengârenk bir çardağın altında bir grup yerli ellerinde ilk bakışta küçük ok atmaya yarayan kamış benzeri aletlerle duruyordu. Ama peder misyona giden yolu göstermek için onlara doğru ilerlediğinde birkaç yıl önce Avrupa'da oldukça popüler olan bir melodiyi dörtlü armoniyle çalmaya başladılar. Schuster bu küçük boruların flüt olduğunu ancak o zaman anladı. Kulaklarına inanamamıştı. Burada, Hıristiyanlığın bu ileri karakolunda müzik duymak doğaya aykırı gibi geliyordu.

Aynı gün org tekneden indirildi. Ardından tekne ve ücretleri brendiyle ödenen yirmi dört kürekçisi akıntıya karşı Asuncion'a doğru gerisin geri yolculuklarına koyuldular. Pasın gadrine uğramış birkaç metal parça dışında enstrüman oldukça iyi durumdaydı. Kocaman sandıklarda iki hafta içinde monte edilerek ormanın derinliklerinde yankılanıp çığırtkan maymunları ve küstah papağanları susturacak olan orgun parçaları vardı; *rückpositiv*, ahşap rezonans kasası, *haupt*, *brust* ve *obenverk*, hava boruları, klavye, pedallar ve İtalyan zeytin ağacından yapılmış iki düzine körük. O sıralar Schuster yirmi yaşına basmak üzereydi. Ama –verandasında göğüslerinde sadaklarıyla çıplak yerlilerin siestaya yattıkları– bakımsız kilisenin gölgesinde, içinde Florentina bas borularının olduğu sandığın üzerinde otururken, misyona yeşil bir avcı gibi sokulan ormana bakıp hayatın hafife alınmaması gerektiğini düşündü.

On mil kadar içeride son Guarani savaşçılarının denetimindeki bölge başlıyordu. Buraya ilk gelen Cizvitlerin, müzikle cezbederek yerlileri ormandan çıkarma çabalarına başlamasının üzerinden üç nesil geçmişti.

Müzikten çok hoşlanan Guarani yerlileri klavsenler, kemanlar ve nefesli çalgılardan yükselen seslerle adeta büyüleniyorlardı. Bazılarının İspanyol trompetinin sesiyle kendinden geçtiği, bazı kabilelerin ise ormandaki hiçbir yaratığın taklit edemediği sesleri çıkaran enstrümanları çalan misyonerleri Tanrı gibi gördükleri söyleniyordu. Müziği tuzak olarak kullanarak, yerlilerin gökyüzünden geldiğine inandıkları çalgıları öğretmeye söz veren biraderler, onları vaftiz etmeyi ve nehir boyunca yüzlerce örnek köy kurmayı becermişlerdi.

Ağaçları kesip ormanın içinde geniş alanlar açarak, ekilebilir araziler elde etmişlerdi. Her köy kendine ait –çoğunlukla da istisnai– bir orkestraya sahipti. Paraguay nehri boyunca küçük yerleşimler için açılan bu alanlar Peder Sepp ve Leander gibi inançlarından şüpheye düşme korkusunun dışında hiçbir şeyden –olağanüstü fırtınalardan bile– korkmayan cesur Cizvit misyonerlerin denetimi alımdaki kasabalara dönüşmüştü. Memlükler denen köle avcılarının okyanus boyunca uzanan misyonerlerin topraklarına ayak basmaları yasaktı. Avrupa'yı bir yüzyıl sonra etkisi altına alacak olan Louis Blanc ile Karl Marx'ın görüşleri burada, daha şimdiden hayat bulmaktaydı. Bu topraklarda özel mülkiyet yoktu. Tüm mülkiyet ortaktı.

Armonileri sayesinde geri kalan vahşilerin de kendilerine katılacağı bu devasa enstrümanı çalışır hale getirmek Schuster'in göreviydi ve o kendini buna Tanrı korkusuyla olduğu kadar bu vahşi ortamın korkusuyla da beslenen bir güçle adamıştı. Schuster oraya ayak bastıktan iki hafta sonra, nehrin aşağısındaki bir günlük yoldan kanolarla gelen yerlilerin yardımıyla ormanın içinden yüksek bir platoya uzanan dört kilometrelik bir yol açıldı. Yerliler palalarını, yıldızlı gecelerde enstrüman çalarken ya da Alman tüccarlara satmak için papağanları yakalarken gösterdikleri hünerle kullanıyordu. Onların kulağa hoş gelen şarkıları ve ormanın ruhlarını uzak tutmak için yüzlerine sürdükleri kırmızı kökboyanın güzelliği Schuster'i şaşırtmaktaydı. Bölgede hâlâ yaşamakta olduğu söylenen vahşi yerliler hakkında sorduğu soruları yalnızca gizemli bir gülümsemeyle yanıtlıyorlardı.

Açılan yolun sonunda genişçe bir alan ağaçlardan temizlendi. Orgun parçaları çok ağırdı. Taşırken bir kazaya uğrama riski Schuster'i endişelendiriyordu. Çözümü Peder Sepp buldu. Parçalar tekrar sandıklara

konulacak ve dik yokuşlarda yere döşenen kütüklerin üzerinden halat ve palangalarla çekilecekti. Orgun parçalarının taşınması ve hasır bir gölgeliğin altında –Schuster'in gözetiminde– montajı bir haftalarını daha aldı. Orgun montajı yapılırken, ellerinde sivrisinekleri kaçırmak için salladıkları palmiye yapraklarıyla, ormanın kenarına çömelmiş olan yerlilerin sessizliği öylesine ürkütücüydü ki, onlara bakan Schuster'in içi ürperdi.

Yüzyıllardır, kralın temsilcilerinin haritalarında beyaz bir leke olarak kalan şu yeşil duvarların ardında, son Guaran savaşçıları yaşıyordu. Schuster Asuncion'da sarhoş mestizolardan[2], Guaran savaşçılarının yaptıkları büyülerle en sert askerlerin bile akıllarını başlarından aldıklarını, insan etlerini yılan zehrine yatırarak muhafaza ettiklerini, misyonerlerin yüreklerini acı biberlere bulayarak kızartıp yediklerini duymuştu. Schuster, cangılın ürkütücü seslerle dolduğu, jaguarların gözlerinin ağaçların arasında iki kor parçası gibi yandığı ve nehir kenarlarından boğulmuş olanlara ağıtlar yükseldiği gece saatlerinin dışında, bu anlatılanlara inanmıyordu.

Orgun montajının bittiği gün yerliler birdenbire kayboldu, sanki cangıl onları yutmuştu. Schuster bunun nedenini hiçbir zaman açıklayamayacaktı. Peder Sepp Vatikan'dan gelen bir heyeti karşılamak için Asuncion'a gitmiş, Leander sıtmaya yakalanmış iki kadına bakmak için misyonda kalmıştı. Papağanların çığlığı, böceklerin birbirine karışıp senfoniye dönüşen vızıltıları ve ormanda hiç durmaksızın ölüp dirilen hayatın tuhaf sesleri arasında Schuster yalnız başına kalmıştı. İşte tam o zaman... o anda, yaratılışın ihtişamıyla yüz yüze geldi ve orgun başına oturup çalmaya başladı.

Saatlerce, hiç ara vermeden, ayaklarıyla borulara hava pompaladı, parmakları klavyede gezinerek fügler ve koraller üzerine doğaçlamalar yaptı. Hatta bir minuet bile çaldı. Bu tuhaf aletin, belki de hayatı boyunca beyaz adam görmemiş bir çift göze nasıl görüneceğini hayal etmeye çalıştı. Belki tuhaf bir tahta, belki de kıyametin son saatlerinde, üzerine bir insanın bindiği kükreyen bir canavara benziyordu... Çalmayı bıraktığında gece olmuş ve orman derin bir sessizliğe bürünmüştü. Cırcırböcekleri bile susmuştu.

Schuster dizlerinin üzerine çöktü, tespih çekerek dua etti. Kendini Tanrı'nın

ellerine emanet ettikten sonra bir testi melas şurubu içerek susuzluğunu giderdi ve iki kauçuk ağacının arasına asılmış hamakta uykuya daldı. Gözlerini açtığında gün ağarmıştı ve ağaçların üzerinde çığırtkan maymunlar iştahlı serenatlarına başlamıştı. Hamağından indi, korkusunu yenmek için diz çöküp dua etti.

Orgun çevresinde ellerinde ok atan kamış borularıyla bir grup çıplak Guaran savaşçısı vardı.

Altmış yıl öncesinin o sabahı Schuster'in belleğine en ince ayrıntılarına kadar kazınacak ve hiçbir anı o ânın yerini alamayacaktı. Schuster huzur ve rahatlığa duyduğu o gizli özlemle savaşarak on beş yıl cangılda kalacaktı. Cizvit misyonerlerinin arasında bir efsane haline gelen Schuster en büyüğü üç bin kişilik dört yerleşim kurdu. Yerlilerin dilini o kadar iyi öğrenmişti ki, cemaat yönetiminin isteğiyle, en ücra bölgelerdeki yerli diyalektlerinin bile sözcüğü sözcüğüne Latinceye çevrildiği iki ciltlik sözlüğün editörlüğüne atandı.

Hıristiyanlığın bu en uzak noktasındaki şartlara ancak onun yapısında bir insan dayanabilirdi, iki kolera salgını, bir kanlı yerli isyanı, bir iskorbüt atlattı. Dört kez zehirli yılanlar tarafından ısıtıldı. Son kurduğu yerleşimi ateşe veren Memlükler, yerlileri köle olarak tutsak alırken, çocukları kadar sevdiği –kendisinin hiçbir zaman çocuğu olmayacaktı– yerlilerin yanında kalabilmek için gönüllü tutsak oldu. Kardeşler, her türlü meşakkate tevazuuyla katlanarak ışık getirdikleri topraklardan sürülürken derin bir acı duydu. İktidara aç krallar onları ilkel ormanın derinliklerindeki Terra Divina'larından{3} sürerek, insanlık ağacının taze filizlerinden yeni bir Cennet kurma çabalarına, yerlilerin ırkından yeni bir Âdem ile Havva yaratmalarına engel oldular.

Schuster, Herkül'le gençliğinde karşılaştığı o yerliler arasında bir ilişki olduğunu düşünüyordu. İşte bu nedenle yazın en sıcak ayının bu pazar akşamında ayini savsaklamış, onu ziyaret eden hayalet sesi dinliyor ve ne olduğunu anlamaya çalışıyordu.

Bu çocukta bir şey vardı. Halkın mucize olarak gördüğü ilk olay, Ditmar Fromm adında bir çobanla ilgiliydi, çocuğa yalnızca bakarak kaybolan

koyunun nerede olduğunu anladığını iddia ediyordu. Bir kızı ziyarete giderek çobanlık görevini ihmal etmiş ve koyunu kaybetmişti. Ucubenin ona esinlediği kesin resimle koyununu, derin dar bir vadide eliyle koymuş gibi bulmuştu. “Her şey çok açık,” demişti. “O ucubeye bakarken en çok istediğim şey kaybolan koyunumu bulmaktı, birden nerede olduğunu açık bir şekilde gördüm!”

Bu olaydan kısa bir süre sonra başka bir köylü, oğlanın yardımıyla otuz yıl önce kaybettiği gümüş tabağım bulmuştu. Çocuğu ziyaret etmiş ve o an kafasında bir görüntü belirmişti. Aslında yağmacılığın günlük olaylardan olduğu savaşlardan birinde tabağı bir elma bahçesine gömmüş, ama sonradan nereye gömdüğünü unutmuştu. Oğlanın içinde, tabağın gömülü olduğu yeri tam olarak gösterdiğini yeminler ederek anlatıyordu. Köylünün içindeki resme gören oğlan, elinde altın bir asa ve başında kelebeklerden bir haleyle zuhur eden Kutsal Bakire'nin koruması altındaydı ve onlardan yayılan ışık bir an için gözlerini kör etmişti.

Konstantine Paul adındaki bir kadın –histerisiyle meşhurdu– çocuğun, herkesin bilinmeyen ben'ini gördüğü bir ayna olduğunu iddia ediyordu. Ayrıca yalnızca manastırın önünde oturup onun çaldığı orgu dinleyerek nedeni bilinmeyen kalp acılarından kurtulmuştu. Köyün papazı tarafından sorgulandığında, “O, kendi içimdeki beni görmemi sağladı. Tanrı onu kutsasın!” demişti.

Ayrıca onun bir hipnotizmacı ve düşünce okuyucusu olduğunu iddia edenler de vardı. Bazılarına göre ise diş ağrısı, kulak çınlaması, kötü nefes kokusu, kabızlık, yürüme bozukluğu, akciğer yetmezliği gibi birçok hastalığı uzaktan iyileştirmişti. Hatta kör bir adamın gözlerini açtığı bile iddia ediliyordu, tabii Schuster bütün bunların doğruluğundan şüphe ediyordu.

Ancak Schuster'i en çok endişelendirenler rahip adaylarıydı. Oğlan manastıra geldiği günden beri yedisi ortadan kaybolmuştu. İçlerinden biri, bir yetişkin tavrı ile Tanrı'nın insanları baskı altına almak için muktedirler tarafından yaratıldığını, İsa'nın çarmıha gerilmesinin ise tamamen uydurma olduğunu söylemişti. Ona göre çarmıha gerilen adam aslında Yunanlı bir hayduttu. Celileli marangozun oğlu, herkesin üzerine sahte inancını inşa ettiği adam ise, annesiyle birlikte Suriye'ye kaçmıştı ki havari Paulus'un –o zamanlar Saulus idi– Şam'a giderken onlara rastladığından söz etmesi ile bu

doğrulanmaktaydı.

Schuster'e göre dikkat çekici olan, bu rahip adayının, kendisiyle ağız dalaşına girmeden kısa bir süre önce, oğlana manastır mutfağındaki basit el işlerini –oğlan bu işleri ayaklarıyla yapıyordu– öğretmek için bir hafta boyunca onunla yalnız kalmış olmasıydı.

Bir başka rahip adayı, günah çıkarırken, artık saflık yeminine sadık kalamadığını itiraf etmişti. İki aday herhangi bir açıklama yapmadan ve geride hiçbir mesaj bırakmadan kaybolmuştu. Açıklanamayan ağlama nöbetlerine kapılan diğer bir rahip adayı, gece yarısı uyanıyor, ağır bir günah işlemiş gibi koridorda dolaşmaya başlıyor, hıçkırarak ağlıyor ve dualar mırıldanarak belirsiz bir günah için af diliyordu...

Oğlanın şeytan tarafından ele geçirildiği söylentileri dolaşıyordu. Yaşlı rahipler, başrahip Kippenberg’e bir sözcü göndererek manastırın kurallarını hatırlattılar ve “şeytanın oğlunu” tekrar tımarhaneye kapatmasını istediler.

Schuster manastırda yaşanan olaylarla, gençliğinin Amerika’sı arasında bağ kurmaya çalışırken sonunda bir görüntüye ulaştı: Kırk beş yıl önce bir şafak vakti Tihuan –İspanyollar Juan diyordu– denilen adamla karşılaştığı güne döndü. Doğuştan kör olan bu adam, kuzeydeki köylerden birinin büyücü hekimiydi. Schuster'in hassas Avrupalı sindirim sistemine musallat olan dizanteriye bir çare bulması istenmişti.

Deneyimleri Schuster'e yerlilerin, cangılın dayattığı zorluklarla –yılan ısırıkları, zehirli bitki dikenleri, kan emici vampir yarasalar, aç parazitler– boğuşurken geliştirdikleri tedavi yöntemlerini hafife almaması gerektiğini öğretmişti. Büyücü hekim Tihuan, İspanyolların beraberlerinde getirdikleri hastalıkların dışındaki tüm hastalıkları tedavi etmekle ünlenmişti. Schuster'in onu tercih etmesinin nedeni de buydu.

Tihuan'ı köyden agave kaktüsü koruluğu ile ayrılmış bir kulübenin önünde buldu. Her ne kadar kör ise de Tihuan Schuster'i “gördü”. Şaşkınlık verici bir güvenle elini uzatıp kolunu tuttu ve kulübeye çekti.

Yerde yatarken Schuster tavandan öfkeyle kendisine bakan yarım düzine kadar kurutulmuş kafayı görmezden geldi. Tihuan'ın gözleri sanki içinden gelen bir ışıkla aydınlanır gibiydi. Birçok ruhun adını saydığı –buna Meryem de dahildi– büyülü sözleri mırıldanırken, Schuster'e eziyet

ettiklerini düşündüğü orman ruhlarını da sayıp döktü. Schuster hipnotize olmuş gibi gözlerini kapadı.

O gün yaşadıklarını hiçbir zaman ifade edemeyecekti. Tuhaf iç yolculuğunu anlatmak için başvurduğu her sözcük kifayetsiz kalıyordu. Daha sonra bir rüzgâr ya da hava akımı formunu aldığını ve gastroskopik bir mucizeyle kendi ağzı tarafından emildiğini, dilinin ölü bir mavi balina gibi yattığı o nemli sıcak oyuktan yemek borusunun pürüzlü kuyusuna geçtiğini ve kendisini öfkeli iç denizin dalgaları arasında bulduğunu söyleyecekti.

Bu doğruydu. Kendi midesine inmişti. Bulanık bir suyun yüzeyinde yarı sindirilmiş patates parçaları, mısır ekmeği ve yeni yediği nehir midyelerinden kalanlar yüzüyordu. Şaşırarak bu berbat kokulu çamurun altına daldı, sıvı o kadar karanlıktı ki sonradan kalın bağırsağının başlangıcı olduğunu anladığı gidere varana kadar bir şey göremedi. Yeni değiştirilmiş bir yılan derisine benzeyen kanlı tünellerden, çağlayan vücut sıvılarının arasından ilerledi; Tihuan'ın özel gücüyle bağırsaklarını kemiren parazit sürülerini nasıl bulup yok ettiğine şahit oldu. Bu karanlık, girintili çıkıntılı, kanayan ve tanımlanamayacak kadar ağır kokulu, kıvrılıp duran tünelin içindeki yolculuğu –sanki kilometrelerce ve saatlerce sürmüş gibiydi–vücut jeolojisinin sismik titreşimleri, sancı ve kasılmalarla makatından Tihuan'ın karanlık kulübesinin zeminine fırlatılana kadar sürdü.

İliklerine kadar sarsılmış olan Schuster, dizlerinin üzerinde doğrulabildi. Gözlerini ovup açarken bir halüsinasyon gördüğüne inanıyordu. Ama şimdi büyücü hekimin, sömürgecilerin suçları nedeniyle kendisini cezalandırmak için aklını başından almış olabileceği şüphesine kapılmıştı; çünkü onun kendi bilincinde açık bir şekilde şöyle dediğini duymuştu. *Ormanın ruhları Schuster'i terk ettiler, Beyaz Tanrı'dan nefret ederler ama ben onları rahatlattım... Hizmetleri için Tihuan'ın tek istediği bir kupa votka...*

Ruhu çözülmüştü, ishalinin geçtiğini düşünüyordu. Ayağa kalktı, misyonerlerin koruyucu azizi kutsal Francisco Javier'e sessizce dua ettikten sonra kulübeden çıktı.

Şimdi Schuster, Silezya'daki manastırda olup bitenleri düşünürken, olayların nasıl birbiriyle bağlantılı olduğunu anlıyordu: büyücü hekim ve ucube. Belki de Konstantine Paul'un bir günah çıkarma sırasında itiraf bunalımı geçirerek köyün rahibine fısıldadığı şeylerde bir doğruluk payı

vardı, çocuk –tıpkı Tihuan gibi– onların ruhlarına sızabiliyor, onlarla düşünceler yoluyla konuşabiliyordu.

Tımarhanede geçirdiği yıllar Herkül Barfuss'un aklını başından almıştı. Orada ne kadar kaldığını bile bilmiyordu. Yalnızca yargıç von Kiesingen'in onu kendi elleriyle zincire vurması ve arabacıya Königsberg'den uzaklaştırması için verdiği emir, uzak, puslu bir anı olarak belleğine kazınmıştı.

Karlarla kaplı yollarda çılgınca giden posta arabasıyla, gece gündüz, aç ve susuz bir hafta boyunca yol aldıktan sonra, bir şafak vakti Silezya yakınlarında bir yol kenarına atılmıştı. Açlıktan yarı ölü vaziyetteydi. Ayıldığında kendini cehennemi bir kurumda bulacaktı.

Bu deliler evinin anıları onu, ömrünün sonbaharına kadar ziyaret edecek; salonlarda canlı bir ceset gibi sürüklenerek yürüyen, salyaları akan, çığlık atan, ağlayan, tımarhanenin kilitli kapılarının arkasından ziyade kendi iç karmaşalarına hapsolmuş insanları hiç unutamayacaktı. Sonsuz bir boşlukta dolaşan bu ölü ruhlar, öylesine acılara katlanmak zorunda bırakılmıştı ki, yön bulma duyguları kaybolmuş, çoktan hak ettikleri gökyüzü krallığının yolunu bulamaz hale gelmişlerdi.

Deliler, mongollar, saralılar ve her türden akıl hastasının olduğu bir yerdi. Bağırıp çağıran kontrolden çıkmış histerik kadınlar, sinir krizi geçirenler, bayılanlar, bilmedikleri bir gücün pençesinde acıyla kıvrananlar vardı. Hayatları bir mum alevi gibi kolayca sönüyordu. Her yaştan kadın ve erkek tımarhanenin kapalı kapıları ardında yaşıyor ve ölüyorlardı. Merhamet nedir bilmeyen kaderin mutsuz kurbanı olan çocukların çoğu, geceleri samanla kaplı zeminde buluşan şaşkın ruhların meyvesiydiler. Bir kısmının babası, annelerini duvarlara zincirleyen bakıcılardı.

Herkiil, Dante'ye yeni bir cehennem tasviri için ilham olabilecek bu gölgeler ülkesinde yedi yıl kaldı. İçerdekilerden hiçbir zaman korkmadı. Tüm kuralların tersine döndürüldüğü bu dünyada onlar normal denilenlerden daha sağlıklıydı. Onun asıl korkusu bakıcılardı.

Geldiği günün ilk ayında bir gece, kimin yaptığı bilinmeyen bir hırsızlık vakasını bahane ederek rasgele bir kurban seçmişlerdi: bu on yaşında bir kız çocuğuydu. Zincir ve sopalarla, kız son nefesini verdikten sonra bile, güçleri tükenene kadar vurdular. Dinlendiler, içtiler, kahkahalar attılar, güçlerini topladılar. Ve ardından kızın cesedi lime lime olup, geride biraz paçavra, kan, kırılmış kemik ve parçalanmış insan eti kalana kadar vurmaya

devam ettiler. Cehennemin göbeğine hükmeden insanlar işte bunlardı. Herkül onların en karanlık geceden bile daha karanlık olan ruhlarını görebiliyordu. Ruhlarının derinliklerinde tek bir arzu vardı: başkalarına acı çektirmek. Bunu yapabiliyor olmak onlara adeta cennetten alınmış bir armağan kadar haz veriyordu. Herkül dünyanın her yanında, kötülüğün kaynağı olan aynı karanlık maddeden yapılmış bu tür insanların olduğunu biliyordu. Onu asıl şaşırtan insan neslinin nasıl olup da hâlâ yok olmadığı, insanların birbirlerini nasıl olup da çok önceden tüketmedikleriydi.

Herkül’ün kaldığı koğuşun yönetimi Moosbrugger kardeşlerdeydi. Tıknaz bir adam olan küçük kardeşin ağzından homurtudan başka ses çıkmaz ve kurbanlarını bayıltıncaya kadar döverdi. Kulağının birini kavgada kaybetmiş, çiçekbozuğu suratlı bir tiran olan büyük kardeş, durmadan yemeklerini çalardı. Kardeşlerin bir erkek çocuğu tecavüz ettikten sonra boğdukları söyleniyordu. Bu canavarların her şeyi yapabileceklerine defalarca şahit olan Herkül'ün bu söylentiye inanmamak için hiçbir nedeni yoktu.

Bu cehennemden kurtulup kendini artık eziyet edenlerin ulaşamayacağı bir yerde, manastırda bulduğunda, Schuster'in kontrolünde armoni çemberinin içine dalmıştı. Ama hâlâ yaşadıklarının bir düş olup olmadığından emin değildi ve nasıl olup da sağ kaldığını bir türlü anlayamıyordu. Bu bir tesadüf, diye düşünüyordu, kader onu körlemesine seçmişti.

Belki de hayatta kalmasını sağlayan, insanların ne yapacaklarını öngörebilme ve onları etkileme yeteneğiydi. Bakıcıların içine susuzluk duygusunu sokup bir testi biranın başına oturtmuş ya da içlerine bir kaşıntı duygusu yerleştirip sürekli kaşınmalarını sağlayarak, kendine sataşmalarım ve yiyeceğini çalmalarını engellemişti.

Henriette Vogel'i düşünmek de hayatta kalmasına yardımcı olmuştu. Kızın anısı koşulsuz olarak deliliğe teslim olmasını, daha doğmadan çizilmiş kaderine ve belirsiz bir zamana kadar ateşkes imzaladığı merhametli ölüme boyun eğmesini engellemişti. Kalbi ödünç alınmış zamanlarda atmaya başladığında o kederli mahzeninden Henriette’in görüntüsünü çağırırdı.

O şimdi nerelerdeydi? Annesiyle mi birlikteydi yoksa ayrılmışlar mıydı? Annesinin mesleğini miras almış mıydı? Kendi kendine onun artık bir çocuk değil kadın olduğunu hatırlatır ve eskisi kadar güzel olarak hayal

ederdi. Belki hayal ettiğinden de güzel olmuştu. Bilincinin henüz deliliğin yurt tutmadığı her köşesi aşkla dolmuştu. Onunla yalnızca bir dakika buluşabilmek için her şeyi vermeye hazırdı. Özlemi, içinde bulunduğu berbat durumu unutturacak kadar güçlüydü. Onun kendisini beklediğini biliyordu. Sadece onu yeniden bulmak için yaşıyordu.

İmkânsız olmasına rağmen kaçma hayalleri de kuruyordu. Tımarhaneyi sanki ülkenin en gizli sırlarının muhafaza edildiği bir yermiş gibi koruyorlardı. Kaçmayı deneyip de daha temiz havaya adım atamadan yakalananları görmüştü. Onların başına neler geldiği hiç bilinmeyecekti. Çünkü kapatıldıkları yirmi ayak derinliğindeki yerden sağ dönen olmamıştı.

Herkül sınır tanımayan karanlık duygularının şiddetine şaşarak, nefretini yavaş yavaş bakıcılara yöneltti. Nefretin kendi yeteneğinden daha üstün olduğunu, en çetin düşmanı bile alt edecek doğal bir güç kaynağı olduğunu anladı. Nefret önüne çıkan her şeyi yok edebilecek yoğun bir ışık demetiydi. Ama kendi taşıyıcısını da aşındırıyordu.

Bakıcılara duyduğu nefretin gücünü ancak Henriette'e duyduğu aşkın gücüyle ölçebilirdi. Ama yine de, bakıcıların her türlü merhamet duygusundan yoksun olduklarını bildiği için, onları kışkırtmamaya özen gösteriyordu. Bir sopa darbesiyle onu ölüm ülkesine yollamak için, geçerli bir nedene ihtiyaçları yoktu.

Julian Schuster duruma müdahale etmese büyük ihtimal o yılı çıkartamazdı. Çünkü damıtılmış bir şiddetle ağaran her gün, gücünden bir parça alıp gidiyordu. Deliler ve ucubeler çağlar boyunca gözlerden uzak tutulmuştu, ama buraya gözlerden uzak tutulmak amacıyla kapatılmadıklarını anlamak için çevreye şöyle bir göz atmak yeterdi. Buraya yok edilmek için kapatılmışlardı. Bakıcılar en küçük yanlışlarında kan revan içinde bırakana kadar dövüyor, ölüm yolculuklarını çabuklaştırmak için yiyeceklerini çalıyorlardı. Taşkınlık yapanlar kafese kapatılıyorlardı. Bir kısmı birkaç kuruş karşılığında meraklısına teşhir ediliyordu.

Son kış çok şiddetli geçmişti. Çıplak döşemenin üzerinde bir parça ısınabilmek umuduyla birbirine sarılarak donanların olmadığı tek bir gün yoktu. Dudaklarına bulaşmış huzurlu bir gülümseme, ölümün onları gökyüzü krallığındaki festivale hayatlarında hiçbir zaman duymadıkları güzel sözlerle davet ettiğini düşündürüyordu.

Herkül bu insan enkazlarının en ücra köşelerini görebiliyordu, çünkü onları en son terk eden şey hayal ve özlemleriydi. Tutkuları o kadar basitti ki; bir kez olsun doyana kadar yemek, bir kez olsun diğer insanların arasında özgürce dolaşabilmek. Onların karmaşık düşüncelerini duydu, aşka duyduktan hasreti, yakıcı bir yaz arzusunu, dilsizlerin dil özlemini hissetti, insanca bir hayat için attıkları sessiz çığlıkları duydu. Ve vasilerinin başlarından atmak için manik erkek düşkünlüğü ve bakire histerisi bahanesiyle tımarhaneye yatırdıkları, ama asıl derdi on yıldır uyuyamamak olan Çek kadının, umutsuz uyku özleminin izini sürdü.

Cizvit rahibi Schuster buz gibi soğuk bir paskalya sabahı onu bir köpek gibi duvara zincirlenmiş bulduğunda, her tarafı yara bere içindeydi ve sıraca hastalığına yakalanmıştı. Herkül, gördüğünün gerçek mi yoksa artık her günkü yaşamının bir parçası olan –kendisinin veya bir başkasının– halüsinasyonlarından biri mi olduğundan emin değildi. O kadar kötü durumdaydı ki, günlerini saymaya başlamışlardı. Karanlıktan süzülerek, yaşadığı çileden kurtulmayı hak edenleri ziyarete gelen ölüm meleğinin nefesini birkaç kez ensesinde hissetmişti.

Tımarhanedeki son günlerinde, maruz kaldığı bütün bu kötülüklere karşın kalbi hâlâ çarpıyorduysa, bunun tek nedeni intikam arzusuydu. Kalbi her seferinde daha bir tereddütlü atıyor, ritmi giderek bozulan kalp atışlarının arası uzadıkça ölüme daha çok yaklaşıyordu. O zaman her şeyden çok sevdiği kızın anısı bile, fırından yeni çıkan bir ekmeğin soğuduğu gibi karanlıkta yavaş yavaş soğuyan cesetlerin yanı başında, kokmuş samanların arasına gömülüyordu. Bu kor gibi nefretle ölümün elçisine, özellikle de yedi yılını cehenneme çeviren Moosbrugger kardeşlere karşı sanki bir gerilla savaşı yürütüyordu.

Kendisine acı çektiren herkese karşı iştahlı intikam hayalleri kuruyor, hepsinin bu intikamdan payına düşeni alacağına yeminler ediyordu. Bir gün mutlaka yaptıklarım ödeyeceklerdi.

Manastıra ayak bastığında kâbuslarının sona erdiğini anladı. Kurtuluşunun kaderin bir cilvesi olduğunu biliyordu. Rahip pekâlâ başka birini seçebilirdi, çünkü onların ihtiyaç duydukları bütün organları sağlam olan biriydi.

Yaralarını müzikle sarıyordu. Yeni kazandığı özgürlükle kendini müziğe verdi. Bir öğle sonrası, himayesine aldığı çocuğun henüz sağır olup

olmadığından emin olamayan Schuster, işaretlerle orgun temel prensiplerini öğretirken, müziğin doğuştan gelen bir yetenek olduğunu keşfetti. Müzik insanların en derin özlemlerinin sistemli dışavurumuydu.

Herkül müziği o gizemli kaynağında duydu. Akustik seslere karşı gelen düşünceler vardı, onları yeteneği ve bedeninden geçen titreşimler sayesinde anlıyordu. Bunu başrahibin unutulan bir gençlik günahını çağrıştırdığı için alnını kırıştırmasına neden olan Napoliten altılısında ve pazar ayininin dokuzuncu şükran duası sırasında keşişlerin dikkatini dağıtan, iliklerine kadar işleyip bilinçaltlarında korudukları doyurulmamış özlemlerini açığa çıkararak tepeden tırnağa titreten harmonilerde anladı. Gösterdiği ilerlemeye, müziği gerçekten –içinde– *duymasına*, müziği özgür bir şekilde kendi yeteneğinin tonalitesine çevirebilmesine ya da buz gibi bir bodrumda yedi yıl kalmasına rağmen ayak parmaklarının hâlâ duyarlılığını korumasına kendi de şaşıyordu. Geçirdiği iğrenç günlere, bakıcılara, insanlığa duyduğu nefrete rağmen, yarattığı karışıklığa aldırmadan, manastıra yeni gelen rahip adaylarını inançları konusunda şüpheye düşürdüğünü ve köylülerin onu bir mucize yaratıcısı olarak gördüklerini fark etmeden her dakikasını müziğe ayırıyordu. Aşka adanmış her modülasyonda, yedili akorun içinde gizli dominant sesin güzelliğin ana tonuna her bağlanışında, kromatik diziyi bir düşünce zinciri içinde eritip iki farklı tonu her bir araya getirişinde tek bir özlem vardı: Henriette Vogel.

Schuster kaderin bu ucube çocuğa daha neler hazırladığından habersiz, odasında uykuya daldı. Yukarı Silezya'nın Heisterbach köyü yakınındaki manastırın önündeki kalabalık daha da artmıştı. Kalabalığa yüksek dağ köylerinden gelenler de katılmaya başlamıştı. Çocuğun mucizeleri hakkındaki söylentiler sınırları aşmış kitlesel bir histeri yaratmıştı.

Schuster sabaha karşı kapısı vurularak uyandırıldı. Gelen Kippenberg'di. Üzerinde yalnızca geceliği vardı.

"Bir şey mi oldu?" diye sordu Schuster.

Başrahibin yüzü bembeyazdı. Elinde bir kandil vardı.

"Tanrı aşkına acele et! Manastıra saldırıyorlar," dedi.

Schuster aceleyle giyindi. Kırmızı tespihini kuşağına soktu ve sabah kalkar kalkmaz okumaya söz verdiği Rabbin Duası'nı okuyamadığı için gökyüzüne özür kabilinden kısa bir dua gönderdi...

Rahip adaylarının yatakhanesinde tam bir kargaşa hâkimdi. Yarı çıplak adamlar giysilerini bulmak için koşturup duruyor, korkuyla dua ediyor, ağlayıp sızlıyorlardı. Schuster pencereden baktığında adeta donup kaldı. Dışarıda kir pas içinde, bir deri bir kemik kalmış yığınla insan vardı. Yarı çıldırmış köylü kadınlar kapılan ve duvarları yumrukluyordu.

Schuster'in yanı başındaki başrahip bu gürültüde sesini duyurabilmek için avazı çıktığı kadar bağırdı:

"Çocuk nerede Schuster? Onu güvenli bir yere götürmeliyiz. Görmüyor musun, bu adamlar çıldırmış!"

"Hücresinde değil mi?"

"Hayır. Onu bulmalarını emrettim."

Yemekhanenin olduğu taraftan felaket habercisi gibi bir cam kırılma sesi geldi. Kalabalığın uğultusu gittikçe daha fazla artıyordu.

"İçeri girecekler," diye soludu başrahip. "Çocuk onları büyülemiş."

Schuster'in sol tarafında genç bir rahip adayı, göğsüne cüppesini bastırarak iki büklüm olmuş, korkudan titriyordu. Koridorun sonunda bir grup rahip adayı, ellerinde kürekler, görünüşe göre manastırı savunmak için toplanmışlardı. Ama Schuster, "Nerede o şeytanın çocuğu? Bırakın da

ondan kurtulalım,” diye kükrediklerinde ne kadar yanıldığını anladı.

Başrahibe dönüp bağırdı:

“Onu köylüler parçalamasa bile bizim kardeşlerimiz parçalayacak. Çocuğu bulmak zorundayız.”

Kippenberg ile yatakhaneden çıkıp manastırın sol kanadına giden koridora girdiler. Gün ışıyordu, Tanrı’nın uyuklayan Amazonlara benzeterek yarattığı kalker tepelerinin ardından güneş doğuyordu. Aşağıdaki kalabalık dalgalanmaya başlamıştı. Her yer insan kaynıyordu, binayı kuşatmışlardı. Kapı ve pencereleri yumrukluyor, hep bir ağızdan çocuğu istiyor, heyecanlı çığlıklar atıyor, yoksul hayatlarına, esaretlerine, aşağılanmalarına, una taze huş ağacı kabuğu karıştırarak yaptıkları ekmeklere, sonsuz doğumlara, açlıktan gebermelerine, onları sınayan hayata, dualarını hiçbir zaman dikkate almayan kibirli Tanrı'ya lanetler yağdırıyorlardı. Schuster çocuğu niçin istediklerini şimdi çok net anlamıştı: Sersefil hayatların bir mucizeye ihtiyacı vardı.

Çocuğu ne binanın batı kanadında, ne de mutfakta buldular. Depolara, tuvaletlere ve tekrar hücresine baktılar ama yoktu. Başrahibin alnında soğuk terler birikmişti. Schuster’e doğru eğildi, nefesi ateş gibiydi.

“Şapel,” diye fısıldadı, “şapele bakmayı unuttum.”

Kalabalık, koçbaşıyla kapıyı zorlarken koridorları hızla geçtiler; eğer bent kapağı ağırlıklarına dayanmazsa, Tanrı korusun hepsi de boğulur, diye düşündü Schuster.

Bir köşeyi dönüp şapele açılan kapının önüne geldiler. İçerden bütün bu şamatada zar zor duyulan org sesi geliyordu. Melodilerde eski zamanlardan süzülüp gelen bir mutsuzluk, umutsuz bir aşkın göz yaşartıcı tonları vardı.

Schuster kapıyı açtı ve koridordakinden daha koyu bir karanlığın içine daldı. Kalabalık pencereleri yumrukluyordu. Her tarafta ağızları sonuna kadar açık, gözlerinden ateş fışkıran hayaletimsi yüzler vardı. Bağırarak çocuğun kendilerine verilmesini istiyorlardı.

Herkül orgun taburesinde oturuyordu. Ayakları tuşlarda, gözleri boşluğa dikilmişti. Schuster o an yaşantıların birbirlerine dokunduğunu, tıpkı yarı ömrü öncesinde Tihuan'ın kulübesinde olduğu gibi mucizelerin sonsuz bir

zamanda tekrar ettiğini anlıyordu, içinde o hayalet sesi duydu, bütün gün onu izleyen o sesi, şimdi onun çocuğa ait olduğunu biliyordu:

Bana yardım et, diye yalvardı, *Tanrı aşkına... Beni buradan çıkar.*

Schuster bir baş dönmesiyle yere çöktü. Sanki kafasının tıpası çekilmiş bütün kanı dışarı akmış, manastırın kutsal emanet olarak sakladığı İsa'nın çarmıhından alınmış yonga kadar sararmıştı. Şimdi çocuğun onun içindeki varlığını, şaşkın bir vaziyette bilincinde nasıl dolaştığım ve düşüncelerini sanki bir kitaba yazılmış gibi nasıl açık seçik okuyabildiğini hissedebiliyordu.

“Kutsal anamız,” diye mırıldandı. “Bu çocuk cinlenmiş!”

Ancak daha fazla düşünmesine fırsat kalmadan korkulan oldu. Dış kapı boğuk bir gürültüyle devrildi. Sanki bir günah ırmağı, bağıran çağıran bir insan denizi şapele doldu. Kılıç gibi sallanan kolların, histerik yüzlerin arasında dehşete kapılmış çocuğu gördü. Havaya açılmış tedirgin ellerin üzerinde bir şamandıra gibi yüzüyordu.

III

Herkül Barfuss, altıncı hissinin antenlerini dikmiş, kendini göstermeden ve hiç kuşkusuz kışkırtıcı bir tonla konuşan gizemli adamı arıyordu... Novano Meydanındaki kilisenin yanındaydı. Tanrı aktif günlerinde bu meydanda, edep yerlerini kalabalıktan korumak için Azize Agnes'in saçlarını uzatmıştı... Daha doğrusu, söylencelere göre, Azize Agnes şimdi tam Herkül'ün durduğu yerde durmuş ve cellatlarına selamet versin diye Tanrı'ya dua etmişti.

Pekâlâ, genç adam, dedi içindeki ses, *neden bu kadar dehşete kapıldın? Sabahtan akşama kadar yaptığın şey bu değil mi? Utanmadan insanların içine girip çıkıyor, en gizli düşüncelerini dinliyorsun, pişmanlıklarının yılanlı kuyularına, endişe dolu kalplerin sığınaklarına iniyorsun, alev alev yanan büyüklük hastalıkları ve aşağılık komplekslerinin çalılıklarına dalıyorsun, önlerinde tepsi gibi uzanan dünyanın yuvarlak olduğuna dair şüphelerini, doğuştan gelen envaı çeşit bayağılıklarını görüyorsun. Onlar hakkında neler bildiğini bir bilseler utançtan geberirler. Bunun er ya da geç tersine döneceğini, şimdi benim yaptığım gibi, senin de içine birinin gireceğini hesaplamalıydın!*

İçinde konuşanı görebilmek umuduyla dört bir tarafına baktı, ama yalnızca –boyunun kısalığı nedeniyle göbek hizasında– kalabalığı gördü. Zaman zaman bağırıp kahkahalar atarak dalgalanan kalabalığı: ağlayan çocukları, yüzü kızaran kadınları, külot pantolon ve at kılından kirli gömlekleriyle deri maşrapalardan şarap içen ve pazaryerinin bir köşesindeki tekerlekli sahnede tiyatro sergileyen oyunculara edepsiz işaretler yapan erkekleri.

Kimsin? diye sordu belli belirsiz bir endişeyle, davetsiz misafiri kendisine kötülük mü yapmak istiyor yoksa yalnızca onunla eğleniyor mu bilmiyordu.

İkimiz de aynı kumaştanız, talihsiz adam, çünkü ikimiz de insanın hayal edebileceği en korkunç yeteneğe sahibiz. Hiçbir şeyin saklı olmadığı bir hayatın ne zevki var? Güzel bir kadın görüp ne tatlı yaratık dersin ama hemen arkasından çürümüş içini görürsün, ruhunun akıl almaz karanlığını, sana tiksintiyle bakan gözlerin arkasındaki aptallık ve kötülük dolu bataklığı görürsün. Küçük bir oğlan gördüğünde, henüz bozulmamış küçük bir insan dersin ve daha sözünü bitirmeden, onu yüceltmek için gösterdiğin gülünç çabanın ne kadar aceleci olduğunu anlarsın, çocuğun ruhunun derinliklerinden yükselen o eski, bayat şarkıyı duyarsın: “Büyüyünce asker

olacağım ve karşıma çıkan herkesi geberteceğim!” O tatlı gülümsemenin ardında bir katil saklıdır. Papazların insan sevgisinin ardında nefret ve iktidar istenci vardır. Sahip olduğumuz yetenek, her geçen yıl bizi bir parça daha sinikleştirir, işte kesin olan...

Tam karşısından bir kadın geliyordu, Herkül’ün bakışlarından dehşete kapıldı ve küçük kızını, bu tür bakışlardan gelebilecek belalardan korumak için havaya kaldırdı. Herkül kadının dudaklarını okumaya çalıştı, ama çok hızlı hareket ediyordu, bunun yerine, kadının sessizce çatırdayan düşüncelerini duydu: *Canavar... Başıma bir uğursuzluk mu gelecek?.. Alessandro'nun dediği gibi kem gözlü olur bunlar.* Herkül, korkularına itiraz ederek kadını sakinleştirdi, içine uyumlu bir duygu akıttı, kadın tereddütle gülümsedi ve gönül rahatlığıyla kendini, kaynağını çıkartamadığı, birden ortaya çıkan güven duygusunun beşiğine bıraktı.

İşte bu! dedi içindeki ses. *Bizim gibi yaratıklar her zaman bir adım önde olmak zorunda, insanların kalbine arka kapıdan gir, sakinleştirici birkaç sözcük fısılda ama bizim orada olduğumuzu anlamalarına fırsat vermeden çık ve git... Eğer bizi ele geçirirlerse, ya cadı kazığına bağlarlar ya da tımarhaneye atarlar; eğer yanılmıyorsam senin bu konuda acı deneyimlerin var...*

Hayalet ses yine güldü, ama bu kez düşmanca olmaktan daha çok, Herkül’e keşiş Schuster'i hatırlatan, kederli ve merhamet dolu bir gülmeydi.

Hakkımda neler biliyorsun, diye sordu.

Çok şey biliyorum. Sen ne sanıyordun? Dünyada bu tür hünerleri olan tek insan olduğunu mu? Sandığından çok daha fazlayız; her ne kadar aydınlanmacılar bizi formüllerinin içine diri diri gömmek için ellerinden geleni yapsa, papazlar kökümüzü kurutmak istese de, kâhinlerin ve düşünce okuyucularının zamanı henüz geçmedi. Ben gerçeğin hizmetindeki kâhinlerden biriyim ve şu ya da bu şekilde senin önüne geçtim, bak işte beni göremiyorsun, benim kim olduğumu bilmiyorsun. Ama ben seni günlerce izledim, kesin konuşmak gerekirse, o şüpheci yaşlı keşişle Roma'ya ayak bastığın günden beri haftalarca gözaltında tuttum seni; ilk defa özgür bir insan gibi, gözlerini açarak ebedi şehirde nasıl dolaştığını gördüm, seni şanslı piç!

Sahnede Il Dottore genç Punchinella'yı aptallığı ve gönül işlerindeki beceriksizliği yüzünden paylarken, siyah maskeli adam elinde bıçakla Colombina'ya yaklaşıyordu. Kalabalık dağılmak üzereydi. İçlerinden biri "Malocchio, Malocchio" –kemgöz, kemgöz– diye bağırdı. Eğer kahramanımız bunu duymuş olsaydı –bu sözün, sevgilisinin parfüme bulanmış enfiye mendilini kaygısız bir ifadeyle koklayıp hayallere gömüldüğü için, dünyanın kötülüklerle dolu olduğunu unutan ve canının tehlikede olduğunun farkına bile varmayan Colombina'yı uyarmak için söylendiğini anlamayarak– suçlamaların hedefi olduğunu düşünecek, belki de utanç dolu bir duyguyla ürperecekti.

İnsanlar tiyatroyu sever, diye iç geçirdi ses, *biz de bu işten geçiniyoruz. Sen hiç falcı olmayı düşünmedin mi? İnan bana, küçükdillerini yutar, seni hediye ve iltifata boğarlar. Çünkü insanı, özellikle çaresizse ve herkesten fazla kendinden nefret ediyorsa, içindekilerin olumlu bir şekilde yorumlanmasından daha fazla pohpohlayan bir şey yoktur. Yeteneklerinden faydalan, hayali kaynaklarını iyi kullan, bizim topluluğumuza katıl, bizim soytarı festivalimizde dans et. Göz açıp kapayıncaya kadar, başarıyla gizlediğini düşündüğü küflü sırlarının üzerine inşa edilmiş parlak birkaç kehanetin için, aptal bir prensin seni ağırlığınca altınla ödüllendirdiğini göreceksin. Ama sen kendini baştan ele verdin!*

Kalabalık tekrar sahneye doğru küfür etmeye başladı, sırtından ustaca bıçaklanmış Colombina, kendi bakire kanında yıkanırken, gözyaşları içindeki Harlekin –elinde katilin bıçağı– son repliği söylüyordu.

Zavallı şey. dedi hayalet ses, *kaybolmuş gibisin. Bunca insan, bunca duygu ve düşünce seni altüst ediyor, ama dikkatli ol genç adam bizim gibiler kolayca belaya bulaşır. Özellikle senin gibi yüzü olan biri! Neden sahnedeki Harlekin ya da Il Dottore gibi sen de maske takmayı denemiyorsun? Kendini bir sürü rezaletten ve korku dolu çığlıktan korursun ve takma adla daha kolay dolaşırsın...*

Herkül Barfuss, bu insan denizinin içinde, kendisiyle bir tür saklambaç oynayan adamı tespit edebilmek için bütün dikkatini topladı. Ve kısa bir süre sonra, belki de o buna izin verdiği için, izini bulmayı başardı – belli belirsiz. Ama daha önce böyle ustaca kapanabilen bir zihne hiç rastlamamıştı.

Onu erkeklerin bacak aralarında, karın hizasında aradı, kadınların etek kuşaklarının hizasında, içgüdüsü ona aradığı kişinin kendisiyle aynı seviyede olduğunu söylüyordu. Belki de onu daha rahat gözleyebilmek için çömelmiş, ya da eğilmişti.

Fena değil, dedi hayalet *ses, yaklaşıyorsun. Kuş, balık ya da ikisinin ortası! Yeri gelmişken, burada yalnız başına ne yapıyorsun? Koruyucu Cizvit keşişin nerede?*

Vatikan'da, diye yanıtladı aynı dalga boyunda. Diğeri konuşurken aramaya devam etti. Kokmuş balıkların, at boklarının, çöp fıçılarının kokusuna kendini kapattı, baharatçıların ve çiçekçilerin tezgâhlarından yayılan güzel kokulara da. Kalabalığın içindeki bir sarhoşun attığı dirseğe aldırmadı ama adam, aşağıdaki korkunç yaratığa gözlerini dikip dehşetle uzaklaştı. Herkül, bütün dikkatini içindeki öfkeli sesin kaynağım bulmaya verebilmek için, diğer dört duyusunu kapattı.

Vatikan mı? Kafanı koparmak için ne tür dolaplar çevirdikleri hakkında en küçük bir fikrin var mı acaba? Başrahibin seni ta buralara göndermesinde özel bir kasıt yok mu sanıyorsun? Senin yerinde olsam attığım adıma dikkat ederdim. Bir de aradığın o kız, izine rastladın mı? Sakin ol! Düşüncelerini cebimde neler olduğunu bildiğim kadar iyi bildiğimi unutma, onları yeterince korumayı öğrenememişsin. Seni iki haftadır izliyorum, farkına bile varmadın.

Beni niçin izliyorsun? dedi Herkül şaşkınlıkla.

Senin gibiler beni çok ilgilendiriyor. Mesleki nedenlerle. İşime yarayabilirdin. Ama herkesin bir deneme süresi vardır. Seni kontrol ettim, ne tür bir iplikten dokunduğunu anlamak için, bazı deneylerden geçirdim. Sanırım sorun şu kız, bütün kapasiteni onu düşünmeye harcıyorsun.

Henriette hakkında ne biliyorsun? diye sordu Herkül endişeyle.

Sonsuz takıntının ele verdiğinden daha fazlasını değil. Her neyse, yolculuk nasıl geçti? Anladığım kadarıyla uzun bir hac yolculuğu.

Yolculuğum nasıldı? diye düşündü. Her günü yaradılışın ilk günü gibiydi. Manastırı terk ettikten sonra, daha önce hiç yüz yüze gelmediği bir şeyle karşılaşmadığı tek bir an olmamıştı. Yabancı kokular, güneye indikçe değişen manzaralar, düzlükler, nehirler, heybetli Alpler, karşılaştıkları ya da

arabanın penceresinden gördükleri insanlar, renkler, tatlar, alacakaranlık çöktüğünde uyuyan hayvanları andıran çamlık ve zeytinlikler. Dünyanın büyüklüğü ve ayrıntı zenginliği karşısında şaşkına dönmüştü. Ama başka bir açıdan ses de haklıydı: Yolculuk sırasında en az bin kez insanların önünde yüzünü yere eğmişti. Henriette buralarda bir yerde olmalı, diye düşünmüştü. Avrupa denilen bu kıtada, insanları bir arada tutan bu karmakarışık zaman ve olaylar ağının bir yerinde bir iz, bir ipucu bırakmış olmalıydı. Silezya'dan ayrıldıklarından beri sürekli olarak bu umutla besleniyordu. Başka bir bellekte onun izini bulabilir, şimdi ya da çok önce onu görmüş olan birine rastlayabilirdi. Doğa yasalarına karşı koyan bir tutkuyla sevip, sürekli aradığı kızı yalnızca bir an görüp belleğine kaydetmiş birine.

Meyhanelerin loş ışığında karşılaştığı insanların iç dünyalarına sızdı, belleklerinde dolaştı, kederlerin takımadalarındaki gemi enkazlarını yokladı, düşlerinin coğrafyasında kayboldu. Gezgin tüccarlar ve hacılarla yatak paylaştığı esintili tavan aralarında, posta istasyonlarının geçici atmosferinde, Tanrı'nın unuttuğu köylerde, gürültülü şehirlerde, şehir kapılarında, yol kenarlarında, özlemleri dindirilmemiş insanların birden meşale gibi tutuşan acı dolu kırık anılarında, gelip geçenlere el uzatan dilencilerin ona hüzünlü bir melodi gibi dokunan geçmişlerinde, daha güneşli, daha sıcak ve daha güzel bir geçmişin derinliklerinde hep onu aradı. Mucizeler çağının henüz kapanmadığı çılgın umuduyla gece gündüz aradı, ama ona ait hiçbir ize rastlamadı.

Kendini toparla, diyen ses düşüncelerini böldü. *Kız düşünmeyi bırak da etrafına bak!*

Ürperdi. Sahnedeki oyuncular son perdeyi bitirmiş halkı selamlıyordu. Kalabalık yavaşça dağılırken, görüş alanı açıldı. Ve işte o zaman, batmakta olan Roma güneşi altında, o yaratığı açık seçik gördü. Onu kendi göz hizasında bulacağını söyleyen içgüdüleri yanılmamıştı. Birkaç metre ötede duruyordu. Kendisini izlemesi için Herkül'e coşkuyla el sallıyordu, ama tahmin ettiği gibi çömelmiş ya da yaşayan bir hilkat garibesi görebilmek için eğilmiş değildi. Bu bir çocuktu, üzerinde yırtık siyah bir palto ve yüzünde Venedik karnaval maskesi vardı...

Halkın manastırın kapılarına dayandığı o yılın ekim ayında, manastır yönetimi Herkül'ü, engizisyonun özel demonoloji komisyonu tarafından muayene edilmesi için, Cizvitlerin Roma'daki merkezi Borgo Santo Spirito'ya gönderme kararı almıştı. Bu komisyon, uzun yıllar bekledikten sonra, tekrar eski yetkilerine kavuşmuştu.

Julian Schuster'in başrahip Kippenberg'den duyduğuna göre, Herkül'ün yeteneğinin nereden geldiği araştırılacaktı; kaynağını aydınlık mı, yoksa karanlık güçlerden mi alıyordu? Ya da, yavaş yavaş –bazılarım dehşete düşürüp, bazılarım gizlice sevindirerek– saygıdeğer Cizvit topluluğunda da etkili olmaya başlayan modern aydınlanma düşüncelerinin rasyonel yaklaşımıyla açıklanabilir miydi?

Tabii ilginin kaynağına hiçbir şey sorulmamıştı. Ama ne olursa olsun Herkül yalnızca yeni elde ettiği özgürlükle meşguldü, gerisi onu ilgilendirmiyordu.

Silezyalı çiftçilerin manastırın kapılarına dayandığı o gece, yeteneğinin gücünü henüz anlamaya başlamıştı. İnsanların içinden geçenleri o derece anlamıştı ki, onu mucizelerin adamı olarak kabul edeceklerdi. Eğer kalabalık onu parçalara ayırmadıysa, bu bütünüyle şans ve Julian Schuster'in cesurca araya girerek, tehdit ve vaatlerle, galeyana gelmiş kalabalığı yatıştırması sayesinde olmuştu. Böylece Herkül, yaşlı keşişe iki kez borçlanmış oluyordu...

Roma'ya yolculuğu bir aydan fazla sürmüştü. Önce posta arabasıyla Alman illerinden geçmiş, sonra yürüyerek ve kızakla Alpleri aşmış ve en sonunda İtalya'da, eski hac yolunun üzerindeki Cizvit manastırlarının hizmetlerine sundukları katırlarla yolculuklarını bitirmişlerdi.

Herkül varoluşun sığınağında henüz yeniydi. Bütün hayatı kapalı kapılar ardında geçmişti ve dış dünya hakkında çok az şey biliyordu. Sekiz yaşından beri bir santim bile uzamamıştı, ama öylesine yaşlanmıştı ki, olduğundan dört kat daha yaşlı görünüyordu. Çenesinde sivri keçi sakal, küçük yanaklarının iki yanında vaşak kılı gibi kıllar vardı. Kafasındaki bir tutam saç çoktan dökülmüştü, ama ensesindeki ve sırtındaki sık kıllı kürkü, yılan gibi çatallı dili ve yüzünün tam ortasındaki, en zalim askerlerin bile güpegündüz aklını başından alıp ömürlerinin sonuna kadar karabasanla yaşamalarına yol açan o korkunç çukur duruyordu. Cüce bacakları, eşi

benzeri olmayan tıbbi bir ağacın kaynamış köklerine benzeyen kolları ve manastır kardeşlerinin seyahate çıkmadan önce onun için diktikleri hışıltılı keten elbisesiyle, bakışların üzerine çevrilmesi çok da tuhaf değildi.

Innsbruck'da kaldıktan handa, bir pazar ayini sonrası, ayaklarıyla piyano çalmıştı. Müziksever hancı öylesine duygulanmıştı ki, gösterişli marş parçası, sol ayak başparmağının yürek burkan şakımasıyla bittiğinde, tıpkı bir bebek gibi ağlamıştı. Onu ayakkabılarının ucuyla bit ısırıklarını kaşırken ya da yere oturmuş bir ayağıyla fırfırlı gömleğinin üst düğmesini ilikleyip, diğer ayağıyla tuttuğu aynaya baktığını görenlerin ağzı açık kalıyordu. Bir seferinde atların yemliğini boşaltan arabacıya yardım olsun diye, bir ayağıyla yere basıp, diğeriyle atların kuyruklarını tımar ederken, bir yandan da atların içinde onların diliyle fısıldamış ve bu durum karşısında atlar bile şaşkınlıktan sararmıştı.

Eğer maske takmış olsaydı –daha sonra Novano Meydanındaki sesin onu paylarken söylediği gibi– yolculuğu daha kolay olacaktı. Onu görür görmez ağlayan çocuklar olmuştu. Julian Schuster'in bir handa geceleyebilmek için çok kez bütün otoritesini kullanması gerekmişti. Han sahipleri domuz ahırlarının bile dolu olduğunu iddia ederken, aslında, şeytanın dölüne –üstelik “karnaval kostümü giymiş”– yatacak yer verirlerse, gökyüzünün bütün lanetini üzerlerine çekeceklerinden korkuyorlardı.

Herkül bu tür suçlamaları ilk defa duymuyordu. Ama hayatının sonbaharına kadar koruduğu bilgeliği ona, her türden aşağılanmaya kendini alıştırması gerektiğini öğretmişti, bunların zehrinden yaralanmayacak, dayanılmaz hale gelip onu içten içe kemirene kadar içine atacaktı.

Trol’ün bir köyünde öfkeli kalabalık tarafından az kalsın linç edileceklerdi. Arabacı bozuk iki tekeri tamir ederken onlar da köyün pazarına inmişlerdi. Sabahın erken saatleriydi. Çiçek tezgâhının yanında duran hamile bir kadın Herkül'ü görür görmez çığlık atarak, bir cenaze çelenginden saçılan yaprak yağmurunun altında, yere yığılmıştı. Kısa bir süre içinde, onları doğmamış çocuğa göz değdirmekle suçlayan tehditkâr köylüler tarafından kuşatılmışlardı. Satıcılardan biri daha araba yolun başında durur durmaz sepetlerdeki meyvelerinin çürüdüğünü, başka biri düşünde o bölgeyi cinlerin bastığını gördüğünü iddia ediyordu. Schuster bir kez daha, Cizvit Kardinali Rivero'dan aldığı kıymetli mektubu göstererek, canlarını kurtardı.

Gösterişli bir şekilde mühürlenmiş ve üzerinde yedi otoritenin damgası olan bu mektupta, hilkat garibesi çocuğun papalığın koruması altında ünlü bir mucize yaratıcısı olduğu belirtiliyordu. Mektubu gören halk, hâlâ tereddüt etse de dağılmıştı.

Bu aksilikler dışında yolculuk umulandan çok daha iyi geçmişti. Ve kurbanları kilise mensubu bile olsa hayatlarını nadiren bağışlayan, eşkıya saldırılarına da uğramamışlardı. Alpleri Herkül'ün doğduğu gece Königsberg'i kasıp kavuran kar fırtınasından daha az şiddetli olmayan bir fırtınada geçtiler. Dağdan aşağı inerken onlara ulaşan bir söylentiye göre, rüzgârın korkunç uğultusundan ürken atlar, üzerinde yirmi beş hacının olduğu dokuz kızakla birlikte uçuruma yuvarlanmıştı. Po ovasına vardıklarında yeniden yaz gelmişti. Julian Schuster yol kenarındaki her sunakta diz çöküp Bakire Meryem'in resmini öpmüştü.

Tek gerçek sıkıntıları Schuster'in keyfinin kaçmış olmasıydı. Yolculuğun ilk haftalarında kesinlikle mutlu görünüyordu. Kendini macera dolu gençlik yıllarının esintisine bırakarak diğer yolcularla kaynaşmış, arabacıyla kâğıt oynamış, meyhanelerde elma şarabı içmiş ve hâlâ onun gençlik yıllarında anlatılan aynı yolculuk hikâyelerinin anlatılmasına şaşmıştı. Manastır hayatının alışkanlıklarından –günün dördüncü duasında onu boğacak gibi olan tütsü kokusundan, yemekhanedeki mezar sessizliğinden, Kippenberg'in yüzündeki yanlış anlaşılmış aziz ifadesi ve Herkül geldikten sonra manastırı saran kıyamet havasından– uzak kalmanın zevkini çıkartıyordu. Ama yolculuğun sonu yaklaşırken keyfi kaçmış, alaycılığı yerini endişeye bırakmıştı.

Himayesindeki Herkül'ün, yeteneğini kesin olarak kanıtlandığı geceden beri Schuster, ona daha berrak bir mercekle bakıyordu. Sezgileri, onun güçlerinin cinlerle ilgisi olmadığını, açıklanamaz başka bir şeye dayandığını söylüyordu. Herkül'ün hâlâ şaşkın olduğunu tahmin ediyor ve korkutmamak için çok dikkatli davranıyordu.

Tahminleri doğruydu. Yaşadığı kötü tecrübeler nedeniyle Herkül'ün, şüphelerinin üstesinden gelmesi zaman alacaktı. Keşişle, yolculuklarının ancak dördüncü haftasında, tuhaf yeteneği aracılığıyla konuşmaya başladı. İlk başlarda o kadar sık olmuyordu bu. Schuster güvenini kazandıktan sonra daha fazla açıldı, ama hiçbir zaman keşişe hak ettiği kadar güvenmedi.

Herkül Schuster'e minnet borcu olduğunu biliyordu. Bu nedenle onun acı çektiğini görmek içini burkuyordu.

Söz konusu olan şey kısa zamanda keşişin bütün hayatını, bildiği tek hayatı kapsayan şüpheydi, yaptığı tercihler onu şimdiki kendine getirmişti. İşte böyle, hayatını din kardeşlerine hizmet ederek geçiren biri için korkunç bir kader. Schuster dualarına nadiren kulak veren Tanrı'nın varlığından şüpheleniyordu. Hatta bu duaların çok az da olsa gerçekleşmesinin, Tanrı'ya bağlı olmaktan çok şans eseri olduğunu düşünüyordu. Keşiş hayatı hakkında kuşkular besliyor ve kaderin aslında ona, bütün notaları önceden yazılmış, başka bir hayat çizdiğinden şüpheleniyordu. Ama talihsiz bir tesadüf, onu başka bir yola sokmuş, kalbinin sesini dinlemediği için acılara mahkûm olmuştu. Cinsel perhiz nedeniyle kıvranıyor, artık yeminini bozamayacak kadar yaşlı olduğunu düşünüyordu. Hiçbir zaman sahip olamadığı çocuk ve torunlarının sesini, hiçbir zaman aralarında yaşlanamayacağı, hayali bir ailenin sıcak kahkahalarını duyuyordu. Jerez ile Sevilla arasında bir akraba çiftliğinde aile reisi olmayı düşlüyor ve manastır hayatı gittikçe daha sefil ve anlamsız geliyordu.

Kutsal şehre yaklaştıkça daha başka ve üstesinden daha zor gelinir bir endişeye kapıldı. Bu endişenin nedeni, yalnızca kahramanımız için değil, Schuster için de tanıdık değildi. Rahibin endişesi şehre yaklaştıkça arttı. Tarikatın, Santo Spirito'daki ihtişamlı yüksek meclis binasına vardıkları akşam, Schuster, Herkül'ü bekleyen şeylerin kaygısıyla kötürüm olmuş ve neredeyse ağlayacaktı.

Hospital del Santo Spirito'nun ek binasındaki, Peter kilisesine en yakın misafir odasına geçici olarak yerleştiklerinde atmosfer buydu. Bir manastır hücresi gibi döşenmiş mütevazı odanın tek penceresi, sürekli gölge altında olan arka bahçeye bakıyordu.

Schuster gün boyu toplantılara katılıyor –Vatikan memurlarının bürolarında geçirdiği uzun saatlerden sonra– akşam eve döndüğünde tedirgin ve kederli oluyordu. Herkül geceleri uyandığında, onu tahta kerevette uzanmış, gözleri tavandaki nem lekesine dikilmiş düşünürken buluyordu. Uyku onu, düşüncelerini toplayıp da dua edemediği için suçluluk duygularıyla kıvrandığı tan vaktinde yakalıyordu.

Başrahip Kippenberg'in başına ne çoraplar ördüğünden hâlâ haberi yoktu

Herkül'ün, tehlike dolu uzun bir yaşamın verdiği tecrübeyle bir şeyler sezse de, Schuster'in de meçhulüydü bunlar. Herkül hayata özgür bir adım attığı ve sabrın yardımıyla, er ya da geç Henriette'i bulacağına inandığı için neşesini inatla koruyordu.

Varoluşa karşı duyduğu çocuksu bir merak ve hiç yaralanmayacağı duygusuyla, bir zamanlar Aziz Agnes'in cellatlarını bağışlaması için Tanrı'ya yalvardığı, Novano Meydanı'na gittiği o ikindi vakti, henüz anlamadığı bir nedenle hayalet ses onunla konuşmaya başlamıştı.

Herkül, kendisinin de şaştığı dayanılmaz bir merakla, Ponte Parlone'nin dar sokaklarında çocuğu izlemişti. Hava hızla kararmıştı. Uzaktaki Albaner dağının tepelerinde bir fırtına mayalanıyordu.

Yoğun bir kalabalığın olduğu, öylesine dar bir geçitten geçtiler ki, ahalisi artık birbirleriyle haşır neşir olduğu için sırlarını umursamayı bırakmıştı. Zanaatçıların olduğu bir bölgede zikzaklar çizip, mezbahaların, tabakhanelerin, sarhoşların kâğıt oynadığı meyhanelerin, siftah yapmayı bekleyen fahişelerin önünden geçtiler. Çocuk bir kedi çevikliğiyle insanların arasından kayıyor, sızmış sarhoşların üzerinden atlıyor, araba tekerlerinin ve katırların arasından sıyrılıp geçiyor, şehrin sokaklarını elbise gibi giyip çıkartıyordu. Herkül onu iki kez gözden kaçırdı ama ikisinde de, rehberini bir daha görmekten umudu kestiği anda, bir sonraki sokağın köşesinde onu beklerken buldu.

Famese Meydanı'nda yollarına bir cenaze alayı çıktı. Herkül tam minik rehberine yetişmek üzereyken, o birden elini kaldırıp yaklaşmamasını işaret etti ve Herkül'ün içinde anlaşılır bir şekilde fısıldadı: Biraz *geriden gel, bizim gibi yaratıkların fazla dikkat çekmesi sağlığa yararlı değildir!*

Herkül, bu kedi fare oyununun nedenini anlamasa da, ona uydu.

Yahudi gettosuna uzanan duvar boyunca ilerlediler. Ahalisinin güneş battıktan sonra gettodan çıkması yasak olduğu için, kapılarında askerler nöbet tutuyordu. Via Guilia'dan sola saptılar, Tiber sahili boyunca kabuklu deniz hayvanlarının satıldığı tezgâhların, piyangocuların, sakatların ve mırıldanarak gelip geçene dilenci çanaklarını uzatan baldırı çıplakların önünden geçerek, doğuya yönelip Forum'a kadar geldiler.

Eski Roma harabelerinin arasında inekler otluyor, Korint sütunlarının kaideleri üzerinde çobanlar uyuyordu. Etrafı, sanki sersem bir ressamın elinden çıkmış gibi, doğal olmayan bir sis kaplamıştı. Karanlık çabuk çöktü. Çocuk, Palatina tepesinin eteklerindeki antik bir villanın kalıntıları arasında, bir kez daha durup onu bekledi. Artık yalnızdılar, etrafta hiç kimse yoktu. Herkül'e kendisini izlemesini işaret etti.

Bir zamanlar, mozaik kaplı olduğu belli olan konsül sarayının avlusunda, şimdi yalnızca bir kuyu kapağı vardı. Ufaklık karanlıkta kayboldu. Herkül içindeki sesini duydu: *Bizim gibiler yeraltında daha rahattır, korkma... Beni izle... Ama bana yakın ol, yoksa kaybolursun.*

Çok geçmeden Roma'nın altındaki yeraltı mezarlığında olduklarını anladı. Burası her tarafa dallanan çok katlı bir mahzene benziyordu. Muazzam bir labirentteydiler. Çocuğun elinde bir lamba vardı. Sağa sola dönen koridorlarda, ayak seslerinden kaçan tespihböcekleri ve bin yıllık küf kokusu içinde Herkül sessizce onu takip etti.

Ölülerin sessiz çığlıklar atıp, boğuk bir Latinceyle fısıldadığı koridorlarda, Romalı askerlerin hayaletleri bir çıkış yolu bulma umuduyla çırpınıp duruyordu. Bir ara kendilerini insan iskeletiyle dolu bir çukurda buldular. Omurga kemikleriyle kaynaşmış tırpana dayanan keşiş pelerinli bir iskelet, onlara doğru uzanmıştı, elinde bir bebeğin köprücük kemiğinden yapılmış solucan dolu bir kum saati vardı. Tüm bunlar Herkül'e ölümlü olduğunu, rehberini kaybederse buradan asla çıkamayacağını hatırlattı. Tavandan çene kemiklerinden yapılmış avizeler sarkıyordu. Duvarlar omurlardan yapılmış devasa süslerle bezenmişti. Bir araya toplanmış bir çocuk iskeleti, uyluk kemiklerinden yapılmış bir çatının altında huzurlu uzanıyordu.

Labirentin derinliklerine dalıp önce sola, sonra sağa döndüler. Olmayan varlıkların gölgeleriyle dolu, zaman ve çağların birbirine karıştığı nemli tünellerde yarım saat ilerledikten sonra, gaz lambasıyla aydınlatılmış bir salona geldiler. Çok şaşırmış olan Herkül, kamaşan gözlerini kırpıyordu. Gözleri ışığa alışınca tuhaf bir kalabalığın tam ortasında durduğunu fark etti.

Gizemli rehberi Herkül'ün içinden: *Hepimiz ucubeyiz,* diye fısıldadı. Sonra dönüp, sanki bir tiyatro sahnesinden, kalabalık bir seyirci topluluğunu selamlıyormuş gibi gösterişli bir tavırla maskesini çıkardı.

Ama bu bir çocuk değildi. Küçücük vücudu olan bir yetişkindi. Şimdi Herkül, onun neden maske taktığım anlıyordu: Küçük adamın alnının tam ortasında, tıpkı masallardaki tepegözler gibi, tek bir gözü vardı.

Roma yeraltı mezarlığının dolambaçlı yollarında, Herkül'e rehberlik eden küçücük adam, Barnaby Wilson, gerçek bir tepegözdü. Ama Homeros'un destanında anlattığı, kahvaltıda insan yiyen mitoloji kahramanı tepegözle hiçbir akrabalığı yoktu, Wilson'unki doğuştan gelen bir çarpıklıktı.

Galler'in, Llanerchymedd köyündendi. Henüz yedi yaşındayken Cardiff'teki büyük yangında ailesini kaybetmişti. O günden sonra, kaderin rüzgârlarında bir yaprak gibi savrularak, bütün Avrupa'yı dolaşmıştı. Şimdi İtalya'nın en tuhaf varyete grubunu yönetiyordu. Otuz kişiden daha fazla adam, para karşılığı korkunç garabetlerini sergileyerek, açlığı kapılarından uzak tutmaya çalışıyorlardı.

Herkül, hayatının sonbaharında, İtalya'nın birleşmesi hakkında yazdığı yazılarda Wilson'dan bahsedecekti. O zamanlar Wilson, Garibaldi'nin danışmanlığını yapıyordu. Bu görev onun için biçilmiş kaftandı; düşmanın planlarını önceden öğreniyor ve gizli emirlerini daha onlar kuryeye verip göndermeden önce deşifre ediyordu. Ama bunların olmasına daha yıllar vardı. Herkül'le tanıştığı günlerde, Wilson bütünüyle kumpanyayla meşguldü...

O akşam Roma'da yaşadıkları Herkül'ü derinden etkilemişti. Çünkü o zamana kadar sadece yeteneğiyle değil, görüntüsüyle de dünyadaki tek örnek olduğuna inanıyordu. Daha önce bir ucubeyle hiç karşılaşmamıştı. İnsanların ona gösterdiği tepkiden, talihsizliğiyle baş başa olduğu sonucunu çıkartmıştı. Ama şimdi, Barnaby Wilson himaye ettiği kişileri tek tek tanıştırırken, gaz lambasının ışığında gördüğü bu insanlar, bütün düşüncelerini değiştirmişti.

Bunlar Herkül'ün hayal bile edemeyeceği birbirinden fevkalade insanlardı. Napolyon'un gayri meşru çocuğu olduğu iddia edilen erdişi Gandalfo Bonaparte, dört dilini ağzına sığdırmakta zorlanan san lüleli Miranda Bellaflor, aynı anda konuşan ve birbirleriyle sık sık çekişen, bellerinden yapışık ikizler Louis ve Louise. Tabii bir de, tıpkı Herkül gibi insanların

düşüncelerini okuyabilen tepegöz Barnaby Wilson vardı.

Gruptakilerden sadece birkaçının doğaüstü ya da açıklanamayan yeteneği vardı. Grubun, İtalya'nın pazar alanlarını dolaşırken edindiği şöhrette bu yeteneklerin payı büyüktü. Mesela, on bin yıl geriye giderek olayları gördüğü iddia edilen Leon Montebianco, her türden soruya cevap veriyordu. Örneğin Truva'yı nerede aramak gerektiğini o söylemişti. Bir rivayete göre, ünlü Alman coğrafyacısı Schliemann, çocukluğunda Montebianco'nun gösterisini izlemiş, anlattıklarına inanmış ve ciddiye almıştı. Ve bir çeyrek yüzyıl sonra, tam Montebianco'nun söylediği yerde, Çanakkale yakınlarındaki küçük bir tepede, daha ilk küreği vurduğunda Truva'yı bulmuştu. Sinyora Ramona ise on beşinci doğum gününden beri her ay, kusursuz konuşabildiği, başka bir dil öğrenmişti. Yüz on altı dilde aşk mektubu yazabiliyordu. Herhangi bir metali altına dönüştürebilen bir kadın ve tek bacağı yakıcı bir yılan derisiyle kaplı Türk bir şair de vardı. Bu bacak öyle sıcaktı ki sigaranızı yakabilirdiniz! Kumpanyanın bir kahramanı da Provanslı cüce El. Lucretius'tu, kendi kendine laterna magica sanatını öğrenip ustalaşmıştı ve karmaşık bir ayna düzeneğiyle ünlü tarihi kişilerin canlıymış gibi görünen hayallerini yansıtıyordu. Ama bütün bu yetenekler, diye açıklamıştı Barnaby Wilson, onların bedensel eksiklerini doğanın tazmin etmesinden başka bir şey değil.

Yıllar sonra Herkül, o geceyi ve Cenova'daki trajik sonu düşündüğünde, o insanların arasında hayatında ilk kez kendini evinde hissetmiş olduğunu anlayacaktı. O insanlar onun kardeşleriydi. Kötü talihlerinin akraba kıldığı, melankolik bir bağla bağlı kardeşlerdi onlar. Onlar da, tıpkı kendisi gibi, doğanın zalim sunağında kurban edilmişlerdi ve atalarının karanlık güçlerle yapmış olduğu anlaşma nedeniyle yedi neslin lanetlendiğine inanılan bir çağda, varlıkları sadece bir uyandan ibaretti.

Saatler akarken Barnaby Wilson himaye ettiği insanları anlattı. İnsanlığın kıyısındaki hayatlarını, aşağılanmaları, acıları, eziyetleri ve tımarhaneyi anlattı. Tek şansları birbirlerini bulmuş olmalarıydı. Ayrıca, kumpanya adına yeteneklerini sergileyerek, harika bir ün edinmişlerdi.

Onların öykülerinden etkilenen Herkül, kendi hayatının tam bir muhasebesini yaptı. O da tüm yaşamını ikisinin de çocukluklarından beri kullanabildiği telepatiyle Wilson'a aktardı: çocukluğunu, tımarhanede geçen

yıllarını, Cizvit manastırında olanları, köylülerin onu kâhin sanmasını, rahipleri kuşatan şüpheleri, kısacası onu Roma'ya kadar getiren tüm olayları ve tuhaf tesadüfleri anlattı ve tabii Herriette Vogel'den, on bir yaşında ayrıldığı ve o zamandan beri bir an bile aklından çıkarmadığı, hayatının anlamı, düşlerinin alfabesi ve tüm arzularının ekseni olan kızdan bahsetti.

Herkül'ün hikâyesi Barnaby Wilson'u duygulandırmıştı. Kumpanyaya katılmasını önerdi. Sabah olduğunda tüm sakatlıklarını, garipliklerini ve sihirli yeteneklerini saklayan on beş tenteli arabayla yola çıkacaklardı. Calabria köylerine gidip iki sentlik giriş ücreti karşılığında seyircileri eğlendireceklerdi. Sirk yöneticisi böyle bir işin kızı bulma şansını yüzde beş yüz artıracağına garanti verdi.

Herkül onu ancak birkaç saattir tanıyordu, ama tek arzusu talihsiz kardeşleriyle bir arada yaşamak gibi görünen bu küçük adamın ona cömert bir teklifte bulunduğunu anladı. Uzun uzun düşündü, ama sonunda teklifi geri çevirdi, Schuster'a minnet borcu vardı.

Sabahın ilk ışıklarıyla bu unutulmaz insanlardan ayrılırken gerçekten üzgündü. Yeraltından foruma çıktıklarında Kolezyum'un arkasında şafak söküyordu. Barnaby Wilson bir çocuğunkinden büyük olmayan parmağıyla nehrin karşısındaki Borgo Santo Spirito'yu gösterdi. Kutsal şehrin bütün horozlan tek bir şarkıda buluşmuştu. Herkül bunu sonsuz bir veda olarak yorumlamıştı. Ama yanılıyordu.

Hayalet sesin Novano Meydanı'nda Herkül'Ie konuşmaya başladığı saatlerde Julian Schuster, Vatikan'da, Belvedere Sarayı'yla Etiyopya Koleji arasındaki gösterişli binanın görüşme odalarından birinde bulunuyordu. Artan bir endişeyle Cizvit Kardinali Aurelio Rivero'nun Herkül hakkında söylediklerini dinliyordu:

“Kuşkusuz hassas bir sorun Schuster, herkesi memnun edecek bir çözüm bulmalıyız. Cemaatinizin başkanı araştırmalarımızı büyük bir ilgiyle izlediğini ve tatmin edici bir sonuca ulaşacağımıza inandığını söyledi. Ben mümkün olan en kısa zamanda Martin del Rio tarafından konulan kurallara göre incelenmesini öneriyorum.”

Kardinal Rivero, tarikatın sapkınlara karşı kurduğu özel komisyonun sorumlusuydu. Manastır hayatıyla onların Vatikan'daki temsilcilerinin sürdürdüğü hayat arasındaki farkı hatırlatmak ister gibi, Schuster'in bardağını ağzına kadar şarapla doldurdu.

“Yine de,” dedi Schuster büyük bir gözüpeklikle, “on dokuzuncu yüzyıldayız, sihir araştırmaları Amerika'da mazi oldu.”

“Artık öyle. Fakat ben şahsen bu ’gelişme'yi kuşkuyla karşılıyorum. Bütün bunlar Aydınlanmacı geçinenlerin başının altından çıkıyor. Açık açık söylüyorum, Restorasyon'dan sonra elimize geçen politik gücü kaybetmemek için biz din adamları birlik olmalıyız.”

Schuster kardinalin önüne ittiği tabaktan bir zeytin aldı, ama o an kapıldığı bir his iştahını yok etti, zeytini aldığı yere geri koydu.

“Saygıdeğer Efendimiz, çözülmesi gerekir dediğiniz sorun ne acaba?”

“Kippenberg size planlarımızdan bahsetmedi mi?”

“Bana sadece çocuğu Roma’ya getirmem söylendi. Bir *plan* olduğundan haberim yoktu.”

Rivero onu, Schuster çapında birinin bilemeyeceği ayrıntıları bilen bir adamın bakışlarıyla süzdü.

“Her neyse, vicdanınızı yaralayacak bir şey yok. Hemen yarın Silezya'ya dönebilirsiniz. Sizin için, iki yedek atla bir araba ayarladım. Manastırın en yaşlısı olarak Heisterbach’ın size ihtiyacı var. Orada olanları göz önüne alırsak, bir soruşturma yapmak gerek. Ben Kippenberg'in görevlerini sizin

üstlenmenizi öneriyorum. Bir manastırda anarşi baş göstersin, olacak şey değil! İpini koparıp ortadan kaybolan ya da sözünü bozan çömezler. Ve bütün bunların nedeni, düşünceleri okuduğu söylenen, org çalan bir hilkat garibesi, üstelik diğer bir sürü arızasının yanında sağır ve dilsiz.”

“İzniniz olursa, Kardinal Efendimiz, araştırmalarınız bitene kadar burada kalmak istiyorum. Ne tür yöntemler kullandığınızı görmek benim için ilginç olacak.”

Rivero zeytin çekirdeğini yaldızlı tabağa tükürüp ipek mendille ağzını sildi.

“Amaç araçları haklı kılar,” dedi. “Bunun Cizvitlerin düsturu olduğu söylenir, öyle değil mi?”

“Tabii, yöntem Tanrı’nın isteğine uygunsa,” diye yanıtladı Schuster.

“Peki ya söylenenler doğruysa, çocuk insanların aklını okuyabiliyorsa, daha da kötüsü insanın derinliklerinde yatan en gizli arzuları görebiliyorsa, o zaman ne yapmalı?”

“Saygıdeğer Efendim, saygımdan kuşku duymayınız, fakat nereye varmak istediğinizi anlayamıyorum.”

Kardinal, duvardaki yağlıboya tablodan onları süzen Aziz Christopher'in yüz ifadesini takınmadan önce kısa bir kahkaha attı.

“İnsanların, bazı düşünce ve reflekslerini bastırmak için nedenleri vardır,” dedi Rivero kuru bir ifadeyle, “ve bunları kendilerinden bile gizlerler. Yoksa neler olurdu bir düşünün? Ayrıca bize, yalnızca Tanrı'nın sesi fısıldamaz. Zayıf olduğumuz anlarda ruhumuza başka sesler de sızar...”

Kardinal koltuğundan kalkıp elleri arkasında odayı arşınlamaya başladı. Üzerinde İncil'in açık durduğu küçük sunağın önünde durdu, manikürlü tırnağını sayfanın üzerinde gezdirdi.

“Çocuğun şeytanın sözcüsü olduğunu mu söylemek istiyorsunuz?” diye sordu Schuster.

“Lütfen beni istihzalarınızdan uzak tutun, sevgili kardeşim. Kippenberg manastırda olup bitenlerden beni sürekli haberdar etti. Şimdiden sekiz keşiş adayı yemini bozmuş, bir o kadarı kaçmış, yarım düzinesi kutsal değerlerimize dil uzatmış. Bir an bütün bunların arkasında bu çocuğun

olduğunu düşünelim, tek başına onun olduğunu; bütün bir manastın dağıtacak kapasitesi var mı? Bu sana mantıklı geliyor mu? Yalnız başına bir çocuk?”

Rivero'nun cümlesinin ortasında içeriye İsviçreli bir koruma görevlisi girerek, elindeki gümüş kutuyu duvarı süsleyen devasa haçın altındaki masaya bıraktı. Schuster, kurtarıcıya utangaç bir bakış attıktan sonra şöyle düşündü: *Bu acıyla kıvranan, kanayan Tanrı, insanları ürkütüyor. Niçin inancımız için daha güzel bir sembol bulamadık?*

“Arzu kendi başına masumdur,” dedi, “günah olan arzuya karşı tutumumuzdur.”

“Çok zekice. Kafanız bu tür yanlış düşüncelere mi takılıyor, Schuster?”

“Kafama takılan tek şey şu bahsettiğiniz *plan.”*

Kardinal tekrar koltuğuna oturdu.

“Peki, çocuğun bir yıldan az zamanda, bir konservatuvar öğrencisi gibi org çalmasına ne diyeceksiniz? Hem de ayaklarıyla? Ayrıca sağır ve dilsiz?”

“Bu doğal bir yetenektir. Amerika'dayken, vahşilerin dört günde flüt çalmayı öğrendiklerine şahit oldum.”

“Ve siz de bunda bir tuhaflık görmediniz? Kendinize hiç sormadınız mı; bir vahşi nasıl olur da birdenbire trombon çalmayı öğrenebilir?”

Kardinal, Schuster'in bamteline basmıştı.

“Açıkçası bu konuda bizim teolojik yaklaşımımızı bir türlü anlayamıyorum. Şunu söylememe izin verin Saygıdeğer Efendim. Hıristiyanlık müziğe sahip çıkıp geliştirdi, ama aynı Hıristiyanlık onu şeytani bir şey olarak dışladı da. Bu bir çelişki değil mi? Aklım ermiyor. Ortaçağın keşişleri müziği dinsel bir araca dönüştürdüler, armoni ve kontrpuanı zenginleştirdiler. Kilise her zaman müziğe sahip çıktı. Peki, neden beklemediğimiz bir anda ortaya çıkınca onu düşman belliyoruz? Müzik aynı müzik değil mi? Ne zaman tanrısal olmaktan çıkıp şeytanın işi oluyor? Bugüne kadar bunu bana hiç kimse açıklayamadı, belki şimdi siz beni aydınlatabilirsiniz.”

Kardinal iç çekti.

“Söylediklerinizden anladığım kadarıyla dik başlı bir adamsınız Schuster.

İspanyol-Cermen kökeninize has bir özellik olmalı bu. Habsburg mizacı da denilebilir. Bu keskin sözleri sizden duymamış gibi davranacağım, ya da sizin geçmişinizde yatan nedenlerini anlamamış gibi. Şimdi söyleyin bakalım, bu olay hakkında sizin hiçbir fikriniz yok mu?"

"Hangi olay?"

"Çocuğun, o Tanrı vergisi denilen yeteneğine tanık oldunuz mu?"

Schuster duraksadı. İçinden bir ses bildiklerini kendine saklamasını söyledi.

"Hayır," dedi. "İşitme yeteneğinden yoksun olması, daha doğrusu fiziksel anlamda işitme organı olmamasına rağmen, kısa zamanda org çalmayı öğrenmesini bir tarafa bırakırsak, hayır. Bunun açıklanması zor bir şey olduğunu itiraf etmeliyim. Ama tıbbi bir teşhis konulmadıkça kesin bir şey söyleyemeyiz. Belki de sandığımızdan daha iyi duyuyordur."

"Ben de tam olarak böyle düşünüyorum," diye gülümsedi kardinal. "Bazı insanlar sandığımızdan daha fazlasını duyar."

Rivero küçük kutuyu açıp içinden bir anahtar çıkardı. Ayağa kalktı, altın işlemeli pahalı kardinal cüppesi, mermer zemine sürtünüp hışırdıyordu.

"Sanırım," dedi, "biraz mekân değiştirmenin zamanı geldi. Size birkaç resim göstermeme izin verirseniz ne demek istediğimi daha iyi anlayacaksınız..."

Julian Schuster, en az üç kuşak rahip adayına, tanrısal bir planı uygulamaları halinde daha güzel bir dünya yaratacaklarına kefil olarak, kardeşliğin temel tezlerini aşılamıştı. Kaya gibi sağlam Cizvit müfredatıyla donanarak öğrencilerine sağduyu, ölçülülük ve merhamet aşılamış, insancıl bir iktidar ya da topluluğun bütün uğraşlarının temeli olduğuna inandığı, berrak bir hümanizm için dua etmişti. Ama şimdi, bu alacakaranlıkta – Tarikatın yazmanlık binasının altındaki bodrumun kapısının önünde– Kardinal Rivero'nun Nuh nebiden kalma meşe kapıyı açmasını beklerken, hayatı boyunca sadık kaldığı inançlarının nasıl temelden parçalandığını hissediyordu. Buraya gelmek için kasvetli bir arka bahçeden, bir düzine de silahlı muhafızın önünden geçmişlerdi. Kardinalin yüksek mevkiine rağmen üç kez durdurulmuşlar, her seferinde Rivero, Schuster'in geçebilmesi için

hazırlanmış kâğıtları göstermişti.

“Buraya tek başına gelmeye kalksaydınız,” dedi kardinal kapıyı açarken, “izin için dört ay beklemeniz gerekirdi, sinirlerinizi ciddi bir sınava tâbi tutan bürokratik engelleri aşmak için on beş form doldurmak zorunda kalırdınız. Tarikata girdiğiniz günden beri yaptığınız her şey en ince ayrıntısına kadar araştırılırdı. Yüksek katlardan üç görevlinin kefaleti istenirdi. Ve bütün bunlar yerine getirilse bile birkaç saatlik bir izin olsun alamayabilirdiniz.”

Duvarlardaki küçük oyuklara yerleştirilmiş lambaların aydınlattığı salon benzeri bir yere girdiler. Masalardan birinde, önündeki parşömene eğilmiş bir keşiş vardı. Rivero gözden kolaylıkla kaçan bir aralığa saptı, kitap ve doküman yüklü rafların arasında ilerlediler. Schuster içi ürpererek, Engizisyon'un yasakladığı kitaplar arasında olduğunu fark etti.

“Çok yazık, Schuster! Aşağı yukarı aynı yaştayız, ama kader bize çok farklı yollar *çizmiş*. Sizin payınıza tehlikeli işler, benimkine kariyer düşmüş. Terfi kapısında çakılıp kalmanızın elbette ki yeteneklerinizle ilgisi yok. Tarikat içinde yükselmek için gereken tüm niteliklere sahipsiniz, bu nedenle niçin yükselmediğiniz beni şaşırtıyor. Klasik eğitim almış, pratik işlerde ne kadar becerikli olduğunuzu kanıtlamışsınız. Amerika'da yaptıklarınız hafife alınacak işler değil. Tarikattan olanların başının koparıldığı yer ve zamanlarda masonlar ve aydınlanmacılarla çatışmaktan çekinmemişsiniz. Biliyor musunuz, bana İspanya’da sizin için bir yer olduğunu çıtlattılar. Eski müttefiklerimiz Bourbonlar, tahtı tekrar ele geçirdiler. Daha dün Kurtuba Başpiskoposu'yla birlikteydik, laf arasında bana Granada'daki kardeşler manastırının bir başrahibe ihtiyacı olduğunu söyledi. Sizin anavatanınız Schuster. Yalnız aceleleri var.”

Schuster şaşkınlıkla bakakaldı.

“Ne demek istiyorsunuz?” diye sordu.

“Ertesi gün Malaga'ya kalkacak bir gemi var. Ona yetişebilirsiniz sanırım. Ve koşulları göz önüne alırsak, çocuğun sorumluluğunu bana bırakmalısınız. Bu dava biraz zaman alacak gibi görünüyor.”

“Bu biraz ani oldu da... Birkaç dakika önce Silezya'da beni beklediklerini söylemiştiniz...”

Rivero kardeşçe bir tavırla elini Schuster'in omzuna koydu, yüzünde sabırsız bir gülümseme belirdi, Schuster şüpheye kapılmasın diye sanki biraz fazlaca samimiyet gösteriyordu.

“Sizi daha yakından tanıyınca, Granada'dakilerin size daha çok ihtiyaçları olduğunu düşündüm. Bu fırsatı değerlendirmenizi tavsiye ederim. Bırakın, siz ülkenizin insanlarının selameti için kaygılanırken, biz huzur içinde çocukla ilgilenelim.”

Heisterbach'daki rahip adaylarının yatakhanesiyle aynı büyüklükte bir salona girdiler. Yakılmaktan kurtulan binlerce yasak kitap burada istiflenmişti. Schuster huşu ve korkuyla titredi. Raflarda duran binlerce cilt, dana derisi ve marokenle kaplanmış muazzam bir yığın, tozlu parşömenler, sayfalar dolusu elyazmaları.

Kilitli dolaplar tıka başa sararmış rulolarla doluydu. Resimler ve ansiklopediler bir hayli yer tutuyordu. Üst raflara erişmek için merdiven lazımdı.

“Bir küfür okyanusunun önünde duruyoruz,” dedi Rivero büyük bir vakarla. “Eğer bu baraj olmasa bizi boğabilir: *Index Tridentius*, yasak kitaplar listesi. Kilisenin inançsızlık zehri saçan bu yığını buraya toplaması kaç yılım aldı biliyor musunuz? Beş yüzyıl! Binlerce ve binlerce Hıristiyan kardeşimiz hayatını bu işe vakfetti, çünkü bilindiği gibi şeytan, insanın okuyabildiğinden daha hızlı yazıyor.”

Oda kandille aydınlanıyordu. Işık huzmelerine tozlar asılmıştı. Schuster daha önce bu ânı defalarca yaşadığı gibi bulanık bir duyguya kapıldı, ama yerini, zamanını ve niçin oralarda bulunduğunu hatırlayamadı.

“Etrafınıza bir bakın,” diye mırıldandı Rivero. “Papalığa ve Kutsal Kitaplara yapılan en büyük saygısızlıklar, şimdiye kadar inancımıza yöneltilmiş gülünç ithamlar: *Süleyman'ın Anahtarı*, *Şeytanın Mektupları*, *Kabala*, hepsi Şeytanın işi, şükürler olsun *censura subsequens* insanlığı Tanrı'nın gazabından uzak tutuyor. Bunlar ortaya dökülse bir Tufan daha kopar.”

Kardinal yüzüklü parmağıyla, kocaman cam dolabın içinde kilitli duran elyazmalarını işaret etti.

“Katharlar ve spiritüalistlerin elyazmaları, Beuines-Beghards tarikatının

İncil hakkında saygısız yorumları, kendini kırbaçlayanların saçma kendini kötürüm etme yönergeleri. Mağribilerin, Yahudilerin, Kalvinistlerin kitapları. Donatistlerin şeytana tapanlar için ayinler kitabı, Aryanlar’ın şeytan İncili, Bogomillerin Tanrı'yı cennetteki yılanla karıştırdıkları mektuplar. Kâfirlerin icat zenginliği karşısında insan aklını kaçırabilir.”

Rivero farkında olmadan elini kalbine götürdü. Sadece adlarını anmakla günahların en büyüğünü işlemiş olmaktan korkmuş gibiydi...

“Burada hiçbir insanın üzerinden geçmemesi gereken ruhsal patikalar var,” diye devam etti. “İnsanı en acı yalnızlıkların olduğu, en derin karanlıklara sürükleyen, dipsiz uçurumların kenarından geçen patikalar.”

Schuster, içi tehlikeli bilgilerle doldurularak büyütülmüş, bir insan beyninin ortasında durduğu duygusuna kapıldı ve bu duygu onu tekrar çocuğa yöneltti. Bahsi geçen plan neyin nesiydi acaba? Herkül'e ne yapacaklardı? Kardinal başka bir yere yönelince düşünceleri yarım kaldı.

“Petrus'un düzmece İncil'ini hiç karıştırdınız mı? Bir çocuk katilinin bile tüylerini diken diken eder. Ya Mani’lerin İncili’ni? Şeytanın elçisi olan bu adamlar, çarmıhta can verenin efendimiz değil, basit bir çapulcu olduğunu ispatlamaya çalışıyorlar. Beden yalnızca Demiurgus'un icadıymış ve çarmıhta acı çekerek ölme asaletine yalnızca onların sözde Tanrısı sahipmiş. İsa'nın saf bir ruhtan başka bir şey olmadığım iddia ediyorlar.”

Rivero kayıp ruhlarla ilgili bir şeyler mırıldanarak duvara perçinli bir rafa doğru yürüdü. Uzanıp üstündeki ruloyu aldı.

“Bu 1661'de Bolonya'da basılmış. Makina ve otomatik alet tasarımları, umarız asla gün yüzü görmezler.”

Açtığı sayfada böceği andıran bir resim vardı. Başına dört yapraklı yonca biçiminde metal bir pervane yerleştirilmişti.

“Bir heliksapteron ya da başka bir deyişle yusufçuk makinası,” dedi Rivero aşağılayarak. “Keşke bu gökyüzüne erişme sevdası cennete varmak için olsa... Ama nerede, bunlar Tanrı katına göz koymuş, onun hizmetçisi olma yerine eşiti olmaya kalkışmışlar.”

Sayfayı çevirdi, silindir bir akşamın çevresinde kanatlar vardı.

“Dünyanın başlangıcında Tanrı, dört türü uçsun diye yarattı: melekler,

kuşlar, böcekler ve yarasalar. İnsanlar, uçan makina gibi sapık fantezilerini gerçekleştirdiklerinde sonumuz gelecek. Efendimiz yeryüzünü yerle bir etmeden önce bu yaradılış tasarımına karşı son başkaldırış olacak.”

“Peki, bunları gerçekleştirebilirler mi?” diye sordu Schuster, yirminci yüzyıldaki uçaklara benzeyen bir tasarıma bakarak.

“Teorik olarak evet. Şuraya bakın, bir sürü makina. Ancak karanlık güçlerin insanın aklına sokacağı şeyler bunlar.”

Rivero yeni bir sayfa daha açtı, tahta kalıpla basılmış, pistonları ve silindirleriyle bir makina resmi vardı, bacasından çıkan dumanla küçük bir yanardağa benziyordu.

“Bu bir buhar makinası,” dedi. “Antikçağdan beri bilinen bir teknik. Ama Yunanlılar mühendislikten çok zihin egzersizleriyle ilgilendiler. Bildiğiniz gibi, son zamanlarda İngilizler buhar makinalarının seri üretimine geçti.”

Eşiği geçip başka bir odaya girdiler, burası önceki salon kadar büyük değildi. Artık raflar yoktu, üzerine demirden asma kilitler vurulmuş meşe dolaplar vardı. Belli belirsiz bir önseziyle Schuster, en onmaz kâfirlerin yazdıklarının burada saklandığım düşündü. Rivero dolaplardan birini açtı. Sırtlarında Romen rakamları, bir dizi siyah Şeytan İncili vardı.

Kardinal söylenerek deri kaplı bir cildi çekip üzerinde biriken tozu üfledi.

“Bu çok yararlı bir kitaptır,” dedi, “tabii doğru ellerde olduğu takdirde...”

Schuster sararmış kapak sayfasını okudu: *“Spiritus sucuba e incubus.”*

“Bu kitapta şeytanın kapatmalarından olan çocuklarının resimleri var,” diye mırıldandı Rivero. “Canavarlara da yer verir. Bakın işte, bu resim Papa XII. Benedictus döneminde Avignon'da basılmış.”

Bu tahta baskı, alnının tam ortasında boynuz olan bir oğlan çocuğu resmiydi. “Bilinen bir vaka. Anne yoldan çıkmış bir rahibe, baba inkubus.”

Schuster altmış yıl önce, Yeni Dünya'ya hareket etmeden önce katıldığı demonoloji konferanslarını hatırladı. Sukubalar insanla cinsel ilişkiye giren dişi cinlerdi, erkeklerine de inkubus deniyordu. Söylentiye göre inkubus spermi buz gibi soğuk olurdu. Ama insanla cinin birleşmesinden olan sözde meyveler çok kez hayatta kalamazdı, iddialara göre kara büyü ayinlerinden

sonra yapılan sefahat âlemlerinde yenilirdi.

Kendini gülmekten alamadı.

“İnsanların karabasanlarından ürettikleri bu şeylerin yarısı bile doğru olsa, bu dünya yaşanmaz olurdu.”

“Sizi bu kadar kesin konuşturan ne, sevgili kardeşim?”

“Buna inanan biri yoktur sanırım!” diyerek diğer resmi gösterdi Schuster. Bu domuz kuyruklu, karnından şeytan yüzü fırlamış bir çocuk resmiydi. “Bunlar şeytanın dölü değil, olsa olsa hasta ruhların hayalleridir...”

“Peki, çocuğun ucubeliğini nasıl açıklıyorsunuz?”

“Sizce çocuk kara büyü ayininde doğdu öyle mi? Takdis edilmemiş çocukların yağından dökülmüş yedi siyah mumun ışığında? O hilkat garibesi olarak doğdu ama ne günahların sonucu, ne de annesi yatak odasına bir inkubus aldığı için, yalnızca –hikmetinden sual olunmaz– Tanrı böyle istediği için.”

Rivero dilini dişlerinin arasında gezdirdi.

“Ses tonunuza bakılırsa Schuster, bazen üstünüz olduğum gerçeğini unutuyormuşsunuz gibi geliyor... Şuna bakın! Çok ilginç.”

Gösterdiği sayfada yetişkin bir canavar vardı. Vücut kusurları neredeyse Herkül Barfuss'unkilerle aynıydı: Kürklü bir sırt, her yerinde nasırlar, yumrular, yarık dil, mağara gibi bir yüz.

“Bu adamın adı Sylvester de Costa. On beşinci yüzyılda Lizbon’da yaşamış bir sağır-dilsiz. Tuhaf yetenekleri varmış, kâhin olduğu söyleniyor. Engizisyon onu incelemiş ve büyücülükten suçlu bulmuş. Burgos'ta düzenlenen bir *auto–da–fe*[4] ile idam edilmiş.”

Kardinal resme öylesine aşağılayıcı bir ifadeyle bakıyordu ki Schuster'in içi ürperdi.

“Bu davanın böyle sonuçlanacağını sanmam,” dedi.

Kardinal elindeki cildi gürültüyle kapattı:

“Tabii ki böyle sonuçlanmaz. Sadece durumun ciddiyetini göstermek istedim. Tarikatımızdaki görevlilerin, benim ya da sizin gibi aydın

olmadığını söylememe izin verin, onlardan öyle Rousseau'vari çözümler beklememelisiniz.”

“İzin verirseniz, Saygıdeğer Efendimiz...” Schuster telaşla doğru sözcükleri bulmaya çalıştı, “Eski düşmanlarımıza karşı tabii ki sizinle aynı taraftayım. Viyana Kongresi'nin çalışmalarına minnet duymak için çok nedenimiz var. Kalbim ne masonlardan ne de Jakobenlerden yana, ama yeni bir çağda olduğumuz da bir gerçek. Buhar makinaları artık hayatımızın bir parçası. Eğer kardeşlik tarikatımızın çabalarını doğru yorumluyorsam, yeniçağın sunduğu nimetlerden biz de faydalanabiliriz. O karanlık yıllarda olup biten her şey kötü değildi. Aydınlanmada insanın iyiliğine katkıda bulunabilecek bir güç de var: yeni doğa bilimi, araştırma, teknik...”

Kardinal ona tuhaf bir bakış fırlattı.

“Açık görüşlülüğünüzü takdir ediyorum,” dedi, “Ama buhar makinasının yararımıza olup olmadığını değerlendirmek sizin ufkunuzu aşar. Bırakın da bunu başkaları değerlendirsin. Ayrıca siz Roma'ya bunun için gelmediniz. Yarın sabah çocuğu bana getirmenizi istiyorum. Bu konularda çok tecrübeli uzmanlarımız var. Muayene çok kapsamlı bir şeydir. Onun iddia edilen yeteneklerinin nereden geldiğine karar vermeliyiz.”

Eliyle çıkışı gösterdi.

“Bu arada,” dedi, “Granada'dan gelen teklifi iyi düşünün. Çocuk emin ellerde, araştırma biter bitmez ona manastırlarımızdan birinde bir yer ayarlarız. Sanırım bir işe yarar. Tavsiyemi yabana atmayın Schuster, Malaga'ya giden gemiye yetişin. İspanya’nın size ihtiyacı var.”

Julian Schuster, yasak kitaplar kütüphanesinden üzerinde bir ağırlıkla çıktı. Kardinal, içinde sessizce büyüyen şüpheleri dağıtmaya çalışsa da, pek başarılı olduğu söylenemezdi. Schuster akşam duası çanı çalmadan önce yazması gereken birkaç mektup olduğunu söyleyerek, piskoposun yemek davetini geri çevirdi. Ertesi gün belirlenen saatte çocuğu getireceğine söz verdikten sonra, kardinali Via Della Conciliazione'de, St. Peter kilisesinin kubbesinden vuran gölgede bırakarak ayrıldı.

Muayene odasının dar duvarını kaplayan ayna –eski zamanların şeytan kovucuları, cadı olduğundan şüphelendikleri kişilerin aynada görünüp görünmediğine bakarlardı– odayı olduğundan daha büyük gösteriyordu.

Salondaki tek pencere İspanyol stili bir panjurla kapatılmıştı. Duvarlarda Bakire’nin tablolarının yanı sıra, La Storta'nın hemen dışında Tanrı'nın hayalini gören Loyola'nın tasvir edildiği bir tablo asılıydı. Bir de eskiden Malta Şövalyelerine ait olan bir tören haçı vardı.

Bir köşede üzerinde çok çeşitli aletlerin sıralandığı bir laboratuvar masası duruyordu. Odanın ortasında bir çembalo, uzak bir köşede berber koltuğunu andıran tuhaf bir möble vardı.

Herkül ve Julian Schuster'in dışında odada kardinal ve engizisyon müfettişi Sebastian del Moro vardı.

Del Moro sıska bir adamdı, Dominiken rahipleri gibi giyinmişti, çerçevesiz gözlükleri ona okumuş bir adam havası veriyordu. Sorumlusu olduğu karmaşık tören, uzun zaman önce çalışılmış bir planın parçasıydı ve Martin del Rio'nun temellerini attığı öğretiye bağlı olarak birinin şeytana bağlı olup olmadığını saptamayı amaçlıyordu.

“Gudubet geri zekâlı mı?” diye sordu Schuster'a dönerek.

“Çocuğun kavrama yeteneği bütünüyle normal. Tabii sağırlık, aptallık olarak kabul edilmiyorsa!”

Del Moro Schuster'in sesindeki alayı anlamazdan geldi. Odaya arka kapıdan, başında karanlık gizlerin halesiyle, sessizce girerken yanında getirdiği deri çantadan bir defter ve bir kurşunkalem çıkarttı, kalemin ucunu görülmemiş pembelikteki diliyle ıslattı.

“Düşünce okuduğu iddia ediliyor,” diye, ahbapça devam etti. “Büyük bir olasılıkla dudak okuyordur. Siz ne düşünüyorsunuz?”

Schuster iç geçirdi.

“Onu muayene etme görevi size verildi, bana değil.”

“Ama bir düşünce deneyimi olarak, anlaşılmaz görünüyor, değil mi? İçimizdeki düşünceleri yüce Tanrı'dan başka kimse bilemez.”

“İtiraf bize, günahın hapishanesinden çıkış yolunu gösterir,” dedi Schuster.

“Birtakım istisnaların olduğunu düşünenlere rastladım,” diye devam etti del Moro defterine bir şeyler yazarken. “Tanrı'dan başkalarının da düşüncelerimizi kavradığına inananlara. İlk olarak, düşünce ne? Bu konuda siz ne düşünüyorsunuz?”

“Her şeyden önce Tanrı'ya erişmek için verdiğimiz uğraşların ifadesidir.”

“Düşünceler vicdanımızın sesidir,” dedi del Moro. “Bilinç ruhtan doğar, bilinçten de vicdan ve vicdandan düşünce. Sanırım Almanya'da sürgündeyken yeni filozoflarla ilgilenmişsinizdir. Ne diyordu Kant? Dünyayı asla olduğu gibi idrak edemeyiz, sadece bize göründüğü gibi idrak ederiz.”

Engizisyon müfettişi gizemli bir ifadeyle gülümsedi ve elindeki işe döndü.

“Gudubet ne zaman doğdu?”

“Tahminimize göre bin sekiz yüz onlarda. Başrahip Kippenberg'in mektubunda size bütün bilgileri verdiğini sanıyordum. Ayrıca... Çocuk sağır olduğu halde duyabiliyorsa, bir istisnaysa, *a priori*... Ondan adıyla bahsetmemiz daha iyi olmaz mı?”

“Adını nereden biliyorsunuz?”

Schuster iyice tartmadan bir şeyler söylememek için dudağını ısırdı.

“Kendini yazarak ifade ediyor,” dedi. “Hatta gerektiği zaman Fransızca yazıyor. Geri zekâlı olduğunu dikkate alırsak şaşırtacak kadar iyi eğitim almış.”

“Sakin ol Schuster,” diye araya girdi kardinal, “bırak da sorması gerekenleri sorsun. Buraya çekişmeye gelmedik.”

“Ailesi Katolik mi?” diye devam etti del Mora aynı cana yakın tonla.

“Çocuk yetim, ama büyük ihtimalle Katolik olarak vaftiz edilmiş. Onu tımarhaneden aldığımızda boynunda bir haç vardı.”

“Komünyona katıldı mı?”

“Katılmış olması gereken ilk komünyon ayininden önce tımarhaneye bırakılmış.”

Engizisyon müfettişi ilk defa Herkül Barfiıss'a döndü. Yüzünde, sanki

cansız bir nesneyi inceliyormuş gibi, hiçbir duygu ifadesi yoktu. Eğer bir an kendimizi Herkül'ün yerine koymamız mümkün olsaydı muhtemelen derin bir şaşkınlığa gömülürdük. Çünkü del Mora, daha doğrusu engizisyon müfettişinin içi, birkaç dakika için aşılmaz duvarlarla çevrilmişti, demonoloji metodunun bir parçası olan su sızdırmayan bir düşünce perdesiyle. Çünkü o şeytan çıkarıcı harfi harfine ritüellere göre davranıyordu; soruşturma başlar başlamaz, hiçbir düşünce ya da duyguya geçit vermeksizin, kendini Tanrı'nın elinde bir araca dönüştürmüştü, karanlık güçlerle tehlikeli karşılaşmasında, aklını daha doğrusu hayatını kaybetmek istemiyordu.

Tekdüze bir sesle devam etti.

“Annesi hakkında bir bilgi edinebildiniz mi?”

“Hayır, ama muhtemelen askerlere aşk satan bir fahişeydi.”

“Nasıl yani?”

“Savaş ardında bir sürü gayri resmi çocuk bıraktı. Eğer bu çocuklar açlıktan ölmedilerse, sokağa bırakıldılar. Özellikle de geri zekâlı olanlar...”

“Peki, org çalmayı nerede öğrendi?”

“Manastırda.”

Del Moro gözlüklerini çıkarıp bir mendille özene bezene sildi.

“Çocuğun hünerlerinden bir kısmını görmemiz ilginç olurdu,” dedi. “Org çalan sağır-dilsiz bir hilkat garibesi! Gerçeği söylemek gerekirse hayatımda hiç böyle bir şeye rastlamadım.”

Herkül küçük piyanonun başına geçti, engizisyon müfettişi önüne bir nota defteri koydu. İşaret ederek çalmasını istedi. Odaya girdiğinden beri tedirginliği giderek artmasına karşın Herkül, iki saniye sonra önüne konulan parçayı kusursuz çalmaya başladı.

“Clementi'ydi,” diye mırıldandı del Moro. “Eşiz bir şey, hem de ayaklarıyla! Bunları kim öğretmiş olabilir?”

“Ben,” dedi Schuster. “Umarım, kötü bir zevkin ürünü olarak, bu yaratığı notaların dünyasına soktuğum için kaybolmuş ruhlar listesine kaydedilmemişimdir.”

Del Moro askerler gibi kısa bir gülüş bahşettikten sonra, yüz ifadesi, tekrar mesleki kişiliğine döndü. Herkül'ü ortada duran garip sandalyeye oturttu. Bir doktor edasıyla elbiselerini çıkardı. Şapkasının içindeki gri ter bandım inceledi, çamaşırlarını tersyüz etti ve topuksuz, kopçalı ayakkabılarını sanki gizli bir şifresi varmış gibi evirip çevirdi, sonra da bu şifreyi çözememiş olmanın hayal kırıklığıyla bir kenara bıraktı.

“Şimdilik bu kadar,” dedi, Schuster'a dönerek. “Muayene yirmi dört saatten fazla sürmez. Ama sonuca ulaşmamız için gereken koşulları sağlamamız lazım. Sizden yarına kadar bizi yalnız bırakmanızı rica edeceğim. Demonolojinin de sonuca ulaşmak için deneysel yöntemleri var. Odanıza dönün Schuster, işimiz biter bitmez size haber veririz...”

Schuster ayrıldıktan hemen sonra, Roma güneşi bulutların arasına girdi ve uzaklardan uğursuz bir gök gürültüsü duyuldu. Herkül ne kopan gök gürültüsünü ne de engizisyon müfettişinin kuru bir sesle Kardinal Rivero'ya söylediklerini duydu:

“Efendim, bu vakada başarılı olmamız için birbirimizi anlamamız çok önemli. Ben yaratığı muayene ederken kafanızdan en küçük bir düşünce bile geçmemeli. Ne olursa olsun, hiçbir şey düşünmemeyi başarabilir misiniz?”

“Neden?” diye sordu kardinal.

“İnanın bana Efendimiz, bu yaratığın hayal edemeyeceğiniz güçleri var.”

Del Moro çantasından tuhaf biçimleri olan metal parçalar çıkarıp dikkatle birleştirdi. Ortaya bir tıp aletine benzer bir şey çıktı.

“Tyto alba’yı bilir misiniz Efendim?” diye sordu.

“Bir kuş mu?”

“Bir gece kuşu. İki yüz metreden bir fındık faresinin kıpırdadığını, yerin bir metre altındaki bir köstebeğin nefes alışını duyar. İşitme duyusu inanılmaz gelişmiştir. Görme duyusu çok kötü olmasına karşın gece avlanır. Hiç ses çıkarmadan hareket eder, kalın tüy tabakası uçarken sessiz olmasını sağlar. Avının... Köstebek, fare... Hiç şansı yoktur, daha ne olduğunu anlamadan kendilerini onun pençelerinde bulurlar.”

Engizisyon müfettişi muayene koltuğunun üstünde asılı gaz lambasını yaktı ve otoskopu ışığa tuttu.

“Yarasaların da bazı duyularının fazla gelişmiş olduğu söylenir,” diye devam etti, “Kördürler, koku almazlar, dokunma duyulan azdır. Ama işitme duyuları kusursuzdur. Diyebiliriz ki, bir duyu bir başka duyunun hesabına gelişir.”

Kardinal onu şaşırmış bir vaziyette izliyordu.

“Çocuğun, duyu organının hesabına, başka bir duyu mu geliştirdiğini söylemek istiyorsunuz?”

“Demek istediğim mümkün olduğu kadar dikkat etmemiz gerektiği. Bu canavar ruhumuzdaki en küçük zaaftan faydalanabilir. Aklınızı, yüreğinizi mühürleyin Efendimiz. Gerek duyarsanız dua edin.”

Engizisyon müfettişi aleti gözüne yerleştirip Herkül'ün normalden çok büyük kulak deliğine baktı.

“Tuhaf!” diye mırıldandı. “Kulak zarı yok!” Lambayı eğip ışığı daha iyi bir açıdan almaya çalıştı. “Çocuk sağır olmasına sağır, ama dengeyi sağlayan salyangoz sağlam görünüyor. Umarım otopsi yapma şansımız olur.”

Aleti bir parça pamukla temizledi.

“Efendimiz mutlaka haberdardır,” dedi ciddiyetle. “Evrimci denilen adamların iddialarından... İnsan ve hayvanlar denizden çıkmış ortak atalardan geliyormuş. Kanıt olarak da kulağı gösteriyorlar. Hayvanlarda da insanlarda da iç kulak sıvıyla doludur. İşitme yetimizin hâlâ su altındaki yasalara bağlı olmasını, dikkat çekici bir anakronizm olarak görüyorlar. Ses suyun fitresinden geçerek biçimleniyor ve bilinç tarafından anlaşılır hale geliyor.”

Rivero ayağa kalktı, hissedilir ölçüde sinirliydi.

“Nereye varmak istiyorsunuz?” diye sordu.

“Özel bir şey değil. Ama bu canavarın genetik tablosu farklı olsa gerek. Kulağında hiç sıvı yok!”

Del Moro bu kez çantasından bir ustura çıkardı ve alkol dolu bir kapta temizledi.

“Bütün kıllarını kazıyacağım,” dedi, “Hiçbir şeyi şansa bırakmamalıyız. Sizin de bu kılları incelemenizi isteyeceğim. Özellikle düğümlere ve bükülmelere dikkat edin, tılsımları oralarda gizleniyor! Ve bu ucubenin girmemesi için, ne pahasına olursa olsun içinizi koruyun.”

Del Moro alışkın ve hünerli el hareketleriyle, daha Herkül neye uğradığını anlayamadan, önce bacaklarını sonra da omuzlarındaki küçük uzantıları deri kayışlarla sandalyeye bağladı ve demonolojik muayene başladı.

Engizisyon müfettişinin, Herkül'ün bedenindeki tüm kılları kazıması bir saat sürdü. Herkül'ün kürklü sırtını tıraş etmek hiç de kolay değildi, del Moro'nun en az dört kez usturasını bilemesi gerekti. Kazıyıp bitirdiğinde gözlerine inanamadı. Sırtı nasırlarla kaplıydı, cildi gözenekliydi ve yeşile çalıyordu, sanki likenle kaplanmış gibiydi. Şaşkınlıkla kürek kemiklerinin arasında derin bir oyuk gördü, kökü göğsüne kadar uzanıyordu. Oradan buradan fırlamış kemikler derisini çadır gibi germişti. Ona özgü doğum izleri taş gibi sertleşmişti.

Del Moro, Herkül'ün ince kıllı sakalıyla yanaklarının kenarındaki tüyleri tıraş ederken, büyülü kelimeler mırıldanıp durdu. Genç ucubenin fizyonomisinden o kadar etkilenmişti ki, düşünceleri ilgisinin nesnesi için kolay bir av olana kadar, bilincinin etrafına ördüğü duvarların ne zaman sızdırmaya başladığını, çitlerinin ne zaman yıkıldığını, fark edemedi.

... Cadı izi bulmaya çalışmak... Şeytan hep bizden bir adım ileride... Belirti zamanla neden değişmesin ki... Geliştirdiğimiz her yöntemin karşısına şeytan yeni savunmayla çıkıyor... Bir iki yıl önce Paris'te böyle bir vakaya rastlanmıştı... Bir çocuk çevresindeki herkesin düşüncelerini seçebiliyordu... Kaybolan eşyaların yerini biliyordu...

Herkül bu karışık düşünce parçalarından hiçbir şey anlamadı ve demonoloji uzmanı çantasını açıp çuvaldıza benzeyen bir alet çıkardığında endişesi daha da arttı. Del Moro sihirli kelimeler mırıldanarak sanki kutsal şarap kadehini öpermiş gibi aleti öptü.

... Del Rio’ya göre siğiller ve doğum izleri araştırılmalı... Bu kadar deforme olmuş bir vücutta bu mümkün mü, anormallikler ve nasırlardan başka bir şey yok ki... Tanrı sona erdirmeme yardımcı olsun...

Herkül bu karmaşık düşüncelerin neyin peşinde olduğunu henüz anlamaya başlamışken, del Moro da Herkül'ün vücudunda bir şeytan işareti, görünmez bir nasır ya da doğum lekesi bulmak için hummalı bir faaliyete girişmişti. Büyük cadı avcısı Manin del Rio'ya göre, bu işaretlerin olduğu yerler acıya duyarsız olur ve buraya, ne kadar derine olursa olsun, bir şey batırıldığında kan akmazdı. Ve böylece hiçbir şüpheye yer kalmaksızın karşılarındakinin şeytanın sayısız uşağından biri olduğu anlaşılırdı.

Herkül etrafında olanları bölük pörçük takip edebiliyordu, pencerenin camlarına yağmur damlaları vurmaya başlamıştı. Kardinal muayene masasının etrafına kalın bir örtü gibi yayılan, del Moro'nun kazıdığı kılların arasında bir şeyler arıyordu.

... bir tılsım, bir kara işaret, bir tavukpençesi, bir yılan sureti... Bana göre bu sözde hünerini, her yerden almış olabilir, aydınlanmacılar bunu akılla açıklayıp, şeytani kötülüğün bir hayal ürünü olduğunu kanıtlamayı başarabilseler de, yine de bu çocuğun nasıl olup da bütün bir manastırı anarşiye sürükleyerek çözülmesine neden olduğunu açıklayamazlar...

Del Moro, tüm gücüyle Herkül'ün sırtına, koltuk altlarına, topuklarına iğneler batırıyordu. İğnelerin açtığı onlarca delikten kan akıyor, Herkül dayanılmaz acılarla kıvranıyordu. Ağlıyor ve her iğne batırıldığında sıkıca bağlandığı koltuktan kurtulmak için çırpınıyordu. Del Moro son derece sakin bir şekilde, alnından geçirdiği bir kayışla Herkül'ün başını da sandalyenin arkalığına bağladı ve sonra kardinale döndü:

“Bir şey bulabildiniz mi, Rivero... Tılsımlı bir işaret, bir şeytan haçı?”

“Şimdiye kadar hiçbir şey.”

Herkül, uyuşturucu bir dehşet duygusuyla, engizisyon müfettişinin laboratuvar tezgâhına gittiğini gördü ve ne düşündüğünü açıkça duydu:

“*... Birazdan bu perde de kapanır... Adamlar çok geçmeden Schuster'in yanına varmış olurlar.*”

İşte o zaman her şeyi anladı. Onu öldüreceklerdi, sadece kendisini değil, onun iyiliğini düşünen Schuster'i de. Bir an kahreden bir berraklıkla her şeyi kavradı: Yeteneğinin nereden geldiğinin bir önemi yoktu, açıklanıp açıklanmamasının da. Önemli olan böyle bir yeteneğin varlığı da değildi, olma ihtimaliydi.

Bırak beni! diye haykırdı del Moro'nun açık veren zihnine.

Del Moro, kafasının içinde normal bir çığlıktan yedi kat daha güçlü yankılanan, bu sessiz çığlığın şiddetiyle sendeledi. Otuz yıllık meslek hayatında –cin çıkarıcı olarak– böyle bir şeyle hiç karşılaşmamıştı. Alnından soğuk terler boşanarak, Rivero'ya döndü:

“Bundan hiç kuşkum yok. Çocuk cinlenmiş! Haydi, Tanrı adına buna bir son verelim.”

Aynı anda Herkül bayıldı ve bu onun hayatını kurtardı. Del Moro ve Rivero, bu fırsattan istifade ederek, bir sokak ötede gerçekleştirilmekte olan çok önemli işin ne durumda olduğunu öğrenebilmek için, kısa bir ara verdiler. Dört mürit –on sekizinci yüzyılın sonuna varmadan *Sapinieri* veya *Sodalitium pium* adını alacak olan, Vatikan gizli servisinin öncülerinden dördü– bu davanın baş tanığını susturmaya gönderilmişti.

Hücresindeki kerevette yatan Schuster gözlerini açtı ve onu uyandıran sesin kaynağını bulmak için etrafma bakındı. Kimsecikler yoktu. Karanlıkta pusuya yatmış şüphelerinin dışında hiçbir şey.

Ama yine bir ses duydu, hayalet bir ses.

Herkül, diye sordu*, orada mısın?*

Birazdan öleceğim...

Herkül'ün mesajı ona ancak bir vızıltı gibi ulaştı. Dikkatle dinledi, ama tarikat çalışanlarının odalarının olduğu alt kattaki koridordan gelen zayıf bir mırıltı dışında bir şey duyamadı.

Sonra, içindeki sesi yine duydu, bu kez çok daha berraktı.

Schuster, dedi ses, *buradan çıkmalıyız...*

Herkül? dedi Schuster. *Sen misin gerçekten?*

Ses telaşlandı.

Çabuk... Adamlar yaklaşıyor...

Schuster doğruldu, bacakları öyle titriyordu ki ayakta durmakta zorlanıyordu.

Hangi adamlar?

Dört kişi... Bu binada...

Keşiş saklanabilecek bir yer bulma umuduyla etrafına baktı, ama kederli gri duvarlardan başka bir şey göremedi. Belayı savuşturabilmek için tekrar kuşkularına döndü.

Bahsettiğin adamlar kim?

Önemli değil... Acele et...

Kardinal Rivero'nun bu iş için seçtiği dört genç adam, ancak elli adım uzaktaydılar. İçlerinden biri, büroların olduğu ikinci kata ulaşmış, şimdi tavan arasına çıkan merdivene yaklaşıyordu. Bir ara durup, geniş kuşağının cebinde sarılı duran bakır teli yokladı.

Acele et. Tanrı aşkına... dedi Schusler'in içindeki ses. *Odadan çık, sol koridora dön, koridorun en ucunda küçük eşya odasına açılan bir kapı var...*

Yaşamak istiyorsan dediğimi yap.

Koridor karanlıktı. Schuster merdivenlerdeki ayak seslerini, sonra da yaklaşan birinin solumasını duydu. Yirmi metre kadar ilerde, koridorun sağında, Herkül'ün bahsettiği kapıyı buldu, açıp sessizce içeri daldı. Burası bir çeşit depoydu, ayinlerde taşınan büyük haçlarla ve tütsü fıçılarıyla tıka basa doluydu.

Yerde bir kilim var... Onu kenara çek... Bir kapak bulacaksın... Onu aç, aşağı in... Geliyorlar...

Bütün bu olanları nasıl biliyorsun? dedi Schuster.

Görüyorum... yo, hissediyorum... Eğer çabalarsan sen de başarabilirsin...

Ama Schusler'in bir çaba göstermesine gerek yoktu. Çünkü ses, o hayalet bilinç –yarı uykulu, kolayca atılacak bir adımın asla geri alınamayacağı, baygınlıkla ölüm arasındaki o küçücük boşlukta salınarak– hâlâ çalışıyor, zaman ve uzamdan bağımsız, bir zamanlar Loyola'nın artık bu dünyayı anlayamadığını kabul ederek dolaştığı, dolambaçlı koridor ve duvarların arasından yol gösteriyordu. Julian Schuster bir an, kendisini öldürmesi için gönderilen çömezlerden birinin bilinciyle bağlantı kurdu. O çok kısa anda çömezin bilincine yerleşmişti, Bu genç adam, yarım nesle kalmadan ilk Vatikan Konseyinde etrafında kopan fırtınalarla adını duyuracak, Papalığın yanılmazlığı konusunda Polonyalı ve Litvanyalı üyelerin desteğini kazanacaktı. Schuster geleceğe ait olan bu şeyleri nasıl bilebildiğini anlayamadı. Bu adamın soğukkanlılığının bir gün gelip de onu çağının en korkulan insanı yapacağını nasıl anladığını da bilmiyordu. IX. Pius himayesindeki Sodalitium Pium'un lideri olacaktı. Polonya kökenli bu genç adamın adı Wittold Kosak'tı, ama meslektaşları ona Lobo, "kurt" diyordu. Şimdi Schusler'in kesin olarak bildiği, Herkül'ün uyardığı gibi, bu genç adamın kendisini öldürmek için geldiğiydi.

Dehşet duygusuna kapılarak *Ulu Tanrım,* dedi. *Neredesin?*

Beni bıraktığın yerde...

Sesin söylediği yerde kapağı buldu. Artık koridordan gelen sesleri açıkça duyuyordu, biri odasının kapısını açmış, boş olduğunu görünce hayal kırıklığıyla bağırmıştı. Schuster kısa bir süre sonra, koridordaki bütün kilitli kapılan açıp odaları kontrol ederek yaklaştıklarını anladı.

Yerdeki kapağın ortasında demir bir halka vardı, tüm gücüyle asılıp kapağı açmayı başardı. Duvara sabitlenmiş, aşağıdaki erzak asansörüne uzanan bir merdiven vardı.

Hadi, ayağı in, dedi ses. *Asansöre bin ve halatı çöz.*

Ya ağırlığımı taşımazsa? diye düşündü Schuster, *hatırlayacağım son şeyler bunlar mı olacak?*

Koridordaki ayak sesleri yaklaşıyordu. Karanlıkta fısıldadıklarını duydu. Takdiri ilahiye dua ederek eğildi, kapağını açıp sürünerek asansöre girdi. Alnından soğuk terler boşanıyordu, asansörün halatına bağlı çengeli kaldırdı, asansör sarsılarak aşağı inmeye başladı, giderek daha da hızlandı, sonra fren sisteminin devreye girmesiyle yavaşladı ve zemindeki yayların üzerine indi.

Asansörün onun ağırlığını taşıması bütünüyle kaderin isteği olmalıydı.

Asansörden çıkıp, don yağı kandillerinin zayıf ışığıyla aydınlanan loş koridorda koşar adım ilerledi.

İleride bir kapı var, dedi ses. *Anahtar kapının pervazında, kapıyı aç, merdivenlerden yukarı çık...*

Schuster talimatların doğruluğuna şaşırmaktan çoktan vazgeçmişti. Anahtarı söylenen yerde buldu ve hiç soru sormadan sesten aldığı talimatları harfiyen yerine getirdi. Merdivenlerden çıktı, önce sağa, sonra sola döndü, bir koridordan geçti, aldığı emirle bir pencere girintisine saklandı, nefesini tutup hiç kımıldamadan durdu ve sonunda kendini, dört saat önce emanetini bıraktığı *muayene* odasının arka kapısında buldu.

Odanın ön kapısının vurulduğunu duydu, Polonyalı çömez Kosak'ın sesini tanıdı, Schuster'in ortadan kaybolduğunu, bütün binayı aramalarına karşın hiçbir yerde bulamadıklarım söyledi. Odadan telaşlı sesler yükseldi, bir kapı çarptı ve konuşma antrede devam eni.

İçeri gir, diye fısıldadı hayalet ses*, beni buradan çıkar... Sonra koşabildiğin kadar hızlı koş...*

Karşılaştığı manzara Schuster'e, bir yıldan kısa bir süre önce, çocuğu tımarhanenin bodrumunda bulduğu sabahı hatırlattı. Berber koltuğuna benzeyen bir koltuğa sıkıca bağlanmıştı. Baygındı. Çarpık bedeninin her

tarafı kanıyordu. Sırtına saplanmış bir biz vardı.

Schuster kayışları çözüp çocuğu kucakladı –tüy gibi hafifti– arka kapıya yöneldi. Ön koridorda ateşli bir tartışma vardı, kardinalin öfkeli sesini duydu, odaya dönmeleri an meselesiydi.

Çocuğu, dar sokaklara açılan bir kapının önüne bırakana kadar, yüz adım taşıdı. Herkül ayılmaya başlamıştı.

Bu zavallı için ilahi adalet yok mu? diye düşündü Schuster. Ona en fazla ihtiyaç duydukları şu anda Tanrı neredeydi?

Çocuk veremliler gibi güçlükle nefes alıyordu. Gözlerini açtı ve Schuster'in gözleriyle buluşmadan önce etrafı taradı. Schuster bir mendil çıkartıp, dikkatle çocuğun kanlarım sildi ve ayağa kaldırdı. Çıkış kapışım gösterdi, çocuk yalpalayarak sokaktan aşağı koştu...

Herkül Barfuss, daha sonra, kalan tüm gücünü kullanarak Schuster'in o muayene odasına dönmesini engellemediği için, kendini çok suçlayacaktı. Ama belki de Schuster kararını çoktan vermişti.

Yirmi dört saat geçmeden bir çoban Schuster'i Trastevere'de bir bağda buldu. Akbabalar gözlerini didikliyordu. Boğazında kalemle çizilmiş gibi incecik bir iz vardı, jandarmanın kayıtlarına “telle boğularak öldürülmüş sahipsiz erkek cesedi” olarak geçti. Beline bağlı bir Kızılderili tılsımı dışında ceset çıplaktı. El ilanları dağıtılarak, katile ulaşmak için halktan yardım istendi.

O sırada Herkül, Schuster'in başına gelenlerden ve kendi başına konulan ödülden habersiz, çok uzaklardaydı.

IV

Koşun! Koşun, bayanlar baylar! Yalnızca beş sente baş döndürücü eğlenceler! Hayal edebileceğiniz her şey burada, daha doğrusu hiç hayal edemeyecekleriniz, çünkü bazı şeyler insanın hayal dünyasını aşar. Dünyanın sekizinci ve dokuzuncu harikalarının yanında yedisi ne? Barnaby Wilson'un gezici kumpanyasında hiç kimse hayal kırıklığına uğramaz. Affedersiniz bayan, ne demiştiniz? Gösteride ne mi var? Ah bayan, asıl ne *yok* diye sormalısınız! Brütüs'ün kanlı hançeri, Napolyon’un merasim kostümü, Azize Veronika’nın gerçek mendili, Vaftizci Yahya'nın başının buz parçaları içinde sunulduğu altın tabak. Ayrıca birkaç canavar ve soyu tükenmiş hayvanımız var. İsa'nın üç sütdişi, vaftiz annesinin her bir damlası on lira olan damıtılmış gözyaşı. Dokuz başlı yılan, bir hecin devesi, şimdiye kadar hiçbir insanın adım atmadığı, atanın da sağ çıkmadığı Brezilya'nın balta girmemiş ormanlarından getirilmiş bir karıncayiyen... Bayanlar baylar, eğer bunlardan hiçbiri zevkinize hitap etmiyorsa, gelin Londra'nın doğusundan gelmiş, helyograf denilen son moda aletle portrenizi yapalım. Herman Bioly'nin atölyesinde portreniz ışıkla çizilecek, ruhunuz kolodyumlu bir plakaya nakşolacak ve ölümsüzleşeceksiniz... Hâlâ tereddüt mü ediyorsunuz? Burada herkes için bir şey var. Belki çaresiz bir hastalıktan mustaripsiniz. Barnaby Wilson'un gezici kumpanyasına daha yeni bir eczacı katıldı, Mağribi İbrahim; merhemlerin üstadı ve bütün eczaların taçsız kralı. Onun karışımları bütün Hıristiyan dünyasınca biliniyor. Baden grandükü onun merhemleriyle şifa buluyor. Saksonya kralına neredeyse Avusturya'ya karşı savaş açtıracak olan ayağındaki egzama, onun mucizevi ayak banyosuyla iyileştirildi. Mağribi İbrahim'in eczanesinde aşk iksirleri de var, görünmezlik iksirleri, erdemlilik iksirleri, ölümsüzlük iksirleri, bilinmeyen acıları dindiren iksirler, hayali rahatsızlıklara karşı iksirler. Ayrıca profesör Steinert'in gençleştirme kürü ve Brown’un nasırdan, iltihaplanmış kalp yaralarına kadar uyguladığı alternatif tedavisi... Buyurun içeri girin bayanlar baylar, çekinmeyin, gelecek gösteri bir çeyrek dakika sonra başlıyor.”

Barnaby Wilson sesi kısılmış gibi yaptı, elinde ağzına kadar su dolu bir bardak belirdi, çok abartılı bir şekilde öksürdü. Maskesindeki bir yarıktan suyu içmeye başladı, su yudum yudum eksilirken, elindeki bardak da santim santim yok oluyordu, en sonunda, sirk yöneticisi gürültüyle geğirmeden önce, bardak duman olup uçtu.

Sanki seyirciler üzerinde bıraktığı etkiyle hiç ilgilenmiyormuş gibi: “Evet, bayanlar baylar, hiç zürafa denilen bir şeyden bahsedildiğini duydunuz mu?” diye devam etti. “Altı metre uzunluğunda, yalancı altın mantarı gibi benekli, ejder boyunlu... Barnaby Wilson'un gezici sirkinde sizi bekleyen şaşırtıcı şeylerin yanında buhar makinaları ve lokomotiflerin ne değeri var?”

Wilson'un konuşması, pazaryerinin yakınında, yüz arşınlık bir daire oluşturmuş olan kapalı vagonlardan birinden gelen güçlü bir patlamayla kesildi. Ve sirk alanı meraklı kalabalık için görünmez oldu. Barnaby numaradan bir dehşetle elini kalbine götürdü.

“Şimdi ne demek istediğimi anladınız mı?” diye komplocu bir edayla fısıldadı. “Bizim Saksonyalı simyacı Bruno von Salzas'ın, kurşun şekeri, arsenik yağı, çinko tozuyla yaptığı baş döndürücü deneyi. Filojistonlu havayla bir katedrali havaya uçurabilir. Bütün değersiz metalleri altına çevirebilir, öyle cisimleri hareket ettirir ki, ölüler korkuyla mezarlarından fırlayıp topukları sırtlarında kaçarlar... İzin verin de size Namibya'nın ayak basılmamış çöllerinde yakalanan vahşi adam Leopold'u takdim edeyim. Gandalalfo Bonaparte, büyük Napolyon'un evlilik dışı çocuğu. Miranda Bellaflor, dört dilli kadın. Değişik büyüklükte madeni paralar yutup sonra istediğiniz sırayla çıkaran Liguryalı hepobur Jean– Paul... Hadi neler yapabildiğini görelim Jean!”

Barnaby Wilson'un konuştuğu küçük sahneye, yüzünün yarısı kıllarla kaplı çok zayıf ve çok uzun bir adam çıktı, saygıyla eğilerek seyirciyi selamladı. Elinde içi arı dolu bir kavanoz vardı. Kavanozun kapağını dikkatle gevşetti, ağzını kocaman açarak –o kadar kocamandı ki bir top mermisini rahatlıkla yutabileceği söylenirdi– kavanozun ağzına dayadı. Seyirciler arıların ağzına nasıl doluştuklarını açık bir şekilde görebiliyordu.

Liguryalı hepobur bütün anlar ağzına doluşunca dudaklarını kilitledi, kavanozun kapağını kapattı; sonra sanki ağzına aldıkları arılar değil de, bilinmez acılara karşı İbrahim'in haplarıymış gibi, rahat ve gürültülü bir şekilde tek tek yuttu.

Barnaby Wilson'un bir işaretiyle o müthiş ağzını ardına kadar açıp, hiçbir arı kalmadığını seyirciye gösterdi. Ve seyircilerin gösterdiği samimi coşku karşısında, bir kez daha saygıyla eğildi, sonra boğazını temizledi ve anları

bir bir çıkartmaya başladı. Kulakları sağır eden alkışların arasında arılar, kanatlı küçük bohçalar gibi, dağ rüzgârlarına kapılıp batan akşam güneşinin kırmızıya boyadığı Nice şehrinin olduğu koya doğru uçtular.

Barnaby Wilson, tek gözüyle –maskesinin arasından– kalabalığı hoşnut bir şekilde süzdü. Şimdi etrafında yarım ay şeklinde, kadın erkek, yaşlı genç, yüze yakın insan toplanmıştı.

Sağ tarafında, kendisinden biraz uzakta, redingotlu yaşlı bir beyefendiyi gözüne kestirdi. Omuzlarına dökülen dalgalı, gür gri saçlarıyla kadınsı bir görünümü vardı.

Barnaby ona doğru dönüp, tatlı bir dille, “Efendimiz şöyle buyursalar da bedava bir giriş bileti sunsak,” dedi. “Ve lütfen sirkimizin yeni harikasını sergilememe izin veriniz. Çin imparatorunun son oyuncağı, uzaktan etkili akışkan manyetizma!”

Adam, Çin imparatorunun son oyuncağının gösterilmesine katkıda bulunmaya davet edildiği için gururlu, ama biraz tereddütlü adımlarla sahneye yanaştı. Barnaby Wilson üzerindeki sarkık denizci yeleğinin cebinden bir Leiden şişesi{5} çıkarttı. Adamı daha sahnenin basamaklarındayken durdurdu ve yıldırım hızında elektrikledi.

Ve çocuksu sesine teatral bir titreme katarak “Akışkan manyetizma, sırların sim,” derken, elindeki cam çubuğu, çaktırmadan adamın sırtındaki güderiye sürdü. Ve redingotlu adaman tepki vermesine fırsat vermeden önüne dikildi. Ortaçağ büyücüleri gibi birtakım mistik hareketler yaparak, kimsenin anlamadığı bir dilde bir şeyler mırıldandı –aslında bu Cardigan koyunda konuşulan Galceden başka bir şey değildi– sonra elini adamın başının üzerinde gezdirdi. Kalabalığın hayret nidaları ve iç çekmelerinden memnun işine devam etti. Her türden hafif nesne havalanarak adamın redingotuna yapışmaya başlamıştı: yaprak, toz, kâğıt parçaları, hatta Liguryalının biraz önce ağzından çıkan iki canlı arı. Redingotun üzerinde küçük şimşekler çaktı ve adamın peruğu başından gri bir hâle gibi on santim yükseldi, kıvılcımlar saçıldı.

“İşte dünyanın on birinci harikası,” diye muzaffer bir sesle bağırdı Wilson. “Çin imparatorluk sarayının en son harikası, elektrik denilen akışkan manyetizma. Çok geçmeden şehirler bu acayip güçle aydınlatılacak, geceler

gündüze dönüşecek, elektrikli faytonlar atların pabucunu dama atacak, mesajlar binlerce kilometre öteye yalnızca bir saniyede ulaşacak; gökyüzünden, kaburga kemiği ve çamurdan yarattığı insanın nelere kadir olduğunu şaşkınlıkla izleyen Tanrı'nın yüzü aydınlanacak.”

Kıpkırmızı bir yüzle, havada yüzen peruğunu yakalayan adam, koşar adım pazaryerini terk etti. Kalabalık sevinç gösterilerinde bulundu ve en yakın çadırın girişinde, III. Lucretius karmaşık hayal makinesinin lambalarını yaktığında herkesi bir heyecan sardı.

Bilet gişesinin yanındaki karanlık çadırın girişinde, Wilson’un biraz önce zengin bir hayal gücüyle tarif ettiği zürafanın görüntüsü belirdi. Kalabalık gerçek –Wilson yapmacık– bir çığlık attı. Otuz ayak uzunluğundaki benekli canavar, sirkin ahenkli bir ölçüyle çalan orkestrasının eşliğinde, ağzından alevler fışkırttı.

Kalabalık dehşetle geriledi, ama tam bir panik başlamak üzereyken zürafanın yerini, Marat'nın banyodaki hazin görüntüsü aldı. Ünlü devrimci, içi su dolu emaye bir küvetin içinde cansız yatıyordu.

“Bayanlar baylar!” diye bağırdı Barnaby Wilson. “Yalnızca iki sente o ölüler dirilecek ve başmelek görünecek...”

Lucretius'un hayal makinasıyla yarattığı yeni görüntüyle kalabalık tekrar dalgalandı. Ceset sarısı yüzüyle Robespierre, elinde bir piştov Wilson'a doğru birkaç adım attı. Görünüşe göre onu sırtından vuracaktı. Ama Barnaby Wilson’un bir hareketiyle, Robespierre bir santora dönüştü ve Bruno von Salza'nın barut lekeli çadırından yükselen iki dehşet patlamadan ürkerek, gerisin geriye çıktığı çadıra kaçtı.

“Paniğe kapılmayın, bayanlar baylar,” diye gülümseyerek devam etti Wilson. “Size iki sente sunacağımız bir hizmetimiz daha var, hortlakların saldırılarına karşı sizi koruyacak bir şey!”

Her akşam olduğu gibi bu akşam da, bilet gişesi açılıp yüzlerce müşteri içeri alınmadan önce, son bir gösteri daha yapılacak, arkasından, Nice’in önlerine kurulmuş çadırlar, tıka basa dolacaktı.

Biraz önce santor'un kaybolduğu çadırın ağzında, acınası bir yaratık belirdi. Bir metreden biraz daha uzundu, gri biçimsiz taşlara benzeyen kocaman bir kafası vardı. Üst tarafı çıplaktı, sırtı bir hayvan sırtı gibi kıllarla kaplıydı,

kolları iki küçük ağaç köküne benziyordu, vücudu oyuklar, yumrularla doluydu ve kemikleri sanki o bedenden çıkmak istermiş gibi oradan buradan fırlamıştı. Dizlerine kadar gelen çoraplar ve Kuzey İskoçyalılar gibi pilili bir etek giymişti. Yüzü Venedik stili kedi maskesiyle gizlenmişti.

Wilson, yönettiği kumpanyanın son birkaç ay içinde, Ligurya sahillerinde, düşünülebilecek bütün izleyici rekorlarını kırmış olmasından duyduğu gururu saklayamadığı bir sesle: “Lütfen son gösterimizi sunmama izin veriniz,” dedi. “Buralarda tanınmayan Barefoot sülalesinden Sir Herkül. Kuzey İskoçya'dan gelen bu adam, İncil'i bir papaz gibi ezbere bilir ve en gizli düşüncelerinizi okur.”

Herkül, kardinalin adamlarının ensesinde olduğundan habersiz, bahar ayları boyunca sirkin en dikkat çekici gösterisini icra etmişti. Telepati yöntemiyle bayanların iç çamaşırlarının rengini söylüyor, kapalı tarot kartlarından istediğini çekiyor, insanların en gizli sırlarını ifşa ediyor ve evlerinin içini bütün ayrıntılarıyla tarif ediyordu. Ve bütün bunları, onun doğaüstü güçlerle ilişki kurmuş olabileceği dışında açıklamak mümkün değildi.

Ayrıca bir Fransız klavseniyle, seyircilerin içinden seçilmiş gönüllülerin sessizce mırıldandığı opera parçalarını çalıyor, herhangi bir hile olmadığını ispatlamak için de –her ne kadar Barnaby WiIson, doğuştan sağır olduğuna dair bütün kutsal şeyler adına yemin etmiş olsa da– Herkül'ün kulakları lastik tıkaçlarla kapatılıp, üstüne üstelik, bir bira fıçısının içine sokulup kapağı iyice kapatılıyordu.

Klavseni ayaklarıyla çalmasının uyandırdığı heyecanın yanı sıra öylesine dokunaklı çalıyordu ki dinleyenler, dinmeyen özlemleri bir tremolo içinde eritilip, görmedikleri ama hissettikleri gözyaşı sağanağı olarak üzerlerine serpilmeden önce, kolektif arzularının notalarda nasıl cisimleştiğini fark ediyorlardı. Wilson'un, gittikleri her yerde haftanın yedi günü ağzına kadar dolan çadırlardan tarifsiz mutlu olduğu kumpanyanın afişlerinde Herkül, yüzünde karnaval maskesi, ayak parmaklarının arasında da bir sihirbaz çubuğuyla resmedilmişti.

III. Lucretius'un Fransız Jakobenleri gösterisi, vahşi Leopold'un tehlikeli trapez gösterileri, Leon Montebianco'nun geçmiş zamanlara ilişkin fantastik

öyküleri, Türk şairinin bir Hint fakiri gibi acıyı aşağılayarak, seyircilerden birini ateş gibi bacaklarından sigara yakmaya davet etmesinin ardından, sahneye en son İskoçyalı düşünce okuyucusu Barefoot çıkıyordu.

Herkül'ün gösterisi bittikten sonra Wilson, üzerine Zodyak işlenmiş bir sihirbaz elbisesiyle sahneye çıkıyor, sağır-dilsizlerin iç dünyası üzerine kısa bir konuşma yapıyordu. Onların duyanlardan daha iyi gördüklerini, harika yetenekleri aracılığıyla dudak okuyabildiklerini, Sir Edmund Booth'un Amerika'da yalnızca sağır-dilsizlere ait bir eyalet düşlediğini ve Herkül'le nasıl karşılaştıklarını anlatıyordu. Barefoot ile Liverpool'da bir meyhanede tesadüfen karşılaştıklarında Herkül, Amerika'ya gitmek üzereymiş. Cebinde, bir terzi çırağının düşüncelerini okuyarak –cümlesi dört pense– kazandığı parayla aldığı bilet varmış. Wilson’un onu, seyahatini daha ileri bir tarihe erteleyip, harika yeteneğini sirkte sergilemeye ikna etmesi için saatlerce dil dökmesi gerekmiş.

Bütün bunları anlattıktan sonra sirk yöneticisi eğilerek halkı selamlıyor, ışıklar söndürülüyor, Bebek Arpçı Lyra boyu göğsüne gelen bir taburenin üzerine çıkıp, kendinden beş kat daha büyük olan arpın tellerine vuruyor, bunun üzerine seyirci şaşkınlıkla susuyordu. Işık tekrar yandığında Sir Barefoot, iki ayak parmağının arasında bir deste iskambille sahnenin ortasında dururdu.

İşte bu, halkın varyete sanatına doğaüstü güçlerin karıştığına inanmalarına neden olan sirk numaralarının başlangıcı olurdu. Düşünce okuyucu biraz utanarak ön saflarda oturanlardan birine yaklaşır, onu iki adım geriden izleyen Wilson, Herkül'ün seçtiği kişiden bir kâğıt çekmesini, kâğıda dikkatlice bakıp aklında tutmasını ve Sir Barefoot gözlerini kapatırken desteye geri koymasını isterdi.

Bundan sonra düşünce okuyucu uzanıp desteyi küçük jakaranda masanın üzerine yerleştirirdi. Hassas ayak parmaklarıyla iskambil kâğıtlarını tek tek açmaya başlar, sonunda adamın seçtiği kâğıdı bulup kayıtsız bir hareketle havaya kaldırırdı. Bu gösteri, henüz Liguryalı hepobunın değişik cinsten madeni paralar yutup sonra isteğe göre tek tek çıkartma numarasını sindirmeye çalışan seyircinin pek dikkatini çekmiyordu. Ya da seyirci daha çok III. Lucretius'un hayal makinasıyla yarattığı görüntülerin etkisi altında olurdu. Ama Herkül'ün iskambil numarasından sonra yaptığı gösteri, en

şüpheci seyircilerin bile hayranlığını kazanırdı.

Barnaby Wilson kalabalıktan birini seçer, ne olursa olsun bir şey düşünmesini –bir insan, bir koku, bir tat, komik bir şey– ve düşündüğü şeye kendini vermesini isterdi.

Ve sonra, pelerininin bir tarafını yana doğru açarak, çocuksu sesiyle: “Şimdi düşünce okuma yeteneği olan Sir Barefoot'un, bu düşünceyi bana aktarmasını isteyeceğim,” derdi.

Etrafı bir sessizlik kaplar, İskoçyalı düşünce okuyucu, seçilmiş kişiye konsantre olur, esrarengiz dalga boyunda aldığı her şeyi kaydediyormuş gibi kendi kendine başım sallar ve sonra Barnaby'ye dönüp mütevazı bir ifadeyle başını eğerdi.

Sirk yöneticisi heyecanlanmış görünür, titrer, vücudu ürperir ve birkaç dakika sonra mesajın aktarıldığını belirtmek için elini kaldırırdı. Seçilen kişiye döner: “Sir Barefoot içinizdekini meleklerin yöntemiyle bana aktardı,” derdi. Ve genel olarak konudan sapmadan, seçilen kişinin neler düşündüğünü saymaya başlardı: nişanlısını, hayat gailesini, yaşadığı zorlukları, yaşlılık sorunlarını. On olaydan dokuzunda seçilen kişiler, düşüncelerinin satın satırına okunduğunu teslim ederdi. Ama bazen, belki de utandıkları bir sır açığa vurulduğundan, öyle bir inatla yalanlamaya girişirlerdi ki, en kuşkulu olanlar bile söylenenlerin gerçek olduğuna hemen ikna olurlardı.

Bazen WiIson, bir seyirciden, bir kitabı rasgele karıştırmasını, bir cümle seçip içinden okumasını isterdi. Barefoot bir saniye bile tereddüt etmeden o cümleyi çıkartırdı. Aynı şekilde İncil’den bir parçayı, birinin içinden okuduğu bir duayı, bir faturayı, çok yaşlı bir izleyicinin getirdiği, elli yıl önce yazılmış bir aşk mektubunda neler olduğunu, düşünce okuma yöntemiyle tek tek sayardı.

Bütün bunların sirkin yanındaki atölyesinde Herman Bioly’nin gösterdiği, helyograf denilen şeyle ilişkili olduğu konuşuluyordu. Bazıları her şeyin önceden ayarlandığını, seçilen kişilerin bu iş için para aldığını iddia ediyordu. İşe kötü ruhların karıştığını iddia edenler de vardı. Birçok köyde papazlar cemaatin sirki ziyaret etmesini yasaklamıştı.

Birtakım sorunlara yol açan başka bir numara da, izleyicilerin elbiseleriyle

ilgili olandı. Barnaby Wilson bir gönüllüden, cebindeki ya da çantasındaki şeyleri düşünmesini istiyor, etekli İskoç düşünce okuyucusu, hiç beklemeden, bir ayağının parmaklarına sıkıştırdığı bir tebeşirle gönüllünün aklından geçirdiği eşyaları karatahtaya yazıyordu. Bu kâhince gösteri çok kez tatsız durumlara yol açıyordu: bir jandarmanın cebindeki çalınmış bir gümüş saatin açığa çıkması, bir papaz takkesinin kıvrımında saklanan pornografik resimler ya da belediye başkanının on altı yaşındaki yeğeninin sırt çantasında taşıdığı, belediye başkanının karısından gelmiş tatlı aşk mektupları bu tür durumlardandı.

Herkül gösterisini genellikle Fransız klavseniyle taçlandırırdı. Wilson'un seyircilerden akıllarından geçirmelerini istediği parçaları, Henriette Vogel'e duyduğu dinmeyen özlemiyle, duygusal bir tonda icra ederdi. Çaldıklarının oynak kadril havası ya da geçit törenindeki bir İngiliz albayının ruhunda mırıldandığı tumturaklı marş müziği olmasının hiç önemi yoktu. Hepsi de, Herkül'ün duyarlı ayak parmaklarında, bir aşk şiirinin notalarına dönüşüyordu. Seyircide öylesine bir duygu patlamasına yol açıyordu ki, gösteriye katılanların çoğu, sevgililerine evlenme teklif ediyorlardı.

O anda insanlar öylesine dağılmış oluyorlardı ki, artık hiç kimse Barnaby Wilson'un kapanış konuşmasını dinlemiyordu. Artık onları ne insanla hayvanın ortak atalardan geldiğini ispatlamaya çalışan Lamarck'ın teorisi ne de konuşma dili bulunana kadar insanlar düşünce yoluyla iletişim kurdukları için, isteyen herkesin düşünce okuyucusu olabileceği ilgilendiriyordu.

Barefoot bir alkış sağanağı altında sahneden iniyor, sirk yöneticisinin vagonundaki akşam derslerine yetişmek için acele ediyordu.

Barnaby Wilson'un dünyanın gizleri hakkındaki sonsuz bilgisi, aralarındaki ilişkiyi öğretmen öğrenci ilişkisine dönüştürmüştü. Herkül için yeteneğini paylaştığı bu küçük tepegöz, merak ettiği şeyin bilgisine ulaşmak için canlı bir biletti. Wilson'un ağzını açmadan anlattığı şeyleri saatlerce dinleyebilir ya da ona gösterdiği dört değişik dilde yazılmış ansiklopedilerinden birine bakabilirdi. Wilson her çağın düşünce geleneğinden haberdardı. Felsefe kadar tekniği, düzyazı kadar şiiri bilirdi. Ama asıl aşkı, bilimsel kuramlardı, özellikle de insanların koşullarını iyileştirebileceklerine inandıkları. Etrafı

parşömenler, kitaplar, gazetelerden ve haftalık dergilerden kesilmiş sansasyonel makaleler, bir yığın sirk afişi, biletler, planlar, haritalar, hayranlarından gelen mektuplar, sirk artistlerini temsil eden helyograflarla karmakarışıktı. Wilson, Herkül'e Saint-Simon ve Jeremy Bentham'ın düşüncelerini anlatmıştı. Onların dünyasında bütün insanlar eşitti, zenginler yoksullara verirdi, hiçbir yönetici yoktu, olanlar halk tarafından seçilmiş olurdu, kadın erkekle aynı değerdeydi, çocuklara asla vurulmazdı, tıpkı yaratılış sabahında olduğu gibi her taraf çiçek kokardı.

Duygusal bir tonda, Lyon'lu büyük ütopyacı Charles Fourier'nin düşüncelerinden de bahsetti. İdeal bir dünya seksen bin yılda kurulacaktı, bunun son sekiz bin yılı insanların barış içinde yaşayacağı ve sakatların aşağılanmayacağı mükemmel uyum çağı olacaktı. Kuzey kutbu Akdeniz'in kıyılarından daha ılıman olacak, diye temin etti Wilson. Denizlerin tuzu çekilip tatlı suya, göller limonataya dönüşecekti. Yapılan bütün hesaplara göre, onların yaşadığı zamana denk düşen bu ideal dünyada, Homeros kalitesinde otuz yedi milyon şair, büyük Isaac Newton ile boy ölçüşebilecek dokuz milyon matematikçi, Moliere olarak adlandırılmayı hak edecek kalitede yedi milyon oyun yazan olacaktı. Wilson'a göre, Fourier'nin teorilerindeki berraklığın tarihte bir karşılığı yoktu. Çürütülemez, sağlam bir yapısı vardı, Örnek gösterilebilecek alt başlıklara ayrılmıştı: *Cis–lude, Trance–appendice,* özellikle hayvanlardan alacakları yedek organlarla nasıl ölümsüzlüğe erişileceğinin anlatıldığı *Utıer–lounge* anılmalıydı. Wilson'a göre Fourier'nin dünyası hayal edilebileceklerin en iyisiydi. İnsanlar birbirine bağlı topluluklar olan falanjlarda yaşayacaktı, her falanj tam tamına 1652 kişiden oluşacaktı. Toprak ne veriyorsa onlar tüketilecek, mallar paylaşılacak ve kararlar köyün meydanında tartışılarak alınacaktı.

Barnaby Wilson zamanı ve mekânı unutup, Robert Owen'ın İskoçya'daki örnek çiftliklerine, Auverge ve Bourbonnais'deki sosyalist köylere geçerek, daha iyi bir dünya düşünü nakış gibi işlemeye devam etti. Üstadın teorileri oralarda hayata geçirilmişti. Londra'daki makina kırıcılarının ayaklanmalarından da bahsetti. Ne yazık ki saygın bir şairin de içinde olduğu bir kalabalık, onları gereksiz bir artığa dönüştürdüğüne inandıkları makineleri kırmışlardı. Wilson'a göre bu doğru değildi, makineler daha iyi bir geleceğin anahtarıydı. Üretim bolluğuna yol açarak insanların kendilerine zaman ayırmasını sağlayacaktı. Küçük tepegöz heyecanla,

buhar arabalarından bahsetti. Bunlar rayların değil, taş yolların üzerinde hareket edecek, her ailenin bir arabası olacak, her pazar Savoy tepelerine yaptıkları geziye bu arabalarla gideceklerdi. Afrika savanlarındaki fantastik hayvanları anlattı. Gelecek sezon sirk için o hayvanlardan getirmeyi düşünüyordu. En büyük sükseleri Zebra denilen çizgili at olacaktı. Atlantik'in kuzeyindeki adalara yapılan keşif yolculuklarında bulunan buz evlerden ve eski zaman devleri tarafından Nil kıyılarında yapılan devasa piramitlerden bahsetti.

Sonra kendisini Maupertuis'nin doğal seleksiyon teorileri ve Buffon'un dünyanın yaratılışıyla ilgili hipotezini düşünmeye kaptırdı. Bunlar hiçbir papazın duymaması gereken, ancak kulaktan kulağa ya da düşünce yoluyla aktarılacak kadar günahkâr fikirlerdi. Wilson şaşırmış olan Herkül'e dünyanın yaşının, Wemercilerin İncil yardımıyla hesaplayıp altı bin olarak saptadıklarından çok daha fazla olduğunu anlattı. Dünyamız en azından yetmiş beş bin yaşındaydı. Ayrıca Buffon insan ve maymunların ortak atalardan geldiğini ispatlamıştı. Bu hayvanların da ruhlarının olduğunun açık kanıtıydı ve işte tam da bu nedenle insan yalnızca sebze ile beslenmeliydi.

Wilson bir vagonu laboratuvara dönüştürmüş, orada elementler ve otomatlar üzerine sayısız deneyler yapıyordu. Bu bilimsel fanteziler tapınağı, barometreler, teodolitler, miyarlar, sökülmüş makina parçalan, zayiçeler, yıldız haritaları, yanlarında bir kurma düğmesinin olduğu konuşan ve yürüyen bebeklerle karmakarışıktı. Leibniz ve Pascal'ın hesap makinalarının yanı sıra, Babbage'ın diferansiyel ve analitik otomat taslakları vardı. (Bunlar gerçekten de yirminci yüzyılın bilgisayarlarının öncüsüydü.)

Hayatının sonbaharında Herkül, Wılson'u, üzerinde ısıya karşı dayanıklı bir elbiseyle, laboratuvarda oturmuş, bir elinde bir sarkaç, Türk nargilesi içerken resmedecekti. Bu resim, deney arzusu hiçbir engel tanımayan bir düşünür olan sirk yöneticisini çok iyi anlatıyordu.

Yıllar önce müzik kutusunun prensiplerinden hareketle bir *perpetuum mobile* yapmak için ciddi bir girişimde bulunmuştu. Dahası bir buharlı ocağın teorik temellerini atmış ve büyük bir gizlilik içinde, yüzlerce Leiden şişesini cam elyafı ile birbirine bağlayarak bütün sirk alanını aydınlatabileceği bir buluşun peşine düşmüştü. Daha sonra sıcak havayla

doldurulmuş başarılı balon denemeleri olmuş ve tamamen tesadüf eseri dinamiti keşfetmiş, ama kanlı savaşlarda kullanılabileceğini düşünerek formülünü yok etmişti.

Herkül'ün hayranlıktan başı dönüyor, sirk yöneticisini bir çocuğun ayrıntıları kaçırmayan dikkatiyle dinliyordu. Dikkatinin gerisinde, bütün bu bilgilerin kendini aşkına götüreceğine duyduğu inanç vardı.

Yaşamının merkezi hâlâ Henriette Vogel'di. Bütün bu meşakkatlere onun için katlanmış, onun için hayatta kalmış, dininden dönmüş, yeni bir inanç arayan bir adamın yorulmaz inadıyla hep onu aramıştı. Sirkin konakladığı her köyde etrafını kolaçan ediyor, karşılaştığı herkesin belleğini yoklayıp onu bulmaya çalışıyor, kötü ihtimalleri kabullenmeyi reddediyor, umudunu azaltacak her şeyi aşağılıyordu. Eğer herhangi biri, umutsuz bir arayış içinde olduğunu söylerse, kötü bir şaka duymuş gibi kaşlarını kaldırıyordu.

Nadir de olsa umutsuzluğa kapıldığı anlarda, modern bilimlerin yanı sıra, romantik şiirlerin aşk kültüründen de esinlenmiş olan Barnaby Wilson, ona tekrar umut aşılıyordu. Aşk, yalnızca hayatın anlamı değil, bütün duyargalarıyla varlığı kuşatandı; güneşin doğmasının ve gökyüzündeki yıldızların oldukları yerde kalmasının nedeni aşktı. Ve aşk tanrısal bir esinle yazılmış şiirlerde bulunabilirdi.

Yıllar sonra Herkül, Wilson'u kurtarıcısı olarak anacaktı, çünkü doğru ilaçlar önermişti. Wilson'dan aldığı şiir kitapları, su katılmamış aşkların dünyasına kapı açmıştı.

Herkül ozanların, dilin kaba granitinden bu kadar güzel sözcükler yontma ve anlamlar arasındaki boşluğu doldurma yeteneklerine hayret ediyordu. Sindirip sindirmeyeceğini düşünmeden bütün şiirleri yutmuş, içeriklerinin üzerine kuluçkaya yatmış, geviş getirmiş, yeniden yutmuş ve dayanılmaz özleminin yedi midesinde kaynamaya bırakmıştı. Heine'yi ezberlemiş, Keats ve Byron'un ateşine tutulmuş, Jean Paul'un romanlarının, kaybolmuş cennetin kapılarını araladığını düşünmüştü. Wilson'un tavsiyesiyle bir ayını, özgürlüğe susamış von Kleist'a adamıştı, sonra Novalis'le hırpalayıcı bir aşk gecesi geçirmişti. Schiller'le acı çekmiş, Hoffmann'la ürpermiş ve Musset'nin acıyı sözcüklere dökerken, tersine çevirip zevke dönüştürmesi

karşısında şaşırıp kalmıştı. Goethe'nin şiirlerinden sözcüklerle anlatılmayacak kadar etkileniyor, sayfa kenarlarındaki boşluklarda bile pusuya yatmış aşkı buluyordu. Hölderlin'i okurken gözlerinden ırmaklar gibi yaş boşanıyor, Schlegel kardeşlerle iç çekiyor, Puşkin'le kendinden geçiyordu. Lamartine'e sonsuza kadar bağlanmıştı. Leopardi ona öylesine sınırsız duygular yüklemişti ki, iki hafta boyunca migren ağrıları çekerek yatmak zorunda kalmıştı. Barnaby Wilson'un onu, şairlerle geçirdiği uykusuz gecelerden sonra, aşkın vahşi çalılığında yarı ölü bir vaziyette bulduğu günlerin sayısı hiç de az değildi. Gözyaşlarının ırmağında yıkanıyor, Oehlenschlâger ya da başka bir şairin dolambaçlı yollarına düşmüş oluyordu.

O zamanlar, Herkül'ün hayran olduğu şairlerin izini sürerek İtalya kıyılarına gelen turistler vardı: Lord Byron ve Shelley'nin seyahatlerinden esinlenmiş İngilizler, Goethe'den esinlenmiş Almanlar. Henüz yirminci yüzyılın kitle turizmine çok vardı ama Barnaby Wilson, gelişmiş kâr duyusu ve üstün bilimsel öngörüsünü birleştirerek, sirkin Cenova'ya kamp kurmasına karar vermişti. Ağustos sonlarıydı ve şehir seyyahlarla doluydu. Bütün bu insanların arasında Herkül, Henriette'e ait bir iz bulma umuduna kapılmıştı.

Barnaby Wilson'un tavsiyesine uyarak taktığı maskenin korumasında, şehirde uzun yürüyüşlere çıkar, İtalya güneşinde yüzü yanmış kuzeylileri, meyhanelerde pamuklu kostümleri içinde birbirleriyle kibarca konuşan beyleri, küçük güneş şemsiyeleri ve çemberli beyaz etekleriyle sahilde kelebekler gibi dolaşan kadınları seyrederdi. Karşılaştığı insanların, şehir sakinlerinin, seyyahların, zanaatçıların, burjuvaların, satıcıların düşüncelerinin bilinmeyen bir boyutta oluşturduğu sislerin arasında, fark edilmeden, el yordamıyla gezerdi. Kızların endişelerini deşiyor, tüccarların iç hesaplarını yokluyor, hırsızların planlarını dinliyordu. Dünyayı tersyüz edip iç organlarına bakıyordu. İhtiyacı olan tek şey bir işaretti: bir zamanlar onunla karşılaşmış olan birinde rastlayabileceği bir anı kırıntısı.

Birkaç defa bir ize rastladığını düşündüğü olmuştu: Bir yabancının anılarında ondan bir hışırtı, onun nefesiyle temizlenmiş bir hava, kalp çarpıntısı, ürkmüş bir hayvan gibi titremesi. Bir meydanda, dar bir sokakta, kalabalıkların arasında, hayallerinin ona bir oyun oynadığını fark edene kadar, düşleriyle rüzgâra karşı yelken açıyor, hayatının tatlı anılarından

damıtılmış sularda yüzüyor, tarihin yağmurların uğultusunu andıran uğultusundan geçiyordu. Bir an ayaklarının altındaki yerin çekildiğini hisseder, dünyanın çok büyük olduğunu, onu asla bulamayacağını düşünürdü...

Zamanın yeni hastalığı onu da ele geçirmişti: melankoli. Vagonundaki kerevette günlerce sırtüstü uzanıp tavanı seyrederdi. Uykular ona ihanet eder, kendini aşk şiirleriyle avuturdu.

Sonbahara doğru, artık sirkteki görevlerini iyice aksatmaya başlamıştı. Barnaby Wilson, onu kökleri aşka uzanan hataları nedeniyle suçlayacak bir adam değildi, ama Sir Barefoot'un sahneye çok geç ya da çok erken çıkmaya başlaması ve hatta bazen ay ışığında sahilde gezerek şiir okuduğu için hiç görünmemesi nedeniyle, seyirci sayısında gözle görülür bir düşüş olmuştu. İşte o zaman Wilson, onu tekrar yeryüzüne indirmek için bütün otoritesini kullanmak zorunda kaldı. Herkül tekrar görevlerinin başına döndü, ama artık Henriette'i bulana kadar tek bir saniye bile dinlenmeyecekti.

Daha önce hiç bu kadar yetkin olmamıştı. Seyircilerin arasından seçilen, hiç tanımadığı insanların bütün yaşamöyküsünü sayıp döküyordu. Yeni bir hafıza oyunuyla çok büyük sükse yaptı. Barnaby Wilson seyircilerden birinin bir matematik kitabından yüz seksen sayı seçmesini ve içinden rakam rakam okumasını istiyor, Herkül bu sayılan geriye doğru bir tahtaya yazıyordu. Seyircilerin arasından gönüllü olanların bilinçaltına attıkları ya da çoktan unuttukları anılarını okuyor, hatta onlara yeni anılar bulup, bunların unutulmuş anıları olduğunu öylesine inanılır bir şekilde ifade ediyordu ki, gerçekliğine inanmak zorunda kalıyorlardı.

Belki de yeteneğinin bu kadar keskinleşmesinin nedeni, sürekli arayışının bir sonucuydu, ama tek bir amaca yönelmiş olmak onu tehlikelere karşı körleştirmişti. Hiç değilse, çevresini nasıl bir olayın içine çektiğini anladığında, böyle olduğunu düşünecekti.

Roma'da olanların üzerinden neredeyse bir yıl geçmişti ve Herkül, Schuster'in akıbetinden hâlâ habersizdi. Cizvit rahibin rüyalarına girdiği oluyordu, ama her zaman yüzsüz ve tıpkı kendisi gibi sağır.

Her tarafı merhametli bir sisin kuşattığı bir sabah, arabasından çıkarken basamaklara bırakılmış bir mektup buldu. Kimin yazdığı belli değildi ve kim olduğu hiçbir zaman araştırılmayacaktı. Mektup Schuster'in talihsiz sonunu, telle boğulup Trastevere'de bir yere atılmış olduğunu yazıyordu. Mektubun sonuna, mektubu yazanı bulmaya çalışmaması uyarısı eklenmişti.

Aldığı haberin acısıyla şehrin bütün sokaklarını dolaştı. Uykuya yatmış olan nefreti tekrar yükselmeye başlamıştı.

İçindeki karanlık tarafından yutulmuş, dış dünyadan bütünüyle kopmuştu. Ne akşamın çöktüğünün, ne yıldızların parladığının, ne de şehrin dinlenmeye çekildiğinin farkındaydı. Mutsuzluğunun içdenizlerinde çaresiz kalmıştı, gözleri yaşlarla körleşmiş, şehrin sokaklarında yalpalayarak yürüyordu. Hiçbir şey görmüyor, tarifsiz kederi ve dipsiz nefretinden başka hiçbir şey hissetmiyordu. Limanın çevresindeki çöp yığınlarına yuvarlandı, depoların duvarlarına ve kasalara çarptı, çukurlara gömüldü, düştü, kalktı, hayata, kadere küfürler yağdırdı, gözyaşlarına dur demedi, umutsuzlukla yürüdü.

Farkına varmadan şehrin dışına çıkmıştı. Ancak yaklaştığı bir köyün köpeklerinin tehditkâr havlamasıyla kendini toparladı ve sirke doğru yola koyuldu.

Bir tepede durup şehre baktı. Sıcak bir geceydi. Nemden sırılsıklam, geçirimsiz bir sıcağın kuşattığı, hareketsiz bir blok gibi.

Gecenin sırlarını okuyordu, insanların düşlerini, mutsuzları uykusuz bırakan huzursuzluğu, uykusuzların huzur için yalvarmalarını. Aşağıda, uzaklarda sirk yöneticisinin vagon penceresinde ışık vardı. Acaba Barnaby Wilson da onun kadar endişeli miydi?

Denizin tuzlu kokusunu soludu, kıyılara sürünen uykulu dalgalara baktı, iskelede iki balıkçı teknesi vardı, yelkenlerini camadana vurmuş bir uskuna tan ağarması hızında kıyıya yaklaşıyordu. Ama yaklaşan başka bir şey daha vardı, sessiz, karanlıkla birleşmiş bir şey.

Yaklaşmakta olan tehlike duygusuyla sirke doğru koşmaya başladı. Ama daha oraya gelmeden gecenin alevlerle aydınlandığını gördü, sirkin vagonları yanıyordu, birer birer ateş almıştı.

Dostlarının ölüm karşısında duyduğu dehşeti hissetti, daha dudaklarındaki son yakarış tükenmeden hayatlarının nasıl uçup gittiğini.

Yola yığıldı. Kardinalin adamlarıydı, Schuster'in katlinde olduğu gibi bu işin arkasında da onlar vardı. Ona ulaşmışlardı, ama kader onun yerine dostlarını kurban etmişti.

Bütün gece yığıldığı o yolda kaldı. Acı ve nefretle ağladı, korkunç kaderine ağladı, Henriette Vogel'in kaderine ağladı, tarumar olan boş umutlarına, düşlerinin yerle bir olan kâğıttan kulelerine ağladı. Bitti, diye düşündü. Artık ayağa kalkması imkânsızdı. Artık bütün umutlar tükenmişti.

V

Dünya, evrende akıp duran ve insanları maddeye bağlayan titreşim ve sarsıntılardan ibarettir. Bana inanmıyorsunuz, ama şu anda benim düşüncelerimi bu titreşimler sayesinde anlıyorsunuz, tıpkı büyük Swedenborg'un Madame de Marteville'in Laponya'da düşüncelerini okuyup müteveffa eşinin kayıp makbuzunu bulması gibi. Büyük Swedenborg her şeyi açıklıyor. Çok uzun yıllar önce, cennet bahçesinde insanların birbirini anlaması için konuşmaları gerekmiyordu. Âdem'le Havva birbirleriyle düşüncelerin aurasıyla, "fluidum"uyla anlaşıyorlardı. Cennette insanın dile ne ihtiyacı vardı? Orada dilbilgisinden kaynaklanan yanlış anlamalar, çift anlamlı sözler, kekemelik, pelteklik, konuşma bozuklukları yoktu... Âdem, ilk telepaticiydi! Bizim yıkımımız ondan sonra başladı, çünkü yılan insana elmayla birlikte konuşan sözleri de verdi. Yani biz çok, çok uzun yıllar önce kaybettik, arkadaşım. Ama insanın tekrar sezgisel bilince dönme yeteneği var. Büyük Swedenborg manyetik uykuya dalmada solunumun önemini araştırdı. Çevremizden kurtulmalıyız, diye yazdı; nefes alıp verişimiz yavaşlayıncaya, bizi ruhsal dünyaya taşıyacak bayılmalar baş gösterinceye kadar, duaya yoğunlaşmalıyız... Düşünceleri okuyabiliyorsunuz. Bay Barfuss. Şu an bile düşüncelerimi okuduğunuzu bitiyorum! Bildiğiniz gibi ben de ruhlarla konuşuyorum... Gençliğimde Stockholm'de, o korkunç Sodom'da, kendi öğretisi olan Denklikler teorisini bizzat Swedenborg'un kendisinden öğrendim. Evren, diye açıkladı, dizi ve derecelerden oluşur, bu belirleyicilerin arasında, efendimiz Tanrımızla ilişki içindeki, en yüksek ruh fonksiyonu –anima– vardır; her şeyi kapsayan Fluidum Spirituosum.

Herkül, müstakbel yardımcısı olacağını umduğu Kontes Tavastestierna'nın sırtını dayadığı yastıkları düzeltti ve siyah, kokulu sigaralarından birini yaktı. Onu çok net anlıyordu. Kontes en küçük ayrıntıları bile kaçırmadan anlatmak için çok çaba sarf ediyordu.

Düşünce nedir? diye sordu Herkül.

Akıcı dalgalardan başka bir şey değiller, dostum!

Ya konuşma7

Ağıza gönderilen titreşimlerdir, orada ses veren hava titreşimlerine dönüşür... İnanın bana, gerçek konuşma düşüncelerdir, gırtlağın kaba boğumlarının ifrazatından kat be kat kusursuzdurlar. Bu yüzden melekler tarafından işitilebilirler! Her ne kadar bu dünyadaki görüntünüz melekten

çok şeytana benzese de, çok iğrenç olsanız da, siz de bir melek olabilirsiniz Bay Barfuss... Ama bırakın da bitireyim: Melekler bizimle yalnızca düşünceler yoluyla konuşurlar. Küçük meleklerin hatta ruhların seslerini duyabildiğimi biliyorsunuz değil mi, Bay Barfuss? İnsanların düşüncelerini duyamam, ama siz öyle cömertsiniz ki, bana düşüncelerinizi duymam için izin verdiniz. Ancak meleklerin sesini, bir köylünün Bakire Meryem ayininde konuşan vaizin sesini duyduğu kadar açık duyarım. Melekler bana sadece kâğıt oyunlarında yardım etmeyi reddediyorlar. "Bizden bu kadar, soylu bayan," diyorlar. "Kâğıt oyununa yardımcı olamayız." Ama olsun siz varsınız... Bana bu akşam ihanet etmezsiniz değil mi? Çok büyük bir parti. Ve ruhlar bana yarın kızı nerede bulacağınızı söyleyeceklerine söz verdiler.

Lütfen, lütfen nerede olduğunu söyleyin...

Üzgünüm ama daha açık düşünmelisiniz, daha net! Sizi iyi duyamıyorum. Ama odadaki ruhların seslerini çok net duyabiliyorum, şimdi olduğu gibi! Biri omzumda oturuyor, görmüyor musunuz?

Dikkatle baktı, ama bir şey görmedi Herkül. Sadece Kopenhag'da, Østergade Caddesi'nde, vakit akşamüstüne varmasına rağmen hâlâ yatak örtüsünü üstüne çekmiş, geceliğiyle oturan kontesi görüyordu. Bir de odaya az önce elinde çay tepsisiyle giren kontesin zenci hizmetçisi, Baptiste'i.

Hiçbir şey göremiyorum...

Doğru... Herkes ruhları göremez ve duyamaz. Ancak şu anda küçük Baptiste'in bizi duyduğu kadar duyabilirler. Bu iş için düzenlenmiş olmaları lazım! Ama tam şu anda ruhlardan biri omzumda oturuyor. Sanırım bir Alman ya da belki Hollandalı... Önceki hayatında duvar ustasıydı. Cennette de duvar ustası! Evet, duvar ustası! Mozaikler dökülmeye başlamış. Yenilerini döşediklerini söylüyor. Ayrıca eski fayansları da değiştiriyorlarmış.

Herkül kendisini gerçekten çok zorladı, ama onun özel yeteneği bile Hollandalının ruhunu duymasına yetmedi. Ya da görmesine.

Cennette bir duvar ustası mı? diye sordu.

Aynen öyle! Dünya cennetin kopyasıdır, bunu daha önce açıklamıştım ya! Bu dünyada olduğu gibi cennette de duvar ustaları ve marangozlar var. Yoksa bütün o ölüler nasıl da sıkıntıdan patlardı! İyiler ölünce ruhları

cennete yükselir ve cennetin hizmetler, görevler, bürolar, atölyeler, hatta dokuma tezgâhları, keten tarlaları, şeker ve fıçı atölyeleri, bira fabrikalarıyla dolu bir yer olduğunu gördüklerinde ne kadar şaşırdıklarını tahmin edemezsiniz. Yeni gelenlerin çoğu dünyadaki bütün angaryalardan kurtulacaklarını ve sonsuza kadar dinlenerek keyif çatacaklarını sanırlar. Ama kısa sürede yanıldıklarının farkına varırlar. Eskiler: "Cennetin, işin gücün olmadığı, aylak aylak oturup zevk-ü sefa içinde sonsuza kadar dinleneceğiniz bir yer olduğunu mu düşünüyorsunuz?" diye sorarlar yeni gelenlere. Yeni gelenler, "Evet, öyle olduğunu sanıyoruz," yanıtını verdiklerinde, miskinliğin sadece gevşeklik getirdiği, bu yüzden de kalıcı hazla birleşemeyeceğini anlatırlar.

İşte bu yüzden gökyüzünde de, tıpkı düşük ruhlar âleminde olduğu gibi, makamlar, görevler, mahkemeler, okullar ve işletmeler var... Yeni gelenlere, genellikle, önce büyük kütüphane gezdirilir, gökyüzünde bu kadar kitap, parşömen, mürekkep ve kalemin olmasına şaşırarak bakarlar. Sonra da ruhani hayatlarına alışmaları için müzeleri ve kurumları gezerler. Sonra da meleklerin yarışlar ve turnuvalar düzenledikleri spor alanını gezerler. Daha sonra da tüm hükümet adamları, yöneticiler, muhasebeciler, hemşireler, arabacılar, kürkçüler, nalbantlar, berber cerrahlar, denizciler, biracılar, bankacılar ve tefecilerle tanışırlar. Cennette, ölüler sonsuza kadar sıkılmasın diye, sayısız iş vardır. Bazıları da cennete gelen yetimlerle ilgilenir. Otlaklarda Tanrının koyunlarını güden çobanlar da vardır, bunlar gökyüzü korosunda şarkı söyler, harp çalar ve şiir akademisinde yöneticilik yaparlar… Bazıları, yeni gelenleri cinlerden korusunlar diye, daha düşük ruhlar dünyasına gönderilir. Kimi de cehennemde polislik yapar...

Kontes kaşlarını çattı ve sadece kendisinin duyabildiği Hollandalı ruhu dinlemeye devam etti...

Durun, yine konuşuyor... Kızı çokları bulmuşlar. Ama yarın daha fazla bilgi vereceklermiş. Çok harika değil mi, Bay Barfuss... düşünsenize! Sonunda sevgilinizi yeniden görebileceksiniz...

Bu gerçekten mümkün müydü? Ruhların yardımıyla Henriette'i yeniden bulabilir miydi?

O nerede? diye sordu tekrar.

Sakin olun, benim küçük dostum, biliyorsunuz bir anlaşma yaptık. Yarına kadar beklemeniz gerekiyor. Önce Başyargıç Lord Conrad'la oynayacağım kâğıt oyununu kazanmama yardım etmelisiniz. Her şeyden önce oyunu kazanmalıyım!

Sağlığı nasıl? Hasta değil ya?

Harika, çok harika. Hollandalı ruh, onun sabah akşam sizi düşündüğünü söylüyor. Zaman zaman unutmak istese de, sizi aklından çıkaramadığını.

Beni neden unutmak istesin?

Belki de küçük, iğrenç bir canavar olmanıza rağmen, sizi sevdiği içindir...

Nasıl görünüyor? Değişmiş mi?

Saba melikesi gibi. Koca memeli ve gösterişli. Rahatı yerinde. Ve gözleri mavi!

Ama Henriette'in gözleri kahverengidir...

Kim bilir, belki de Hollandalı ruh renkkörüdür? Bu dünyadaki her şey ruhların dünyasında da var, renkkörlüğü bile... Bakın Bay Barfuss, görmüyor musunuz? Şu an omzumdan süzülerek uzaklaşıyor, duman gibi, küçük bir su kaynağından çıkan buhar gibi; ruhlar dünyası onu geri çağırıyor, cennetin kapısına yeni bir mozaik gerekli, harç bitmek üzere ve Hollandalı ruhun cennet pınarından getirilen suyla yeni harç karması gerekiyor. Cennette herkesin işi başından aşkın...

Kontes çayından ağız dolusu bir yudum aldı ve zenci hizmetçisinin getirdiği küllükte sigarasını söndürdü. Bir süre kuştüyü yorganın üzerine saçılmış eşyalar arasında bir şeyler arandı: Swedenborg'un kitapları, mektuplar, pudralar, enfiye, zar ve bir deste iskambil kâğıdı. Sonra Baptiste'e dönüp, şans oyunları ve Swedenborg'un ruhlar dünyasının yanı sıra, hayatının büyük tutkularından, şifalı kristallerin olduğu kutuyu getirmesini istedi.

İlahi konuşma, diye sürdürdü, burnunu gürültü bir biçimde yenine silerek, *gökyüzünde tasarlanmış şahane yüzüklerle gelir! Meleklerin konuştukları dilin her dilde anlaşılabildiğini biliyor muydunuz? Tıpkı sizinki gibi, Bay Barfuss. Sizin küçük biçimsiz bir Alman cüce benimse İsveçli bir kontes olmama rağmen, birbirimizle bu kadar iyi anlaşabilmemizin nedeni bu değil mi, bu nedenle düşünceler ortak dildir. Meleklerin konuşmaları, derdi*

büyük Swedenborg, önce hayal dünyamıza sızar, orada yüce ama zor anlaşılır düşüncelere dönüşür. Ve bu düşünceler insanların konuştuğu dile çevrilir. Meleklerin sözcükleri, ağız ve dilden çıkmış kadar temiz ve dolgundur ve genellikle daha açık seçiktir. Havadan ve kulaktan geçmezler, doğrudan beyne ulaşırlar.

Kontes kalan son üç dişini göstererek gülümsedi. Herkül'ün burnuna kontesin ter, ağız ve bayat pudra kokusu geldi. Hiç yıkanmadığı belliydi. Kuzey ülkelerinde kimse yıkanmazdı. Üstelik öteki dünyada da yıkanmazlardı. *Kokular,* diye devam etti kontes, *ruhlar dünyasında ciddi sorunlara yol açtı. Özellikle kötü ruhların nahoş kokuları, çünkü onlar kendi kokularını almıyorlar.*

Yorganın üstündeki iskambil destesini aldı. Aristokrat hanım arkadaşlarıyla oynarken rahatça hile yaptığı işaretli desteyi değil, henüz açılmamış İspanyol destesini...

Benim için son bir iyilik yapın, küçük biçimsiz dostum, dedi Kontes. *Bu akşam kurtarıcım olun. Başyargıç Lord Conrad poker oynamayı o kadar çok istiyor ki, ben de bu sıralar paraya sıkıştım, Baptiste'in maaşını ben veremezsem kim verecek? Benim için değilse de zavallı zenci için yapın, açlıktan ölecek yoksa. Ayrıca, sizin gibi küçük iğrenç bir canavara başınızı sokacak yeri kim verecek? Hem ruhlar yarın sizi ödüllendirecek...*

Ruhların yardımıyla Henriette'i bulacağına söz veren Kontes Tavastestierna İsveç kökenliydi. Ama şimdi Danimarka'daydı, Kopenhag'da; yıllar önce alacaklılarından kaçıp buraya gelmişti. Herkül nasıl olup da burayı boyladığını bilmiyordu. Başıboş dolaşıp dururken yolu bu şehre düşmüş ve doğaüstü güçlere ilgisi sadece kumar düşkünlüğüyle sınırlı olan kontes, her nasılsa onun yeteneklerinin farkına varmıştı.

Tıpkı diğerleri gibi.

Aylar önce bir sabah, Londra'da uyanmıştı. Nasıl olup da oraya geldiğini bilmiyordu. Ayık olduğu son günün üzerinden sanki haftalar geçmişti. Ünlü Athenaeum Derneği'ndeki teşhir masasında çıplak bulmuştu kendini, etrafı meraklı beylerle çevriliydi. Teratoloji Derneği'nden bir beyefendi mırıldanan bir gruba Herkül'ün anormalliklerini gösteriyordu.

“... bu tip bozuklukların ortaya çıkışı fetal evreye kadar gider. Nedenini hâlâ bilmiyoruz. Frengiden olabilir, ya da muhtemelen annenin zarları çok dardı...”

Çizimler açıldı, diğer canavar resimleri gösterildi; albinolar, yapışık ikizler, kafatası yamuk olanlar, mikrosefaller.

“Baylar, yüzdeki yarığa bakın... bu olağanüstü tavşan dudaklar geri zekâlı olduğunu gösterir. Dahası ucubemiz sağır ve dilsiz. Sırtında yaprak şeklinde şişlikler var. Daha geçenlerde, Aziz George Hastanesi'nde yapılan bir otopside, benzer bir tümörün incelenmesinde bulunma ayrıcalığına eriştim. Tümörü kestiğimizde, dişe, tüye ve kıkırdak dokuya rastladık, bir de hemen hemen hiç gelişmemiş bir beyne. Burada gördüğümüz, parazit yaşamın belirtilerini taşıyan bir otostisis. Bazı durumlarda bu bozukluk, daha fetal evrede, tam gelişmiş bir parazite, başka bir kafaya, hatta belki bütün bir bedene evrilebilir... Deneğimizin sırtında gördüğümüz şişliklerin bir parazitin belirtileri olması imkân dahilinde. Uygun koşullar sağlandığında yapışık bir ikize dönüşebilir...”

Herkül sağır olduğu için anlatılanların hiçbirini duymamıştı –bundan şikâyeti yoktu ama gruptakilerden birinin düşüncelerini duydu: *Aşağı yaşam formu, ama ırksal bakış açısı için ilginç bir örnek.* Midesi bulandı ve bir fırsatını bulduğunda, yeteneğini kullanarak bulantısını bu adama geçirdi. Adamın silindir şapkasının altındaki yüzü önce sarardı, sonra yeşile döndü. Kusmak için dışarı koşarken Herkül kahkahalar attı...

Son yıllarını, hiç uyanmadığı yitik bir aşk rüyası görerek geçirmişti. Gerçeğin, ufukta kötü boyanmış bir sahneden başka bir şey olmadığı, amaçsız bir yolculukta sürüklenmişti.

Kopenhag'da, Swedenborg delisi kontesle o kış karşılaşmıştı. Kontesin söylediklerine inanılırsa Swedenborg Londra'daki yeni bir kilisenin peygamberi olmuştu. Yahudiler çarmıha gersin diye kendini Mesih ilan etmiş, açık alanlarda soyunmuş, Paskalya’da ellerine çarmıhtaki İsa'nın yaralarından açmış, insanların ayaklarını yıkamaya kalkışmış, günler geceler boyu ölülerle konuşarak yan-delilik nöbetlerine tutulmuştu. Ayrıca düşünceleri okumuştu.

Kontes modern bir sözcük olan “telepati”yi kullanmış ve bunun ne demek olduğunu, her zaman yaptığı gibi büyük Stockholm yangını örneğini vererek açıklamış, Swedenborg'un elli mil uzakta olmasına rağmen, bu yangını gördüğünü söylemişti. Madam Marteville'in kayıp makbuzunu, kadının ölmüş kocasına sorarak bulması artık herkesin malumu olmuştu. Ayrıca bir de Kraliçe Ulrika Eleonora'nın çeyrek yüzyıl önce ölmüş olan kardeşiyle kahve partisi hikâyesi vardı.

Kontes gençliğinde Stockholm'de Swedenborg'la tanıştığında, bu yaşlı beyefendi zamanının çoğunu ölülerle konuşarak ve ruhlar âleminde trans halinde dolaşarak geçiriyordu. Ziyaretlerinden birinde, Swedenborg'un çalışma odasında Latince yapılan hararetli bir konuşmaya kulak misafiri olmuştu. Konuştuğu her kimse kahkahalar atıyor ve kadehler kaldırıyorlardı. Kontes kapı açılana kadar beklemiş, Swedenborg'un eğilerek birine yol gösterdiğini, görünmez ziyaretçisiyle boşlukta el sıkıştığını ve hole kadar geçirdiğini görmüştü.

“Kimdi o?” diye sormuştu kontes.

“Vergilius,” diye yanıtlamıştı Swedenborg. “Pervasızca efendi bir adam! Roma’nın antikaları üzerine konuşuyorduk.”

Efendisinin yetenekleri yavaş yavaş kontese de bulaşmıştı. Söylediklerine bakılırsa tarihin en ünlü kişileriyle ahbaplık etmişti. Başı kesilen, Danimarka kralının danışmanı Strunsee'yi tanıdığını iddia etti. Danimarka'yı aydınlanma ruhuyla tanıştırdığı için ona hayranlık duyuyordu. Machiavelli'yle yasaların yönetimi, Roma mareşali Crassus'Ia savaş sanatı, sinir krizleri geçiren VIII. Henry'yle kraliçelerin ölümü üzerine sık sık tartışırlardı. Papa X. Clement'le uzun zamandır gökyüzünden yazışıyorlardı. leanne d'Arc'la kardeş gibi olmuşlardı, ve Azize Birgitta ona her zaman görünmez şekerlemeler sunardı. Doğal olarak Swedenborg ölüler içinde ona en yakın olandı. Her gün mutlaka birbirlerine içlerini dökerlerdi.

Swedenborg'un, Leibniz'in monodolojisini, yaşayan moleküllerin ziyahat öğretisiyle ve bazı insanların daha dünyadayken bile semavi varlıklarla bağlantı halinde olduğu inancıyla bağdaştırdığını anlatmak kontesin hoşuna gidiyordu. Semavi varlıklara Amorlar deniyordu ve insanların ruhları aracılığıyla hareket ediyorlardı. Cömert Tanrı yarattığı evrende dengeyi sağlamak için, insanlara özgür iradeyi bahşetmiş, ama bununla birlikte,

insanın aşağı bilinciyle canlı bir ilişki içinde olan bazı cinler ya da kötü ruhların varlığına da izin vermişti. Kontese göre, bu kötü ruhlar insanların düşünce ve duygularına sızmışlardı. Söz konusu bu cinler insanla aynı karakterdeydi. Her insan iki koruyucu melek ve doğru yoldan saptırmaya çalışan iki de cehennem ruhuyla birleşmişti.

İçine girdikleri insanların nasıl davrandığına bağlı olarak ruhların da kendi iyi ve kötü dünyaları vardı. Kontesin dediğine göre, insanlar ruhların dünyasında tıpkı bu dünyada göründükleri gibi görünürlerdi, sadece biraz daha saydam ve kansız. Bu dünyadaki arkadaşları ve akrabalarıyla birlikte olurlar, dünyada yaptıktan aynı işi yaparlardı. Aynı mezhebe, aynı uyruğa bağlı olur ve aynı şehirlerde yaşarlardı.

Örneğin İngilizlerin öldüklerinde gideceği iki Londra vardı. Bunlardan birinin –borsaya yakın olanın– kendileri de ruh olan bir valisi ve memurları bulunurdu. Batısında, Wapping'in en ucunda, ne tam olarak iyi ne de kötü olanlar yerleşmişti. En iyiler doğuda yaşardı. Kuzeyde, Islington bölgesinde, en zekiler yaşamaktaydı. Moorfields ve civarındaysa dünyadaki yaşamlarından gelir gelmez toplanan suçluların kurduğu çeteler yoğunluktaydı, bu şekilde şehrin diğer bölgeleri çürük yumurtalardan temizlenmişti. Londralıların giyim kuşamları, evleri ve yemekleri günümüz Londra’sındaki gibiydi; şehir sakinleri bira, sıcak çikolata ve çay içerdi, ama sadece en erdemliler punch içebiliyordu.

Herkül diğer uyruktan insanların nerede yaşadıklarını merak etti.

Kendi ülkelerinde, tabii, diye yanıtladı Kontes. Fransızlar ruhların Fransa’sında, Prusyalılar, ruhların Prusya’sında... Yahudiler kirli Kudüs denilen yerde yaşardı. Çöp dolu sokaklarda ve dayanılmaz kokuların içinde dolaşıp dururlardı. Akla gelebilecek her şeyin ticaretini yapıyor, tefecilikle uğraşıyor ve gökyüzünde bilinmeyen bir yoldan, belki de Kabala yardımıyla, elde ettikleri değerli taşları satıyorlardı. Kirli Kudüs'teki yaşam dünyadakine öyle benziyordu ki, Yahudiler, dünyadaki hayatlarının sona erdiğini ve başka bir dünyaya geçtiklerini, başka halklardan çok daha az fark edebiliyorlardı.

Kontese göre, öteki dünyada durumu en boktan olan İsveçlilerdi. Az sayıdaki iyiler, Gothenburg adlı bir kasabaya yerleşmişlerdi. Kötünün kötüleriyse Kuzey Boras ve Doğu Falun gibi iğrenç kokulu viran şehirlerde

üst üste yaşıyorlardı, buna Stockholm denilen korkunç başkentleri de dahildi.

İsveçlilerin en göze çarpan özellikleri, kontesin her fırsatta dile getirdiği gibi, kıskançlık, iktidar açlığı, mevki düşkünlüğüydü. Sürekli kötü şeylerle meşguldüler, ün peşinde koşuyor, votka içiyor ve çiftleşiyorlardı. İçlerinde en kötüleri aristokratlardı. Dünyadaki hayatlarında yaptıktan gibi Riddarhuset'te, yani Soylular Evi'nde toplantılar düzenliyorlardı. Bu toplantılara, onların iyi ve kötüyü ayırma yeteneklerinden bütünüyle yoksun olduğunu bilen, Tanrı'nın melekleri seyirci olarak katılıyordu. Bahsedilen yetenekten yoksun oldukları için mevkilerinden oluyor ve sonunda sokakta dilenmek zorunda kalıyorlardı.

Kontes Başyargıç Lord Conrad'ı beklerken, Herkül kontesin anlattıklarını uzun uzun düşündü. Kontesin, ruhlar dünyasından gelecek bilgileri beklemesini söylediği, yatak odasının yanındaki bölmeye saklandı. Orada Swedenborg'u ve ruhlarla konuşabilen, ama hiç telepati yeteneği olmayan kontesi düşündü. Bu yüzden birbirlerine ihtiyaçları vardı: Kontesin kumarda kazanması, Herkül'ün de Henriette'i bulması gerekti.

Başyargıç Lord Conrad'ın arabası, Ostergrade caddesindeki iki odalı apartman dairesine yaklaştığında saat onu biraz geçiyordu. Hizmetçi Lord'u şaşaalı bir saygıyla karşıladı, paltosunu, şapkasını, eldivenlerini aldı ve Kontes Tavastestierna'nın yatağında –şifalı kristallerinin çevrelediği tahtında– kendisini beklediği odaya giden yolu gösterdi. Oyun için her şey hazırdı. Açılmamış deste masanın üstünde duruyordu. Konuk için bir sandalye hazırlanmıştı.

Başyargıç Lord Conrad sevimli bir ifade ile:

“Geç kaldığım için beni affedin,” dedi “ama devlet işleri randevu dinlemiyor.”

“Affedildiniz sevgili Conrad,” dedi kontes öpülmesi için elini uzatırken. “Görev her zaman eğlenceden önce gelir...”

Odada yatak, kumar masası ve sandalyeden başka eşya yoktu. Duvarların birinde çiçek motifli birkaç tablo asılıydı. Tuğladan bir soba, arka bahçeyi gören çift camlı küçük bir pencere ve kilitli bir gömme dolap vardı.

İki kumarbaz birbirlerinin sağlığını, işlerinin nasıl gittiğini sorduktan sonra kontes, Lord Conrad'a oturmasını söyledi, desteyi aldı, açtı ve kendi kardı, kesme ve dağıtma işini konuğuna bıraktı. Oyun başlayabilirdi...

Yargıcın elinde bir çift papaz ve birbirinden farklı üç kâğıt vardı. Çifti tuttu ve anlaştıkları gibi tanesi on rigsdalerden[6] üç yeni kâğıt istedi. Çektiği kâğıtlardan biri kupa papazıydı, buna sevindi. Kontes elindeki kâğıtların hepsini değiştirdi, ama çektikleri daha iyi değildi. Elinde yalnız bir çift dörtlü vardı. *Başyargıcın elinde ne var?* diye düşündü. Yanıt gecikmedi: *üç papaz...*

Kontes devam etmenin anlamsız olduğunu düşünerek, daha pazarlık başlamadan pes etti.

İkinci oyun da farklı değildi. Başyargıç ikinci kez kâğıt aldıktan sonra üç as yakaladı. Lord'un elinde ne olduğunu hemen öğrenen kontesin elinde sadece bir çift vale vardı. Yine pazarlık başlamadan vazgeçti.

Sonraki oyunlar da yargıcın lehine sonuçlandı, ama potlar hep zayıftı. Yargıç daha sonra kontesin, elinin güçlü olup olmadığım bir biçimde bildiğini hatırlayacaktı.

Bir ara, Lord'a iki kızın yanında iki as gelmiş ve kazanamayacağım düşünen kontes hemen oyundan çekilmişti. Başka bir sefer, Lord bütün elini değiştirmiş ve şansına kenti yakalamıştı, ama baştan elinde dört kâğıt tutan kontes –ki elinde döper ya da full olduğu düşünülebilirdi– yine pas demişti. Oysa elindeki bütün kâğıtları değiştirdikten sonra Lordun kenti yakalama ihtimali çok zayıftı, kontes bahsi yükseltip onu çekilmeye zorlayabilirdi. Ama tereddüt etmeden kendi çekilmişti.

Ev sahibesi arka arkaya şaşırtıcı eller kazandı. Lord her blöf yaptığında, kontes ya onu gördü ya da bahsi Lord'un göremeyeceği kadar yükseltti.

Lord iskambilde eski kurttu, kontes bir mendille uzun uzadıya burnunu temizlerken, çaktırmadan omuzlarının üzerinden odayı kontrol etti.

Oda ancak bir çocuğun sığabileceği gömme dolap dışında boştu. Dolabın anahtar deliğinden biri bakıyor olsa bile Lord'un oturduğu açıdan elini görmesi olanaksızdı. Kâğıtları önceden kontrol etmiş ve işaretli olmadığını görmüştü. Ayrıca herhangi şüpheli bir ses, boğaz temizleme ya da benzer bir şey de duymamıştı.

Ne kadar doğru bir şey söylediğinin farkında olmaksızın:

“Sanki elimi görüyorsunuz,” demişti.

Kontes esrarengiz bir gülümsemeyle:

“Şans cesurdan yanadır,” diye yanıtlamıştı.

Kontes Tavastestierna açısından oyun planlandığı gibi gidiyordu. Gizli yardımcısı, önemli elleri kazanması ve elinin kötü olduğu potları en az zararla atlatması için gerekli bilgiyi ona sağlıyordu. Herkül kâğıtlara yargıcın gözüyle baktığı için, bir parça bulanık görüyordu.

Aklının yarısı kendinde, yarısı Lord'da, karanlık dolabın içine uzanmış, yarı uykulu bir halde yapıyordu bunları. Henriette'i tekrar görme arzusuna gömüldüğü için, kontesin kafasında yavaş yavaş şekillenen planı fark edememişti. Arada bir yargıcın eline bakıyor ve kontesin sinirli sorularını yanıtlıyordu. Bu rafine hile aracılığı ile –ancak Swedenborg'cu bir yetenekle açığa vurulabilirdi– iki taraf da eşit sayıda el kazandı, ama bir farkla; kontesin kazandığı eller, yargıcın kazandıklarından çok daha önemliydi. Daha gece yarısını bulmadan yargıç elindeki nakitleri kaybetmişti.

“Borç senedi kabul ediyor musunuz?” diye sordu, ensesinden terler süzülürken.

Kontes, bu teklifi iyi bir galibe yakışan yüce gönüllükle karşıladı.

“Sizin için, sevgili Conrad,” dedi dostça, “Lekelenmemiş onurunuzun kefareti yeter.”

Böylece oyun devam etti, ama artık hisseler yerine borç senetleriyle...

Kontes duvardaki saate baktığında gecenin ikisini gösteriyordu, biraz abartarak esnedi ve rakibine son bir oyun teklif etti. Başyargıç tereddüt etmeden kabul etti, çünkü artık oyun şeytanının ellerine düşmüştü. Ve artık kumarın o ünlü yasası geçerliydi; en inatçı kumarbazlar, aşağılanmaktan en çok zevk alanlardır ve büyük kayıplar onları daha büyük riskler için kışkırtır.

Bu nedenle başyargıç kontesin son bir el teklifini kabul etti.

“Tamam,” dedi. “Hâlâ senetlerime güveniyorsanız.”

Kontes başını salladı, kâğıtları kesti ve dağıttı.

Başyargıcın eli beklediğinden çok daha iyiydi: üç as, kupa kızı ve sinek valesi. Tereddüt eder gibi bir hava takındı, kızı ve asları tuttu ve yeni bir kâğıt çekmek için aceleyle borç senedini imzaladı.

Çektiği kâğıt onu hayal kırıklığına uğrattı. Valeydi. Kızdan kurtulmalıydım, diye düşündü. Sağduyunun kurallarına göre değil, varoluşun ebedi adaletsizlik yasasına uyarak, kızdan kurtulmalıydım.

Son bir kâğıt daha aldı, ötekilerin arkasına yerleştirdi ve yavaş yavaş açarak baktı. Elini belli etmemek için yalnızca duygularını kontrol etmesi değil, gözünü kırpmaması ya da titrememesi de gerekti. Eli full'dü: aslar ve kızlar. Eğer kontesi bahsi artırmaya ikna edebilirse, kaybettiklerinin bir kısmını geri kazanabilirdi...

Kontesin eli berbattı, tek işe yarar kâğıt maça papazıydı. Onu elinde tutarak dört kâğıdı değiştirmeye karar verdi ve hiç olmayacak bir şey oldu; çektiği ilk üç kâğıdın üçü de papazdı. Gizli yardımcısının sayesinde, rakibinin elini elbette biliyordu. Planını devreye sokmaya karar verdiğinde, formalite icabı son kâğıdını çekmeye hazırlanıyordu.

“Sevgili Conrad,” dedi. “Cömert davranacağım. Son kâğıdımı çekmeden önce bile kaybettiklerinizi geri kazanmanız için size son bir şans vereceğim. Çok kötü görünüyorsunuz. Eminim ki karınıza bu gece kaybettiğiniz paraların nereye gittiğini açıklamakta zorlanacaksınız.”

Numaradan bir süre bekledi, bu arada, bir kez daha emin olmak için rakibinin eli hakkında bilgi aldı.

“Kaybettiklerinizin hepsini tek bir oyunda geri kazanabilme fırsatı veriyorum,” dedi.

Yargıç onu kuşkuyla süzdü.

“Karşılığında ne istiyorsunuz?” diye sordu. “Bir borç senedi daha mı?”

“Elbette cömertliğimin bir bedeli olmalı...”

“Yani?”

“Bir açık çek.”

“Açık çek mi? Beni yıkmak mı istiyorsunuz?”

Kontes iç çekti.

“Bir kumarbazsınız,” dedi. “Hayır diyebilirsiniz ve son oyunu her zamanki gibi oynarız. Evet de diyebilirsiniz, çünkü heyecanınız sizi kışkırtıyor. Bakın, bir kâğıt daha çekeceğim, elinizde ne olduğunu bilmiyorum, ama siz az önce son kâğıdınızı çektiniz, dolayısıyla elinizde ne olduğunu biliyorsunuz. Ben de bir kâğıt çekeceğim, ama size şimdi şans veriyorum. İki bin koyacağım... Siz de açık bir çek... Bunu bir piyango gibi görün. Tamam ya da devam!”

Yargıç bir an duraksadı. Elinin full olması bir yana çok da sağlamdı. Kontes ne umuyordu ki: renk ya da süit mi? O da full açarsa asların sayesinde kendisi kazanırdı. Dört kâğıt birden değiştirdikten sonra, kontesin elinin kare olması imkânsızdı. Bütün risk hesaplan kazanacağım gösteriyordu. Ama bunun basit bir matematik hesabı olmadığını ve kontesin ima ettiği gibi heyecanla ilgisi olduğunu fark etti.

Üst dudağı boncuk boncuk terledi. Ter damlalarım yaladı ve belli belirsiz kafasını salladı.

“Varım,” dedi sonunda. “Çekeceğiniz son kâğıt için iki bin koymanız durumunda.”

Kontesin hizmetçisi parayı pota koyarken, Lord açık bir çek imzaladı, yutkundu, titrediğini fark etti, midesindeki krampları ve pokerde olsun, devlet işlerinde olsun bahis yüksek olduğunda her kumarbazın mutlaka yaşadığı mide bulantısını hissetti.

Kontes arkasına yaslandı ve son kâğıdına baktı, önemsiz bir kâğıttı: bir vale.

“Elimi görmek istiyorsanız, çekinizi pota bırakın,” dedi. “Ya da pişman olduysanız, hâlâ çok geç sayılmaz...”

Ama Başyargıç pişman değildi. Açık çeki pota koydu ve elindeki full'ü masaya serdi. Kontes boğazım temizledi.

“Sizi şimdi batırdım,” dedi elindeki kareyi göstererek, dört papaz.

Oyun devam ederken kontesin gizli yardımcısı Henriette'e kavuşma hayalleri kuruyor, ruhların yardımıyla kayıp bir insanın bulunup bulunamayacağım düşünüyordu. Ama bilindiği gibi umut çaresizliğin son sığınağıydı. Her ne olursa olsun büyük Swedenborg dikkate değer bir adamdı. Kim bilir belki de herkesin bir koruyucu meleği olduğu doğruydu.

Dolap çok dardı. Ayrıca duvarları boyunca Swedenborg'un eserleri istiflenmişti; *Düş Günlüğü*, *Arcana Coelestina* ve *Divina Providentia*. Henriette ile karşılaştığında neler olacaktı? O ânı hayal bile edemedi. Ayrı geçen onca yılda Henriette düşsel bir varlığa dönüşmüştü. Kim bilir belki de başka biriyle tanışmıştı? Belki de yaşamıyordu. Ama Herkül'ün hayal dünyası bütün bu ihtimalleri dışlıyordu: Nasıl ki kendisi onu aramaktan bir an bile vazgeçmemişse, Henriette de hâlâ onu beklemekteydi. Hiç olmadığı kadar güzeldi ve onun aşkı tek bir dokunuşla bütün hayatını değiştirecekti.

Bütün servetini kaybeden Başyargıç Lord Conrad, Ostergade Caddesi'ndeki iki odalı apartman dairesinden süklüm püklüm evine dönerken Herkül, umudun ateşiyle düş kurmaya devam etti. Ruhların yardımıyla Hollanda'da bir kır yolunda Henriette ile karşılaşıyordu. Bahardı. Leylaklar açmıştı. Herkes mutluydu. Sevgilisi tıpkı yıllar önce Königsberg'deki gibi sözcüklerle anlatılamayacak kadar güzeldi. Henriette'in sol omuzunda ölülerin ruhlarından biri oturmuştu ve Henriette Swedenborg'un kendisiyle konuşuyordu. Ona doğru koştu, ayrıldıklarından beri hiç zaman geçmemişti.

Uyandığında, dolabın çatlaklarından sızan gün ışığından sabah olduğunu anladı. Dolabı açmaya çalıştı, ama kilitliydi. Kapağını tekmeledi, ama kimse gelmedi.

Kapıcının şans eseri onu bulması için bir gün daha geçmesi gerekti. Susuzluktan iyice bitkin düşmüştü, ateşler içinde sayıklayarak karanlıkta yatıyordu.

Daire bomboştu, Swedenborg kitaplığı gitmişti, yatak, birkaç parça mobilya, kontesin iskambil kâğıtları, şifalı kristaller, hepsi gitmişti.

Kapıcı, buz gibi bir Kopenhag sabahında küfrederek onu sokağa attığında, hiç değilse hayatta olduğunu düşünerek avundu. Artık tek umudu hayatın kendisiydi. Ona Henriette'i bulması için, yalnızca zamanla anlaşmış olan hayat yardım edebilirdi.

Yıllardır oradan oraya gezip duruyordu. Kuzeyin geniş ovalarından, ormanlardan, nehir boylarından ve Tanrı'nın unuttuğu sahillerden geçmiş, binlerce kilometre yol kat etmişti. Hangi haritayı izlerse izlesin, hep o aynı mutsuz manzarayla karşılaşıyordu.

Şehirlerde, utanmadan çarpık bedenini sergileyerek dilendi, kilisenin önüne oturup gelip geçenlere ayağıyla dilenci çanağını uzattı. *Ne biçim bir hayvan?* diye düşündüklerini duydu. *Annesi nasıl bir günah işlemiş ki Tanrı böyle cezalandırmıştı onu...*

Güldü onlara. Tanrılarına inanmadı. Kendisi gibi insanların tanrısı yoktu. Kendisi gibi yaratılmışlar için Tanrı yoktu. Eğer Tanrı insanı kendi suretinde yaratıyorsa, kendilerinin Tanrısı nasıl olurdu?

Bir posta arabasındaki eşyaların arasına saklanarak Brandenburg düzlüklerindeki bir şehre geldi, Berlin'deydi.

Dükkânlarda çalışanların içine, depoya koşup yangın var mı diye bakmaları için, zayıf bir duman kokusu yerleştirdi. Ya da o bir parça peynir ekmek aşırırken görünmez bir ses onlara öbür tarafa bakmalarını söyledi. Bir kraliyet arabasının sokaktan geçtiğini sandırıp sokağa koşturdu onları, uzun zaman önce unutulmuş anılarla yoldan çıkarttı, bir giz ya da aritmetik problemiyle şaşırttı, aniden deniz kenarına gitme, bir kadınla kaçma ya da sömürgelerde yeni bir hayata başlama isteği uyandırdı. Öylesine derin düşüncele dalarlardı ki, Herkül bütün kasayı alıp çıksa ruhları duymazdı.

Yeteneğinin bir silah olduğunu anlamıştı. İnsanları aniden âşık eden, yer ve zaman kavramlarını unutturan, hiç nedeni yokken hüzünlü gözyaşlarına boğan, kuşatan ve kılcal damarlarına kadar sızan bir kaçaktı o. Bazen de içlerini sessiz bir müzikle, harika melodilerle doldurur, gözlerini kapatıp sıkıntılarından uzaklaşmalarının keyfini yaşatırdı.

Bir defa, bir içki dükkânından bir şişe brenvin çalarken suçüstü yakalandı. Dükkân sahibi, onu sıkıca tutarken polis diye bağırdı. Herkül bir kaşıntıyla karşılık verdi, kaşıntı bir saniyeden kısa zamanda adamın bütün vücuduna yayıldı, korkunç bir manzaraydı, adam ayağını yere vuruyor, korkudan çığlıklar atıyor, kollarım kanatana kadar kaşıyor ve Tanrı’ya bu işkencenin bitmesi için dua ediyordu. Adam kendini yerden yere atarken Herkül, kendi

gücünden sarhoş orayı terk etmişti.

Sonbaharda şehri bir söylenti sarmıştı. Batıl inançları olan halk, bir büyücünün Hohenzollem Hanedanlığı’nı devirmeye geldiğinden, Prusya'nın Yedi Yıl Savaşları sırasında işlediği günahlarını cezalandırmak için şeytanın, küçük bir kopyasını gönderdiğinden bahsediyordu. Şeytanın cüzamlı bir cüce kılığında göründüğü söyleniyordu. Ancak kimse bu söylentilerle Barfuss arasında bağlantı kurmuyordu.

Şimdi, efsanevi Madam Mendelssohn’un Wilhelmstrasse'deki misafir odasında büyük bir kaptan koltuğunda gözleri bağlı oturuyordu. Odadakilere kim olduklarını, nereden geldiklerini ve en gizli düşüncelerini anlatıyordu. Herkül bir karatahtaya adlarım ve görev yaptıkları alayları yazdığında subaylar şaşırıyor, hayranlarının kimlikleri ifşa edilen kadınların yüzleri kızarıyor, akrabasına ipotek ettiği senetlerinin sahte olduğu açığa vurulan bir general öfkeyle salonu terk ediyordu. Sakladıkları eşyaların renk ve şekillerini sanki onları elinde tutuyormuş gibi yazmıştı. Yaptığı kâğıt hileleri ve akılda tutma yeteneği insanları şaşkına çevirmişti.

Bir akşam karatahtaya bir şiir yazdı ve muzaffer bir edayla odadakilere dönüp baktı. Ön sıralarda oturanlardan birinin hayret çığlığı duyuldu. Bu adam şair Chamisso’ydu, Herkül'ün tahtaya yazdığı şiir sabahın düşlerle dolu saatlerinde yazmaya başladığı ve hâlâ kafasını meşgul eden epigramdı.

İşte düşünce okuyucusunun ünü böyle yayıldı. Noel'e kadar Madame Mendelssohn'un evindeki kalabalık öyle büyüdü ki kadın misafir odasındaki koltukların biletleri için piyango düzenlemek zorunda kaldı. Ama Herkül artık yorulmuştu ve bir gün çekip gitti.

Onu yollara çeken özlemiydi. Henriette'ten bir iz bulurum umuduyla karşılaştığı insanların anılarını yoklayarak geziyordu. Ama hiçbir iz bulamamıştı.

Bütün birikimini Hamburg'un genelevlerinde savurdu. Kızların ondan iğrendiğinin farkındaydı. Madam Schall’ın işletmesini hatırladı; kader onu bir tekrara mahkûm etmişti.

Henriette'in adını bir kâğıt parçasına yazdı ve karşılaştığı insanlara gösterdi, hiç kimse görmemişti. İnsanların içine sızdı, ama yalnızca kayıplar,

boşluklar, utanma duyguları, brendi ve afyonla uyuşmuş düşünceler buldu. Umutsuzlukla birkaç haftalık şefkat satın aldı. Ve parası bittiğinde sokağa atıldı.

Geceleri liman çevresinde dolaştı. Kızlar ondan bir hastalıktan kaçar gibi kaçıyor, pezevenkler arkasından tükürüyorlardı. Dayak yediği de olmuştu.

Serserilerle kapı önlerinde uyudu, kendi düşlerinde onların düşlerine dokundu. Dünyanın en tuhaf insanlarıyla karşılaştı, gemilerinden atılmış denizciler, maceracılar, yalnızca sarı kelebek sürülerini çizen bir ressam, aynı cinsten olduklarını fark edince kaçan deli bir kâhin. Yakında öleceğini düşünüyor, ama nerede ve nasıl olacağını bilmiyordu.

Berlin'e beş parasız döndü. Berbat bir durumdaydı. Görenler hortlak görmüş gibi ürküyordu. Artık yakında sona erecek hayatından hiçbir şey beklemiyordu. Ölüm sadece bir kez ödenen bir borçtu.

Sanki görünmez olmuştu, insanlar onu neredeyse fark etmiyordu. Artık ölülerin dünyasına ait olduğunu düşünerek mezarlıklarda uyudu. Dilenmeye bile gücü yoktu, halüsinasyonlar görüyor, olmayan ya da fark edemeyeceği kadar uzakta olan düşüncelerle boğuşuyordu. Julian Schuster ziyaretine geldi. Engizisyon müfettişi del Moro mezarının başında Latince bir konuşma yaptı. Kontes Tavestestierna, Swedenborg'un cennetinde kahkahalar attı.

Yol kenarında bir hendekte yatarken bir arabadan bir meleğin indiğini gördü. Beyaz saten bir elbise giymişti, elinde şemsiyesi ve dirseklerine kadar çıkan keçi derisinden sarı eldivenleri vardı. Işık saçıyordu, eğildi, fısıldadı:

“Herkül... Gerçekten sen misin?”

O zaman kendisini terk eden hayatın, evrenin ötesindeki bir kaynaktan geri döndüğünü hissetti. Oydu, yarı ömrünce aradığı kadın.

VI

Bırak senin için duyayım Herkül, tıpkı çocukluğumuzda olduğu gibi... Sana sesleri nasıl anlattığımı hatırlıyor musun? Kızların fıkırdaşmalarını, iplerde uçuşan çamaşırların hışırtısını, atları huzursuz eden rüzgârların uğultusunu... Şimdi zamanın belleğine soruyorum: Evde koşuştururken ayaklarımızdan çıkan ses nasıldı? Yağmur damlalarının eline çarptığında çıkarttığı ses, kalbimizin sesi nasıldı? Zamanı dinliyorum, senin için... Geçmişte kalan sesleri duyuyorum... Annemin sesini. Magdalena Holt'un sesini, Madam Eugenia Schall'ı duyuyorum. Erkeklerin seslerini duyuyorum, küfürlerini, komplimanlarını... Dinliyor musun, Herkül? Belki benim düşüncelerimi hiç duyamadın, belki yalnızca aşkın yardımıyla anladın?

Sana boşluğu anlatayım mı? Son müşteri de gittikten sonra, ışıklar söndüğünde ortaya çıkan boşluğu, insanlar bir parçanızı koparıp gittiklerinde... Köklerinizden söküldüğünüzde... Yargıçla buluştuğumda ortaya çıkan boşluğu... Annemin son saatlerinde gözlerine yerleşen boşluğu... Bu ne zaman oldu? Hatırlamıyorum. Bir sokak kızının zaman kavramı yoktur, onun matematiği basit hesaplardan ibarettir: bir yılda ne kadar kolonya tüketilir, zengin bir müşterinin hesabına ne kadar çok korse alınır, bir sonraki müşteri kaç durak ötededir, lambası bir gecede ne kadar batina yağı yakar... Ah, seni hatırlıyorum, benim ilk hayranımı... Ağladığımda nasıl da teselli ederdin, uyuyamadığım gecelerde beni rahatlattın, korudun, benim için hırsızlık yaptın, parmağımı cam kestiğinde nasıl da kanımı emmiştin... Ama şimdi anılarım da beni çağırıyor, duyuyor musun, Herkül; hayatımızı yerle bir eden o yargıç... Sana her şeyi anlatacağım... Sana benim hikâyemi anlatacağım... Eğer dinlemeye sabrın varsa, eğer beni peşin yargılamazsan...

Dur! Heinrich kapıya kulağını dayamış, içerdeki sessizliği merak ediyor. “Herkül'le yalnız konuşmalıyım,” dedim ona, ama Heinrich bizim birbirimizle konuşmamızı nasıl anlayacak ki: “O duyma özürlü değil mi?” diye sinirli bir şekilde güldü, hizmetçi piposunu hazırlarken. “Nasıl konuşacaksınız, düşüncelerini mi okuyacak?”

Dün kütüphanede, sana evliliğimi anlatırken, o farkına bile varmadı. Beni iskambil falıyla meşgul sandı, halbuki onu senin için yalnız başına bırakmıştım, sevgilim. Heinrich hakkında kötü şeyler düşünme. Beni

genelevden çıkartıp bu eve o getirdi. Bir sürü hizmetçinin, kafeste kuşların, iki düzine odanın, değişik ihtiyaçlar için dört arabanın, aşçının, üç üniformalı uşağın, altı oda hizmetçisinin, bir baş kalfa ve kusursuz Fransızca konuşan bir arabacının olduğu bu eve. Bana duyduğu aşkta, beni sefaletten kurtardı, tıpkı benim seni beşiğimizden kaldırdığım gibi, şefkatle yaptı bunu.

Aşk nedir sevgilim? Nasıl bir şeydir? Stendhal'ın kitaplarında okuyor, ressamların tuvallerinde görüyorum, kompozitörlerin eserlerinde dinliyorum ve tam ele geçirdiklerini düşündükleri yerde aşkın, nasıl kahkahalar atarak uzaklaştığını fark ediyorum. Yıllar boyunca nerelerdeydin, diye soruyor aşk bana. Nerelerdeydim? Ölümün krallığındaydım, bekçilerin zayıf bir ânını bulup kaçana kadar...

Heinrich kapıda bizi dinliyor, belki anahtar deliğinden de bakıyordur... Bırak baksın, ne görecek? Onun şüphesini uyandıracak hiçbir şey. Annesinden miras kalan divanda oturan karısı... Oturduğu koltukta ayakları yere değmeyen bir hilkat garibesi. Açık pencerelerden odaya güneş giriyor, bahçeden içeri bir ışık sızıyor, ama kadın, karısı, sanki müzik dinler gibi gözlerini kapatmış, zaman zaman başını sallayarak oturuyor. Karşısında, üvey kardeşi olduğunu iddia elliği, sokakta bulduğu bir yabancı oturuyor... Bu tuhaf, sağır-dilsiz bayın yüzünde ipek bir maske var.

Niçin maske takıyorsun Herkül? Benim yanımda takmana gerek yok, çıkart onu ve seni öpmeme izin ver... Yok, hayır, şimdi değil, kapıda Heinrich var. Bırak öykümüz bir süre daha gizli kalsın...

O ikisi ne yapıyor, diye düşünüyor kocam, birbirlerini nereden tanıyorlar, benim karımın bu kötürümle işi ne... Gezi arabamıza aldığı ve ancak bir ablanın küçük erkek kardeşine gösterebileceği şefkati gösterdiği bu dilenci...

Kraliyet Hayvanat Bahçesinden geçiyorduk, eğer soldaki at o kadar tembel olmasa ve arabacı posta arabasına yol vermek için durmasa şimdi biz burada, Heinrich de kapının önünde olmayacaktı... İkisi de uyuyacak gibi, diye düşünüyor kocam... Uykunun eşiğindeler... Ve benim seninle böyle konuştuğumu aklına bile getirmiyor, aşkın ikimizi de sarıp sarmaladığını.

"O kim?" diye sordu Heinrich yemek masasında. "Lütfen cevap ver

Henriette. Üvey kardeşin mi? Buna inanmamı mı bekliyorsun?"

Dün içindeki merak dikenini çıkarttım. Anlattığım öyküyü dinleyince kül gibi oldu: "Aman Tanrım, gerçek mi bunlar, niçin daha önce anlatmadın..." dedi.

Bizim üvey kardeş olduğumuzu sanıyor Herkül, ayrı yerlerde büyük sıkıntılar yaşadıktan sonra tekrar buluştuğumuzu sanıyor. Ve artık bu yeryüzünde, bizim akrabalığımızı inkâr edecek Gabrielle Vogel de yok...

Çocukluğumda yaptığın gibi, içime gir Herkül. İçime gir ve gözlerimin arkasında seni taşımama izin ver. Kendini benim göz bebeklerimden seyret... Seni gözkapaklarımın altında taşıyorum, aynı zamanda içimde ve bilincimdesin... Şimdi gözümü açıp seni görüyorum ve sen de kendini benim gözümle gör... Benim içimden gör... Ne görüyorsun, Herkül?

Küçük bir adam görüyorsun, bir metreden biraz daha uzun, dar kuyruklu yeşil kadife pardösü giymiş. Benim üvey kardeşimin üzerinde, Herkül, ipekten yapılmış gri bir gömlek var, boynuna Fransız şalı bağlamış, yüzünde üç köşeli bir maske takılı. Bir çocuk ayağı kadar küçük ayaklarında, gümüş tokalı siyah ayakkabılar var. Kafası artık bütünüyle çıplak, şakaklarından ensesine kadar salyangoz benzeri çıkıntılar iniyor. Doktorların içinin sıvı dolu olduğunu düşündüğü, kocaman bir kafası var. Kolları yok. Pardösünün kollarının içi boş. Omuzlarından kol yerine taşlaşmış iki yosun sarkıyor; bunlarla kuşları korkutmaktan başka bir şey yapamaz. Sırtı kambur, belki de yalnızca kürek kemikleri eğri gelişmiş? Göğsü yolunmuş tavukgöğsüne benziyor ama ayaklarıyla, Baron Heinrich von Below'un hayretten ağzını açık bırakacak kadar güzel piyano çalabiliyor. Konuşamıyor, çünkü damak yarıkları çok sert ve dili yılandili gibi çatallı. Ayrıca sözcüklerin sesinin nasıl bir şey olduğunu da bilmiyor, sözcükleri diğer insanlar gibi kulağıyla duymuyor, ruhuyla seziyor. Bakar körler ona sağır derken, bazıları da bizim duyusal ufkumuzun ötesinde bir yerde duyduğunu söylüyor.

Bana anlatmalısın Herkül... Seni arayan gizem dolu adamlar kim? En son bir ay önce buradaydılar. Heinrich'in onlarla sohbet etmesine izin veriyorum. Nüfuz sahibi adamlardan alınmış belgeler göstermişler, Barfuss diye birini arıyorlarmış, geri zekâlı ve sağır birini. Heinrich ne istediklerini sorduğunda, ona tehditkâr bir ifadeyle önemli hamilerini hatırlatmışlar...

Senin yakınlarda olduğunu biliyordum Herkül, o adamlar adını söylediklerinde, içimde havalara uçmuştum, çünkü bu senin hayatta olduğunun kanıtıydı...

Niçin insanlar senden korkuyorlar, sevgilim? Hizmetçiler bile senden korkuyor. Dün gezmeden döndüğümüzde senin hakkında fısıldaştıklarını duydum... Senden korkuyorlar, ama ben onlara gülüp geçiyorum...

Hamile olduğumu bir bilseler... Heinrich bu mucize için Tanrı'ya dua edecek. Doktor Herzl ona kısır olduğunu söylemişti... Bunun nasıl olduğunu asla tahmin edemez...

Sana anlatacak o kadar çok şeyim var ki Herkül. Geçen yılları, Danzig'in kilise çanlarını, çalıştığım o evi, denizcileri, kızları, beni iplik fabrikasına yerleştiren ölüm meleğini. Ve eğer Heinrich, kurtarıcım, beni kurtarıp karısı yapmasaydı...

Şimdi kapıyı dinliyor... Ve soluğumuzun dışında bir şey duymuyor, kendi merakının vızıltısı dışında hiçbir şey. Ve kafasında sorular uçuşuyor; karımın sokakta bulup da acıyarak eve aldığı bu kötürüm kim? Ve Königsberg'deki bir genelevden gelen bu üvey kardeşi ele geçirmeye bu kadar istekli olan o adamlar kim?

Seni hiç unutmadım Herkül. Nasıl unutabilirdim? Bu nefes almayı unutmak gibi bir şey olurdu. Bir gün seni bulmak umuduyla ayakta kaldım. Sonunda her yerde seni görmeye başladım, hiç bulunamayacağın yerlerde bile. Yalnızca bir şeyden korktum, seni bir daha asla göremeyeceğimden. Ama Tanrı yakarmalarımı duydu, mucize gerçekleşti. Bana her şeyi anlatmalısın, gördüğün yerleri, buraya kadar gelen uzun yolda olanları. Senin belleğin olmak istiyorum, en acı anılarının bile, mutluluğu yakalamalıyım...

Heinrich şimdi kapıdan ayrıldı, uşağa sesleniyor: "Bir araba hazırla Helwes, Postam'a gidip işler ne âlemde bakacağım." Heinrich'imin kafası karıştığı her seferde işlerine bakar; Dahlem'deki değirmenler, Nicolasee çevresindeki topraklar, Oranienburg'daki tuğla fırınları, Rostock'taki İngiliz makinalarıyla dolu dokuma fabrikası ve mavna tersanesi. Kocamın iki milyonu var. Yalnızca bir mirasçı eksik, ailenin adını sürdürecek biri. Belki erkek olur? Heinrich göklere uçar. Ve bize zaman kazandırır.

Korkma sevgilim. Sana burada bir şey olmaz. Kocam bizim tarafımızda,

çünkü onun gözlerini kapadım. Seni hiçbir zaman onlara teslim etmeyecektir. Bir mirasçının yolda olduğu düşüncesi bütün şüphelerini yok etti. “Eğer erkek çocuğumuz olursa,” dedi bir kez, “eski prensin adını veririz, kız olursa kralın kızı Charlotte'un adını veririz.”

Ama çocuk gerçek babası gibi çarpık olursa, o zaman şüphelenir mi? Hayır, o zaman, bunu bayanın hamileliği sırasında evde bir hilkat garibesi olmasına bağlayıp, kötü ruhları suçlayacak olan hizmetçi ve halalarını dinleyecektir.

Şimdi çıkıyor. Eğer benim kulağımla dinlersen onu duyabilirsin... Dinle Herkül: Atların nal seslerini duyuyor musun? Tekerlerin sesini?

Maskeni çıkar, şimdi yalnızız, bizi kimse göremez. Bırak seni öpeyim, içimdeki hayatı hissedebiliyor musun? Korkma Herkül. Burada sana kimse zarar veremez. Eğer seni bulurlarsa buradan gideriz, Heinrich'le ya da onsuz. Birbirimizi bulduk. Başka hiçbir şeyin önemi yok...

Henriette ile Herkül'ün kızı Charlotte Vogel yararı yüzyıl sonra, kaderin rüzgârlarıyla Stockholm'e sürüklenip, Helgeandsholmen'de dar gelirli dullar için yapılan bir eve yerleştiğinde, annesinin, Danzig'deki cezaevi olarak kullanılan iplik fabrikasında geçirdiği korkunç yılları kırık bir İsveççeyle anlatacaktı. Henriette'i Prusya adaletinin pençesine düşüren bu uzun yol, öylesine talihsizliklerle doluydu ki, zayıf bir insan daha yarı yolda bu yolculuğa veda ederdi. “Adalet duygusundan yoksun olan bu hayat,” demişti kızı, “onu, düşmanlarının hayal bile edemeyeceği kadar ağır cezalandırdı.”

Hikâye insanların hemen inanamayacağı kadar gerçekdışıydı. Feminist Federika Bremer Topluluğu’nun bu öyküden haberdar olup “Bir Alman Dokuma İşçisinin Kaderi” başlıklı kitapçığı basması için epeyce yıl geçmesi gerekecekti. Kitapçığın basıldığı 1915'te, annesinin zamanında moda olan çiçekli elbiseler bile artık tarih olmuştu.

Henriette'in Herkül'ü yeniden gördüğü o ikindi vakti, ayrılıklarının üzerinden on üç yıl geçmişti. Henriette'in annesiyle birlikte Sachsen'deki akrabalarının yanında yeni bir hayata başladığı söylentileri, Gabrielle Vogel'in yaşlılığındaki bakıcılardan birinin şaşkınlıkla karşıladığı gibi, rivayetten başka bir şey değil. Doğru, bir akrabalarına başvurmuşlardı, ama çok kötü koşullarda.

Gabrielle Vogel'in kız kardeşi yüzyılın sonunda Danzig'de, iflasın eşiğine gelen genelevlerden birinde çalışıyordu. Madam Schall'ın evi kapandıktan sonra ana kız oraya gitmiş, ev sahibesi merhamet göstererek onları kabul etmişti. Odalarını paylaştıkları iki kız, işlerini savcıya rüşvet vererek yürüten bir votka imalatçısıyla birlikte Pomeranya'dan gelmişlerdi. Kederli bir evdi. Gece yarısı bastırdığında masaların üzerinde fareler cirit atıyor, hastalık kol geziyor ve alkolden başka tanrı kalmıyordu. Yelkenlerini indirip eve koşan denizciler, bir litre bira karşılığında birkaç dakikalık aşk satın alıyorlar, kızlar bir lokma ekmek için serserilerle yatıyor ve asıl aslan payını, evin girişinde içki satan votka imalatçısı alıyordu. Kaçınılmaz olan artık daha fazla ertelenemezdi. Danzig'e geldikleri günün haftasında Henriette fahişeliğe başladı.

Onu bekâretinden yoksun bırakan adamı hiç unutmadı, çürük dişlerinden yayılan iğrenç koku ve nobranlığı aklında yer etti. İlişkiden sonra ağlamıştı.

Ama annesinin ona açıklamaya çalıştığı gibi bunlar yaptıkları işe dahildi, erkeklerin iğrenç kokularına, kirli bedenlerine, terli koltuk altlarında şölen yapan bitlere, kokuşmuş ruhlarına, bayağı muhabbetlerine alışmalı ve aldırmamayı öğrenmeliydi.

Bunlardan Herkül'ü düşünerek kurtulmaya çalıştı. Aslında son yıllarda Herkül'ü düşünmekten başka bir şey de yapmıyordu; varoluşun sınamalarına karşı kötü donanmış zavallı çocuk şimdi neredeydi, her şeyden önce bir yerde miydi? Henriette başına gelen onca şeye, uğradığı tüm aşağılanmalara rağmen kendini umutsuzluğun ellerine bırakmamıştı. Tam tersine, acılar hayallerini körüklemişti. Dibe battıkça sanki Herkül'e daha çok yaklaşmıştı.

Çok sonra, Danzig'deki ilk yıllarını bir uyurgezer gibi geçirdiğini hatırlayacaktı. Tüm hatlar silikti, yüzler yoktu, yalnızca bedenler vardı. Bütün bu yabancı bedenler, günlerce ve günlerce yanında uyandığı, zamansız tek bir erkek bedenine dönüşmüştü.

Beşinci yıl dolarken artık bir kâbustan uyanıp diğerine dalıyordu. Bir kış gecesi votka imalatçısı onu şehrin kenar mahallesinde bir otele götürdü. Üniformalı bir uşak onları Şark tarzında döşenmiş sigara odasına aldı. Yerlere Türk halıları serilmişti, koltuğun önünde bir nargile duruyordu, duvarlar çok eski denizcilik haritalarıyla kaplıydı. İmalatçı yan odaya geçip Henriette'i oraya getirten zengin müşteriyle gürültülü bir pazarlık yaptı ve ertesi sabah gelip alacağını söyleyerek otelden ayrıldı. Henriette henüz neler döndüğünün farkında değildi, bir koltuğa oturdu ve odayı incelemeye başladı, Madam Schall'ın parlak günlerinden beri böyle şaşaalısını görmemişti. Tütün kokularını soluyarak, Havana purosu kesitini gösteren bir posteri incelemeye başladı: dış sarma, iç sarma, yaprak kaplama ve *madurada* ile *claro* arasındaki farkı anlatan, anlayamadığı yabancı bir dil. Tuhaf bir sesle arkasına dönüp, bu sesin bir soluma olduğunu anlayana kadar, koltuğun arkasına gelen adamın farkına bile varmamıştı. Ve onun kim olduğunu görünce dehşete kapıldı, Madam Schall'ın işletmesini yıkıma götüren Başyargıç von Kiesingen'di.

Jandarmalar onu kadınların kaldığı cezaevine attığında, yargıcın Königsberg'den beri kendisini hep takip etmiş olabileceğinden şüphelenecekti. Ama sonunda kendine karşı anlaşılmaz bir şekilde adaletsiz

davranan talihi suçlayacaktı: Kiesingen ona tesadüfen rastlamıştı.

Adamın o gece yaptıkları Henriette'in yalnızca ölümü dilemesine neden olmamış, gerçekten de ölümün eşiğine getirmişti; ölümden kurtulması da o belirsiz koruyucu meleğinin eseriydi. O gece olanları, Herkül'den başka hiç kimseye anlatmayacaktı. Yalnızca uğursuz detaylardan oluşan aşağılık bir olay olduğu için değil, söze dökmenin imkânsızlığı nedeniyle de kişisel tarihine kaydetmeye uygun değildi.

İmalatçı ertesi sabah otele geldiğinde, Henriette berbat bir durumdaydı. Hizmetçilerin odasında bir kerevete uzanmıştı. Etrafına karşı kayıtsız, yüzü sararmış ve bedeni kan içindeydi. Ama bu yalnızca büyük bir trajedinin ilk sahnesiydi, asıl oyun bir ay sonra oynanacaktı.

Henriette kendisini ancak toplamıştı ki, aynı otele, aynı adam tarafından tekrar çağırıldı. O gece olacaklar kısa zamanda duyulacak ve Danzig körfezinde aylarca konuşulacaktı. Bazıları kızın tarafını tutacak, şerefini korumak zorunda kaldığını söyleyeceklerdi. Diğerleri bunun Tanrı'nın yeryüzündeki temsilcisi kralın atadığı, Prusya adaletinin temsilcisine karşı işlenmiş ağır bir suç olduğunu iddia edecekti.

Dava büyük skandallara yol açacağı için hiç açılmadı, ayrıca kızın yaşı da küçüktü. Ama yargıcın bütün çabalarına karşın, olay bütün detaylarıyla duyuldu.

Bir sokak kızı üst düzey bir devlet görevlisini bıçaklamıştı, neyse ki, usta bir cerrahın müdahalesiyle adamın hayatı kurtulmuştu. Bir rivayete göre kız eline geçirdiği bir usturayla adamın şahdamarını kesmek istemiş, bir diğerine göre ise usturayı kasığına saptamıştı. Zamanla, gerçek olmamasına rağmen, ilk rivayet daha popüler oldu.

Korkunç çığlıkların duyulmasıyla olay yerine ilk gelen otelciydi. Kız elinde kanlı bir usturayla odanın ortasında dikiliyordu. Çıplaktı, sararmış ve ölümün sınırına gelmiş gibiydi. Yargıç onun ayaklarının dibinde iki büklüm olmuştu. Cinsel organı kanıyordu. Olaydan sonraki soruşturmada otel sahibi kızın aklının başında olmadığını söylemişti. Neyse ki otelde bir doktor vardı, kompres yaparak yargıcın kanamasını durdurmayı ve yaralarım dikmeyi başarmıştı.

Henriette mahkemeye değil, dosdoğru cezaevi gibi kullanılan iplik

fabrikasına gönderildi.

Kâbus gibi bir yerdi: O kadar kalabalıktı ki kızlar uyumak için nöbetleşerek yatıyorlardı. Battaniye yoktu, hela yoktu ve çorba diye dağıtılan şeyin kokusuna dayanabilmek için insanüstü bir çaba gerekiyordu.

Heinrich von Below müstakbel karısı Henriette'in kaderini araştırırken, kızından dört gün sonra annesinin de, başyargıcın sözlü emriyle iplik fabrikasına gönderildiğini ve başka bir bölüme kapatıldığını anlayacaktı. Ama elinde, bütün bu olanların başarılı bir planın parçası olduğu yönündeki teorisini kanıtlayacak, hiçbir belge yoktu.

Söylentilere göre yargıcın yarası oldukça ağırdı ve muhtemelen ömür boyu ağrıları olacaktı. Bazı kızlar yargıcın acayip bir şeye dönmüş olan erkeklik organım görmüş ve artık normal bir cinsel hayatının olamayacağına dair yeminler etmişlerdi. Bunun karşılığı Henriette ve annesinin yavaş bir ölüme terk edilmeleri olmuştu.

Gabrielle Vogel sonbaharda beslenme yetersizliğinden öldüğünde, henüz otuz beşine bile basmamıştı. Cansız bedenini bir pencere aralığında buldular. Ölüm onu berbat bir halde yakalamıştı: paçavralara sanlı, dişleri ve saçları dökülmüş, dışkıya bulanmış, bir çocuktan daha ağır olmayan bir iskeletti.

Henriette acıdan neredeyse aklını yitiriyordu. Annesinin ölüsünü bile göstermemişlerdi. Ceset gece dışarı çıkarılmış ve bilinmeyen bir yere gömülmüştü, mezarına bir haç dikmeyi bile çok görmüşlerdi. Heinrich von Below adlı genç ve başarılı işadamı hikâyesini duyup etkilenmiş olmasaydı, Henriette'in akıbeti de aynı olacaktı.

Skandal duyulduğunda von Below, sıhhi malzeme üretimine yönelen girişimcilere, yüksek riskli kredi veren bir şirkete yatırım yapmak üzere Danzig'de bulunuyordu. Almanya'da gaz lambaları henüz kullanılmaya başlamıştı, klozetler ve evlerin üst katlarına su çıkartmaya imkân veren, sadece on beş-yirmi yıl içinde, bütün Avrupa'nın hayranlık duyacağı hijyenik devrime yol açacak olan su boruları da yeni kullanılmaya başlamıştı.

Bütün şehrin konuştuğu olayı bir tanıdığından duymuştu. Belki kendisi de

patent sorununda yaşanan adaletsizlikler ve korkutucu rüşvet sistemiyle boğuştuğu için, bu olayı zihnine not etmişti. Bu sokak kızının bir köpek gibi gömülmesini, tarihteki ünlü davalar arasına katıyordu.

Ona çok dokunan bu öyküyü zihninden atamadı. Gittikçe daha derin anlamlarının olduğunu düşündüğü bu öykü peşini hiç bırakmadı. Trajedinin öğeleri onu çok etkilemişti: yoksul zengine, mazlum zalime karşıydı, iki katlı intikam isteği ve her zaman olduğu gibi savaştan galip ayrılan kötü olmuştu.

Bir tesadüf sonucu olayın olduğu otelde geceledi. Ona kızın yargıcı bıçakladığı odayı gösterdiler. Yerde hâlâ kan lekeleri vardı. Otel sahibi kızın bir haksızlığın intikamını aldığından emindi.

Kısa bir süre sonra von Below şirketinin bir su kanalı projesiyle ilgilendiği Bavyera'ya gitti. Yeniden Danzig'e döndüğünde aradan iki yıl geçmişti.

Şaşırtıcı bir şekilde, kızın öyküsünü hâlâ unutmamıştı. Şirketi yeni dokuma makinelerine yatırım yapmaya hazırdı, bu nedenle cezaevini ziyaret etmek için izin koparabildi. Cezaevi yöneticisine bir öneri sundu; eğer sağlık koşullarım düzeltirlerse, cezaevindeki dehşet verecek kadar yüksek ölüm oranını azaltabilirlerdi, ama bunun için kendisinin kurumu bizzat incelemesi gerekirdi.

Ona kurumu gezdirdiler. Kadınların ayaklarından makinelere zincirlenip günde on altı saat çalıştırıldığı fabrikayı gördü, kantini, küçük kiliseyi, depoları ve sonra geceleri kadınların canlı canlı gömüldüğü yatakhane denilen yeraltı mezarlarını gezdi. Ona kızı göstermeleri gerekmedi, o görür görmez kim olduğunu çıkartmıştı.

Hapishane müdürüne yazdığı ilk mektupta kızın serbest bırakılmasını istemişti; “Kız yargılanmamış bile, serserilik suçlaması kanıtlanamaz bir şey, ayrıca sokak kızlarının kederli hayatı zorla yaptırılan işlerle değiştirilemez.”

Nasıl olduğunun açıklaması yoktu, ama görür görmez âşık olmuştu, buna verebileceği başka bir ad yoktu. Yıllar sonra, Alman Doğu Afrika’sındaki pamuk plantasyonunda, son günlerini sıtma ve vatan hasretiyle boğuşarak geçirirken, ateşler içinde, onunla ilk karşılaştığı ânı hatırlayacaktı. Henriette'i hapishane müdürünün gezdirdiği salonun en uzak köşesinde

görmüştü. Kollarını göğsüne kavuşturarak oturmuş dehşetli soğuktan korunmaya çalışıyordu. Paçavralar içindeydi. Ayaklarına çaput sarmıştı, saçları darmadağınıktı. Ama bütün bu rezaletin, karanlığın, pisliğin, perişanlığın ve kirli bedenlerden yayılan iğrenç kokunun içindeki bu paramparça kadın, hayatında gördüğü en güzel kadındı. Ondan bir ışık yayılıyordu, daha sonra, bu ışığın dünyanın bütün varlığım aydınlattığım söyleyecekti.

Henriette'i kadın gardiyanların kaldığı barakalara aldırmayı başardı. Cezaevi yöneticileri ona sıcak tutacak giysiler vereceklerine ve iş yükünü azaltacaklarına söz verdiler. Hemen arkasından kızın serbest bırakılması için gerekli girişimlerde bulunmaya başladı.

Polis müdürüne gönderdiği mektup açılmadan geri döndü. Daha sonra şehir meclisinden bazı kişilerin tekerine çomak sokmak için ellerinden gelen her şeyi yaptıklarını fark etti. Belediye başkanına kızın bırakılması için yaptığı başvuru, hastalık bulaştırabileceği gerekçesiyle reddedildi. Asıl sorun dokuma atölyelerinde çalıştırılan kadınların çoğunun, hiçbir soruşturma ve mahkemeye tâbi tutulmadan oraya kapatılmış olmasıydı, bu yasalara aykırıydı, ama ahlaki bir boyutu da vardı. Bir memur, “Ayrıca hastalıkla ilgili bir boyutu var,” diye eklemişti. “Kızların yarısı frengili.”

Heinrich aklını kıza takmıştı. St. Mary Kilisesi civarında bir daire tutup her fırsatta onu ziyaret etmeye başladı. Henriette'in onun korumasından memnun olması içini rahatlatıyordu. Cezaevi müdürünün kendisine tahsis ettiği bir odada rahatsız edilmeden görüşebiliyorlardı. Onun geldiği sosyal çevre için yasak bir meyve olan bu kıza karşı duyduğu aşk, her buluşmada daha da derinleşti.

Okuduğu şairlerden, tedavisi en uzun süren şeyin yıldırım aşkı olduğunu biliyordu. Böyle bir aşkın acısını dindirecek tek şey vardı: Daha fazla sevmek. Bu onun için zor değildi, sanki böyle bir aşkı bir imkân olarak hep içinde taşımıştı ve bu imkân onu görene kadar gerçekleşmemişti. İçten içe kendini Goethe'nin *Gönül Bağları*'ndaki Edward'a benzetiyor, tutkusunu, Edward'ın yarı yaşındaki Otilla’ya beslediği sınır tanımaz tutkusuyla kıyaslıyordu.

Onu rüşvetle kurtarmaya çalıştı, ama başaramadı. Bir seferinde gardiyanlardan birine kızın kaçmasına yardım etmesi için iki yüz taler teklif

etti, ama planlarını gerçekleştirmeye fırsat kalmadan gardiyan başka bir bölüme gönderildi. Yetkililere yazdığı onlarca mektup ya soğuk cevaplarla reddedildi ya da cevapsız kaldı.

Henriette'in hiç değilse şimdilik güvende olduğu inancıyla Berlin'deki işlerinin başına döndü. Mart ayında cezaevinden gizlice çıkartılmış bir mektup aldı, elyazısını tamdı. Kızın durumu umutsuzdu, hiçbir neden olmadan eski hücresine konmuş, açlığa ve dondurucu soğuğa terk edilmişti ve artık öleceğinden emindi.

Geri döndü. Hapishanenin yöneticileri değişmişti ve artık onu görmesine izin verilmiyordu. Şehir mahkemesine de yeni bir başyargıç atanmıştı: Klaus von Kiesingen.

“Aşkın doğası bu,” diye yazar Goethe *Gönül Bağları*'nda, “yalnızca kendi hakkına inanır ve diğer bütün haklar onun karşısında yok olur.” Von Below müstakbel eşiyle Berlin'e dönerken Goethe'nin bu özdeyişini düşünüyordu. İronik olan Henriette'in özgürlüğünü bir skandal sayesinde kazanmış olmasıydı.

Bir bunalım anında tanıdığı bir tüccara meseleyi açmıştı von BeIow. Yargıçla daha ilk görüşmesinde adamın kızı öldürmeye kararlı olduğunu anlamıştı. Below'u açıkça tehdit etmiş, başkalarının işine burnunu sokmakta ısrar ederse başına bir bela geleceğini söylemişti. Tek bir sözüyle kıza özgürlüğünü verebilecekken, onu bilinçli bir ölüme terk eden bu adamdan iliklerine kadar nefret etmişti.

Çözüm tanıdığı başka bir işadamından geldi. İş hayatında alışılmamış yöntemlere başvurmasıyla ünlü bu Polonyalı borsacı, belediye başkanının açığını keşfetmeyi başarmıştı: Başkanın birkaç yıldır İngiliz Konsolosu'nun karısıyla ilişkisi vardı. Tabii bu meselenin ortaya dökülmesi diplomatik çevrelerde hiç hoş karşılanmayacak bir rezalete neden olacaktı. Sağlam bir şantaj konusuydu; belediye başkanı ile von Below arasında geçen samimi bir sohbetten sonra Henriette, bir saat içinde serbest bırakıldı.

Yıllar sonra Charlotte Vogel, Federika Bremer Topluluğu’nun temsilcisine annesinin öyküsünü anlatırken, yargıcın belediye başkanının kararını değiştirmek için elinden gelen her türlü baskıyı yaptığını, hatta Henriette'i kaçırma planları yaptığını söyleyecekti. Ama o da cezasını bulacaktı, diye

eklemişti, ama çok sonra, biyolojik babası, düşünce okuyucusu Barfuss'un karıştığı olağanüstü tuhaf koşullarda.

Henriette'in Grösse Hamburgerstrasse'de arabadan inip Herkül'ün üzerine eğildiği o ekim günü, Herkül bunun gerçek mi yoksa beyninin ona oynadığı zalim oyunlardan biri mi olduğunu anlayamamıştı. Yol kenarındaki hendekte yarı baygın yatarken sanki cennetten gelen bir varlık elini uzatıp alnına koymuş, sonra da arabacıya onu arabaya taşımasını söylemişti. İçerde bir yolcu daha vardı: İyi giyimli bir beyefendi, hemen kalkıp yerini ona vermiş, kendisi arabacının yanına oturmuştu. Araba tekrar yola koyulana kadar Herkül bunların gerçek olduğuna inanamamıştı.

Henriette öylesine bir masal dünyasında yaşıyordu ki, Herkül gözleriyle görmese inanmazdı. Baron, yüzyıllardır gelişen ticaret ve tekniğin içinden çıkıp tarih sahnesine adım atan yeni imalatçı, sanayiciler sınıfının bir üyesiydi. Daha önce insanlar bu kadar kısa bir sürede böylesine servetler edinemememişler ve hiçbir zaman bu kadar çeşitli lüks tüketim malları olmamıştı, sömürgelerini yağmalayan Avrupa çiçek açıyordu.

Şimdiye kadar karşılaştığı her türlü debdebe, von Below'un sarayında karşılaştıklarının yanında sönük kalıyordu. Devekuşu yumurtası büyüklüğünde prizmalardan yapılmış avizeler, İtalya manzaralı duvar resimlerini çevreleyen gömme sütunlar, tavanlardan bakan tezhipli aşk Tanrıçaları, içinde su akan tuvaletler, sıcak su radyatörünün olduğu buhar mutfağı ve uşağı masaj yaparken, von Below'un borsa haberlerini izleyebilmek için dört dilde ekonomi haberlerini okuyarak yarım gününü geçirdiği iki taşınabilir küvet.

Bütün odalar geceyi gündüze çeviren modern lambalarla aydınlatılıyordu. Raflar ve dolaplar tuhaf antikalarla doluydu. Sonsuz koridorlarda rastladığı doldurulmuş vahşi hayvanlar aklını başından alıyordu. Salonlar Biedermeier stili mobilyalarla döşenmişti. Kumar masasının üzerinde sararmış fildişleri asılıydı. Çin vazoları, Fransız üstatların tabloları ve –Heinrich'in hamisi olduğu– Alman ressamlarının tablolarından oluşan sanat eserleri galerisi vardı. Herkül, Caspar David Friedrich'in ya da Schinkel'in elinden çıkmış peyzajların –şimdi bu peyzajların resmedildiği Prusya başkentinde mantar gibi binalar yükseliyordu– önünde saatlerce vakit geçirebilirdi.

Kuş sütünün bile eksik olmadığı akşam yemekleri yirmi dört kişilik bir orkestra eşliğinde yeniyordu. Kilerler von Below'un yatırım yaptığı Doğu

Hindistan Şirketi'nin sömürgelerden getirdiği yiyeceklerle doluydu, akşamüstleri kahve ve kakao servisi yapılıyordu, uşakların gezdirdiği tepsileri adı bile bilinmeyen tropik meyveler süslüyordu. Beyefendi'nin Fransız terzilere sipariş ettiği elbiselerin tümünü değerlendirmesi için günde üç kez üstünü değiştirmesi gerekirdi. Tiyatro oyunları, partiler, şiir günleri düzenleniyordu. Von Below'un mücevher ithalatında aracılık yaptığı Hintli bir mihracenin armağanı olan kabukları mücevherlerle bezenmiş iki dev kaplumbağa kütüphanenin çevresinde dolaşıp duruyordu.

Tüm bu zenginliğin merkezinde Henriette Vogel'e duyulan aşk vardı.

Yıllar sonra, her şey değiştiğinde, Herkül Barfuss kendi kendine von Below'un nasıl olup da kendisinden şüphelenmediğini sordu; niçin karısının geceleri ateşli bir heyecanla, gizlice süzüldüğü yatak odasının arkadan sürgülü kapısına, bir kez olsun şüpheli bir bakış fırlatmamış, niçin bir kez olsun yüzünde hayalleri kırılmış bir âşığın ifadesi belirmemişti? Bunu ne Henriette'in beceriksiz yalanları ne pek de başarılı olmayan saklambaç oyunları, ne de baronun işleriyle çok meşgul olmasıyla açıklayabiliyordu. Belki de gerçek neden, görüntüsünün onu her türlü şüpheden muaf tutmasıydı. Belki de gerçek neden Herkül'ün hiçbir erkeği kıskandırmayacak kadar berbat görünmesiydi.

Herkül, birbirlerinden mahrum oldukları o kadar yıldan sonra, duygularının hâlâ gücünü korumuş olmasından çok etkilemişti. Gece yarıları birbirlerini kor gibi aramaları, birbirleriyle sözsüz konuşmaları, saf bir kaynaktan yayılarak varlığını kaplayan ışığın yalnızca onu göstermesini. Aşk her şeyi kuşattığı için hayattan daha büyüktü. Henriette, Barnaby Wilson'un kütüphanesinde okuduğu binlerce aşk şiirinin vücut bulmuş haliydi, tüm besteler ona adanmıştı, güller bile onun onuruna açıyorlardı. Bütün kadınları kendinde toplayan birdi ve hayatında gördüğü en güzel yaratıktı o.

Onların ortak yaşamı bir bütündü. İlk günler sadece uyumak için birbirlerinden ayrılıyorlardı, ya da birbirlerinin hayat öyküsünde erimek için yalnız kaldıklarında. Herkül o günleri Platon'un *Şölen*'indeki aşkın kökenine ilişkin teorinin cisimleşmiş hali olarak hatırlıyordu. Onlar birbirlerinin kayıp yanlarıydı, şimdi eriyip birbirlerine kavuşuyorlardı.

Ama aşkın gölgesi olan kıskançlığı, o karanlık gücü Herkül'de yaşayacaktı. Henriette'in von Below'la konuştuğunu görünce tarif edilmez bir hüzne

kapılıyordu. Yalnızca kocasından değil, hizmetçilerden, ziyaretçilerden, hatta onun dikkatini çeken, devasa mermer zeminde bir fosil ağırlığında hareket eden kaplumbağalardan bile kıskanıyordu onu. Gözleri Henriette'in sevgi dolu bakışını yakalayıp da kendini bu kıskançlık krizinden kurtarmazdan önce tıpkı aşk gibi dipsiz bir mutsuzluğa gömülüyordu. O bir bakışla, yaşayanların ve ölülerin en mutlusu oluyordu.

O yazı Müggelsee kıyısındaki sayfiye evinde geçirdiler. Von Below bu eski av köşkünü mirasçısı ileride tatillerini doğayla baş başa geçirebilsin diye alıp restore ettirmişti. O sıralarda Henriette'in bir bebek beklediği kesinleşmişti. Haberin duyulmasıyla Berlin sosyetesinin yarısının genç çifti hediye ve tebrik yağmuruna tuttukları resepsiyon ve partilerden oluşan hummalı bir faaliyet başlamıştı. Baron mutluluktan sarhoş olmuş, baba olacağı haberi aklını başından almıştı. Herkül ise işin içyüzünü bildiği için habere fazla şaşırmamıştı, ayrıca son zamanlarda yaşadığı onca inanılmaz şeyden sonra artık onu şaşırtacak hiçbir mucize olamazdı.

Von Below'un işi uzun seyahatlere çıkmasını gerektiriyordu. Köşkte yalnız kaldıklarında geçmiş ve gelecekten kopuk bir esrimeyle yaşıyorlardı. Herkül ayaklarıyla piyano çaldığında hizmetçiler küçükdillerini yutuyorlardı. Henriette ile birlikte Brandenburg ormanlarında gezintiye çıkıyorlar ya da posta arabasıyla insanların sallarla kanal gezileri yaptıkları Spreewald'e uzanıyorlardı. Dresden'e yaptıkları bir gezide şehrin mimarisine hayran kaldılar. Bu gezilerde dikkat çekmemek için Herkül çocuk giysileri giyiyor ve bir maske takıyordu. Yaşadıkları an her şeydi. Ama bu Herkül'ün tedbiri elden bırakmasına neden olmuştu...

Von Below yakındaki binalardan birini örnek bir fabrikaya çevirmişti. Avrupa'daki fabrika işçilerinin çalışma koşulları dayanılmazdı. Kadın, erkek, çocuk demeden on altı saatlik vardiyalarda makina başında, pis, karanlık barakalarda ölesiye çalışıyor, iktisadi durgunluk baş gösterdiğinde hemen kapı dışarı ediliyorlardı. Alman idealizmi ruhuyla eğitilmiş olan von Below daha insani bir sanayi reformu peşindeydi. Gümrük duvarlarının yükselmesi ya da dövizdeki çöküşün koca bir aileyi açlıktan ölüme mahkûm etmesi akılcı bir şey değildi. Onun yeni fabrikalarında on iki saatten fazla çalışılmıyordu. Binalar aydınlık ve ferahtı. Şirket, çalışanlarına

kalacak yer sağlıyor, sağlık giderlerini üstleniyordu. Üstelik işler kötü gitse bile işçileri çıkarmak yerine, ücretlerini yarıya düşürerek fabrikada tutuyordu. İşçi çocukları için okullar kuruyor, on iki yaşın altındaki çocukları fabrikada çalıştırmıyordu. Yetişkinler de okuma yazma öğreniyorlardı. Bu uygulamalar yalnızca birkaç ay içinde verimliliğin ikiye katlanmasını sağladı. Herkül belki de varlığının farkında bile olmayan rakibine hayranlık duymadan edemiyordu. Henriette onları bir araya getirmemeye özen gösterdiği için, Heinrich, Herkül'ü hiçbir zaman tam olarak tanıyamayacak, herhangi bir nedenle aynı odada bulunurlarsa onu görmemiş gibi davranacaktı. Hayatının sonuna doğru, Stockholm'de sürgünde bulunan kızıyla kısa süreli yazışmalarında Herkül, rakibini dürüst ve iyi kalpli bir insan diye tanımlayacaktı...

Baron ne zaman karısından bahsedilse, tanıdıklarına şaka yollu, evlilik görevleri iki kat artırır, hakları da yarı yarıya indirir der ve Schopenhauer'in “Zaman gerçeğin müttefikidir,” sözünü eklerdi.

Herkül daha sonra bu özdeyişten şüphelenecekti, çünkü çok geçmeden herkesin “şimdi"sinin, geleceğin “o zaman”ından farklı olduğunu yaşayarak görecekti.

Hiçbir şey için kehanette bulunulamazdı, bizim kahramanımız gibi özel yeteneklerle donatılmış biri bile yapamazdı bunu. Mutluluk gerçeklik duygusunu zedelemişti, bu nedenle tehlike çanlarını duyamadı. Eğer biraz daha dikkatli olsa, belki felaketten kaçınılabilirdi. Örneğin kâhya –von Below'un yokluğunda fabrikaya o nezaret ediyordu– esrarengiz beyler tarafından birkaç kez ziyaret edilmişti. Henriette doğuma yaklaştıkça hayal dünyalarına daha da çok gömülüyorlardı. Daha sonra kızına, o sıralar Amerika'ya gitmeyi planladıklarını yazacaktı. Bremen'deki bir taşımacılık şirketiyle anlaşmışlardı. Henriette kenara biraz para ayırmış ve kocasına yazacağı veda mektubunu düşünmeye başlamıştı. Birbirlerini bulmuşlardı ve bütün o kayıp yıllar onlara bir gelecek hakkı veriyordu.

Sonbaharın sonuna doğru Berlin'e döndüler. Henriette'in karnı öyle büyümüştü ki ebe ikiz doğuracağından şüphelenmeye başlamıştı. Doğum yaklaştıkça Herkül onu pek göremez oldu, ailesine karşı görevleri ve iyi bir eş gibi görünme mecburiyeti Henriette'in tüm vaktini alıyordu. Herkül

kıskançlık ve dünya tarafından dışlandığı duygusuyla kıvranıyordu.

Charlotte, dokuz kasım sabahı dünyaya gözlerini açtığında, Herkül odasında yalnızdı, ama özel yeteneği sayesinde evde olan her şeyi takip ediyordu. Baron'un, doğumun gerçekleştiği odanın önündeki koridorda, gurur ve sevinç içinde nasıl gidip geldiğini görüyordu. Henriette'in doğum sancılarını sanki kendi sancısıymış gibi hissediyordu. Şimdi doğan kendi kızının dilsiz bilincine bile sızmıştı. Dünya harikulade bir yer, diye düşündü, insanın hayallerini bile aşıyor...

Küçük kızın von Below'un malikânesinde basit bir törenle vaftiz edildiği kasım akşamı, Berlin’de, Kutsal Teslis Kilisesi civarındaki Altın Horoz Hanı'nda üç kişi buluştu. Hanın üst katındaki meyhane mezarlığa bakıyordu. Eğer pencereler açık olsa, şimdi oturdukları yerden elli adım kadar uzaktaki E. T. A. Hoffman'ın mezar taşını görebilirlerdi.

Mezarın şu anda sevgi dolu genç hayranlar tarafından ziyaret edildiği kesindi ve bu hayranlar meyhanedeki adamlardan biri gibi Avusturya kökenliydiler. Ama meyhanedekiler tanınmış yazarın mezarının etrafında neler olduğuyla ilgilenmiyorlardı. Adamlardan ikisi bir binanın krokisi üzerinde çalışırken, üçüncü de o akşam handa yapılacak hayvan dövüşünün ilanını incelemekle meşguldü: köpeğe karşı bir dişi kurt, iki horozun ölüm dövüşü ve bir vaşak tarafından parçalara ayrılacak olan bir maymun.

“Dilenci keşiş” adıyla tanınan bu adamın asıl adı Johannes Langhans'dı. Meyhaneye –mezarlığın diğer tarafındaki basit bir Katolik otelinde kalıyordu– mezarların arasından geçen kestirmeden gelmişti. Mezarlığın bir tarafını kaplayan mozoleler görüş alanı kapattığından, Hoffman’ın mezarını ziyaret eden genç memleketlilerini ne görmüş ne de duymuştu. Ama dilenci keşiş de tıpkı Herkül gibi düşünceleri okuyabildiği için, düşünce dalgalanmalarından onların varlığını sezmişti.

Çocukların düşünceleri onu yeni bir ize sokmuştu: danışman olarak hizmet verdiği istihbarat servisi, Avusturya şansölyesi Mettemich tarafından Viyana Kongresi'nden sonra kurulmuştu. Bu göreve İtalyan Kardinal Aurelio Rivero'nun tavsiyesiyle ve Sebastian del Mora adlı bir engizisyon müfettişinin referansıyla getirilmişti. Viyana ve Vatikan'a karşı aynı sadakati duyuyordu. Mezarlığın yanındaki hana geldiğinde, Avusturyalı çocukların düşünceleriyle tetiklenen, bu düşüncelerle meşguldü.

Her ne kadar öyle görünmeseler de, masadaki diğer iki adam da keşişti. Üzerlerinde sivil giysiler vardı, külot pantolon, pardösü, kenarlıklı şapka. Hatta birinin deri kemerinden kabzası görünen bir süvari kılıcı sallanıyordu.

Adları Hans ve Erich Malitsch olan bu iki kardeş, yüzyılın başlarında Napolyon'un Ren bölgesini istilasında yetim kalmışlardı. Vestfalya'daki bir Fransisken kuruluşu onlara acıyarak sahip çıkmış, sonra da dolaylı yollardan engizisyon tarafından işe alınmışlardı.

Kardeşlerden küçüğü masanın üzerine krokiyi yaydı:

“Şu kroki bize dört altın marka patladı,” diye söylendi, “hiç namuslu insan kalmamış.”

“Bunu nasıl elde ettiniz?” diye sordu Langhans.

“Kâhyanın kumar borcu var. Onu birkaç kez ziyaret ettik. Bildiğiniz gibi, von Below'un fabrikalarından birine bakıyor...”

Sokağa bakan yüksek duvarların çevirdiği bahçe içindeki bir malikânenin krokisiydi bu. Bahçeye tek giriş vardı. Buradan eve iki yanı ağaçlıklı bir araba yolu uzanıyordu. Meyve ağaçlarının olduğu başka bir bahçeyi çevreleyen iki yan bina vardı. Kalın kömür kalemiyle, kapı ve pencerelerin olduğu yerler işaretlenmişti.

“Ucube hangi odada kalıyor?” diye sordu Langhans.

“Batı kanadındaki katlardan birinde; von Below oraya adımını bile atmıyor. Sadece karısı ve Barfuss kalıyor o katta. Kâhyanın söylediğine göre kadın onları asla bir araya getirmiyormuş.”

Langhans kardeşlerden küçük olanına öyle keskin bir bakış fırlattı ki, adam gözlerini yere indirdi.

“Kâhyayı işe karıştırmaya hiç gerek yoktu,” dedi, “Eğer kapı kapı dolaşıp ucubeyi sormasaydınız, krokiye de gerek olmayacaktı. Onları şüphelendirdiniz. Şimdi onu korumak için her şeyi yapacaklar. Adi hırsızlar gibi eve girmekten başka çaremiz kalmadı.”

“Başka türlü, onu bulabileceğimizin bir garantisi yoktu,” dedi büyük olan.

“Söylediklerine göre canavar görünmez olabiliyormuş. Hizmetçi onlarca kez önünden geçip onu fark etmediğine yemin etti.”

“Bırakın da biz ne bildiğimize bakalım, bir sürü budalanın dikkat çekmek için uydurduğu zırvalara değil. Geçen yaz evde yalnızdılar, niçin bir şey yapmadınız?”

“Yaptık, ama canavarın bir koruyucu meleği var. İki kez, tam harekete geçecekken evden ayrıldılar.”

“Niçin peşlerinden gitmediniz?”

“Kâhya daha uygun bir zamanı beklememizi istediği için.”

Langhans krokinin üst köşesindeki bir ayrıntıyı gösterdi.

“Bu nedir?”

“Gizli bir kapı. Kitaplığın bir bölümü yatak odasının arkasındaki gizli bir boşluğa açılıyor. Bunun varlığını yalnızca von Below ve kâhya biliyor. Baron evi aldıktan sonra gerekirse kaçmak için bunu kendisi yaptırmış. Kadın gelmeden önce. Bakanlıkta epeyce düşmanı var. Onu bir kez zehirlemeye kalkışmışlar. Bir seferinde pek de şerefli olmayan bir yol izleyerek düellodan çekilmiş. Von Below gibi adamların düşmanı çok olduğu için, kendilerini koruyacak önlemleri alırlar.”

“Düello barbarca bir gelenek,” diye mırıldandı Langhans. “insanlar neden onur gibi değersiz bir şey için birbirlerini öldürürler?”

“Belki de hiç sahip olmadıkları için,” dedi küçük kardeş. “Von Below karanlık işlerle uğraşıyor. Tren yolları ve fabrikalarla uğraşmanın yanı sıra kiliseden çalınmış sanat eserlerini satın alıyormuş. Bana kalırsa batı kanadında işimiz bitince Baron'un yatak odasına da uğrayalım derim.”

Langhans onu dinlemiyordu. Hana girdiğinden beri gözetlendiği duygusuna kapılmıştı, Görünüşte bu duyguyu haklı çıkartacak hiçbir şey yoktu, ama bu duygu, zihninden atamadığı rahatsız edici bir melodi gibi yapışıp kalmıştı. İşte bu nedenle, hayvan dövüşü afişini incelerken ve kardeşler krokinin bir yerine bir çarpı korken, etrafını kolaçan etti.

Meyhane dolu sayılmazdı. Lokalin aşağı tarafında zar atan arabacılar vardı. Bir masada bir grup muhafız subayı yüksek sesle tartışıyorlardı. Pek de iffetli görünmeyen iki kadın, meyhanenin arka tarafındaki sigara içilen odayla bar arasında, esneyerek gidip geliyorlardı. Duman kokularına bakılırsa, sigara odasındaki müşteriler afyonlu rüyalara dalmış olmalıydılar. Meyhanenin sahibi, uzak bir köşede etrafına toplanmış yarım düzine adama bir şeyler gösteriyor ve arada, mırıldanmalara yol açan bir küfür salvosu çekiyordu.

Langhans duyu algılarının ufkunda her zamanki alışıldık şeylerin dışında yeni bir şey sezmedi. Aynı özlem ve acı yığını, yanlış aşkların dip akıntıları, anlık keder ve neşe patlamaları, birbirinin üzerine akan düşünceler, kırık anı parçalan, gecenin ve uykunun ya da sarhoşluğun bir düşe dönüştüreceği,

birbirine iliştirilmiş imgeler.

Johannes Langhans, Istria’da dilenci keşişlik yaparken yeteneğinin farkına varmıştı. Aforoz yıllarıydı ve imparatorluğun dış bölgelerinde bağışlarla ayakta kalan manastır sert kurallarıyla önlenmişti. Kesin olarak yasaklanacaklarına inanan başrahip, rahip adaylarına dağlara gidip münzevi bir hayat sürmelerini önermişti. Langhans kendi kendine sessizlik yemini etmişti. Hiç kimse ondan böyle bir şey yapmasını istememişti, ama gençti ve aziz efsanelerinden çok fazla etkilenmişti.

On yıl boyunca, bölgedeki çobanlardan başka hiç kimseyle ilişkiye girmeden yaşadı. Daha sonra münzeviliğinin doğuştan getirdiği bir yetenek olduğunu anlayacaktı; ne kar fırtınaları ne de kavurucu sıcaklar, ne açlık ne de susuzluk, hiçbir zorluk onu etkilemiyordu.

İşte yeteneği bu dönemde ortaya çıktı. Önce halüsinasyonlar gördüğünü düşünecek kadar zayıf bir belirtiydi, ama zamanla belirtiler arttı ve bunun sessizliğin kurbanlarına Tanrı’nın verdiği bir ödül olduğunu anladı.

Binlerce kilometre öteden gelen birini algılayabiliyordu. Başrahiple tek yönlü telepatik ilişki kurdu, çobanlarla gönderdiği mektuplarda, endişelerini tanımlayıp, nasıl çözeceğine dair öğütler vererek onu şaşırttı.

Yıllar sonra manastır yönetimi –paçavralar içinde bir serseriye benzeyen, bir taş kadar sessiz, bir deri bir kemik kalmış ve düşünceleri okuma gibi tuhaf bir yeteneği olan bu figürden bir parça korkuya kapılarak– Langhans'ın sessizlik yeminini bozdu ve Vatikan'daki piskoposlar meclisine kâtip olarak gönderdi.

Konuşma organının tekrar faaliyete geçmesi aylar aldı. Sesle düşünce arasındaki bağlantı neredeyse tümüyle kopmuştu. Langhans düşünce okuma yeteneğine sahip olan tek kişinin kendisi olduğunu sanıyordu. İçindekileri ondan saklayabilen tek bir insan yoktu. Bu bir fantezi değildi, insanların içlerini görebiliyor, gizli olduğunu düşündükleri her şeyi seziyor, çürüyen ruhlarının kokusunu alıyordu ve tarikat yöneticilerinin düşündükleriyle dillendirdikleri arasındaki muazzam uçuruma şaşıyordu. Yeteneğinin başına bela açacağının farkındaydı. Kilise, mucizeleri pek nadir kutsaldı; ama savaş yıllarının yarattığı umutsuz ortamda, köylülerin kiliseleri konuştuklarını ya da gözlerinden yaş yerine kutsal yağ damladığını iddia

ettikleri aziz ve azize resimleriyle doldurmalarını engelleyememişlerdi.

Roma’daki üçüncü yılında bir araştırma komisyonunun önüne çıkarılmıştı. Sebastian del Moro ile daha ilk karşılaşmasında, bu adamın bir biçimde yeteneğini açığa vuracağını anlamıştı.

Soruşturma sonucu şeytani bir yeteneğinin olmadığına karar verildi. Komisyon bu konuda konuşmasını yasaklamıştı. Ama koridorlarda duyduğu söylentiye göre, başrahibiyle o, ölümünden sonra aziz ilan edilmesi düşünülenlerin başında bulunuyordu. Engizisyonun onu korumak için yaydığını bildiği için, bu söylentilere gülüyordu.

Kısa bir süre sonra kendisi için özel olarak hazırlanmış bir büroda bir tür karantinaya alındı. İki yıl kadar sonra del Moro *Sapimieri* adıyla anılacak bir harekette ona görev vermişti. Sonunda ünü o kadar yayılmıştı ki. Kardinal Rivero'nun tavsiyesiyle, Mettemich'in dini konularda danışmanı olarak atanmış ve hareket için gizlice çalışmaya başlamıştı. Ona ancak onun kadar güvenilir ve onun özelliklerine sahip olan birine emanet edilebilecek çok özel bir görev verilmişti. İşte şimdi bu gizli görev nedeniyle Berlin'deydi. Öylesine gizliydi ki şansölye Mettemich bile neler döndüğünü bilmiyordu...

Altın Horoz Hanı'nda bir masanın başında oturmuş kardeşleri izliyordu. Kendilerini işlerine vermişler, binanın krokisi, izleyecekleri yol, bekçi kulübeleri, kimin ne yapacağı üzerine tartışıyorlardı. Neredeyse bir yıldır Berlin'deydiler. Barfuss'un salonlarda hipnotizma gösterileri yaptığı söylentileri yayılınca gönderilmişlerdi. Ama onlar şehre vardıklarında Barfuss, ardında bir sürü söylenti bırakarak ortadan kaybolmuştu: Çocuk geleceği görebiliyormuş, ölülere haber götürebiliyormuş, şeytanın kayrasını alıyormuş. Yarım metre yakınından geçtikleri halde onu göremediklerine yemin eden insanlar vardı, kendini görünmez kılarak, onların aklını sınıyormuş. Söylentilere göre Brüksel, Kopenhag ve Hamburg'da dolaştıktan sonra Berlin'e geri gelmiş, von Below adlı bir baronun himayesine sığınmıştı.

Bu son söylentinin doğru olduğu kesinleşmişti. Langhans iki haftadır Trinity Kilisesi'nin mezarlığına bakan bu basit handa konaklıyor ve

harekete geçmek için son hazırlıkların tamamlanmasını bekliyordu. Ama içinde bir şeylerin yolunda gitmediğine dair tuhaf bir kuşku vardı.

Şimdi, çok tuhaf bir frekansta düşüncelerin, daha doğrusu, anlayamadığı, kaynağını bulamadığı bir bilincin akımını hissediyor ve kuşkularında haklı olduğuna daha çok inanmaya başlıyordu.

Etrafını bir kez daha gözden geçirdi. Şaşı bir kadın ona gülümsedi. Aşçı yamağı burnunu trompet çalar gibi temizledikten sonra, büyük bir dikkatle mendilin muhteviyatını incelemeye koyuldu. Han sahibi hâlâ köşedeki yerinde küfredip duruyordu.

Langhans'ın kaynağını bulamadığı bilinç çok yakınında olmalıydı. Sanki elbisesiyle derisinin arasında geziniyormuş gibi, elle tutulabilecek kadar somut hissediyordu. İlerdeki köşede han sahibi eline bir sopa almış, bir şeye vuruyordu, ama sırtlardan oluşan bir duvar neye vurduğunu görmesini engelliyordu.

Birkaç sarhoş güldü. Biri kükredi:

“Bu kız beş para etmez, ne kadar ödedin buna?”

“Üç duka! Ama bana satan çingene iki kat daha değerli olduğunu iddia etti. Buraya ilk geldiğinde bir sürü numara yapıyordu. Ellerinin üzerinde yürüyor, soylu bir bayan gibi dans da edebiliyordu. Gerçeğin fazla söze ihtiyacı yok, oysa yalanı allayıp pullamak gerekir. O ödlek çingene gözlerimi bağlayıp kandırdı beni.”

Adamlar han sahibine yol açmak için çekilince Langhans, hancının neye vurduğunu gördü.

Bu bir maymundu.

Duvardaki bir çengele zincirlenmişti. Pis bir bebek elbisesi giydirilmiş, başına patiskadan bir gece başlığı oturtulmuştu. Duvara bağladıkları zincir çok kısaydı, ancak birkaç ayak hareket edebiliyordu.

“Bu sefil maymunu müşterilere birkaç numara yapsın diye aldım,” diye bağırdı han sahibi. “Ama bu aptal yaratık söz dinlemiyor! Ancak dövüştürmeye yarar.”

Maymundan hiç ses çıkmıyordu. Langhans dilini kesmiş olabileceklerini

düşündü. Tam o anda, tuhaf bir dilde gelen, nefret ve hayvani acılarla yüklü çatırtıları algıladı. Maymunun düşünce dünyasının küçük bir çocuğunkinden çok farklı olmadığını anlayıp hayretle doldu.

Başka bir düşünce parçası maymunun dehşetini böldü. Büyük kardeşten geliyordu: Langhans'ın ilgisizliğinden kuşkuya kapılmıştı. Langhans onlara döndü:

“Below'un gece bekçisi var mı?” diye sordu.

“Geceleri bahçe kapısında bekleyen biri var. Ama Baron’dan başka kimsenin silahı yok. Kâhyanın dediğine göre kütüphanedeki dolapta iki Hollanda malı piştov vatmış.”

“Köpek?”

“Yok. Tek engel şu bekçi. Ama bakın, ileride, bahçe duvarını izlersek... Gördünüz mü? Kör bir nokta var. Gece yarısından hemen sonra bir sokak lambası yakıcısı geçiyor, ondan sonra tek bir canlı kalmıyor.”

“Mutfak kapısı açık olacak,” diye ekledi kardeşlerden genç olanı. “Kâhya ayarlayacak. Gizli merdivenin girişi kilerdeki duvarın arkasında.”

Langhans, kardeşlerin planıyla ilgili daha detaylı sorular sorma gereği duymadı. Zaten onun daha önceden bildiği şeyler üzerine mantık yürütüyorlardı, ayrıca kafalarındaki planı bütün ayrıntılarıyla okuyabiliyordu: Below ve karısının ayrı ayrı yerlerde uyuduklarını, eğer baron evdeyse, fabrikalarını ziyaret etmek için uzaklarda değilse bile, mışıl mışıl uyuyor olacağını. Tabii sürprizlere de hazır olmak gerekti. Plana göre, Langhans ve kardeşlerden biri bahçe duvarını aşarken, diğeri ortalığa göz kulak olacaktı. Mutfak kapısından içeri girecek, ev halkını uyandırmamak için çok dikkatli olacaklardı. Sonra şarap ve bira fıçılarının olduğu mahzene inecek, kâhyanın dikkat çektiği gizli merdiveni bulacak ve oradan, ucubenin kapısını içerden kilitleyip uyuduğu, ek binadaki odaya gideceklerdi. Belki de birilerinin onu aradığını öğrendiği için kapısını kilitliyordu. Ama kitaplığın bir bölümünün kapı olduğunu, oradan yarı karanlık odaya iki gölge sızacağını –bunlardan biri muhtemelen büyük bir sorumlulukla üstlendiği bu görevin sonuçlandırılmasına nezaret edecek olan Langhans'ın kendisi olacaktı– coşkulu kâhya tarafından krokide işaretlenmiş olan yatağa yöneleceğini, bu hilkat garibesi düşünce okuyucusunun boynuna bir çift

elin dolanarak, doğanın hatası olan hayatına son vereceğini bilmeden, sahte bir güvenlik duygusunun içinde salınıyordu.

“Ya kadın?” diye sordu, “Barones? O geceleri nerede kalıyor?”

“Sanırım kendi yatak odasında. Odası Baron'un yatak odasının tam altında.”

“Ne demek *sanırım?”*

“Canavarın kadının âşığı olduğunu söyleyenler var. Kâhya hizmetçilerin birinden duymuş. Çocuğun babasının ucube olduğunu, kadının geceleri herkes uyuduktan sonra gizlice onun odasını ziyaret ettiğini söylemiş. Güya Amerika'ya kaçacaklarmış.”

Langhans bir kahkaha attı.

“Çok saçma. Ucubenin böyle bir ehliyeti yok. Nasıl çocuğu olacak? Üstelik hangi kadın böyle bir yaratığı yatağına alır?”

Ama daha sonra bunun kesinlikle olabileceğini düşündü; ucube sahip olduğu yeteneği, hayal edilemeyecek şeyleri kazanmak için kullanabilirdi.

“Below'un bunu fark etmesi gerekti,” dedi her anlama gelecek bir ifadeyle.

“Karısı söz konusu olunca o da en az ucube kadar sağır. Onun için her şeyi yapar. Kâhya onun kadın delisi Polonyalılar gibi, kadının ayakkabısından şampanya içtiğini söyledi.”

“Tanrı insana iki kulak vermiş,” dedi kardeşlerden büyük olanı, “daha iyi duysun diye. Daha iyi görsün diye de iki göz vermiş. Ama az konuşsun diye sadece bir ağız vermiş. Kâhya çok atıyor...”

Ama Langhans artık dinlemiyordu. Dikkati tekrar zincirli maymuna yönelmişti. Bu tür bir yaratık işlerine yarayabilirdi, Barfuss büyük ihtimalle kendi kendisinin bekçisi olacaktı.

Odanın öbür ucundaki hancı maymuna sopayla vuruyor, hayvan kurtulmak için umutsuz bir çaba gösteriyor, zinciri ısırıyor, çekiyor, duvara bağlı olduğu çengelden çıkartmaya çalışıyordu, ama hiçbir kurtuluş imkânı yoktu. Sonunda atağa geçti ve sopayı dişleriyle tuttu.

“Şimdi gösteririm sana,” diye öfkeyle bağırdı han sahibi, “lanet olası yaratık.”

Bir asılışta değneği maymunun çenesinden kurtarıp, tüm gücüyle vurmak için kaldırdı. Langhans, birinin iki eliyle tutup dizine bastırarak bir ağaç dalı kırdığında duyulana benzer bir ses bekledi. Hayvanların kol ya da bacakları kırıldığında duyulan sesi. Bunu sanki kendi bacağı kırılmış gibi önceden hissetmişti...

Daha sonra hanın sahibi sopayı bırakıp maymunun zincirlerini çözmesini isteyen bir fısıltı duyduğunu, görünür hiçbir neden olmadan maymunu serbest bıraktığını söyleyecek, davranışlarını yönetenin kendi iradesi değil, bir köşede iki müşteriyle oturan sessiz beyinki olduğunu anlayamayacaktı.

Rahibin içi ürperdi. Maymun çok saldırgan ve insanlara karşı nefret doluydu, onu kontrol edebilen birinin elinde etkili bir silaha dönüşebilirdi.

Zincirinden kurtulur kurtulmaz hiç tereddüt etmeden hancıya karşı saldırıya geçti. Langhans'ın maymunu sakinleştirip ayaklarının dibine oturtması için, çok büyük çaba sarf etmesi gerekti.

Han sahibinin bacağı iki yerinden kanıyordu. Langhans sarsılmış adama döndü:

“Hayvan dövüşü için elinizde yeterince hayvan var. Bunu ben alıyorum. Fiyatı siz belirleyin...” dedi.

Herkül, rüyasında bir ormanda yürüyor ve kuş seslerini, ağaçların tepesinden süzülen rüzgârın uğultusunu, bir derenin şırıltısını, bir insandan yükselen kahkahayı normal bir insan gibi duyabiliyordu.

Kolları uzamıştı. Bileğinden omzuna kadar bir kas dağı zinciri uzanıyordu. Damarları belirgindi, bir kan deltasının nehir kollarından muntazam ellerine kan akıyordu, ellerinde parmaklar da vardı. Boyu uzamıştı, bodur bacakları artık uzun ve güçlüydü.

Bir su kaynağında yüzüne baktı. Tavşandudakları yok olmuştu. Köşeli asil bir burnu vardı. Diline baktı, çatallı yılandili değil, normal, pembe bir dildi. Yüzü çok güzel olmasa da itici değildi, oldukça sıradan bir yüzdü, bu onu mutlu etti.

Havada sonbahar kokusu vardı, çürüyen yaprakların, mamurların, nemli yosunların kokusu. Ormanın içindeki çıplak arazide yavru bir karaca

duruyordu. Ayağının altında bir dal çatırdayınca dikkatle havayı kokladı fakat kaçmadı. Bir melodi mırıldandı, farkında olmadan o mırıltı bir şarkıya dönüştü.

Şarkı mı söylüyordu?

Evet, şarkı söylüyordu ve bu şarkı hayal ettiği şeyleri seslendiriyordu. Bir zamanlar orgda çaldığı parçaydı bu, şimdi kulaklarında olan ses daha önce içinde olan sesti. İlk başta şaşkınlıktan sözcükler boğazına dizildi, ama sonunda kendi kendine konuşmaya başladı “Ben Herkül’üm,” dedi. “Herkül Barfuss. Bir zamanlar, sağır, dilsiz, hilkat garibesi bir cüceydim, ama şimdi kocaman konuşan bir adam oldum, ne çirkin ne yakışıklı, sıradan bir insan, normal ölçülerde, üfleyip ölçülerimi düzelttiler.”

Toprak gittikçe daha çok kurulaşmaya başlamıştı, en altta kumlu bir tabaka vardı. Patika büyük çam ağaçlarının ve seslerin arasından kıvrılarak gidiyordu. Ormanın sesi, kırılan dalların, düşen kozalakların ve kuşların sesi. Dünyada bu kadar çok ses olduğunu ve bu görünmez şeylerin hayatı bu kadar çok doldurduğunu hiç hayal edemezdi. Denizin tuzlu ve yosunlu kokusunu aldı, patika sola kıvrılıp onu bir tepeye çıkarttı ve işte orada, deniz ayaklarının altına serilmişti, parlak, çarşaf gibi bir deniz.

Tembel dalgalar kıyıyı kemiriyordu. Her taraf denizdi. Bir adada olduğunu anladı.

Kum tepesinde oturan bir kız vardı. Adını seslendi ama kız onu duymadı. Tekrar kollarına baktı, bileklerindeki kirişlere, parmak eklemlerine, bir tanesi bile eksik değildi... Tırnakları da vardı, pembe olmaktan çok griye çalıyordu, ellerinin sırtında solucana benzeyen mavi damarlar vardı...

Şimdi kız onu fark etmişti, el sallıyor, yanına çağırıyordu. Tepeden aşağı indi, ama kız hâlâ aynı uzaklıktaydı, sanki onun attığı adım kadar uzaklaşıyordu.

Sırtını bir böcek ısırdı. Isırık, ayağıyla ulaşamayacağı bir yerdeydi. Yıllar boyunca, çarpık gelişmiş kürek kemiklerinin arasını binlerce bit ısırmış, ayağıyla ulaşamadığı için kaşıntıdan kıvranıp durmuştu. Ama birden aklına artık ellerinin olduğu geldi! Dikkatle sırtını kaşımaya başladı. Sırtındaki tüylerle birlikte, oyuklar ve fosilleşmiş çıkıntılar da yok olmuştu. Mutlulukla yeniden konuşmaya başladı. Barnaby Wilson'un dikkatini

çektiği Fransız filozoftan şu alıntıyı aktardı: “Mutluluk yalnızca bir rüyadır, ama ıstırap gerçek.” Fakat filozof yanılmıştı. “Bunun tersi durumlar da var,” diye ekledi kendi kendine, burundan gelen bir sesle... Hayır, yumuşak bariton, orta perde org sesi tınısındaydı. “Kesinlikle rüya görüyorum, ama uyandığımda Henriette orada olacak ve gerçek hayatta rüyada olduğundan çok daha fazla mutlu olacağım.”

Bir ada olduğunu düşündüğü yerin kıyısındaki son kum tepesini de salınarak indi. Ayağı bir şeye takıldı, bu kabuğu mücevherle kaplı bir kaplumbağaydı. Kaplumbağa yaşlı bir adamın buruşuk yüzüyle ona bakıp başını salladı. Herkül, kendisine bir şey anlatmak istediğini anladı, ama hayvan o kadar yavaş ve o kadar kadim bir dille düşünüyordu ki, kendi diline çeviremedi, ayrıca kız da onu bekliyordu.

Şimdi onu görebiliyordu, kızın yüzünde ipekten bir maske vardı. Kendi maskesi. “Henriette,” diye seslendi ama kız cevap vermedi, birden kızın sağır olduğunu anladı, aşkın kurbanı olarak, onun kusurlarını ve maskesini almıştı. Herkes kendi kaderine geri dönsün diye maskeyi Henriette’in yüzünden aldı, gözlerini açtığında kız hâlâ çıldırtacak kadar güzeldi.

Von Below'un malikânesinde, Herkül’ün odasında, yan yana uzanıyorlardı. Yere süt gibi bir ay ışığı dökülmüştü. Hiç kimse Henriette gibi zarif uyuyamaz, diye düşündü Herkül, bir eli alnında, dudakları aralanmış tıpkı bir tapınak dansözüne benziyordu.

Ne kadar zamandır oradaydı?

Gece yarısından beri! Kapıdan bir kedi gibi süzülmüş ve yanına uzanmıştı. Herkül'den iki kat daha uzun, iki kat daha ağır ve sonsuz kat daha güzeldi. Ama iki kat daha âşık değil, çünkü aşk da tıpkı sessizlik, ya da sonsuzluk gibi çoğaltılamazdı.

Gece evde kuluçkaya yatmıştı. Alt katta, sonsuz bir alçakgönüllülükle sürünen kaplumbağaların dışında evdeki herkes uyumuştu. Henriette uykusunda inledi. Herkül, kızın alnına düşen iki tutam saçı ayak parmaklarıyla, kulaklarının arkasına yerleştirdi. Kız o zaman, melek düşünde gülümsedi, o düşte Herkül de vardı. Kızın düşünü izleyebilmek için konsantre oldu, düş parçalarının peşine düştü ve şaşkınlıkla kızın

kendisinin biraz önce gördüğü düşü gördüğünü fark etti. O isimsiz adada, aynı kumsaldaydı. Herkül'ün kendine doğru geldiğini görüyordu, yüzünde bir maske vardı, ama onun düşünde Herkül her zaman olduğu gibiydi ve Henriette her zaman olduğu gibi duyuyor ve konuşuyordu. *Herkül,* diyordu düşünde, *maskeni niçin bana verdin?*

Gecenin içinde oturuyordu, bu soruya verecek bir cevabı yoktu. O an kelimelerle anlatılmayacak kadar mutluydu; parçalara ayırdı, yatak örtüsünün üzerine serdi, binlerce hayran olunacak parçasını gözden geçirdi, sonra bir araya getirerek eski haline, yok, yeni bir biçime soktu, ama eskisi kadar kusursuzdu. Hayal bile edemeyeceği bir mutluluktu bu, en aşırı fantezilerini bile aşan bir mutluluk.

Ama huzursuzluk son haftalarda sadık bir köpek gibi peşlerini hiç bırakmamıştı, gecenin bu vaktinde uyanmasının nedeni de buydu. Sağa sola salınarak hız kazanıp karnının üstüne döndü, sürünerek yatağın kenarına geldi, bir omzunun üzerine döndü ve yataktan yere kaydı. Yatak onun boyundaki bir insan için, uçurum kadar yüksekti.

Odayı boydan boya geçen bir ay ışığı huzmesi, ağırlığı olmayan bir pelerin gibi omuzlarını kaplamıştı. Pencerenin yanındaki çalışma masasına oturdu. Bu bir çocuk masasıydı, sandalye olarak önüne bir ayak pufu konmuştu. Dikkatle çekmeceyi açtı, iki ayak başparmağıyla dört yapraklı bir kâğıt forması alıp masanın üzerine koydu. Hokkanın kapağını açtı, tüy kalemi iki ayak parmağının arasında tutup gül kokulu mürekkebe batırdı. Ucundaki damlayı kurutma kâğıdına sildi ve: “Ben Herkül Barfuss,” diye yazmaya başladı. “Yeni bir hayatın eşiğinde duruyorum...”

İlk harf olağanüstü büyük olmuş ve hemen yanında bir mürekkep lekesi belirmişti. Önemi yok, diye düşündü ve yazmaya devam etti. Yeni doğmuş olduğunu, kendi tazıyla aynı zamanda doğduğunu yazdı, sonra “Hayır,” diye düzeltti; bir yıl önce Henriette'i yeniden gördüğünde, o unutulmaz anda doğmuştu. Sevdiği kadınla geçirdiği tek bir saniye, yıllar boyunca yaşadığı meşakkatin bütün yükünü yok ediyordu. Amerika biletlerini, yolculuklarına sadece bir hafta kaldığım, planlarını, nasıl tedbirli davrandıklarını, paketledikleri eşyaları, gizlice biriktirdikleri parayı yazdı. Charlotte'u, kızlarını da yanlarına alacaklardı. Her şey en ince ayrıntısına kadar planlanmıştı. Onları, Hamburg-Altona'ya kadar götürecek bir araba

kiralanmıştı. Bir de yeminli sırdaşları vardı, şaşı hizmetçi Lisaveta. Hiç soru sormadan yardımcı oluyor, baronun hiçbir şeyden şüphelenmemesi için elinden geleni yapıyordu.

Baron aklına geldikçe yüreği sıkışıyordu. Onun mutluluğu Baron için bir trajedi olacaktı. O soylu bir adamdı. Kendini ona borçlu hissediyordu. Henriette'in hayatını o kurtarmamış mıydı?

Evet, von Below artık çökmekte olan insanlığın, son soylu temsilcisiydi. Onu –en az kendisinin sevdiği kadar– sevdiği kadından yoksun bırakmak içini acıtıyordu... Sonra bir kıskançlık dalgasına kapıldı. Kıskançlık, aşkın yas giysileri içindeki hazin gölgesiydi, ağızda kurşun tadı bırakan minyatür bir ölüm. Bu duygunun nesnesi daha az saygın bir ahlak olabilirdi, ama kıskançlık üzerine pazarlık yapılamazdı, onun kendi hayatı vardı; kıskançlık aşkın iltihaplanmış körbağırsağıydı. Barona karşı minnettarlık dışında hiçbir duygusunun olmadığını söyleyen Henriette içini rahatlatıyordu, ama yine de bu onu, aşkın tek yanlı perspektifinin dışına taşımıyordu.

Ayın bir buluta girmesiyle oda zifiri karanlığa büründü. Herkül ayaklarıyla yoklayarak lambayı buldu, yandaki fitil düğmesini çevirerek fitili dışarı çıkarttı, üzerindeki camı kaldırdı ve katran kibritiyle fitili yaktı – bunları öylesine bir beceriyle yaptı ki, hangi sirk olursa olsun onu hemen işe alırdı. Lambadan, sanki kendi kendine ışıyan bir su altı bitkisi gibi –eğer hayal edebilse böyle tanımlardı– boğuk yeşilimsi bir ışık yükseldi. Tüy kalemini yeniden mürekkebe batırdı, geleceğini simgeleyen üç sözcüğü yazdı: Amerika Birleşik Devletleri.

Hiç kimse kendisini nelerin beklediğini bilemez; insan doğumunu hatırlayamadığı gibi, nasıl öleceğini de hayal edemediğinden sonsuzluğun sezgisine sahiptir, işte bunun için şimdi ve sonsuzlukta yaşar. Amerika, diye düşündü Herkül, coğrafi bir sonsuzluk, kartografik *ebediyet.*

Öylesine irkildi ki neredeyse dengesini kaybediyordu. Pencere pervazının önündeki sarmaşıkların sarıldığı tahta çite bir kuzgun konmuştu. Sanki onun dikkatini çekmek istermiş gibi gagasıyla hafif hafif cama vuruyordu. Tabii ki ses duymuyordu, ama camdaki titreşimi hissedebiliyordu. Kuş pencerede kendi aksini görüyor olmalı, diye düşündü Herkül, herhalde bir arkadaş bulduğunu sanıyordu.

Bir anlık hevesle Herkül yeteneğinin elverdiği en fantastik şeyi yaptı: Kuzgunun içine yerleşti ve kendini onun boncuk gözlerinden izlemeye başladı. Sonra tekrar kendi bedenine döndü ve tüy kalemi alıp yazmaya devam etti: "... Kuzgunlar dünyayı siyah beyaz mı görür yoksa bu kuzgun renkkörü mü? Görüntüler, sanki maskenin ardından bakar gibi, pürüzlü."

Kuzgun havalandı, Herkül onu izledi. Önce bahçedeki atkestanesinin üzerine kondu, ama oraya tünemiş bir baykuşun cellat gözlerinden ürkerek tekrar havalandı. İçinde Herkül'le birlikte, kırk metre kadar yükseldi, seksen, yüz seksen, şimdi parlayan Berlin semalarındaydılar.

Şehri seyre daldı: dar sokaklar, bahçeler, ahırlar, geçitlerin yapıldığı caddeler, saraylar ve köhne binalar. İğrenç bir koku yükseliyordu, her taraf çöp doluydu, lağım sularının üzerinde ölü fareler yüzüyordu, pencere ve balkonlardan dışarı insan dışkıları savruluyordu. 1800'lerin şehirleri işte böyleydi, dağ gibi çöplükler ve uygarlık denilen şeyin lağım artıkları.

Herkül kuşun aklının ancak bir embesil kadar olduğunu fark etti. Sabit düşünceliydi ve düşünceleri güdülerinden pek farklı değildi. Günlerce ve hiç durmadan aynı şeyi tekrarlayabilirdi: *dinlen*, *dinlen*, *dinlen* ya da *su*, *su*, *su*. Her şeye aynı serbest lakaytlıkla bakıyordu. Hiçbir şey onu özel olarak neşelendirmiyor ya da üzmüyordu.

Karanlık bir geceydi. Oraya buraya serpiştirilmiş sokak lambalarının, hâlâ ders çalışan bir öğrencinin, ya da geç saatlere kadar çalışan bir terzi kadının penceresinden yayılan ışık dışında her yer karanlıktı. Hava soğuk ve çok rutubetliydi.

Herkül son yıllarda yeteneğini hiç bu kadar özgür kullanmamıştı. Daha önce "hamalım" dediği yaratıklarla saatlerce seyahat etmişti. Bir kedi, bir kuş, bazen bir katır ya da öküzle. Hamalları yalnızca istisnai durumlarda insan oluyordu, ama o zaman bir çocuk olmasını tercih ederdi. Bazen hamalların onu şehrin kilometrelerce uzağına taşımasına müsaade ederdi, istediği zaman seyahate son verip bedenine dönebilirdi. Ama gece uzun ve içinde tuhaf bir huzursuzluk olduğu için, von Below'un malikânesinin üzerinde geniş daireler çizerek uçmaya devam etti. Bir baş dönmesiyle, kuzgun alçalıp kâhyanın pencere pervazına konana kadar, siyah beyaz görüntülerin üzerinde uçtu.

Kâhyanın lambası yanıyor, büfenin yanında durmuş giyiniyordu. Bu saatte ne işi vardı? Görünüşe göre işi aceleydi. Bir yandan lambaya gaz doldurmaya çalışırken, bir yandan da çizmelerini giyiyordu. *Geldiler,* diye düşündü yalnızca: *geldiler...* Barfuss onun zihninde beliren sert adam yüzlerini daha önce hiç görmemişti.

Bir insan iradesinin ipine bağlı uçurtma gibi olduğunu fark etmeyen kuzgun, havalandı. Sekiz pencere ötedeki Rus asıllı hizmetçi Lisaveta'nın pencere pervazına kondu. Pencere pervazındaki birkaç tohumu gagaladı, şaşkındı, biraz da kendine karşı şüpheci. Herkül kızın rüyasını algılayabiliyordu, annesi ve parayla ilgili bir rüyaydı bu. Lisaveta Herkül'ün görünüşünden ürkmeyen tek hizmetçiydi. Hatta bazen sempati bile duyduğunu hissetmişti ve Henriette’e sanki onun kızıymış gibi bağlıydı. On ikisine basacaktı. Von Below onu, yoksullar evinde yapılan bir açık artırmada satın almıştı.

Kuzgun yeniden havalandı ve bahçe duvarının dışındaki bir ağaca kondu. Kuş da onun gibi uyuyamıyordu, sanki hatırlayamadığı bir şey kaybetmişti: belki dişisini, ya da... yavrusunu? Ay tekrar yüzünü gösterdi. Bahçe duvarının yanında üç adam duruyordu, birinin omzunda –herhalde acayip bir şey– bir maymun vardı. Ama kuzgun bu tuhaf grupla ilgilenmedi, yerde bir ekmek kabuğu görmüştü, avının üzerine dalarken Herkül onunla olmaktan yoruldu ve masaya döndü.

Ölüm, diye düşündü; bu sözcüğün nasıl olup da birdenbire aklına geldiğini bilmiyordu. Henriette hayatın karmaşık haritasındaki yollan gösterirken, von Below’un eğer bir gün kendisini baygın bulup da öldüğünü düşünürlerse, götürmelerini istediği depolardan bahsetmişti. Berlin'deki bu depolara öldüğünden tam emin olamadıkları kimseleri koyar ve bir ayaklarına çıngırak bağlarlardı. Ancak orada haftalarca kalıp da çürümeye başladığında –eğer çıngırak bir kez bile çalmamışsa– mezarlığa götürüp bir Hıristiyan gibi gömerlerdi. *Aşkın deposu...* diye yazdı Herkül, ama cümleyi tamamlayamadı, çünkü altıncı duyusunun dalga boyunda kâhyanın odasından çıktığım algıladı. Birkaç haftadır onu huzursuz eden bir şey vardı, ama aşk Herkül’ü tedbirsiz kılmış ve insanların içini okuma isteğini azaltmıştı. O kendi kendisiyle meşguldü; Henriette ve Charlotte’un içinde yaratığı duygusal çığla uğraşıyordu.

Kalemini bir tarafa koyup etrafına bakındı. Henriette hâlâ melek uykusundaydı. Uzun dalgalı saçları, sonsuzluğu ışıyan gülümsemesi, soylu profili, burnunun harikulade kavisi, badem gözleri, ürkek bir ceylana benzeyen yürüyüşü, muhteşem göğüsleri, bakışlarının derinliği, muntazam ayakları, giz dolu kulakları, alnının kutsal kemeri, egzotik bir meyveyi andıran ağzıyla o, güzelliğin ta kendisiydi. Herkül Henriette'i vaktinden önce uyandıracak bir düşünceye kapılmamak için gözlerini yumdu, şafağı bekleyecek, sonra ev halkı uyanmadan odasına dönmesi için uyandıracaktı.

Kızları da bu kadar güzel olacak mıydı? Geçen aylarda en kötü ihtimali düşünüp korkmuştu, ama kız kusursuz doğmuştu. Gözünde üçünün Amerika'da olduklarım canlandırdı, kelimelerle anlatılamayacak kadar mutlu olacaklardı.

Masanın başında, oturduğu yerde, uyukladı. Son hafta yolculuk için hazırlıklar yaptıkları uzun, yorucu bir hafta olmuştu. Rüyasında bir fare gördü, rahip cüppesi giymişti ve başında yeşil piskopos başlığı vardı. Onu korkunç bir olaya karşı uyaran bir mektup uzattı. O zaman uyandı, uykunun onu ele geçirdiği gibi kalmıştı, çocuk masasının başında, pufun üzerinde, ayak parmaklarının arasında tüy kalem, oturuyordu. Bu meşum gecede suçüstü yakalanmış gibi alnından terler boşanıyordu.

Henriette uykusunda inledi. Herkül, ona bakarken, gücünü koruması için Henriette'in uykuya ihtiyacı olduğunu düşündü.

Kalemi bıraktı, ayak parmaklarına bulaşan mürekkebi peçeteyle sildi, sessizce yatağa yürüdü, kâhyanın kendisi için yaptığı basamakları tırmanıp yatağa çıktı. Ayağıyla kızın yüzünü okşadı, kız yine hafifçe inledi. Ay ve lambanın ışığından rahatsız olduğunu düşündü Herkül. Şaşırtıcı bir çabuklukla maskesini çıkarıp, ışıktan korumak için kızın yüzüne örttü. Henriette dizlerini göğsüne çekerek yan döndü. Bu loş ışıkta ikisini karıştırabilirlerdi.

Tekrar yataktan inip masaya yöneldi, ama birden döşemeye dökülen ay ışığının içinde durdu. Altıncı hissinin antenleri bir hareket keşfetmişti, dikkat kesildi ve mutluluktan bulanmış bilincinde bir resim yakalamayı başardı: Maymun!

Biraz önce kuzgunun gözleriyle gördüğü maymun, şimdi evin içindeydi.

Eve nasıl gitmiş olabilirdi maymun, bilmiyordu. Onun zekâsı da, tıpkı kunduzun zekâsı gibi, bir çocuğun ya da geri kalmış bir büyüğün zekâsı kadardı. Karanlıkta hiçbir şey görmüyordu ve çok şaşkındı.

Herkül kapıyı açıp koridora çıkarak, orada olup olmadığını kontrol etti. Hiç hareket yoktu, sadece ay ışığını arkalarına almış, rüzgârda dalgalanan ağaçların gölgeleri vardı. Merdivenlerden aşağı inip ana binaya yöneldi. Sütannenin kapısının önünde durdu. Kadın birinin sürekli “nisanda bir salı günü” dediği karmaşık bir rüya görüyordu. Yanındaki beşikte kızı uyuyordu. O da rüya görüyordu, renklerin birbirine geçtiği kaleydoskopik bir rüyaydı bu. Kırmızı bir zeminden uzanan belirsiz hatlar, belki de eller vardı. Sözsüz bir rüyaydı bu, birden bebeğin rüyasında kendi maskeli yüzünü gördü, sütannenin belleğine kazınmış kalp atışlarını, yağlı göğsünden içtiği sütün ağzında bıraktığı tadı ve kendi annesinin anısını, Henriette'in kokusunu... Bebeğin rüyası böyle bir şeydi. İçinde dünyanın yavaş yavaş şekillendiği bir sis. Orada ne dil, ne açlık ve susuzluk ne de mutluluğunu bozan karın ağrısı dışında bir duygu vardı. Güzellik ve ucubelik gibi, iyilik ve kötülük de bilinmeyen kavramlardı: Hayat bunları ona yavaş yavaş öğretecekti ve her zaman olduğu gibi ona sormadan.

Herkül malikânenin diğer kanadında uyuyanlara dikkat kesildi, von Below sakin bir uykudaydı. Baron çok ender rüya görürdü ve eğer görürse, pratik, grameri düzgün rüyalar olurdu bunlar. Ama kâhya odasında yoktu.

Mutluluğunun kenarlarını bir endişe kemirmeye başlamıştı, Von Below niçin hiç şüphelenmemişti? Yeni zamanların endüstri baronları şimdiye kadar alışıldık olandan çok daha esnek değer yargılarına sahip oldukları için mi? Yalnızca kârı amaçlayan plan ve kararlarla doldurulabilir, kolay değişir değerleri olduğu için mi? Von Below sık sık vakit nakittir deyip, sanki daha önce bunlar arasında bir ilişki yokmuş gibi çevresindekileri şaşırtırdı,

Herkül endişeyle dönüp duruyordu.

Kâhya neredeydi?

Mutfak kapısında! Şimdi fark etmişti.

Ve maymun evin içinde, daha önce hiç görmediği bir yerde, yabancı bir adamlaydı. Kalbi deli gibi çarpmaya başlamıştı, cüce bacaklarıyla olabildiği kadar hızlı geldiği yöne doğru gerisin geriye koştu, merdivenleri çıktı,

ağaçların duvarlarında Endonezya gölge oyunu oynadığı koridordan geçti. Bir halıya ayağı takıldı, bir sehpaya, bir köşede beceriksizce hareket eden bir şeye; kabukları mücevher kaplı kaplumbağalardan birine çarptı.

Bu koşuya dayanamayan küçük akciğerleri güçlükle soluyor, gırtlağından yukarıya bir şey, eğer bir parça hayal kurabilirsek, çarpık gelişmiş ağzına doğru bir çığlık yükseliyordu. Kapı bıraktığı gibi açıktı, ama kitaplığın bir tarafı da açıktı ve arkasında daha önce görmediği gizli bir merdivene açılan bir geçit vardı. Yatakta, yüzünde hâlâ onun maskesiyle, Henriette yatıyordu.

Şimdi her şeyi, tıpkı kuzgunun gözleriyle olduğu gibi siyah beyaz görüyordu. Ve hayatında ilk defa boğazından gerçek bir çığlık çıktı, öylesine dehşetli bir çığlıktı ki, bir dakika içinde bütün hizmetçiler odaya doldu. Henriette, bacaklarını göğsüne çekmiş, yüzünde maskeyle bir cüceden farksız yatıyordu. Yerde bir ustura vardı. Dehşete kapılmış bir maymun pencere perdesine tırmanmıştı. Henriette'in boğazı boyun kemiklerine kadar kesilmişti.

VII

Christlischer Anzeiger, Ratibor, 14 Ocak 1837

Trajik Bir İntihar mı, Yoksa
Vahşice İşlenen Bir Cinayet mi?

Bir hafta önce gizemli bir Ölüm olayı şehir halkını ikiye böldü ve genç çağımızdaki suç ve cezaya dair şiddetli tartışmalara neden oldu. On üçüncü gece tatilinde, icarcı J. Langenmüller, komşu köy Jagerndorf'un kilise avlusunda bir ağaca asılı, kimliği meçhul bir erkek cesedi buldu. Geçen yıl bir orman yangınında gösterdiği cesaretten dolayı büyük takdir toplayan kilise kâtip yardımcısı Langenmüller, polis müdürü Köhler'i çağırttı ve o da hemen kilise başkâtibi Heinemann'ı yanına alarak olay yerine gitti. Maktulü hemen tanıdılar, Noel'den bir gün sonra ağabeyi tarafından kaybolduğu bildirilen, Ratibor tımarhanesinin eski bakıcılarından S. Moosbragger'di.

Okurlarımızın da bildiği gibi otopsi yerel morgda yapılmıştı. Cerrah Jansen ölüm sebebinin "boğulma" olduğunu söylemiş, ayrıca merhumun vücudunda darbe izleri tespit etmişti. Ölmeden önce Moosbrugger'in kafasına defalarca küt bir aletle vurulmuştu, ancak Jansen'e göre bunlar ölümcül darbeler değildi. Sol eli iyice ezilmişti: Üç parmağı eklem yerlerinden çıkmıştı, kemiklerine kadar işlemiş olan erimiş kurşun parçalarının yanı sıra ezilmiş bileğinde kaba bir zincir izi de vardı. Cesedin sırtına, polis müdürü Köhler'in "yedi yıl" olarak yorumladığı, harflere benzeyen işaretler kazınmıştı. Ölüm tarihinin ayın biri civarında olduğuna karar verdiler.

Polis müdürü Köhler, cesedin bulunduğu yerin civarında, kapı kapı dolaşarak bir araştırma başlattı, ancak okurlarımızın da bildiği gibi herhangi bir tanık bulunamadı. Mezarlık bekçisinin de yardımıyla, bulunan cesedin ancak birkaç saat önce asılmış olabileceği anlaşıldı. Aksi halde daha bir gün önce yakınlarının mezarlarına mum dikmeye giden köylülerin cesedi görmemeleri imkânsızdı.

Maktulün ağabeyi ve en yakın akrabası olan K. Moosbrugger, ancak olayın üzerinden –üç krallar gecesi eğlenceleri nedeniyle– dört gün

geçtikten sonra kraliyet jandarması tarafından sorgulandı. Polis müdürü Köhler'e göre, K. Moosbrugger soruşturma sırasındaki asabi davranışlarından dolayı gözaltına alınmıştı. Moosbrugger'in kardeşinin Noel gecesi kaybolduğunu bildirdiği İl Polis Teşkilatı Başkanı Brink'in katılımıyla soruşturma kaldığı yerden devam etti.

Moosbrugger'in sorgu tutanağına göre maktul –bir ay önce iki kardeş tımarhanedeki görevlerinden kovulduktan sonra– sürekli olarak intihar etmeyi düşünüyormuş. Okurun hatırlayacağı gibi, Anzeiger bu skandalla ilgili haber yapmıştı.

Moosbrugger ifadesinde, kardeşini en son gördüğünde –Noel'in ikinci günü– onun derin bir melankoli içinde olduğunu ve intihar etmekten bahsettiğini söyledi. Yine iddiasına bakılırsa, onu bir meyhanede bırakıp akşam yemeğini yemek için evine dönmüştü.

Anzeiger'in gizli kaynaklarına göre, katili tanıdığına dair kesin deliller olmasına rağmen, Bay Moosbrugger'in suç işlediğinden henüz şüphelenilmiyor. Köhler cesedin kilisenin bahçesine taşındığı kesin olmasına rağmen polisin intihar ihtimalini göz ardı etmediğini söyledi. Tıbbi araştırmalara göre maktulün önce intihar etmiş, sonra da kimliği belirsiz biri tarafından hırpalanarak kilisenin bahçesine taşınmış olma ihtimali var. Şehir hem cinayet hem de intihar nedenleri hakkındaki söylentilerle çalkalanıyor. Hepimiz bu olaydan sarsıldık. Şehir yönetiminden Raul, baskıya girmeden önce gazetemize yeniçağın yalnızca fabrika ve demiryollarını değil, suçu da artırdığım söyledi. Okurlarımıza bu trajik ölüm olayının çözülmesini sağlayacak her türlü tanıklık için gazetemiz ve polise başvurabileceklerini hatırlatırız.

Christlischer Anzeiger, Ratibor. 20 Ocak 1837

Moosbrugger Tutuklu

Cuma günü İl Polis Teşkilatı Başkanı Brink, 42 yaşındaki Karl

Moosbrugger'ın, erkek kardeşi Stephan'ın ölümüyle ilgili olarak gözaltına alınmasına karar verdi. Gözaltına alınan kişi olayla hiçbir ilgisinin olmadığını söylese de, Anzeiger'in kaynaklarına göre tanıkların ifadeleri, Moosbrugger'i şüpheli durumuna düşürecek bilgiler içeriyor. Polis müdürü Köhler bir demeç vererek bu trajediyi aydınlatacak yeni bilginin halka açıklanacağına dair söz verdi. İlçe savcısı ise 6 Ocak tarihinde kilise avlusunun civarında olduğu söylenen bir adamı arıyor. Eğer bu kişi Ameiger okuru ise makamlarla ya da gazetemizin yazı işleriyle ilişki kurmasını bekliyoruz.

Christlischer Anzeiger, Ratibor. 24 Ocak 1837

Tutuklu Mutlaka Yargı Önüne Çıkartılmalı

Son birkaç haftadır kasabamızda, K. Moosbrugger'in kardeşinin ölümünde parmağının olup olmadığı hakkında birçok spekülasyon yapılıyor, Tutuklunun yeminli ifadesine göre, Stephan Moosbrugger geçen yıl tımarhanedeki görevinden azledildiği için kendi canına kıymış. Kardeşini bir meyhanede bıraktığı Noel'den beri görmediğini iddia ederken, Bay Moosbrugger'in nasıl olup da kardeşinin intihar ettiğinden bu kadar emin olduğu yazı işlerimiz için bir muamma. Olayın kamuoyunda yarattığı etkiyi göz önüne alarak, kısa bir şekilde yeniden özetliyoruz:

Önceki yılın Noel günlerinde iki kardeş, şehrimizin tımarhanesindeki zavallı insanlara ait yiyecekleri çalarken suçüstü yakalanmışlardı. Kurumun yeni yöneticisi, şehir meclisinin değerli eski üyelerinden Henningsdorf, anonim bir mektup sayesinde –eskiden kurumda kalmış bir hastanın yazmış olabileceği düşünülüyor– kardeşleri göz hapsinde tutarak bu suçu ortaya çıkartmıştı. Kardeşlerin bu hırsızlığı yıllarca yapmış olmalarından şüpheleniliyordu. Ayrıca kardeşlerin kuruma ve hastalara ait odun ve elbiseleri de çalarak pazarda

sattıkları tespit edilmişti. Bu uygunsuz davranışları nedeniyle geçen Noel Günü işlerinden çıkartılmışlardı. Henningsdorf'a göre kardeşlerin kurumdaki birçok ölüm olayının faili olabilecekleri de ihtimal dışı değildi. Bu nedenle savcılık yargılanmalarına karar vermişti.

Anzeiger iki akşam Önce İl Polis Teşkilatı Başkanı Brink'le konuştuğunda, Kari Moosbrugger henüz herhangi bir itirafta bulunmamıştı. Daha önce olduğu gibi, tımarhanedeki skandal ortaya çıktığından beri kardeşinin intiharı düşündüğünü iddia ediyordu. Görünüşe göre şüpheli bu iddiayı araştırmayı zora sokmak için ortaya sürüyor.

Christlischer Anzeiger, Ratibor. 30 Ocak 1837

Moosbrugger Cinayeti İtiraf Ediyor

Hapiste geçen iki haftadan sonra Kart Moosbrugger nihayet kardeşi Stephan'ı öldürdüğünü itiraf etti, İl Polis Teşkilatı Başkanı Brink'e göre hassas bir durum söz konusu, cinayet “çağımız için tipik olan” bir vahşetle işlenmiş.

Soruşturma tutanaklarına göre, Moosbrugger kardeşler, Noel'in üçüncü günü komşu köy Jagemdorf'taki Üç Çapa meyhanesine gitmişler. Ratibor hastanesindeki odun hırsızlığı nedeniyle yargılanmayı bekleyen iki kardeş meyhanede bu konu yüzünden aralarında kavgaya tutuşmuşlar. Yeni bir şahide göre saat on civarında meyhaneden ayrılmışlar. Bundan sonra olanlar bölgemizde yaşayan her namuslu vatandaşı sarsacak cinsten. Moosbrugger yakınlardaki terk edilmiş bir demirci dükkânında kardeşini bir çekiç darbesiyle bayıltmış ve sonra demir bir kirişe zincirlemiş. Tutuklu ayrıca kardeşini “dilinden duvara çivilemiş”. Bununla da kalmayıp bir çanakta kurşun eriterek bayılmış olan kardeşinin üzerine dökmüş, böylece “dilinden duvara çivili ve sağ eli eriyip kiriş ve bağlı olduğu zincirle kaynaşmış” olan kardeşine Moosbrugger dört gün boyunca

vahşi bir şekilde işkence yapmış. Sonra çelik bir kalemle sırtına "birkaç sözcük" kazımış. En sonunda bir iple boğmuş. Gecenin karanlığından yararlanarak cesedi yakındaki kilisenin bahçesine taşımış.

Şüpheli, ölçüsüz canavarlığa mantıklı bir açıklama getirmiş değil. Polis müdürü Köhler'e göre sanığın kafası çok karışıkmış ve kendini bu cinayete şeytanın kışkırttığını iddia ediyormuş. Sorguda: "Bütün davranışlarımı şeytan yönetti ve ne yapmam gerektiğini en ince ayrıntısına kadar o söyledi," demiş.

Sanığın itirafı birkaç tanık ifadesiyle doğrulanmış. Kasabadan terzi Bayan Rachel Mandelbaum, iki kardeşi olayın olduğu akşam demirciyle meyhane arasında görmüş. Daha önce kardeşleri görmediğini söyleyen Üç Çapa meyhanesinin sahibi, ifadesini değiştirmiş. Savcılık ifadesine başvurmak için yılbaşı gecesi demircinin yanında görüldüğü söylenen bir çocuğu –muhtemelen bir erkek– arıyor.

İl Polis Teşkilatı Başkanı Brink'e göre, Moosbrugger davası modern çağımızın ne tür tehlikelerle yüklü olduğunu en açık şekilde ortaya koymuştur: "Gelenekleri kötürüm eden yayınlara artık her yerde ulaşılabiliyor. Ahlak bozuluyor, şehirlere göç boşanmalara ve anarşiye yol açıyor."

Ev, İtalyan stilinde inşa edilmiş, gür ağaç ve bitkilerle dolu bir bahçeyle çevrelenmişti. Hafifçe yağan kar nedeniyle yerler pudralanmış gibi görünüyordu, ama Herkül –tam anlamıyla bir kedinin kürkü kadar sık tüylü– kürkü sayesinde soğuğu hissetmiyordu. Daha da önemlisi etrafa bir kedinin gözüyle bakıyordu.

Pencerenin ardındaki oda karanlıktı. Ama Herkül'ün karanlık görüşü çok keskindi, her detayı görüyordu. Duvarlar maun kitaplıklarla kaplıydı. Raflarda piyano tuşları gibi sıralanmış sonsuz sayıda kitap vardı: ansiklopediler, bilimsel incelemeler, referans kitaplan, kartoteks ve mahkeme tutanakları. Dana derisi bir cildin sırtında “*Thierstrafe und Thierprocesse*” yazıyordu. Bir diğerinde ise *“L'Umo delinquente”*.

Kedinin bakışları, İngiliz stili koltukların, odanın tam ortasında görkemle duran büyük piyanonun ve bir yığın dokümanla dolu masanın üzerinde dolaştı. Herkül, hayvanı kontrol altında tutmak için elinden geleni yapıyordu. Bunu nefretin gücüyle yapabiliyordu. Bitimsiz gecelerde onu uykusuz bırakan, suçluluk duygusu içinde kıvrandıran, bir an olsun rahat *bırakmayan* ve diğer bütün duygularını donduran nefreti eyleme zorluyordu.

Odanın en sonunda bir doğa köşesi hazırlanmıştı. Üzerine *Pantera unica* –kar leoparı– kelimeleri kazınmış pirinç bir plaket, büyük ihtimalle karı temsil etsin diye, beyaza boyanmış talaşla kaplı bir kaideye çakılmıştı: Himalaya, ya da kar Leoparı. Hayvan doldurulmuş kıymetli bir Asya kedisine, *Felis temminckii*’ye doğru alışılmadık şekilde atlarken temsil edilmişti. Benekli bir sırtlansa sözde cesedi andıran bir şeye doğru eğilmişti.

Herkül'ün bedeni neredeydi? Vahşi bitkilerle dolu bahçenin en uzak köşesinde akşamın karanlığına yaslanmıştı. Maskeli yüzüne kar yağıyordu, ama uyuyan bedeni, doğa köşesindeki içi doldurulmuş hayvanlar gibi, havayı hissetmiyordu.

Kitap raflarının üzerinde bir çift içi doldurulmuş çaylak vardı. *Milvus milvus:* kızılçaylak. Hemen yanında gri bir akbaba duruyordu. Hayvan postu doldurucusu tarafından yapraksız bir dala tünetilerek ölümsüzleştirilmişti. Gagasında kanlı bir et parçası vardı, Herkül onu bodrumdaki başrahibe benzetti...

Odanın kapısı açıldı ve elinde parafin lambasıyla hizmetçi içeri girdi. Duvar boyunca yürüyerek, lambaları birer birer yaktı ve kiremit ocağın yanında kalçalarının üzerine tüneyerek külleri temizledi, daha fazla kömür koydu ve korun üzerine hayat üfledi, daha iyi yarısın diye ocağın önündeki sürgüyü açtı, sonra tekrar kalktı ve içindekileri merakla inceleyerek odada gezindi.

Kusursuz görünen oyma masadan bir kitap aldı ve dikkatle sayfalarını karıştırdı. Uçmasın diye kâğıtların üzerine konulan porselen balerin heykelini kaldırarak hayranlıkla inceledi. Sonra birden kasıldı, kaşlarını kaldırarak kulak kabarttı ve aldıklarını aceleyle yerlerine koydu. Elbisesini düzeltti, önlüğünü kontrol etti, çabucak saçını topladı ve kapı açıldığında yüzüne tedirgin bir gülümseme takıldı.

Odaya bir adam girdi. Yıllar bütün saçlarını elinden almış, geride parlak bir kafa bırakarak çekip gitmişti. Kapıyı arkasından kilitleyerek gömleğinin yakasını gevşetti ve kıza dalgın bir işaret yaptı. Herkül kızın çok genç olduğunu fark etti, on üç, en fazla on dört yaşlarındaydı.

Aradığı adam bu muydu? Belleğindeki adam çok farklıydı, onunla dünya henüz beşiğindeyken, yalnızca bir kez karşılaşmışlardı. Ama yine de o olduğundan emindi. İnsanın sönmeyen, sağduyunun ötesinde kendi hayatını yaşayan tek duygusu olan nefretine güveniyordu. Hayır, onu bir başkasıyla karıştırmış olamazdı.

Kız aldığı bir işaretle adamın önünde diz çöktü. Adam beceriksizce pantolonunun düğmelerini çözdü, elini pantolonunun içine daldırdı ve erkeklik organından geriye kalanları çıkarana kadar karıştırdı. Sünnet derisinin hemen altında kararmış bir dikiş izi vardı. İdrar deliğini çevreleyen deri çürüyüp nasırlaşmıştı.

Kız kasılarak gözlerini kapadı. Adam kapıyı kilitlediğinden emin olmanın verdiği güvenle kalçasını ritmik olarak ileri geri salladı, kızın ağzına daha çok girdi. Kızın dudakları titriyordu, gözlerini iyice kapamıştı... Adam büyüyen organı daha güçlü bastırdı, kız kusmak üzereydi, nefesini tutmuş, gözlerinden yaşlar boşalıyordu. Adam ağzı açık soluyor, inliyordu, kızın saçlarını tuttu... Parmaklarını topuz yapılmış saçların arasına daldırdı ve gözlerini kocaman açtı. Sonra pantolonunun düğmelerini kapattı, kırışıklıklarını düzeltti ve duvar aynasına hızlı bir bakış fırlattı.

Kız iki büklüm olmuş, öylece hiç kımıldamadan duruyordu. Adam bir mendil uzattı. Kız mendile tükürdü. Adam kızın ağzını kuruladı, masasına gitti ve çalışmaya koyuldu.

Kız gitmişti ve adamın yüzündeki kırmızılık yok olmuştu. Dalgın bir şekilde, mahkeme tutanaklarının yapraklarım karıştırdı, sonra açıklayamadığı bir huzursuzluğa teslim olarak masanın başından kalktı.

Doğa köşesinin hareketsiz hayvanları düşüncelerini yeni bir yöne çekti ve bakıştan kitap raflarının üzerinde gezindi, biraz önce kedinin bakışlarının üzerinde durduğu kitapta durdu: *“Thierstrafe und Thierprocesse.”*

Şu an meşgul olduğu davanın –ertesi gün finaline şahit olacaktı– eski hayvan davalarıyla benzerlik gösterdiğini düşündü.

Düşünceleri on yıl önce ölmüş olan, ama anılarındaki müstesna yerini hiç kaybetmeyen sevgili dayısı, Heidelberg bölge savcısı saygıdeğer Roes’e kaydı. Gençliğinde Erlangen Üniversitesinde hukuk okuduğu ve tatillerini onunla geçirdiği sıralar Roes dayı, otuz yıl önce bizzat yönettiği hayvan davalarını –o zamanlar hayvanlara dava açılabiliyordu– anlatmıştı. Bir keresinde dişi bir domuz ve yavruları bir bebeğin ölümüne neden oldukları için yargılanmışlardı. Roes yüzünde bir gülümsemeyle, adil bir dava oldu demişti. Domuzu, baronun en saygıdeğer avukatlarından biri savunmuş ve mahkemeye domuz kuyruğu modelli bir perukla gelmişti. Sorgulama yalnızca sembolik olarak değil, hukuki olarak da eksiksiz yürütülmüştü. Domuza özel sorular sorulmuş, tabii doğal olarak cevap alınamamışa:

“Niçin bebeğin yardım çığlıklarını duymazdan geldiniz... Çocuklarınızı halka açık bir yere getirmenizin nedeni neydi? Bu davranışınızı nasıl açıklıyorsunuz? Bize herhangi bir hafifletici neden gösterebilir misiniz?”

Domuz zanlıların durduğu kafesin içinde dönmüş –o da diğer bütün zanlılar gibi orada duruyordu– şaşkınlıkla, konuşmaya hazırlanan savunma avukatı Lehr'e bakmıştı.

Mahkeme salonunun arka taraflarında, mahkemeyi hayretle izleyen bir topluluk vardı. Roes, domuzun sahibi çiftçiyi hatırlıyordu, çocuğunun ölümüne çok üzülmüştü: domuza küfürler yağdırmış ve yargıç bu çocuk katili domuza yasanın öngördüğü en ağır cezayı verdiğinde hararetle

alkışlamıştı.

Suçlu, iki gün sonra Heidelberg'in darağacı tepesine asılmıştı. Cesedini bir tarlaya gömmüşlerdi. Roes özellikle domuz yavruları hakkında verilen karan eğlendirici bulmuştu: Yaşları küçük olduğu için beraat etmişlerdi. Sonra da onlardan biri, bir akşam yemeğinde masasına gelmişti.

Bu hatıralardan esinlenen adam cildi aldı, koltuğa oturdu ve sayfaları çevirmeye başladı. Bir sayfada durdu. 1601 yılında Hamburg'da bir horoz yumurtlayarak, doğadışı ve kâfirce bir suç işlediği için, direğe bağlanarak yakılma cezasına çarptırılmıştı. Halk inanışlarına göre, horoz yumurtasının üzerine bir kara kurbağası ya da bir yılanı kuluçkaya yatarsa büyük felaketlere yol açardı: Yumurtadan bir kertenkele çıkabilir, etrafa ölüm ve hastalık yayabilirdi.

Musa kitabının ünlü yirmi birinci bölümünde yazdığı gibi, bir dönem, büyükbaş hayvanlar, tıpkı insanlar gibi, davranışlarından sorumlu tutuluyordu: *“Eğer bir öküz bir kadın ya da erkeği toslayarak öldürürse, öküz taşlanarak öldürülecek ve eti yenilmeyecek; ama öküzün sahibi cezadan muaf tutulacak. Ama öküzün toslama alışkanlığı varsa ve sahibi daha önceden uyarılmışsa, buna rağmen bir önlem almamışsa ve öküz bir erkek ya da kadını öldürürse, o zaman öküz taşlanacak ve sahibi de öldürülecek.”* Yani insan ve hayvan kanun önünde eşittiler. Musa'nın yasalarıyla Roma hukuku birleştirilerek Avrupa uygarlığının temeli atılmıştı.

Atlar, boğalar, öküzler, köpekler ve hatta kediler tarafından işlenen cinayet ve tecavüz davalarının olduğu bir bölüm de vardı. Bir dipnotta, suçunu itiraf etmesi için bir aygıra nasıl işkence yapıldığı anlatılıyordu. İyi hal veya iyi bir savunma sayesinde, ya da domuz yavrularının davasında olduğu gibi suç işlendiğinde yaşları küçük olduğu için affedilen hayvanlar vardı. Köstebekler, Schwaben'daki iki kilisenin ortak kararıyla bölgeden sürülmüşlerdi ve bir keçi çit devirdiği için verilen para cezasını sütüyle ödemek zorunda kalmıştı.

Offensa cujus nominatio crimen est[7] diye düşünen adam arkasını döndüğünde, şaşkınlıkla pencerede parlayan bir çift kedi gözü gördü. “Hayvanların girmediği yer yok,” diye mırıldandı. Tıpkı penceredeki kedi gibi. Tabii insanlara da zarar verdikleri oluyordu, istatistikler de bunu

doğruluyordu.

Ayağa kalktı, kitabı raftaki yerine koydu. Dikkatle pencereye yanaştı ve hâlâ pencerenin pervazında oturup patilerini yalayan kediyi seyretti. Hiç korkmuşa benzemiyordu, dönüp sakin bir şekilde adama baktı, gözlerini kırptı ve yalanmaya devam etti.

Adam parmaklarıyla camı tıklattı, ama kedi hiç aldırmadı.

Şaşkın bir halde masasına döndü. Kâğıtları sıraya koyarken, şu an yargıç olarak ilgilendiği tuhaf detayları olan davanın, eski zamanların hayvan davalarıyla karşılaştırılabileceğini düşündü. Davanın kapanması için sadece bir belge eksikti: sanığın Ölüm belgesi. Adamın üzerinde çalıştığı dava ve infaz, Danzig sınırlarının dışında da ilgi uyandırmıştı. Birkaç jüri üyesinin de söylediği gibi olay izah edilemezdi. Özellikle neden konusunda birbiriyle çelişen değişik görüşler vardı, yığınla yorum yapılmıştı. Masanın başındaki adam daha önce hiç böyle bir durumla karşılaşmamıştı.

İki yıl önce şehir yönetimi, Cizvitlerin sınırlarında manastır kurmak için yaptıkları başvuruyu kabul etmişti. Eski manastır, yirmi yıl önce Danzig'in Alman Luthercileriyle az sayıdaki Polonyalı Katolik arasında çıkan din savaşları sırasında terk edilmişti. Manastır başvurusu, Silezya'daki manastırı yıllarca başarılı bir şekilde yönetmiş, görevine aşırı bağlığıyla tanınan Başrahip Johann Kippenberg'den gelmişti.

Tarikat, eski şehir merkezinde bir bina satın almıştı. Bir yıldan daha az bir zamanda, yarısı rahip adayı olmak üzere kırkın üzerinde üye kazanmışlardı. Manastır kimsesizlerin başını sokacağı bir sığınak, yoksul çocuklar için temel bir okul ve denizcilere yönelik misyonerlik faaliyetinin merkezi olmuştu. Silezya'dan başrahiple birlikte yarım düzine yaşlı rahip de gelmişti, ama bu rahipler birer birer kaybolmuşlardı.

Eğer rahip adaylarından biri gönüllü olarak jandarmaya gidip kayıpları bildirmese büyük bir olasılıkla olay açığa çıkmayacaktı –en azından uzun bir zaman geçmeden. Jandarmaya giden çocuk Fischel adında bir dönmeydi. Merak edip kayıpları sorduğunda başrahip ona, manastırın adım lekelememek için bu sorunun gizli kalması gerektiğini söylemişti. İşte o zaman Fischel, bir şeylerin ters gittiğinin farkına varmıştı.

Polis şefi rutin bir araştırma başlatmıştı. Ancak Kippenberg bilgisine

başvurmak için çağrıldığında psikolojik olarak çökmüş, onu buna zorlayan hiçbir neden olmamasına rağmen tarikat kardeşlerinden beşini öldürdüğünü itiraf etmişti. Aynı gün cesetlerin olduğu yeri göstermişti – daha doğrusu cesetlerden geriye kalanları. Parçalayarak manastırın küçük kilisesindeki mihrabın altına gömmüştü. Olay çok tuhaftı. Başrahip onları niçin öldürdüğüne dair anlaşılır bir neden gösteremiyordu. Yalnızca itiraftan sonra, sanki omuzlarından büyük bir yük kalkmış gibi rahatlamıştı.

Masanın başındaki adam bu duruşmanın yargıcı olarak, yeni Gabelsberg sisteminde kaydedilen resmi soruşturmanın stenografi tutanaklarını ilk okuyanlardan biri olmuştu. Yaklaşık bir yıl önce, savcının tutanakları eline tutuşturduğu o aralık sabahından beri, o kadar çok okumuştu ki, artık ezbere biliyordu.

En çok da Kippenberg'in bahsettiği “oğlan”a şaşmıştı. Kippenberg, itiraza tahammülü olmayan bir ses tarafından yönetildiğini iddia ediyordu. Bir ses, onu vahşice işlenen cinayetten cinayete sürüklemişti. Bütün bunların gerisinde o “oğlan” vardı. Gerçek katil, ona kardeşlerini öldürmesini emreden o “oğlan”dı. Ancak, başrahibe bu oğlanın kim olduğu sorulduğunda kaçamak cevaplar veriyor ya da gözyaşlarına boğuluyordu, çünkü “oğlan” ona bildiklerini anlatmamasını emretmişti.

Bir keresinde, yargıç kılık değiştirerek hapishaneyi ziyaret etmişti. Başrahip hücresindeki kerevetin üzerinde, içine gömülmüş oturuyordu. Yüzüne embesil bir gülümseme yerleşmiş, gözlerini uzaklara dikmişti. Dudakları durmaksızın oynuyor, ama ne dediği duyulmuyordu. Tepki vermeden önce yargıcın ona birkaç kez seslenmesi gerekmişti.

“Bana yardım et,” demişti en sonunda, öylesine umutsuz bir sesle söylemişti ki bunu, etrafında toplananlar irkilmişti. “Beni o oğlan zorladı. Ne yapmam gerektiğini hep o söyledi.”

Cinayetler öylesine zalimceydi ki gazeteler ayrıntılarını yazmaktan imtina ediyordu. Kippenberg, rahipleri şehrin varoşlarında kiraladığı bir bodrum katına hapsetmişti. İçlerinden birini hidrosiyanik asit içmeye zorlamış ve bir diğerini çarmıha gerer gibi duvara çivilemiş, ayrıca törenlerde kullanılan haçı üzerindeki İsa'yla birlikte makatına sokmuştu. Diğer ikisinden canlı meşale yapmış ve sorgusunda gözünü bile kırpmadan, onları “baharatlayarak kızartıp” yediğini söylemişti. Beşinci rahibi –kafası hâlâ

kayıptı– adam daha yaşarken dilim dilim doğramıştı: bir ayak parmağı, bir el parmağı, erkeklik organı, kulaklar. Sonra, açlıktan ölmek üzere olan bir sokak kedisini bodruma kilitlemişti. Sorgusunda, kedi ziyafet çekerken rahibin hâlâ canlı olduğunu itiraf etmişti.

Bütün bu aşırılıkların nedeni sorulduğunda Kippenberg, “Bunları yapmam gerektiğini o oğlan söyledi,” diye tekrarlamış, “Oğlan hayal bile edemeyeceğiniz bir nefretle hareket ediyor. Schuster'e yaptıklarımızın intikamını alıyor,” demişti.

“Hangi oğlan?” diye tekrar sormuşlardı. “Schuster kim?”

Başrahip, “düşünce okuyucu” diye anlaşılması zor bir cevap vermiş, “Schuster'in himayesindeki sağır ve dilsiz oğlan,” diye ekleyip histerik bir ağlama krizine tutulmuştu.

Schuster ismi sorgulamalar sırasında o kadar çok geçmişti ki, polis bu konuda araştırma yapmak zorunda kalmıştı. Anlaşıldığı kadarıyla Schuster yıllar önce, İtalya’ya yaptığı hac yolculuğunda gizemli bir şekilde ortadan kaybolan yaşlı bir Cizvit papazıydı. “Onu bile bile ölüme yolladık,” demişti Kippenberg. “Ben ve diğer beş kişi... Oğlanın öldürmemi istediği beş kişi... Oğlanı Vatikan'a biz yolladık, bu yüzden çocuk intikam alıyor...”

Mahkemenin çağırdığı uzmanlardan biri Başrahip Kippenberg'in bir kundakçı olduğu hipotezini öne sürdü. Çünkü polis, başrahip ve iki din kardeşinin manastırın kitap koleksiyonunu yaktıklarını ortaya çıkartmıştı. Bir görgü tanığına göre, bu yangın Kippenberg’i “aşın derecede mutlu etmişti”. Başrahibin davranışlarının ardında bir sürü sapkınlığın olma ihtimali çok yüksekti.

Bu uzman, raporunda cinsel suçluları Linnaeus'un öğretisinden esinlenerek sınıflandırmıştı. Liste, kundakçıların dışında teşhircileri, oğlancıları ve ibneleri de içeriyordu. Bunlardan başka, yalnızca telaffuz edildiğinde bile mahkeme üyelerinin tüylerini diken diken eden sapkınlıklar geliyordu: çok yaşlılarla ilişkiden hoşlanan gerontopisler, hayvanlarla ilişki kurmaktan hoşlanan zoofıller, körlere tecavüz etmekten hoşlananlar, göğsü kadın gibi gelişmiş erkeklerden hoşlananlar. Ayrıca hermafroditlerle geçirecekleri bir gece için servet ödemeye hazır olanlar da vardı. Listedeki tek eksik, rahimleri çok dar olduğu için cinsel ilişki sırasında şiddetli acı çeken

kadınları tercih edenlerdi. Uzman, kuru bir sesle, başrahipte adı geçen sapkınlıklardan birkaçının olabileceğini söyledi.

Masanın başındaki adam, başrahibin son kurbanını aç bir kediye yedirmesini göz önüne alarak, bu davanın, eski hayvan davalarıyla benzerlik taşıdığını düşünüyordu. Dayısının zamanında belki de kedi cinayete yardım suçundan mahkeme önüne çıkartılırdı!

Kippenberg'in cinayetleri öyle korkunçtu ki, tarikat kardeşleri, infazın arifesinde günah çıkarmayı reddetti. Hatta bu işe hapishanenin papazı bile yanaşmadı. İdamda kullanılacak baltayı yapmak için en az sekiz Katolik demirci talip olmuştu. Ayrıca bir Katolik, hem de bir başrahip, kutsanmayı reddediyordu ki bu daha önce görülmüş bir şey değildi.

Son haftasında başrahibin saçının tebeşir gibi beyazladığı ve “öbür tarafın” korkusundan aklını kaçırdığı söylentisi etrafa yayıldı. Hapishane yöneticisinden gelen bilgilere göre son saatlerini hücredeki duvarda asılı İsa haçına bakarak geçiriyor ve vücudu sanki cinler tarafından ele geçirilmiş gibi titreyip sarsılıyordu. Gardiyanlara dikkatli olmaları için bağırıyordu; o oğlan çok yakınlardaydı, ama kendini görünmez yapmıştı. Birkaç kere onun sesini duyup duymadıklarım sordu. Kendisi çok net duyuyordu, oğlan ona “gülüyor”, onunla “alay” ediyordu.

Gardiyanlardan biri cezaevi yöneticisine, duyduğu sevinci saklamadan, “Başrahip cehenneme gitmeyecek, o zaten orda,” demişti.

Masanın başındaki yargıç insanlığın ruhsal kazancı denilen şeye kesinlikle inanmıyordu. Ahlakın kendi başına bir değerinin olmadığım düşünüyordu, bir anlam kazanabilmesi için yükümlülüklere ihtiyacı vardı. Muhtemelen Cizvitler onun bu düşüncelerine katılırlardı, ama tabii onu böyle düşünmeye iten nedenleri bilmeleri halinde kınayacakları da kesindi.

Kippenberg'in savunmasını üstlenen avukatın, düşünmeye değer sonsözlerini hatırladı: “Bizim bir fiil hakkındaki hükmümüzün ölçüsü, Tanrı'nın cezalandırıcı ya da ödüllendirici hükmünün ölçüleriyle asla aynı değildir.”

Fiilin gerçek doğasını yalnızca Tanrı bilirdi. Ama eğer Tanrı varsa, yargıcın yalnızca görünen ahlaki kusurlarını değil, içindekileri de biliyor demekti...

Dava tutanaklarını kapattığında saat on biri vurmuştu. Rüzgârda sallanan

bir ağaç dalı pencereye çarptı ve dönüp baktığında kedinin hâlâ orda olduğunu göldü.

Hasta olmalı, diye düşündü, ya da çok şaşkın. Yoksa pencere kenarında ne işi olacaktı?

Duyduğu ürpertiyi bastırmaya çalıştı. Çapraz sorguda başrahip son kurbanını yok etmesine izin verdiği sokak kedisini anlatmıştı. Çok sevdiği bir ev hayvanından bahseder gibi, şefkatle: "Benekli bir erkek kedi," demişti. "Bir kavgada kulağını kaybetmiş ve alnında beyaz bir leke var."

Yargıç kalktı ve pencereye doğru yürüdü. Tuhaf bir duyguyla, kedinin nasıl bir şey olduğunu merak etmeye başlamıştı. Bu yaratığın da bir kulağı yoktu, alnındaki leke beyazdan ziyade griydi.

Ertesi gün cumartesiydi. Yargıç, başrahibin infazında orada olabilmek için erken kalktı. Aristokrat bir aileden gelen karısı Rosalinda von Kiesingen – on yıl önce, kocası ayrıntıları hâlâ belirsiz olan trajik bir kazada sakat kaldığından beri cinsel yaşamları sona ermişti– yattığı yerden, uyuşuk gözlerle onun hazırlanmasını izliyordu. Emaye bir maşrapayla su döktü, sabunu köpürttü ve usturasını aldı. Tıraş olurken bir yandan da infaza giderken kolonya sürmenin uygun olup olmayacağını düşünüyordu. Kendine görevlerini hatırlattı. O da doktorla birlikte ölümün gerçekleştiğini teyit edecekti. Ölüm sertifikası imzalanacak ve mahkûmun kişisel eşyalarına ait teslim makbuzları çıkarılacaktı. Tüm bunları düşünürken tıraş losyonu sürmekten vazgeçti.

Koltuk altlarını talk pudrasıyla pudralarken, kolalı gömleğini, gümüş düğmeli yakasını, yeleğini ve koyu renk resmi kıyafetini giydi. Cep saatini kurmak üzereyken karısı yataktan doğruldu.

"Dışarıda biri var," dedi. "... Biri bizi gözetliyor."

"Hayal görüyorsun," dedi adam.

Ama karısı üsteledi:

"Pencerenin önünde birisi var! Lütfen git ve bir bak."

Yargıç Fransız tipi pencereye doğru gitti ve perdeyi açtı. Gördüğü şey onu o

kadar sarstı ki neredeyse dengesini kaybediyordu: Göz hizasında, sadece on santim uzaklıkta o sokak kedisi dikiliyordu. Hayvanın nefesi camı buğulandırmıştı. Sessizce tıslıyordu ve dişlerini gösteriyordu. Yargıç, kalbi çılgınca çarparak kedinin iris tabakasındaki amber sarısı beneklere, badem gibi gözbebeklerine ve bir zamanlar yerinde kulak olan kıtınızı yara izine baktı. Kedi tekrar tısladı, sonra koşarak, bahçenin uzak köşesinde kayboldu.

“Bunlara bir şey yapmak gerek,” dedi karısı endişeyle. “Gerçek bir kedi temizliği gerek.”

“Fareler bayram eder,” dedi adam.

“Onların işini fare avcıları daha iyi yapar. Nasıl bir kediydi?”

Yargıç kediyi tarif etti: benekli tüylerini, alnındaki lekeyi, eksik kulağını.

“Aynı kedi olmalı,” dedi kadın. “Yaklaşık bir haftadır evin etrafında dolaşıp duruyor. Dün sabah bahçıvana saldırdı.”

Yargıç aynanın karşısında saçını ortadan ikiye ayırırken başını salladı.

“Hizmetçiler yakalamaya çalıştılar,” diye devam etti kadın. “Ancak çok kurnaz. Bu arada Pomeranya'dan birkaç tane daha suçiçeği vakası haberi geldi.”

Pencereden dışarı hızlı bir bakış fırlattı. Kedi görünmüyordu. Yağmur bulutları toplanmaya başlamıştı. Dolabı açıp şemsiye aradı.

“Çok mu geç kalacaksın?” diye sordu karısı.

“Akşam yemeğine kadar.”

“Bir idama tanık olmak korkunç bir şey olmalı.”

“İşimin bir parçası.”

“Ayaktakımı için bir eğlence. Keşke Cizvit yerine o kediyi öldürseydiniz.”

“Kippenberg bir katil,” dedi adam. “Cezasını hak ediyor.”

“O kedinin daha berbat bir katil olmadığını kim bilebilir? Suçiçeği ciddi bir hastalık. Bahçıvana öyle bir tısladı ki adamın aklı uçuyordu. Ben kızlar için endişeleniyorum. Onları ısırırsa ne olacak?”

Yargıç ciddiyetle başım salladı.

“Haklısın,” dedi. “Belediye başkanıyla konuşacağım. Fare avcılarına daha fazla imkân verilmeli...”

Yargıç mutfağa indikten hemen sonra kediyi yine gördü. Mutfak kapısının hemen yanındaki bir ağaca tünemişti. Arabacı ve hizmetçilerden biri onu korkutup kaçırmaya çalışıyorlardı. Kız taş atıyordu, arabacı da tırmık sallıyordu. Ama kedide hiç korku belirtisi yoktu. Sanki saldıracakmış gibi tıslıyor ve dişlerini gösteriyordu.

Son bir aydır gönül eğlendirdiği hizmetçi kız kahvaltısını hazırladı. Kız kızardı ve göz göze gelmekten kaçındı.

“O serseri hakkında herhangi bir şey biliyor musun?” diye sordu pencerenin ardındaki görüntüyü kastederek.

“Buraya bir hafta önce geldi, efendim,” diye yanıtladı hizmetçi–

“Neden daha önce onu kovalamadınız?”

“Öyle kolay korkan cinsten değil, efendim.”

“Ne demek istiyorsun?”

“Eğer çok yaklaşırsanız ısırıyor.”

“Bahçıvanla konuş. Bir kapan kursun, ya da olmazsa vursun. Ayrıca dikkat et ben gelene kadar kızlar dışarı çıkmasın.”

Tamamlanmamış ölüm sertifikasına göz atarken, bir yandan da çabucak kahvaltısını etti. İki tanık eksik, diye düşündü. Kippenberg davası kayıtlara tamamen çözülmeden geçmiş olacaktı. Cinayetlerin nedeni hâlâ anlaşılmamış, “oğlan” ve “ses” muamması çözülememişti. Düşünmeyi kısa kesti ve cep saatine baktı, eğer acele etmezse geç kalacaktı...

Bahçeye çıktığında araba hazır bekliyordu. Kediyi göremedi.

“Ormana doğru kaçtı,” dedi arabacı. “Ama yemin ederim efendim, her an geri dönebilir. Bana öyle geliyor ki hayvan bir şey arıyor.”

“Ne arıyor olabilir?”

“Bilmiyorum efendim. Ama bir şey kaybetmiş gibi, rahatsız edildiğinde de hemen tıslıyor.”

Havaya yağmur bulutları asılmıştı. Yargıç, kalabalığı infaz alanından uzak tutacağını düşünerek, yağmurun kısa zamanda yağmasını diledi.

“Bahçıvan icabına bakar,” dedi. “Birkaç kapan hesabını görür.”

“Sanmıyorum efendim. Bu kedide bir uğursuzluk var. Bana sorarsanız bir cadının kedisi.” Yargıç tam arabaya binecekken kediyi tekrar gördü, bu sefer de bahçe kapısının önündeydi. Yargıç arabacıya beklemesini söyledi.

Şemsiyesine silah gibi sarılarak, bahçe kapısının önünde, çakılların üstünde hiç kımıldamadan duran kediye yaklaştı. Birkaç taş attı, ama kedi oralı olmadı. Dün gece olduğu gibi, sakin ve gözlerini kırpmadan yargıca baktı.

Aralarındaki mesafe üç metreden daha fazla değildi, kedi sırtını kamburlaştırıp, gözlerini yargıca dikti. Yargıç şemsiyesini kaldırdı. Güçlü bir darbe onu cehenneme göndermeye yeter, diye düşündü.

Ama birden başka, tuhaf bir duyguya kapıldı. Kedinin ona bir mesaj vermeye çalıştığı duygusuna. Saçmaydı, ama bu duyguyu başka türlü de açıklayamıyordu, sanki ona bir şey fısıldamak istiyordu, ama yargıç ne olduğunu çözemiyordu.

Aniden bir baş dönmesine tutuldu. Belki de yorgunluktandı, son günlerde infaz tutanaklarının üzerinde kesintisiz çalışmıştı. Hayvana dokunmak için karşı konulmaz bir istek duydu, sırtını okşama isteği. Durdu dinledi, bunu kedi istiyordu: *Bana dokun, bana dokun!*

Elini uzattı. Kedi onu izliyordu. Kendi davranışına şaşırarak elini biraz daha uzattı. Kediler konuşmaz, fısıldamaz, düşünmezdi. O anda elinin üzerinde keskin bir acı hissetti. Kedi tırmalamıştı. Korku dolu bir çığlık attı ve o canavar olağanüstü bir hızla çalıların arasında gözden kayboldu...

Yargıç infazın yapılacağı alana vardığında, büyük bir kalabalığın toplandığını gördü. Erkek, kadın, yaşlı, hatta çocuklar bile gelmişti. Hükümlü alana getirildiğinde, askerlere süngülerini takmaları emredildi. İnfaz alanlarında en çok kadınlardan korkulurdu, eğer önlem alınmazsa hayvani bir kana susamışlıkla ortalığı karıştırırlardı. Yargıç, cellat baltasını kaldırdığında bastırılmış bir ihtirasla nasıl çığlıklar attıklarını daha önce çok görmüştü. Balta düştüğünde de kusarlardı.

Yargıç, tanık kürsüsündeki kamu görevlilerini selamladı. Belediye reisi sekreteri, doktor, il polis teşkilatı komiseri, kilise muhafızı ve hapishane yöneticisi.

Elindeki bandajla ilgili soruları "Önemli bir şey değil," diye mırıldanarak geçiştirdi. "Bir sokak kedisi tırmaladı."

Genç bir tıp öğrencisi, katilin boynu vurulduktan hemen sonra kafayı incelemek için izin aldı. Kafa bedenden ayrıldıktan sonra, hâlâ yaşam belirtilerinin olup olmadığını araştırmak istiyordu. Bir uzman edasıyla, "Göz kırpıyorlar," dedi, "gözleri ve dudakları hâlâ hareket ediyor..."

Cellat ve yardımcısı darağacı iskelesinin yanında vakit geçiriyordu. Yargıç cellatla sadece bir kere karşılaşmıştı, ama kolay unutulan bir yüz değildi. Bağışlanmış bir suçluydu, sığır çaldığı için iki kulağı da kesilmişti.

Erler, polis müdürünün emriyle, darağacının etrafındaki halkı geriye itti. Bazı kadınların elinde bardak ve fincan vardı. Katilin kanından henüz tazeyken alabilmeyi umuyorlardı. Bu kanın egzama ve saraya iyi geldiği söyleniyordu.

Aşağıdaki dönemeçte cezaevi arabası göründüğünde, kalabalık heyecanla dalgalandı. Erler tek sıra oldu ve polis müdürü aceleyle hükmü okudu. Kippenberg arabadan inerken bir sessizlik çöktü. Üzerinde hapishane kıyafeti vardı, ayak ve elleri prangalıydı, siyah bir boyun bağı vardı. Korku denge duyusunu yok etmişti. İki gardiyanın arasında yalpalayarak yürüyordu. Yargıç, söylentilerin doğru olduğunu gördü, başrahibin saçları gerçekten tebeşir gibi kırlaşmıştı.

Kippenberg darağacına yaklaşırken, kalabalıktaki dalgalanma arttı. Hapishane yöneticisi ona içki sundu, ama başrahip artık etrafında olup bitenlerin farkında değildi. Sonunda olduğu yere yığıldı ve gardiyanlar darağacına doğru son birkaç metrede onu sürüklemek zorunda kaldılar. Ağlıyor, çırpınarak kaçınılmaz sondan kurtulmaya çalışıyordu. Boynunu kütüğüne zorla yerleştirip, siyah boyun bağını çıkardılar, ama hâlâ prangalıydı. Cellat incelikle bakışlarını başka bir yöne çevirmişti.

"Oğlan!" diye bağırdı Kippenberg. "Oğlan gülüyor... Size de, sayın yargıç... Sıradaki sizsiniz!"

Yargıç bir an o gün olanları hatırladı.

Görünüşe göre cellat sarhoştu. İlk darbe mahkûmun omzunu kesti. Köprücük kemiğinin nasıl kırıldığım herkes duydu. Kippenberg çıt bile çıkartmadı, ama gözleri yuvalarında dönmüş, yalnızca beyazı görünüyordu. Cellat yeni bir darbe indirdi, bu darbe de sırtına gelmişti. Ayaktakımı ıslıkladı, cellat bir hakaret yağmuruna tutuldu. Ön sıralardan bir kadın bayıldı. Cellat üçüncü darbeyi indirmeden önce Kippenberg bilincini kaybetmişti. Eğri bir darbe kafasını ense kökünden çenesine kadar ikiye bölmüş, çenesi boynunda asılı kalmıştı. Açık ağzında mükemmel dizilmiş, at nalı gibi dişleri görülüyor, şahdamarından kan fışkırıyordu.

Von Kiesingen başını başka tarafa çevirmişti. Hapishane müdürü platformun üzerinden eğilmiş kalabalığın üzerine kusuyordu. Ama genç tıp öğrencisinin neşesi yerinde gibiydi. On beş metre ileride yarım kafayı eline almış, göz kırpmasını umarak, silkeleyip duruyordu. Onun bu hali yargıca, akıl hastası Hamlet'i hatırlattı.

Sokak kedisinin perspektifinden bakıldığında bahçe, yalnızca isimsiz doğanın basit bir parçasıydı. Ne ev ne de içindeki insanlar onu ilgilendiriyordu. Bir saatten fazla süredir, sınırsız ormanlara bakan yokuşta, bir köstebek yuvasının üzerine yatmış duruyordu. Son zamanlarda, canı istediği gibi içine girip çıkan belirsiz bir gücün etkisi altındaydı, iradesini yok edip, onu itaatkâr bir alete dönüştüren bir güçtü bu. Kendi içinde hapsolmuş gibiydi, sanki bedenini, nedenini sormadan belirsiz bir amacın hizmetine vermişti. Bu nedenle avlanma planından vazgeçip, bahçedeki tepeyi terk etti.

Kuşburnu ve çalılıkların arasından sürünerek geçti, bahçıvanın ağaca astığı kedi kapanına aşağılayarak baktı. Birkaç saat önce deli gibi bağırarak onu kovalayan insanları kollayarak bir hendeğe indi, pusarak ilerledi ve korulukta gördüğü şeyle birdenbire durdu. Orada bir ağacın çatalında, yaprakların arasına gizlenmiş, yüzü maskeli bodur bir adam vardı. Görünüşe göre uyuyordu. Elbiselerinin üzeri yapraklarla kaplanmıştı. Ve o kadar hareketsiz duruyordu ki, ayaklarının arasına bir örümcek ağ örebilirdi... Sonra gördüğü bu şeye olan ilgisini kaybetti, evin bodrumuna açılan pencereye gitmeden önce, birkaç dakika çeşmenin yanında bekledi.

Bodrumdan küf ve nem kokusu geliyordu. Patisiyle pencereyi yavaşça aralayıp içeri süzüldü ve çevik bir sıçrayışla yere atladı. Bir süre orada

durdu, onu saatlerce kovalayan ve hatta silahla vurmaya çalışan insanların yaşadığı o eve iten kuvvetin ne olduğunu bilmiyordu. Fakat yabancı bir kere daha iradesini ele geçirdi ve hiçbir itiraz kabul etmeyen bu otoriteye boyun eğerek, sessizce karanlığa daldı. Gıda maddeleri, bira, ringa balığı salamurası ve domuz etleriyle dolu fıçıların arasından geçerek, çatı kirişinden sarkan çeşit çeşit jambon ve sosislerin bulunduğu yere vardığında, bu kolay avlara karşı burun kıvıracak kadar ukala olmayan zavallı sokak kedisinin ağzı sulanmıştı.

Bacakları bu aşın lüks karşısında durma girişimine aldırmadı. Eğer kedilerin, hayatta kalmak için kesintisiz olarak duyusal uyarılmaya – korkudan ödü patlamış bir avın kalp çarpıntısı ya da bir tarla faresinin yerin yarım metre akındaki umutsuz titremesi gibi– ihtiyaç duymasına neden olan kısa belleği o kadar kötü olmasaydı, belleğinin tasarımındaki bu eksiklik olmasaydı, hiç kuşkusuz bu gücün onu, o leziz yiyeceklerden öteye sürmesine başkaldırırdı.

Bir avcının dikkatli adımlarıyla ilerleyip bir kat yukarı çıktı.

Biri, belki de hizmetçi, kapıyı tamamen kapatmayı unutmuştu. Kapı aralığından ışık sızıyordu. Patilerini dayayıp kapıyı itti.

Şimdi aydınlık bir koridordaydı. Bu iki tarafında kapılar olan sonsuz bir koridordu. Bir hareket, bir yaşam işareti yoktu.

Ne yapacağım bilmeden, pusarak, etrafını kollayarak, koklayarak, koridor boyunca ilerledi. Bir odadan kahkahalar yükseliyor, mutfaktan takırtılar ve o amansız iradenin, oyalanmasını engellemek için yok saydığı yemek kokuları geliyordu. Önüne, bir üst kata uzanan, normal durumda bir sokak kedisinin asla ayak basamayacağı kalın şark halılarının serili olduğu başka bir merdiven çıktı.

Sonra duyulmaz bir sinyal alarak durdu. Şimdi üst katta karanlık bir fuayedeydi. Duyduğu bir sesle hemen büfenin altına daldı. Ve hiç itiraz etmeden yeni talimatları beklemeye başladı.

Yargıç akşam eve döndüğünde her kafadan çıkan bir ses kakofonisiyle karşılaştı. Salonun ortasında toplanmış hizmetçi kalabalığının ortasında karısını gördü. Bir kenara çekerek neler olduğunu sordu. Kadın heyecanla,

sabah ona saldıran kedinin, bahçıvanın bir gözünün çıkarttığını söyledi. Kedi hiç şüphesiz kudurmuş bir kediydi.

Bahçıvanı döşemeye yatırıp yüzünü bandajlamışlardı. Üzerine eğilmiş olan doktor, umutsuzlukla başım sallayarak: “Korkarım Jansen’in bir gözü kör olacak,” dedi. “Yapabileceğim hiçbir şey yok...”

Yargıcın karısı olayı bütün detaylarıyla anlatmaya başladı; bahçıvan, yargıcın talimatlarına göre bir tuzak hazırlamış, ama kedi hiç oralı olmamıştı. Kediyi bahçeden ne kadar kovalasa da dönüp dolaşıp geri gelmişti. Tüm hizmetliler ve hatta kendisi de bu kovalamacaya katılmıştı, ama kedi onları defalarca atlatmış, ağaca çıkmış, çalıların arasına kaçmış ve bulamayacakları yerlere gizlenmişti. En sonunda bahçıvan av tüfeğini alıp çatıya çıkmış, yaşlı adam tam iki saat boyunca kedinin tekrar ortaya çıkmasını beklemişti, iki el ateş etmiş ama hedefi tutturamamış, kedi tıslayarak ağaçların arasında kaybolmuştu. Bahçıvan, artık onu korkutmayı başardığı umuduyla işinin başına dönmüştü.

Ama öğleden sonra, yargıcın iki kızı bahçeye çıktığında, kedi geri dönmüştü. Yargıcın karısına göre, ağzından köpükler saçılıyor, “Kediden çok bir köpeğe benziyormuş”. Kızlara saldırmış. Kızlar kendilerini eve zor atmışlar, ama birinin dizi yüzülmüş, diğerinin ayağı burkulmuş, üstelik kaçarken gümüş takısını da kaybetmiş. Bahçıvan tekrar tüfeği almaya gitmiş, onun niyetini anlayan kedi, sanki yer yarılıp içine girmiş.

Bir saat önce yeniden ortaya çıkmış, hem de evin içinde! Oraya nasıl geldiğini hiç kimse açıklayamıyordu. Kendini görünmez kılan korkunç bir hayvandı.

Bütün gününü zehir eden bu beklenmedik olaydan iyice huzursuz olan yargıç, karısının peşinden ikinci kata çıktı.

Sigara odası darmadağınıktı. Her tarafa cam ve kırılmış porselen vazonun parçaları saçılmıştı, bazı tablolar parçalanmış, iki koltuk yere devrilmişi. Halının üzerinde kan lekeleri vardı. Oda savaş alanına dönmüştü.

Hizmetlilerden biri görmüş o canavarı, dedi karısı. Kız bir masa örtüsü almak için yukarı çıkmış, edepsizce kitaplık rafına tünemiş olan kedi, tıslayarak kızın aklını başından almış. Kız hemen bahçıvanı çağırmış, o da bir sopa kaparak sigara odasına koşmuştu.

Karısı hikâyenin bu kısmına geldiğinde hıçkıra hıçkıra ağlamaya başladı. Kedi delirmiş gibiydi, diye devam etti, sırtını kamburlaştırmış ve ağzından salyalar saçarak hırlamıştı. Bahçıvan odanın bir ucundan öbür ucuna kediye kovalarken, vazolar, bardaklar, mobilyalar devrilmişti. Sonunda bir köşeye sıkışmış ve işte tam o anda inanılmaz bir sıçrayışla bahçıvanın üzerine atılıp gözünü çıkartmıştı. Bahçıvan yığılıp kalmış ve kör oldum, diye bağırmaya başlamıştı. Kedi o karışıklıkta kayıplara karışmıştı.

“Şimdi nerede?” diye sordu yargıç.

“Evin içinde bir yerde,” dedi karısı. Hizmetçi tavan arasından gürültüler duymuş, ama kimse gidip de oraya bakmaya cesaret edememişti, çünkü kedi çıldırmıştı.

Yargıç ve karısı salona indiler. Hizmetçiler işlerinin başına dönmüşlerdi. Doktor bir sandalyeye oturmuş olan bahçıvanın nabzım ölçüyordu. Yargıç av tüfeğinin nerede olduğunu sordu, araç gereç barakasında bir çengelde asılıydı.

Kısa bir süre sonra yargıç tavan arasındaydı. Çatıdaki açıklıklardan sızan ışık ona sürekli bir görüş sağlıyordu. Ayağı eski bir bavula takıldı ve elini çatı kirişine çarptığı için küfretti. Elindeki çizik tekrar sızlamaya başladı, bu kedi kuduz diyen karısının haklı olabileceğini düşünerek ürperdi.

Tavan arası sessizdi. Yalnızca alt kattan yemek hazırlayan hizmetçilerin gürültüleri geliyordu. Kedinin bir çıkış yolu bulmuş olabileceğini düşündü. Ertesi gün ormancıyı çağırtmaya karar verdi.

Bir müddet orada durdu, gözlerini kapadı ve genç hizmetçi kızla orada neler yapabileceğini hayal etti. Ona ne yaparsa yapsın hiç itiraz etmeyeceğini düşündü, kız gençti, korkuyordu ve güçsüzdü. Hatta onu öldürebilirdi bile.

Çatıda bir ses duyduğunda tam geri dönmek üzereydi. İlerde çatıya açılan pencerelerden biri açıktı. Hemen altında bir merdiven vardı.

Tuhaf bir baş dönmesiyle çatıya tırmandı. Şehir önüne serilmişti, Maria Kilisesi, sivri kubbesiyle belediye binası, Artus Sarayı, Lange Gasse ve Langer Markt. Limandaki gemiler oyuncak gibi görünüyordu. Arka planda Wisla nehri ve deniz parıldıyordu.

Sonra birdenbire içinde sesler duymaya başladı: Boğulmuş on yaşındaki bir kızın sesi, Königsberg genelevinde göğsünü kestiği bir fahişenin inlemeleri ve yıllar önce Danzig'de bir otel odasında, erkeklik organını kesen kızın hırıltıları. Sonra bir kahkaha, histerik bir gülüş, çıldırmış bir kedinin tıslaması ve idam alanında direnen başrahibin sızlanmaları.

Aklını mı kaçırıyordu?

Çatının en uzak köşesinde kediyi gördü. İnsanlar gibi arka ayaklarının üzerinde duruyor ve tıpkı insanlar gibi ağzı kulaklarında gülüyor, korkunç, tonsuz bir sesle onunla –içinde– konuşuyordu. *Yaklaş*, diyordu, *ne kadar yakın olduğumu gör, yaklaş.* Yargıç sıtmaya tutulmuş gibi titriyordu. Aklımı kaçırdım, diye düşünüyordu. Kontrolümü kaybettim.

Ama bir şey onu yürümeye zorladı. Beni kedi zorluyor, diye düşündü, yağmurdan kayganlaşan çatıda adım adım onu kendine çekiyordu.

On beş metre aşağıda, bahçede duran karısını gördü. Dikkatli olsun ve hemen aşağı insin diye bağırıyordu. Ama artık onu içindeki ses yönetiyordu, daha doğrusu sesler. Yüzlerce ses bir araya gelip içinde kalabalık bir koro kurmuş, ileri, ne pahasına olursa olsun ileri git diye bağırıyordu. Dayanılmaz bir şeydi, susmak bilmiyorlardı, kedinin, yüzünde insanlara özgü gülümsemeyle, bir insan gibi ayaklarının üzerinde durduğu çatı kenarına sürüklüyorlardı onu.

Şimdi yeni bir sorun baş göstermişti, yaralanmış erkeklik organı dayanılmaz bir şekilde kaşınıyordu. Daha önce hiç böyle bir şey yaşamamıştı, sanki binlerce bit oranın altını üstüne getiriyorlardı, kasıklarını ısırıyor ve tırmalıyorlardı; böyle bir kaşıntının olabileceğine inanamazdı.

Karısı, saygıdeğer Rosalinda von Kiesingen, bahçenin parkeleri üzerinde durmuş, dehşetle kocasının dengesini korumak için nasıl çabaladığını izliyordu. Kocası, inanılmaz bir yavaşlıkla taş terasın üzerinde bir yay çizip yere çakıldıktan sonra, adamın çatıdayken sanki suyun içinde hareket ediyor, yüzerek ilerliyormuş gibi göründüğünü hatırlayacaktı.

Sokak kedisinin perspektifinden, her şey daha farklı görünüyordu. Onun gördüğü, gerçek ya da hayali bir düşmandan kaçan bir av hayvanının dehşet dolu ifadesiyle ilerleyen, beceriksiz, hantal bir adamdı. Arka ayakları üzerinde duran ve bir insan gibi ağzı kulaklarında sırıtan kedi, kendi halinin

şaşkınlığı içindeydi.

VIII

Abruzzi dağının eteklerindeki Fossa köyünde bir adam elbise dolabının kapağını açtı. Elbise askılarının gerisindeki duvarda şeytansı bir yüz belirdi. Lime lime edilmiş korkunç bir yüzdü bu; burnu kesilmiş, tek gözü çıkarılmış ve her iki kulağı kökünden koparılmıştı.

Adamın nefesi kesildi, dolabın kapısını kapattı, yerçekiminin karşı konulmaz gücüne yenilerek haftalarca peşini bırakmayan dehşet duygusuyla yere yığıldı. Ama *inancı* ona dayanma gücü verdi. İnsanların doğmayı hiç arzu etmedikleri hayata karşı duydukları korku ve pişmanlıkla hastalıklı bir şekilde karıştırılan inanç, her şeye karşın insanı etkisi altına alıyordu.

Kendisini neyin beklediğini kesin olarak bilmesine rağmen, dolabın kapağım tekrar açtı. Son aylarda hep böyle olmuştu; o kadar çok sürprizle karşılaşmıştı ki artık şaşırmıyor, yalnızca soğuk bir dehşet duygusuna kapılıyordu ve bu nedenle dolabın kapısını yeniden açarken o berbat yüzün kaybolmuş olduğunu biliyordu. Dolap, bir torba naftalin, bir alet çantası, onu geceleri soğuğa karşı koruyan palto ve korkutucu düşsel görüntüler dışında boştu.

O yüzün belirdiği boş duvara bakarken çaresizce, karabasanlar, diye düşündü. Onu ziyaret eden inanılmayacak kadar gerçek karabasanlar, uykudan bir hastalıktan kaçar gibi kaçmasına neden oluyordu. Ama hiç kimse dinlenmeden yaşayamazdı. Sonunda, gün ışırken bedeni, hafif bir uykuyla onu aldatıyor, o güvenilmez beden onun isteğini hiçe sayıp düşlerine davetsizce girip çıkan cinlere teslim ediyordu.

Şeytanın insanlığın günahları kadar çok hilelerine karşı, inancının düsturlarıyla kendini güçlendirmeye çalışıyordu. Artık bir tür cezaevine dönüşen odaya lanetler yağdırırken, inanç beni koruyacak diye düşündü. Cinler kapıda beklediği için, bu odayı gündüz bile terk etmeye cesaret edemiyordu. Tanrının unuttuğu bir İtalyan köyünde, seyyahları ağırlayan bu odaya, bir meydan okuyucunun izini takip ederek, daha doğrusu meydan okumak için gelmişti. Ama bu meydan okuyucu onun sandığından çok daha güçlü çıkmıştı, çünkü daha önce böylesi güçlü bir yanılsama yaşamamıştı.

Kerevete oturup gözlerini kapadı. Güpegündüz ansızın beliren o görüntüleri son günlerde daha sık yaşıyordu, tıpkı düşlerinin artık düş olmaktan çıkıp korkunç bir ülkeye yapılan yolculuğa dönüşmesi gibi.

O belirleyici ânın gelip gelmediğini, karanlıklar dönencesine yaptığı seyahatin sonuna yaklaşıp yaklaşmadığını merak ediyordu. Örneğin bir saat önce, odası keskin bir duman kokusuyla dolmuştu, yanık insan eti kokusuyla. Çıtırdayarak yanan bir şey vardı, ama etrafına bakındığında yanan bir şey olmadığını görmüştü. Bundan kısa bir süre sonra net bir şekilde çağrıldığını duymuştu. Artık kendini taşıyamayan sesiyle, gayri ihtiyari cevap verdiğinde, alaycı bir kahkaha kakofonisiyle karşılaşmıştı. Durmadan sınanıyordu, duvardan gelen bir ses uykusunu bölüyor, çaresiz bir şekilde “Kim o7” diye bağırdığında, ya bir iç çekme duyuyor ya da biri sinir bozucu bir fısıldamayla adını sesleniyordu.

Ama yalnızca bunlar da değildi. Ne zaman olursa olsun bir müzik tarafından ele geçiriliyordu. Bedeni, birinin konser verdiği akustik bir odaya dönüşüyordu. O et ve kemikten bir orgdu ve birisi korkularının tuşlarına basarak kantat, füg çalıyor; korkularının org borularına hava pompalıyordu. Bu deneyimi tanımlayacak sözcük bulamıyordu, notalar onu havaya uçurmakla tehdit ediyordu, onu çalan, *içinde çalan*, öylesine yüksek bir sesle çalıyordu ki, kulak zarlarının patlayacağından ve kulağındaki çürümüş suyun, şeytanın diyapazonuyla akort edilmiş üç sesli bir akor olarak dışarı sıçrayacağından korkuyor, sıtmaya yakalanmış gibi titriyordu. Gördüğü hayallerin aklını başından almasından korkuyordu. Şeytan onu baştan çıkarmaya çalışıyor, kurtulmak için marazı düşlere sığınıyordu.

Bunların hepsi de yalnızca bir vehim mi? diye düşünüyordu. Belki de tıpkı acı ve hastalıklarda olduğu gibi bunlar da, yalnızca Tanrı'nın yüksek katlarında anlaşılabilirdi. Eğer insan bütün bu olanlara tanrısal açıdan bakamazsa, o zaman yaratıcıyı ve eseri kötülük olarak görünürdü.

Tanrı eserleriyle birdir, diye iddia ediyordu teologlar. Ama mademki kötülük yaratılmışın her şeklinde aşikârdı, o zaman Tanrı kötü müydü?

Ama onu bu düşüncelere cezbeden şeytandı. Yok, eğer bu düşünceler doğruysa, o zaman insanın tapınacağı ne kalırdı? Eğer Tanrı, kurbanda olduğu kadar cellatta da mündemiçse kime tapınılacaktı?

Şeytan vardı ve o onun içindeydi. Yaratılmış kusursuz değildi, dolayısıyla yaratıcı da öyle. Vatikan'daki tanıdıkları... O eğitimli teologlar... Kötünün gerçekte kötü olmadığını, kötünün alt derecede iyilik olduğunu ya da iyiliğin eksikliği olduğunu iddia ederken yanılıyorlardı.

Alacakaranlık bastırıyordu. Camlarında, bir saat gibi düzenli çalışan cinlerin belirdiği pencereden dağlara baktı. Gökyüzü tek tetikti. Ağaçlar çıplak. Odadan çıkabilmeyi istiyordu, ama buna cesareti yoktu.

Kötü, iyinin eksildiği miydi? – düşüncelerinin peşinden gidiyordu. Tıpkı tuzlunun tatlının eksikliği, kederin neşenin eksikliği, ya da siyahın beyazın eksikliği olması gibi bir şey miydi? Tanrı'nın onurunu kurtarma çabası birden ona gülünç geldi. Augustinus ne yazmıştı: "Kötülük, iyiliğin artık varlığından bahsedilmeyecek kadar azalmasıdır." Peki o zaman nasıl olmuştu da bütün hayatını adadığı Tanrı onu şu an yaşadıklarını yaşamak zorunda bırakmıştı? Bunun cevabını köylerde, biraz önce elbise dolabında gördüğü hacamat edilmiş yüzde, onu daha önce hiç olmadığı kadar baştan çıkaran ve şunu kabul etmeye zorlayan şeytanda aradı:

"Evet, madem ki o müdahale etmiyor, o zaman sen benim Tanrımdan daha güçlüsün."

Tanrı onun imtihan edilmesine kayıtsız mı kalıyordu? Ya da yalnızca sorumsuz muydu? Ama karışmayı ihmal etmek de bir tutumdu.

Korkudan midesi bulanıyordu. Eğer dış kapıyı açarsa cehennem ateşleriyle karşılaşacaktı. Ateş niçin insanı kötürüm edecek kadar sıcak yaratılmıştı? Niçin Tanrı bir parça da olsa acıdan kurtulma *imkânını* esirgemişti? Eğer Tanrı, eski rahibinin dediği gibi, acıyı dayanılamayacak ölçüde yaratmasaydı, o zaman eseri tam olmayacaktı. Mükemmel bir dünyada her şeye yer olmalıydı. Sınırlı bir dünya yaradılışın cömertliği ilkesiyle çelişirdi. Bu, dehşet için de geçerliydi.

Sırtından, bir av hayvanının keskin kokusunu taşıyan soğuk terler boşandı. Yeniden duman kokusunu hissetti ve hemen ardından göğsünden yükselen o bulanık sesi duydu: *Sebastian, benim sevgili cadı avcım! Seni korkutmuyorum değil mi?*

Dizleri üzerine çöktü. Vücudu sara nöbeti geçirir gibi sarsılıyordu. Sanki cehennemde akort edilmiş notalar gibi bedeninden geçen her şiddetli sarsıntı, etinde iz bırakıyordu. Görünmez cinin çaldığı orgun sesi ve sese eşlik eden kahkahalar aklını başından almak üzereydi.

Kötü anıların hücumuna uğramış olan Sebastian del Moro, Fossa'nın

gezginler köyündeki odasında uykuya daldı. Bir boğaz temizleme sesiyle uyandı. Gözlerini açtığında göğsüne oturmuş çok küçük bir figür gördü. Bu bir başparmaktan daha büyük olmayan bir adamdı. Del Moro'nun küçük kıllı gövdesini incelemekle meşguldü. Figür gözlüklüydü, üzerinde Dominiken Kardeşlik Tarikatının siyah elbisesi ve kirli bir kaftan vardı. Del Moro bu figürün kendisinin bir minyatürü olduğunu anladı. Ama bu minik ikizinin –sanki del Moro'nun farkında değilmiş gibiydi– kulak ve burun ucu yoktu. Elinde bir çanta vardı. Bu, del Moro'nun dolabındaki çantanın aynısıydı.

Sebastian, cadı avcım benim, sanki aynı anda dört bir taraftan gelen bir fısıltıydı bu. *Bunu beklemiyordun değil mi? Biz senin içindeyiz, biz lejyon denilen şeyiz... Eğer bizden kurtulmak istiyorsan en gelişmiş dinsel törenlerine başvurmalısın...*

Sebastian gözlerini yuvalarının içinde döndürerek odayı taradı. Hiç kimse yoktu. Rüyasında rüya mı görüyordu, ama bilinçli halinin de çok farklı olmadığını anımsadı. Son zamanlarda karabasanlar uyanık olduğu saatlere de sokulmuş ve tersine, uyanık olduğu saatlerde gördüğü karabasanlar onu uykusuna kadar izlemeye başlamıştı.

Bu nedenle, hiçbir yanıt alamayacağını bile bile: “Kim var orada?” diye soruyordu.

Göğsündeki ikizi, içinde cin aletlerinin olduğu minyatür çantayı açtı. Uzun süre arandıktan sonra, çantanın dış gözünden sivri bir biz çıkardı. Hâlâ del Moro'nun varlığından habersiz gibiydi. Del Moro’nun şaşkın bakışları altında, çantadan iki takma kulak ve bir burun çıkardı. Ve binbir güçlükle bunları yüzüne yapıştırdı. Bundan sonra küçük ama gerçek bir insan dili çıkardı, bir iğne ve örümcek ağı kadar ince bir iple ağzına dikti.

Ses tekrar, *Sebastian!* dedi. Ama bu defa daha bir meydan okuyucuydu. *Ne uyurken ne de uyanıkken bizi göremediğin için nerede olduğumuzu merak ediyorsun. Bu seni derin düşüncelere salıyor! Ve ne durumda olduğunu merak ediyorsun! Bırak sana açıklayayım, uykudasın ama uyandığında bütün bunları hatırlayacaksın ve tuhaf şeylerin uyurken mi yoksa uyanıkken mi olduğunun hiçbir öneminin olmadığım anlayacaksın. Çünkü uyku ve uyanıklık aynı madalyonun iki yüzüdür...*

Katalepsisi bir parça hafiflemişti, rahatlamış bir şekilde başını yana çevirip etrafına baktı. Birisi ranzasının yanında duran masanın üzerindeki kollu şamdanı yakmıştı.

Bu arada göğsündeki ikizi, eline aldığı bizi sol göğsünün altına sokmak için hummalı bir faaliyete girişmişti. Biz ritmik bir ses çıkararak derisine saplanıyor, ama o hiç acı duymuyordu.

Dinle beni, dedi ses yeniden. *Bizi görmüyorsun, ama yine de olabilecek en rasyonel açıklama, senin içinden konuşabileceğimiz aklına bile gelmiyor. Belki, er ya da geç bütün kötülerin bedenini ele geçirdiğimiz gibi senin bedenini de ele geçirdik... Nasıl? Kendine nasıl diye soruyorsun. Ve ne zaman? Bir gaflet ânında tabii ki... Bedeninin ilk açığında... Diyelim ki iğrenç kıç deliğinden. Senden gerçekten nefret ediyoruz! Bizi içinden nasıl atacaksın... Kutsal suyla lavman yaparak mı?*

Cin alaycı bir kahkaha attı ve del Moro irkilerek sesin söylediklerinin doğru olduğunu anladı; cinler bedenini ele geçirmişlerdi.

Dua etmek için düşüncelerini toparlamaya çalıştı, ama bir melodi dikkatini dağıttı. İçinde bir org çalıyordu, Clementi'den bir parçayla başlayıp Bach'tan bir parçaya geçmişti ve hemen sonra, tuhaf bir şekilde, aynı parçaları nota nota sondan başa doğru çalmaya başlamıştı.

Göğsündeki ikizi, elindeki bizle derisinde küçük bir delik açmayı başarmıştı. Onun ağzına yeni diktiği dilini nasıl şaklattığını ve sonra da anlaşılmaz bir dilde nasıl uzun bir tirada başladığım duydu. Göğsünden kırmızı bir inci gibi bir kan damlası tomurcuklandı, koptu ve kaburgalarının arasından yuvarlandı. Minik ikizi üzerinde papalığın işaretleri olan bir mendille alnında biriken terleri sildi, yaptığı iş onu çok yormuştu.

Del Moro büyülenmiş bir halde olup bitenleri izlerken, diğer göğüs ucundan ince bir buhar sütunu yükseldi.

Del Moro, göt herif, dedi cin sesi. *Zamanı geldi! Bizi içinden atmanın zamanı!*

İçindeki müzik sustu ve hafif, açık yeşil bedeni tekrar şimşek hızında çıktığı göğüs ucunda kaybolmadan önce, ince buhar sütununda bir cin yüzü belirdi. Minik ikizi de kaybolmuştu, ama del Moro'nun karnında, hemen göbek deliğine yakın bir yerde, içindeki aletlerin açık bir şekilde göründüğü çanta

kalmıştı.

Çanta sanki biri üflüyormuş ya da del Moro göbek deliğiyle üflüyormuş gibi şişti ve gerçek boyutlarına varana kadar büyüdü.

Artık mesleki görevlerini yerine getirmenin zamanı, diye fısıldadı içindeki cin sesi. *Elindeki bütün araçlarla içindeki bizi aramanın zamanı... Bu senin son şansın.*

Del Moro gözlerini açtı ve bir düş gördüğüne hükmetti. Ama bu çok kısa sürdü, çünkü o çanta hâlâ göbeğinde duruyordu. Onu bilinçsiz bir şekilde kendisi almış olabilirdi, birisi onu uyurgezer yapmış ve gidip dolaptan çantayı aldırmış olabilirdi, sorunu daha açık görmeye başladığını düşündü; ikilem buydu ve bu nasıl çözülecekti?

Ele geçirildim, diye düşündü; cinler içime girdi. Onlar içimden atılmalı...

Pencerenin yanında iyi düzenlenmiş küçük bir sunak vardı: Eşyalar beyaz bir çarşafın üzerine düzgün bir şekilde yerleştirilmişti: kutsal yağın olduğu şişe, kutsal emanetlerle kaplanmış bir haç, kutsal suyla dolu bir kap. Roma ayini, ya da demonologların deyimiyle Rituale Romane, ancak en ciddi cine kapılma hallerinde başvurulan bir cin çıkarma ayiniydi. Del Moro daha önce böyle bir ayini yönetmişti, ama şimdi söz konusu olan kendi içindeki cinlerdi. Şimdi –bu hayaletli odada– ayin için gerekli hazırlıkları yapıyordu.

Tam Aziz Mikâil'e –baş melek– başlangıç duasını yapacakken, içindeki cin tekrar konuşmaya başladı.

Aptal! Umarım ne yaptığını biliyorsundur... Kötü ruhları kovmak hayatına mal olabilir...

Ses daha öncekilerden çok daha güçlüydü. Del Moru zamanın geçmekte olduğu duygusuyla, duayı hızlandırdı: “Baş melek Aziz Mikâil, *defende nos contra nequitiam et insidias diaboli esto praesidium.”*

Ayinler kitabında yazdığı gibi yere tuz serpti. Omuzlarına ipekten yapılmış mor bir örtü attıktan sonra kutsal şarap kâsesini öptü.

“Exorcizote,” diye ayinine devam etti, *“omnis spirirus immunde, in nomine Jesu Christi Eilii ejus, Domini etjudicis nostri, etin virtute Spiritus Sancii.”*

Ağzına kutsal ekmeği alarak, dilinde erimesini bekledi. Kafasının arkasındaki cinler güldü ve sonra çocuksu bir ses duydu:

Kutsal ekmek benim katıksız nefretime karşı koyabilir mi? Sen nefretin bizi nelere kışkırttığını bilemezsin! Göze göz, dişe diş. Görülmesi gereken bir hesabımız var...

Cin sesi kaybolurken, dua diye düşündü del More, dua ona güç verecekti, çünkü dua insanlara verilmiş tanrısal bir güçtü.

"Ut descedas ab hoc plasmate Dei," diye mırıldandı, *"quod Dominus noster ad templum sanctum suum vocare dignatus est, ut fıat templum Dei* vıvı, *et Spiritus Sanctus habitet in eo."*

Sanki cinler kutsal şaraptan sarhoş olmuşlar gibi, kafasının arkasında kıkırdadılar. Ama del Moro duasına devam etti:

"Per eumdem Christum Dominium nostrum, qui venturus est judicare vivos et mortuos, et saeculum per iğnem. Amen."

Oda sütliman olmuştu. Del Moro bir an, cinlerin kutsal sözlerden korkarak kaçtıklarını umdu. Ama karanlık güçlerin, duanın etkisini yok etmek için her türlü savaş hilesine başvuracağını da bilecek kadar tecrübeliydi.

Bu nedenle eğildi ve haçı öptü. Sonra parmak uçlarına hafifçe tükürüp havaya haç işareti yaptı ve önce sol, sonra da sağ kulağını tükürüğüyle ıslattı.

"Eppheta, quod est, adaperire" diye yalvardı: "Kendini aç!"

Dilinin üzerinde bir parça daha kutsal ekmek eritirken, burun deliklerine dokundu.

"İn odorem suavitatis. Tu autem effugare, diaboie; appropinquabit enim judicium Dei."

Cinler endişelenmeye başlamıştı. Del Moro bir şeyler mırıldandıklarını duydu, ama hiçbir sözcüğü anlamadı. Göğsünün derinliklerinden, önce yeni bir söz diye düşündüğü bir şey yükseldi, ama sonra bunun bir org müziği olduğunu anladı. Haçı yeniden öptü, iki ayin kandilini yaktı ve vakur bir şekilde kendi kendine sordu:

"Abrenuntias satanae": Tövbe ediyor musun şeytan?"

“Abrenuntio” diye cevapladı: “Tövbe ediyorum!”

Kutsal kadehinin gümüş yüzeyinde kendi siluetini gördü. Çökmüş avurtlarına bakarak irkildi, derisi yeşile çalıyordu ve lekelerle doluydu, kirli sakallan birbirine yapışmış saçak saçak sarkıyordu.

“Et omnibus operibus ejus?” diye kendi kendine sordu: “Ve bütün eylem ve öğretilerine? *Abrenuntio!”*

Kutsal sudan alıp elbiselerinin üzerine birkaç damla serpti.

“Et omnibus pompis ejus?”

“Abrenuntio!”

Cinler sessizliklerini koruyorlardı. Ama dolapta bir hışım vardı. Del Mora dağ rüzgârının şiddetini artırdığını fark etti.

Kutsal yağın olduğu şişenin kapağını açtı ve alnına bir damla sürdü.

“Ego te linio,” diye devam etti, *“oleo salutis in Christo Jesu Domino nastro, ut habeas vitam aeternam.”*

Ayin bitmek üzereydi. Del Moro cinlerin niçin direnç göstermediklerini merak ediyordu, öyle çekip gidecekler iniydi? Tam bitiş duasına başlayacaktı ki, cinin tekrar konuştuğunu duydu:

Bütün bunlar çok komik Sebastian... Beni görmüyorsun... Kendi geçmişini de... Beni gerçekten hatırlamıyor musun? Daha önce başka şartlarda karşılaşmıştık. Ama hepimiz biliyoruz ki, körler ülkesinde tek gözlü biri kral olur...

Del Moro sesini yükselterek duasına devam etti.

“Credo in Jesum Christum Filium ejus unicum...”

Sen hiç kimseye inanmıyorsun, özellikle de insanlara. Ayrıca benim ölü olduğumu sanıyorsun... Sen ve senin üstlerin... İnanç insanları aptallaştırır... Ve senin Tanrın, defalarca ihtiyaç duymama rağmen yardımıma gelmedi...

Del Moro omuzlarındaki mor örtüyü, ruhun temizliğini simgeleyen beyaz bir örtüyle değiştirdi ve bütün gücüyle cinin cevap vermesi için yaptığı kışkırtmalara karşı koyarken –ayin cevap vermeyi kesinlikle yasaklıyordu–

cinin aşağılayıcı kahkahalarını duydu ve arkasından şükretmek için diz çöktüğünde, cehennem orglarının üç sesli akoruyla yere serildi.

Beni gerçekten hatırlamıyor musun? diye bağırdı cin sesini duyurmak için. *Daha önce senin için org çalıyordum...*

Sebastian kalkmayı başardı. İçindeki org müziği yine, inanmasının mümkün olmadığı bir şiddette, Clementi'den bir parça çalıyordu.

Elbiselerini çıkartırken, *“Credo in Jesum...”* diye bağırdı ve kutsal yağla göğsüne haç çizdi.

Org doğaçlama bir müziğe geçmişti. Sebastian'ın panikten iç organları düğümleniyordu. Düşünde gördüğü ikizinin göğsünde açtığı delikten, yeşilimsi bir yılan kuyruğu çıkmıştı. Göğsünü panik içinde tırmaladı, ama odayı yeni bir cin kahkahası doldururken, yılan delikten içeri kaçmıştı.

Sebastian kusmak üzereydi. Göğsünün ve karnının üzerinde küçük delikler açılmış, bu deliklerden solucanlar, kurtlar ve küçük sürüngenler başlarını uzatmışlardı. Sanki çoktan ölmüş gibi bedeninden bir çürüme kokusu yayılıyordu. Cin yeniden bağırmaya başladı:

Göğsünde ne kadar da günah toplanmış... Ne kadar kötülük, ne kadar korku... Sen de benim gördüklerimi görüyor musun? Yoksa senin görüşünü bozuyor muyum?... Hadi yapma, istersen beni hatırlarsın... küçük org virtüözünü...

İçinden *Bizler!* diye bağıran başka bir ses duydu. *Onu gümüş bizlerinle dışarı at.*

Del Moro baş melek Mikail’in son anda imdadına yetiştiğini sandı, minnettarlıkla çantadaki bizlerden birini aldı; bu bizlerle ele geçirilmişlerin göğüs uçlarının ya da cadı lekelerinin hissedip hissetmediğini kontrol ederdi.

İçindeki sesler karışmaya başlamış, bir sesler korosu, şeytanlar ve meleklerin kakofonisine dönüşmüştü, sanki şeytanlar ve melekler ruhunu ele geçirmek için kendi aralarında savaşıyordu.

Bir cin, sol göğsünün hemen altındaki delikten iğrenç suratını gösterdi, ama Sebastian bizi deliğe saplarken cin tekrar içeri kaçtı.

Şimdi Önünde çok tuhaf görüntüler belirmeye başlamışa, belki de bu görüntüler onun içinde, delilik sınırına gelmiş aklındaydı? Karşısında Kardinal Rivero belirdi, ama del Moro baş döndürücü bir duygu açıklığıyla düşmanının öldürücü etkisi altında olduğunu fark etti. Onu bile isteye peşine düşürmüş, hiçbir şahidin olmayacağı son savaş için dağların tepesine çekmişti. Gözlerinin önünde –ya da içinde– Cizvit rahibi Schuster de belirdi ve del Moro şimdi onun, o ölünün de, tıpkı kardinal ve onu buraya adım adım sürükleyen diğerleri gibi kozmik güçler arasındaki savaşın basit bir piyonu olduğunu anlıyordu.

Göğüs ucunun altındaki delikte, cin debelenip duruyordu ve kafasını karıştıran, baş melek Mikail'e ait olduğunu sandığı o sesi yeniden duydu:

Cini bizle dışarı çıkar Sebastian, bu senin son şansın!

Del Moro elindeki bizi, biraz önce cinin yüzünü gördüğü, tam kalbinin üzerine gelen deliğe saplamak üzereyken, odanın köşesinde duran dolabın kapağı açıldı. Ortaya çıkan, kandillerin aydınlattığı figürü tamdı. Bu yıllar önce Vatikan'da sorguya çektiği hilkat garibesi oğlandı.

Kulakları Clementi'nin neşelendirici org müziğiyle dolarken, söz konusu olanın geç gelen bir intikam olduğunu anladı. Birinin kandillere üflemesiyle oda karardı. Cini çıkarmak için son bir çabayla, bizi kalbine sapladı.

Borgo Santo Spirito, XX Nisan MDCCCXXXVII

Sevgili Peder,

Çok geçmeden Napoli'ye, sana, dolambaçlı yollardan kötü dedikodular gelecek. Bu mektubu dedikodulara karşı yatıştırıcı bir önlem olarak yazıyorum, ayrıca yeğenin Gianfiunco hakkında da güzel haberlerim var. Benim hakkımda duyduklarına inanma, Ildebrando, benim namım temiz ve temiz kalacak.

Son zamanlarda yüksek mevkilerimizde meydana gelen trajik gelişmeleri bir tarafa bırakırsak –ki bunlar epeyce bir şaşkınlığa yol açtı ve bildiğim kadarıyla bu konuda yeterince bilgilendirildin– bu ilkbahar bir birleşme protokolü imzalandı. Tanrı'nın izni ve papalığın politik sorunlar konusunda şimdiye kadar çok iyi tutulmuş kayıtların sayesinde, Klerus toplantısında ve bizim sarsılmaz Cor Unum konseyimizde tartışılacak olan önemli konularda görüş birliğine vardık. Ne yazık ki, birleşme tartışmaları söz konusu olduğunda, sevgili din kardeşlerimiz her zaman Tanrı korkusuyla hareket etmiyor. Ama hiçbirimiz mükemmel değiliz.

Şimdi iyi haberlere geçiyorum: Papalık Akademisi'nin yöneticisi Lorenzetti, iyice düşünüp taşındıktan sonra yeğenin Gianfranco'yu Cenevre'deki papalık elçiliği görevine önerdi, bu haberin henüz sana ulaştığını sanmıyorum. Onun şansına şans katmak için, bu yaz Ad Limina Apostolorum’a gelecek olan çok sayıda misafire ev sahipliği yapmak gibi onurlu bir görev verdim; göründüğü kadarıyla bu sene, piskoposların Roma’ya yapacakları bu zorunlu hac ziyaretinde İsviçrelilerin sayısı kabarık olacak – ki bu Gianfranco'nun işine gelecektir.

Aceleyle dikte ettirdiğim bu mektuba son verirken, sana ve Campania bölgesindeki din kardeşlerimize en iyi dileklerimi sunuyor ve dedikodulara itimat etmemeni tekrar rica ediyorum. Sadık ve İtaatkâr hizmetçin A. Rivero.

Sant Angelo, Ischia, XXIV Nisan MDCCCXXXVII

Sevgili Aurelio,

Ayın yirmisinde gönderdiğin mektubun bugün bana Ischia'daki kaplıcalarda ulaştı ve beni yaşlılığın getirdiği kuruntulardan uyandırdı. Adanın sıcak kaynakları, senin de bildiğin gibi romatizmalarıma iyi geliyor, sağlığım artık çok iyi olmasa da, şimdilik muhakeme gücümü ve keyfimi koruduğu için takdiri ilahiye şükrediyorum.

Tam da senin tahmin ettiğin gibi, senin yaptığın işlere dair birtakım iddiaları, her ne kadar benim dikkatime sinsi sözcükler ve muğlak kinayelerle sunulsa da, duymaktan imtina edemedim. Bunları tabii ki dikkate almıyorum, bilmediğim bir şey değil, sende düşman yaratma konusunda kıskandıracak bir yetenek var.

Bunun dışında, senin de bildiğin gibi, Napoli'de oldukça mütevazı bir yaşam var. Kardinal ve Piskoposlar heyetinin yüksek katlarındaki dalavereler artık bizim için gündelik şeyler haline geldi. Roma'daki başpiskoposluk makamının ne Mandatum Docendi hakkında ne de özgür düşünürler hakkında düşündükleri bizim bilgimize sunulmuyor. Bu nedenle, kilisenin yüksek katlarında olup bitenler hakkında beni bilgilendirme güvenini gösterdiğin için sana naçizane teşekkürlerimi sunarım; verdiğin bilgiler dünyevi merakımı doyuruyor. Özellikle de kişisel günah çıkartmayla ilgili olmayan özel meraklarımı.

Bazen burada olmanı o kadar çok istiyorum ki Aurelio: kütüphanedeki akşamlarımızı, dağ gezintilerimizi, yoksullarla yaptığımız çalışmaları. Şimdi, mektubunu okuduğumda, seninle geçirdiğimiz ilkyazın anılarıyla doldum. Parlak renklerle ifade edilmeyi talep eden, duygusal anılarla. İnan bana, bu tür şeyler yıllar geçtikçe daha da zorlaşır; belleğimiz bizi rahatsız edici anılardan korur, ruhumuzu dinlendirmek için en güzel anlarımızı aydınlatır. Yorgunluklar, meşakkatler, eski kıtlık yılları, hepsi kötü bir düşmüş gibi gelir.

Umarım seni tekrar burada görmem çok uzun zaman almaz. Ve umarım Lateran kilisesinin gölgesinde değil, burada, güneyde, eskiden ve hâlâ senin olan evinde görürüm!

Gianfranco hakkında verdiğin haber beni ziyadesiyle mutlu etti. Eğer kalenin koridorlarında onunla bir daha karşılaşma fırsatın olursa, lütfen en

içten tebriklerimi ilet. Gizli din kardeşleri birliğindeki üzücü kayıplara gelince, mektubunun satır aralarındaki kaygılarına katıldığımı belirtmeliyim: Yeniden yapılanmasına karşın, biraderlerin hâlâ çok güçlü düşmanları var, işte bunun için senden çok dikkatli olmam rica ediyorum.

Kısa zamanda yeniden görüşme umuduyla, yaşlı öğretmenin ve pederin.

Ildebrando Montelli.

Borgo Santo Spirito, XVI Mayıs MDCCCXXXVII

Sevgili Ildebrando,

Yazıdan anlayacağın gibi bu mektubu dikte ettirmiyor, aceleyle kendim yazıyorum. Son olayları, sanırım bütün ayrıntılarıyla haberdar olmuşsundur, itibarımı daha fazla tehlikeye atmamak için kesin bir gizlilikle ve hemen açıklamalıyım. Seni temin ederim ki Ildebrando, benim hakkımda duyduğun her şeyin bir açıklaması var. Düşünmeden bir sonuç çıkarma!

Her şeyden önce, bana karşı yürütülen kampanyayla muhtemelen ilişkili olduğu için, yüksek mevkidekilerden bir ölüm haberi daha vermeliyim; bu defaki bizim saygıdeğer büyüklerimizden, en çok korkulan engizisyonculardan. Dönümken Rahibi S. Del Moro. Bir hafta önce Asisi bölgesinde kalbine bir biz saplanmış olarak bulundu. Bu trajik olay hakkında bilgi edinmek için bölgeye giden uşağım Silvio, düşmanlarımızın –her kimse– bu işte parmağı olduğu tezini henüz kanıtlayamadı. Ayrıca ölüm sebebi de tam olarak anlaşılmış değil. Cinayet ya da Tanrı esirgesin intihar olabilir. Senin de bildiğin gibi ben, Sebastian'ı en güvenilir meslektaşımız olarak görürdüm. Tanrı ruhuna merhamet etsin.

Bu olay beni derinden endişelendiriyor, bu cinayeti birinin ya da birilerinin, topluluğumuzun iç huzurunu bozmak için işlemiş olacağından başka bir sonuç çıkartamıyorum. Belki de şimdi sırada ben varım? Ölüm ve kayıplar istisnasız olarak bizim kilit durumundaki adamlarımızı buluyor. Bir süre önce Rhine'li kardeşimiz Malitsch, hiçbir iz bırakmadan kayboldu. Geçen kış, cemaatimizin rahip sınıfı dışındaki üyelerinden sorumlu olan, başka bir sadık meslektaşımız Pirandello, Ligurya kıyılarında –belki de birileri

tarafından– boğulmuş olarak bulundu. Bütün bunlar, benim içinde olduğum, ve senin Ildebrando, bir ölçüde himaye ettiğin harekete karşı planlı bir kampanya yürütüldüğünü gösteriyor.

Yeni dedikodulardan büyük ihtimal haberdar olmuşsundur. Bu satırları uzun süre benim günah çıkartıcım olan sana yazıyorum ve her zaman çırağın olarak şunu söylüyorum: Bizi birbirimize bağlayan şeyi hiçbir zaman unutma. Son zamanlarda, en hafif deyimle, kendimde değildim. Belki de bunun nedeni, açıklanamayan ölüm olaylarının artık çok yakın çevreme kadar gelmiş olmasının bende yaratığı baskıdır. Günahkâr davranışlarımın bir şekilde dış güçler tarafından yönlendirildiği şüphesiyle acı çekiyorum. Ama bütün namusumla seni temin ederim ki, bütün bu olanlar göründüğünden çok daha ciddi. Dışardan bakıldığında düşüncesizce davranıyormuşum gibi görülebilir, kabul edilmez ya da katıksız bir kepazelik olarak değerlendirilebilir. Ama izin ver de bütün bunları buluştuğumuzda açıklayayım, bunları mektupta yazmak uygun düşmez.

Sana bu mektubu yazmamın asıl nedeni, son günlerde yaşanan olaylarla ilgili eksiksiz bir günah çıkarma amacıyla Napoli’ye, eski pederim ve ruhumun ilacı olan sana gelmeye karar verdiğimi bildirmek. Görevlerim – ve son zamanlarda sorgulanmaya başlayan pozisyonum– nedeniyle hiç değilse bir ay ya da bu mektubu aldığın günden itibaren dört hafta daha Roma'da kalmam gerekiyor. O güne kadar, sende hayran olduğum güç ve sevgiyi bana da vermesi için Tanrı'ya dua et.

Senin, Aurelio Rivero.

Not: Önümüzdeki günlerde dualarımızı merhum S. del Moro'ya adamalı.

Napoli, XXVI Mayıs MDCCCXXXVII

Aurelio,

Yönetici konumdaki arkadaşlarım sayesinde, senin Roma'da yaptığın işleri sandığından çok daha iyi izleyebildim ve bana yeni ulaşan bilgiler, durumun tehlikeli bir hal almaya başladığını gösteriyor. Bana yalan söyleme! Son

zamanlarda suçlusu olduğun olayların sorumluluğundan kaçmaya çalışma! Beni, mektubunda başvurduğun “kendimde değildim”, “olaylar gerçekte olduğundan daha ciddi görünüyor” , “düşüncesizlik”, “olaylar dış güçler tarafından yönetiliyor!” gibi yüreksiz bahanelerinden ve ölçüsüz hamasetlerinden esirge. Bana ulaşan bilgiler nedeniyle, ruhsal sağlığın konusunda ciddi endişelerim var. Hakkında sözcüklerle ifade edemeyeceğim dedikodular duyuyorum: Küfürler, her çeşit saygısızlık, nedensiz öfke nöbetleri; bütün bunlar düzinelerce şahidin ve saygıdeğer insanın gözlerinin önünde olmuş. Anlatılanlara göre edepsizce davranıyormuşsun ve bir kardeşimizi iki defa yumruklamışsın. Ayrıca, dürüst davranmıyor, ayinlere katılmıyormuşsun. İki rahibe yazılı olarak seni akademiye şikâyet etmişler ve –Tanrı'ya gerçek olmaması için dua ediyorum– sen Aurelio, bir zamanlar benim en gözde öğrencim olan sen, bir kilisede kutsal değerlerimize hakaret etmişsin ve şimdi benim ne sözcüklere dökebileceğim ne de dökmek istediğim pisliklere bulaşmışsın. Bunların bir açıklamasını istiyorum, yazılı, Napoli'ye gelmeden önce; ayrıca bazıları bunun bir hile olduğunu, asıl amacının ülkeyi terk etmek olduğunu iddia ediyor.

Ayrıca yeğenim Gianfranco'dan da senin son zamanlarda yaptıkların hakkında bana rapor vermesini istedim. Eğer olanları doğru anladıysam, cemaat artık senin adına hiçbir riske girmek istemiyor. Sana tövbe ve dua öneriyorum; ayrıca ağır bir şekilde ihmal ettiğin görevinden izin almalısın. Belki de, düzenli bir doktor muayenesinin yanı sıra, oruç seni kendine getirir. Önümüzdeki postayla cevap göndereceğini umuyorum.

Ildebrando Montelli.

Roma, XI Haziran MDCCCXXXVII

Sevgili Pederim!

Sana yalvarıyorum: Elini üzerimden çekme, çaresizliğim suçlarımla beslenirken yapma bunu.

Bu sabah, Ren bölgesinden arkadaşımız Malitsch hakkında bir haber aldım. Zehir içerek intihar etmiş. Ya da kazayla içmiş? Şimdi her şey bir sis

perdesinin ardında: Ne bir şahit, ne bir veda mektubu... geçen paskalyadan beri gizemli bir şekilde kaybolanların, başlarına neler geldiğini hiç kimse bilmiyor. Zamanı geldiğinde benim için edeceğini umduğum gibi, onların ruhları için de dua et Ildebrando.

Korkunç bir şüpheye kapıldım: Bütün bu olanlarla o hilkat garibesi oğlan arasında bir ilişki olduğunu düşünüyorum. Birinin onun intikamını aldığı düşüncesi aklımdan bir türlü çıkmıyor. Bildiğin gibi oğlan ortadan kaldırıldı ve bu olaya şu ya da bu şekilde karışan herkesin başına bir kaza geldi. Çok şaşkınım. Bunalımlı anlarımda korkunç bir hata yapıldığını düşünüyorum, önemsiz bir şeyi gözümüzden kaçırdık. Bununla ilgili olarak şimdi kayıp olan Viyana'daki arkadaşımız J. Langhans'a yazmıştım. Kasım ayındaki son toplantımızda, düşünce okuyucusunun gerçekten ortadan kaldırıldığına dair beni ikna etti. Yalan söylemesi için bir neden var mı? Ya da bilmediğimiz nedenlerle bizden saklayacağı bir şey?

Bu düşünceler beynimi o kadar çok ziyaret ediyor ki, henüz davranışlarım nedeniyle beni kınadığın mektubunu cevaplamaya bile fırsat bulamadım.

Sekreterim beni acil bir iş için çağırdığından, bu mektubu şimdi mühürlüyorum. Umarım hemen bu akşam, sorularını cevaplayacağım yeni bir mektup yazarım.

Tanrı sağlığını korusun.

Sadık hizmetkârın,

Aurelio.

Çok Sevgili lldebrando!

Akşam başladığım mektuba şimdi devam ediyorum. Çok çaresizim ve sorumsuz davranışlarımla, gizli kardeşlik örgütümüze verdiğim zararlar için af diliyorum. Bütün bu olanların açıklaması çok sonra gün ışığına çıkacakmış gibi görünüyor. Ama sanki –daha önce benzeri olmayan– yabancı bir güç beni ele geçirmiş gibi ya da daha çok bu yabancı güçler beni daha önce aklıma bile getirmediğim istek ve düşüncelere sevk ediyor.

Şaşırtıcı olduğu kadar korkutucu da olan bu duyguları nasıl ifade edeceğimi bilemiyorum. İrademin dışında şeyler oluyor. Saatler boyunca imanımı sorgulayıp inançlarımla ve tarikata girerken benimsediğim her şeyle boğuşuyorum. Şu an bu satırları yazarken, irademe sahip olmak için müthiş bir çaba göstermem gerekiyor. Kalemim beni dinlemiyor, fiziksel anlamda değil, ruhsal anlamda: Kalem benim istemediğim şeyleri yazmak istiyor.

Evet, işte böyle: Kalem beni aşağılamak istiyor ve seni de benim sevgili Ildebrando'm. Benim sözlerimi bile bırakmayan bu güç ne? Bana yöneltilmiş suçlamalar senin de anladığın gibi doğru ve ben davranışlarımı şundan başka bir şekilde açıklayamıyorum: Bu ben değildim! Kendime, peki kim o zaman, diye soruyorum.

Bu düşünceleri kâğıda dökmek için ne kadar zorlandığımı fark ediyor musun? Sanki sol elimle yazıyormuşum gibi harflerin sağa sola nasıl savrulduğunu fark ediyor musun? Mürekkep lekelerini, baş harflerin nasıl atlandığını, yazabilmek için, bütün irademi harcayarak kuş teleğine hâkim olmaya çalıştığımı, bir cümlenin sonunu getirebilmek için kendimi nasıl yıprattığımı görüyor musun? Sanki sürekli olarak benim dışımdaki bir güç bu satırları formüle etmeme zar zor izin veriyormuş gibi.

Dudaklarımdan dökülen her şey dışkıya benzediği için, dikte de ettiremiyorum Ildebrando. Güzel bir şey düşünüyorum, ama ağzımdan kötü bir şey çıkıyor, çevremdekilerin ürküp kaçmasına neden olan kaba ve çirkin bir şey. Artık davranışlarımdan olduğu kadar, dilimden de sorumlu değilim. Benim için dua et Ildebrando, ciddi olarak tehdit edilen selametim için dua et.

Eğer yeni işe aldığım sekreterim olmasaydı, benim durumum çok önceden kontrolden çıkardı. Gündelik programlarımın sorumluluğunu o aldı, ziyaretçileri benden uzak tutuyor, yalnızca, çok yakın meslektaşlarımı huzura alıyor.

Bu mektubun sana yazdığım dördüncü mektup olduğunu söylersem bana inan Ildebrando. Öteki üçünü yaktım. Dehşetle, bana ait olmayan cümlelerle dolduklarını gördüm: Çirkin, kaba sözcükler, küfürler ve lanetlemelerle doluydu. Satırlarımın arasına bana ait olmayan cümleler sızmıştı, daha önce hiç duymadığım, telaffuz bile edemediğim sözcükler vardı. Şunu yaz Aurelio, diye düşünüyorum, ama kalemi ve hareketlerimi

takip ettiğimde, kâğıtta bambaşka sözcüklerin şekillendiğini görüyorum. Yazı stili bile farklı oluyor Başka bir insanın stili.

Hakkımda duyduğun her şey, Ildebrando, doğru: Bütün o ahlak dışı davranışlar, olaylar, pislikler, bayağılıklar. Sanki sarhoşmuşum gibi, kontrolüm dışında oluyor, sanki kötülük dolu bir oyuncak ustasının ürettiği basit bir oyuncağım. Yalnızca mevkiimin verdiği güç ve sekreterimin yardımıyla kepazeliklerimi bastırabiliyorum. İçimde yabancı bir ses konuşuyor, o korkunç ses bana kötülük etmek istiyor, beni bütün bunları yapmaya o sürüklüyor, kepazelikler yaptırıp hayatımı mahvetmek istiyor. Birkaç saat önce, içimdeki bu ses beni, yeni ölümcül suçlar işleyeceğime ikna etti...“

Akli melekelerimi kaybetmek üzereyim Ildebrando. Kötü güçler beni ele geçirip yazdıklarımı dikte ettirmeye başlamadan önce mektubuma son veriyorum.

Rivero.

Napoli, XXH Haziran

Sevgili Aurelio,

Daha önceki mektubumu yanıtlamadığın için, bu mektubu sana korku ve umutla gönderiyorum. Yalnızca bir hayat işareti vermeni istiyorum. Gelecek postayla cevap gönder.

Senin, Ildebrando Montelli.

Napoli, XXII Temmuz

Aurelio!

Senden bir defa daha rica ediyorum: En kısa zamanda bana bir yanıt yaz. Hiç değilse sağlıklı olduğuna dair bir işaret ver! Sessizliğin beni çok kötü sezgilerle dolduruyor. Bu sabah en son gönderdiğim mektup geri geldi.

Arkadaşlarımdan seni bulmalarını istedim, ama kendini ulaşılmaz kılmışsın. Gianfranco uzun zamandır ziyaretçi kabul etmediğini yazdı. Yeni sekreterin “iyi durumda” olmadığını söylemiş. Ne demek oluyor bu, Aurelio? Bu yeni sekreter kim? Sana yalvarıyorum: Bir yaşam işareti ver! Ildebrando.

Napoli, VIII Temmuz

Sevgili Aurelio!.

Senden hâlâ bir haber alamadım, bir posta daha mührü açılmadan geri döndü. Bu mektubu hiç değilse sekreterine ulaştığından emin olmak için kuryeyle gönderiyorum. Duyduğuma göre sekreterin dik kafalı, gizemli biriymiş ve bizim çevrelerden değilmiş. Senin odanın önünde durup da ziyaretçileri geri çeviren bu yabancı kim, Aurelio? İnanılmaz şeyler duyuyorum. Seni bir aydan fazla süredir hiç kimse görememiş, yalnızca, o cücemsi tuhaf sekreterin yazılı olarak “uygun” olmadığını ya da “görüşecek gücünün” olmadığını bildiriyormuş. Ve hiç kimse onu –çok kısa olmasının ve tuhaf maskesinin dışında– tarif edemiyor. Bu mektuba da cevap vermeni beklemiyorum, senin dış dünyayla ilişkin bütünüyle kopmuş gibi. Ama eğer on gün içinde senden bir yaşam işareti almazsam, Roma'ya gelip seninle görüşmeye ya da neler yaptığını araştırmaya karar verdim. Gianfranco defalarca sana ulaşmaya çalıştı. Kardeşler çok endişeli. Senin düşmanlarımızın safına geçtiğin, Roma dışında bilinmeyen bir yerde olduğun ve topluluğumuza karşı dalavereler çevirdiğin söyleniyor. Seninle yüz yüze konuşmadan neye inanacağımı bilemiyorum. Şimdi asıl endişem sağlığının nasıl olduğu, hayatta olup olmadığım bile bilmiyorum. Umarım Tanrı'nın yardımıyla seni görebilir, ya da çok geçmeden yaşadığına dair bir işaret alırım.

Senin Ildebrando Montelli'n.

Sabini Dağları, San Pietro günü, MDCCCXXXVII

Din kardeşlerime ve özellikle eski günah çıkarıcıma, din kardeşlerine

katıldıktan sonra da akıl hocam ve kılavuzum olan çok saygıdeğer ve dindar Ildebrando Montelli'ye; yazmanlıktaki ve cemaatteki meslektaşlarıma ve kız kardeşlerim Anna ve Ricarda’ya; ve sonuna kadar yanımda olup benimle ilgilenen herkese.

Bu satırlar büyük bir endişeyle yazılıyor, büyük bir çaba sarf edilerek, kontrol edemediğim güçlerin insafına terk edilmiş olarak ve artık onlara karşı direnemeyecek kadar çaresiz bir durumda yazılıyor. Artık benim için kendimi, değersiz ruhumu kabul etmesi dileğiyle, Tanrı'nın ellerine bırakmanın dışında hiçbir çare kalmadı. Ben, Aurelio Rivero, yalnızca bu mektubu birinin yorumlamasını umabilirim, çünkü bunu yazan elin efendisi ben değilim.

Bu yere –terk edilmiş bir çiftlik, sanırım Sabini Dağları– haziran ayının başında, aynı zamanda özel sekreterim olan yeni kâtibim tarafından iradem dışında getirildim. Onun davranışlarım üzerinde tam bir kontrolü var, bu mektubu da onun yüksek müsaadeleriyle yazıyorum, zaten başka türlüsü de düşünülemez, çünkü benim her adımımı kontrol ediyor ve bütün ruhumu denetliyor, düşüncelerim, zihnim, hatta sayısız günahlarım bile onun kontrolü altında. Yazı stilim feci değişti, bu nedenle okuyanın sabrına sığınıyorum. Okuduğunuz sözcükler de bütünüyle benim değil! Biraderlerimizden Julian Schuster'in ölümünde parmağı olan Luca S. ve Roma'daki diğerleri hakkındaki haberler bana ulaştı. Wittold Kossak’ı iki çocuğu kullanarak tuzağa düşürmek istemişler, çocuklar onu bir hileyle Regia önlerinde bir yere götürmüşler, ama Tanrı’nın bağışıyla kurtulmayı başarmış. Bütün bunların şu anda başımda bekleyen kâtibimle ilgisi var, bu mektubun ulaştığı insanlar benim korkunç kaderimden haberdar olacaklardır!

Vaftizci Yahya'nın, Aziz Luigi dei Francesi'nin kilisesi Santa Maria Maggiore'de yaptığım kötü şeyler için beni bağışlayın, bütün onları zihnim karışıkken yaptım... Şimdi bitirmek zorundayım... Sekreterim beni çağırıyor ve elimden, onun korkunç gücü karşısında, itaat etmekten başka bir şey gelmiyor.

Sabini Dağları, Teslis Pazarı'ndan sonraki VIII. gün

Bu mektup gizlice yazılıyor, bekçim bana yiyecek bulmak için köyden ayrıldı: Beni hayatta tutup eziyet etmek istiyor. Ben mahkûmum, basit bir hırsız gibi kapatıldım, benim karanlığımda artık Tanrı yok, günahların en kötüsünü işlemek için zehirden başka bir şey istemiyorum.

Kendimi bu mektupta, Tanrımıza ve sevdiklerime küfretmekten, ancak olağanüstü bir çabayla alıkoyabiliyorum. Benim adımımla iki adım yüksekteki bir pencere deliğinden zayıf bir ışık sızıyor, sanırım hücrenin batıya bakan duvarında. Bunun dışında bir şey yok! Ne mobilya, ne lamba. Yerler çıplak, duvarlar taş. Kule kuzeye bakıyor olmalı, sabahları çok soğuk oluyor. Özel sekreterim ve bekçim, beni buraya hile ve desiseyle getirdi, benim zayıflığımdan faydalandı, zihin karışıklığımdan. Gençlik yıllarıma ait unutulmuş olayların anılarını kışkırttı, içimde seslerini açık bir şekilde duydum, kendimi aldattığım halüsinasyonlar. Ruhumun derinlerini görüyor, faydalandığı zayıflıklarımı, çocukluğumdan kalan, içime işlemiş ölümcül günahların korkusunu ve aldatarak, pratik imkânlarını sunarak beni kışkırttığı intiharı da. Bu hücrede mobilya ya da başka bir konfor yok, yalnızca bir kâse zehir, saf bakırdan yapılmış bir kâsede, keskin bir makas. Duvara yapışmış bir merdivenden soğuk bir koridora çıkılıyor, orada arka bahçedeki badem ağaçlarının görüldüğü bir pencere aralığı var, tahminime göre geride Sabini Dağlarının silueti, şimdi bitirmeliyim, o geri geliyor.

Sabini Dağları, Ağustos ya da Eylül

Bu mektup bir Hıristiyan ruha ulaşsın! Ben, Aurelio Rivero, burada yavaş yavaş aklımı kaybediyorum, sesler peşimi hiç bırakmıyor, sekreterim ve aynı zamanda düşmanım beni kendi kendimi öldürmeye yöneltiyor. Kendini görünmez kılıp hiçlikten kahkahalarla ortaya çıktığı bile oluyor!

Burası ıssız bir yer, burada hiç kimse yaşamıyor. Bütünüyle sessizleştim, dilimi kaybettim, sekreterim içeceğime zehir katıyor, halüsinasyonlar görüyorum, Dante'nin cehenneminde tasvir ettiklerinden daha kötü şeyler, burası ölü bir yer, sabah beni esir almak için dikkat çekmeden ağır ağır geliyor, yandaki kilitli odadan sesler duyuyorum; yere sürtünerek çekilen sandalyeler, müzik, biri piyano çalıyor, kâtibim, o hilkat garibesi çocuk,

benimle düşüncelerim aracılığıyla konuşuyor. Tanrı hükümdarlığına gittiğimde ruhuma merhamet göstersin.

Tanrı’nın merhametiyle bu mektubun benim ruhuma selamet dileyecek bir adrese ulaşması umuduyla akıbetime gidiyorum.

IX

İşte böyle; Herkül, nefretinin yardımıyla yeteneğini, fark edilmeden ortaya çıkacak kadar geliştirdi. Karşılaştığı insanların kendisi hakkındaki düşüncelerini kökünden kazımayı başardı, onların gri beyin hamurunda, kendine ait resmin oluştuğu noktayı buldu ve o resmi başka bir şeye dönüştürdü.

Onun kendini “görünmez” kıldığını söyleyen birileri çıksaydı, bu yanlışı hemen düzeltmek zorunda kalırdı. Çünkü hiçbir insan kendini görünmez kılamazdı, sadece yalnız insanlarda çok sık görüldüğü gibi, fark edilmez olurdu.

Örneğin mezbahada, aralarında olmasına rağmen diğer çıraklar onu fark etmediler. İhtimal varlığını ölüm meleğinin soluğu (bu tür yerlerde hep bulunurdu) ya da ölü bir hayvan bedeni gibi hissettiler, parçalanmaya hazır bir domuz ya da kafeste bir canavar da olabilirdi.

Bir mezbaha çırağı, hemen yanı başında bir koyunun derisini yüzüyordu. Çırak için Herkül, belli belirsiz bir sezgiden başka bir şey değildi, zaman zaman başını kaldırıp onun olduğu tarafa gönülsüzce göz atıyordu. Ama Herkül'ü fark etmedi. Sonunda defalarca hiçbir şekil oluşturmadan devam eden sezgilerinden yoruldu, bunun yerine, kendilerini işlerine verebilmek için insanların her gün kendi kendilerini kuşattıkları, uykulu, önemsiz şeylere döndü. Her kasabın karakteristik özelliği olan düşük yoğunluklu kana susamışlıkla birleşen, boğucu bir iğrenme duygusuyla doldu. Çırak koyunun derisini, başından kanlı bir etek gibi sarkana kadar yüzdü.

Koyunun iç organlarından yayılan keskin koku, Herkül'e bir an olsun görevini unutturdu. Çırak koyunun karnını yarıp, bağırsaklarını dışarı çıkartırken, Herkül büyülenmiş gibi bakıyordu. Çırak koyunun buhar çıkan karnına elini sokup ciğerini, akciğerlerini, midesini çıkardıktan sonra, çok dikkatli bir şekilde, gergin, nemli bir zar torbası çıkardı. Ve sanki içinde kırılabilir şeylerin olduğu bir bohçayınış gibi, özenle yere koydu. Bir bıçağın ucuyla zarı yırttı, bohça açıldığında –önce sabah soğuğuna bir buhar yayıldı– Herkül içinde ne olduğunu anladı: Doğmamış iki kuzu, koyun bu kuzuların değerli kürkü için boğazlanmıştı.

Tam da, diye düşündü, benim son düşmanımın boğazlanacağı gibi. Diğer canavarlarla birlikte, tıpkı kendi gibi canavarların...

İşte onu mezbahada denetçi olmaya sürükleyen bu meşum nefretti. Bu nefreti beslemek, körüklemek ve yüksek amaçlarına ulaşana kadar ayakta tutmak için mezbahaya gelmişti. Nefretin gücü ancak aşkla ölçülebilirdi, ama aşk onun dünyasından sonsuza kadar kaybolmuştu.

Nefret onun tek arkadaşı, an be an yanında olan en güçlü dostuydu. Kadavraların, ekşimiş toprağın, soğuk terlerin kokularını taşıyordu, ölenlerin son nefeslerinin kokusuna ve boğazlanan binlerce hayvanın kanma bulanmıştı. Nefretinin sesi bile vardı: hiç bitmeyen bir çınlama. Nefretin kulak çınlaması. Bir fenerin camına saldırıp duran pervane gibi, içinde fasılasız vızıldıyor, onu hep uyanık tutuyor, hiç kesilmeyen bu ses alınması gereken bir intikam olduğunu hatırlatıyordu. Onun hayatını değil, hayatının anlamını almışlardı ve bunun bedeli aynı şekilde ödenmeliydi. İntikam nefretin karşılığıydı. Ölüm ölümle ödenmeliydi, onun denklemi böyle eşitleniyordu.

Mezbahanın öteki tarafındaki meyhaneye bakarken, nefretin tadı da var, diye düşündü: ağız boşluğu, nefretin midesinde kaynamış, şekerli bir hamur kusmuğuyla doluydu, dudakları acıyla dikildiği için bu kusmuk dışarı atılamıyordu.

Onun nefretine dokunulabilirdi de; ayak parmaklarının tüm gücüyle kavradığı bir jiletti ya da yutulmuş bir jilet, jiletin buz gibi ağzı boğazını ve midesini parçalıyordu, buz gibi soğuk ve kor gibi sıcaktı.

Onda bu duyguları uyandıran adam, mezbahanın karşısındaki meyhanede yalnız başına oturuyordu. Pencerenin yanında bir bardak birayla oturmuş birtakım kâğıtları inceliyordu. Bu adam, onun nefretinin sonuncu ama en önemli hedefiydi – eğer Herkül'ün nefreti ölçülebilirse.

Ama ölçülemezdi. Herkül, nefretinin yöneldiği nesneler arasında hiçbir fark gözetmediğini anladığında şaşırmıştı. Bu adama, diğerlerine karşı duyduğu nefretten çok daha fazlasını duymuyordu. Ona da diğerlerine karşı duyduğu sınırsız nefreti duyuyordu. Nefretin bir kronolojisi de yoktu. Her yöne, sonsuza kadar uzanıyordu. Her zaman vardı ve her zaman var olacaktı, çünkü nefret sonsuzluğun dışında başka bir perspektifte düşünülemezdi. Zaman duygusunu yerle bir ediyor, kendi başına bir mevcudiyet

kazanıyordu.

Ama şimdi meyhane masasındaki adama karşı dikkatli olmalıydı, çünkü onun da kendisininkine benzer bir yeteneği vardı. Ve işte bu nedenle, gözlendiğini anlamış gibi başım kâğıtlardan kaldırıp etrafına bakmaya başlamıştı.

Herkül adamın içini okudu. Susuzluğu geçmişti. Sezgileri onu endişelendirmişti, birazdan kalkıp gidecekti...

Bir milyon insanın yaşadığı bu şehir, bir sağır için sessizdi, arabalar tekerleri sessizlikte patinaj yapar gibi geçiyordu, mezbahadaki çıldırmış hayvanların sesleri duyulmuyordu (çığlıkları, feryatları, boğazlarını dolduran kanla boğulan hırıltıları); konuşan, kahkahalar atan çırakları anlayamıyordu; ağızları tıpkı akvaryumdaki balıklar gibi açılıp kapanıyordu.

Adamı gözden kaçırmamak için mezbahadan sokağa çıktı. Onu almak için hazır bir fayton bekliyordu, arabacı, Herkül'ü görünce şahlanan atlara küfretti –onu yalnızca hayvanlar görüyordu– Beni yalnızca atlar fark etti, diye düşündü ve belki de şurada duran çocuklar, tuhaf bir sezgiyle şaşırmış onun olduğu tarafa bakıyorlardı.

Güneş tıpkı bir buz kırıcı gibi bulutları parçalamıştı. Henüz sabah olmasına karşın yakıcı bir sıcak vardı. Meyhanenin kapısının açılıp düşmanının çıkmasını bekledi. Bu son adamdı, onu da ortadan kaldırıldıktan sonra, aşkının son intikamı da alınmış olacaktı...

Ama nefret, bir zamanlar aşkın yaptığı gibi, onu dikkatsizleştirmişti. Johannes Langhans, hilkat garibesinin intikam arzusunun kokusunu almış, meyhanenin içinde dolanıp duruyordu. Sonunda kendini içgüdülerine bırakarak, meyhanenin arka kapısından çıktı, bir fayton çevirip sürücüden onu hemen oradan götürmesini istedi.

Herkül onun kaçtığım ancak bir süre sonra anladı. Ama üzülmedi, nerede bulacağım biliyordu. Onu yalnızca kararlılığının altını çizmek için meyhaneye kadar izlemişti. Bu dilenci rahip için hazır bir planı vardı, bu planı çok geçmeden uygulayacaktı.

Johannes Langhans yazıhaneye döndüğünde, yalnızca ondan bir üst rütbede olan bölüm sekreteri Wohlrat vardı orada. Diğerleri izne çıkmıştı. Langhans

meyhanede gözden geçirdiği kâğıtlardaki birkaç ödemeyi kontrol ettikten sonra, karanlık bir koridorun en sonundaki kasvetli odasına gitti.

Bir hafta boyunca üst üste yığılmış dokümanların yanında mühürlenmiş bir zarf duruyordu, onun adına yazılmıştı, açıp okudu:

Saygıdeğer kalem başkanlığına! Bu akşam imparatorluk konseyi üyesi Kollawrat hakkında önemli bilgilerin olduğu bir evrak bırakmak için bir ulak gelecek. Bu evraktan ilgisiz kimselerin haberdar olmasından kaçınmak için bizimle tarafsız bir bölgede buluşmamızı rica ediyoruz.

Şehrin kenar mahallesinde bir adres tarif edilmişti. Mesajın altında zor okunur bir imza vardı, kimin gönderdiği belirsizdi.

Langhans elinde mesaj oturdu, bu mesajda bir tuhaflık vardı. Enine boyuna tarttıktan sonra birden, zarfın üzerinde yazıhanenin giriş mührünün olmadığını fark etti. Olaya bir açıklık getirebilmek için yazıhanenin salonuna gitti, bir yığın kitaba gömülmüş bölüm sekreterini buldu.

“Bunu kimin bıraktığını biliyor musunuz?” dedi zarfı uzatarak.

Wohlrat, sansür kurulunun yeni bıraktığı bir kitaptan başını kaldırarak baktı.

“Dahili posta,” dedi. “Bugün burada kimse yoktu. Bölüm şefi bütün bölüme izin verdi. Bu akşam İmparatorluk Konseyi'nin kapalı toplantısı var. İmparator yine rahatsızlanmış.”

“Dahili postanın ne zaman geldiğini görebildiniz mi?”

Wohlrat ona yorgun bir bakış fırlattı,

“Zarfın üzerinde damga yok,” diye açıklık getirdi Langhans. “Özel bir ulak gördünüz mü? Ya da ziyaretçi?”

“Burada ziyaretçi yasağı olduğunu benim kadar siz de biliyorsunuz. Gizlilik, Langhans, entrikalarla dolu bir ülkede tek güvencemiz! Bana inanın, bugün buraya senin, benim ve bekçinin dışında, yaşayan tek bir ruh gelmedi. Kâtip de diğerleri gibi izinli ve sabahın sekizinden beri, antreden beş metre uzakta oturuyorum. Dahili posta dokuzda geldi. Her zamanki ayak işlerine bakan çocuk. Sizin mektubunuz buraya kanatlanıp gelmiş olamaz.”

“İmparator gerçekten de hasta mı?” diye sordu Langhans, şaşkınlığını

gizlemek için.

“Sara. Hükümdarımız bütün bürokratlara ayar getirdi, artık hiçbir şey çalışmıyor. İşte!” Wohlrat masanın üzerinden bir defter salladı. “Dinsel sorunlar konusunda eğitim aldım, ama sansürle ilgileniyorum. Bütün birikimlerim boşa gitti...”

Bölüm sekreteri ağzına kadar dolu bir tükürük çanağına tükürdü ve sonra yazı masasının başına oturdu.

“Ayrıca siz, kendinize en uygun gelen bir işte çalışacak yeteneğe sahipsiniz,” dedi. “Eğer gizli bir görev isterseniz, kime başvuracağınızı biliyorsunuz.”

Langhans aldığı cevapla yetinerek, kafası karışık bir halde odasına döndü.

Masasının başına geçti, mektubu açıp, üç cümledeki otuz beş sözcüğü bir kez daha okudu. Sonra doğru anlayıp anlamadığından emin olmak için bir kez daha.

Satırlar arasında özel bir mesaj bulamadı, işinin doğasına uygun olmayan olağanüstü bir şey yoktu. Görevi gereği anonim kaynaklardan bu tür nazik mesajlar alırdı, ama son zamanlarda hissettiği izlenme duygusu onu şüpheye sevk etmişti. Memurlar, diye düşündü, saray çevresinde dönen dolapların yarattığı iktidar boşluğunda birbirlerine düşürülüyorlar; sadakat kimin güçlü olduğuna bağlı olarak yön değiştiriyordu. Onun mevkiindeki biri bile kendini güvende hissedemiyordu.

Birisinin Kont Kollowrat hakkında gizli bir bilgi vermek istemesi onu şaşırtmadı. Kitabi araştırmaları kararname yazmaya, hayırseverliği savaş bütçesinin şişirilmesine tercih eden bir imparatorun olduğu bir yerde kapılar bütün dalaverelere açılırdı. Viyana dedikoduyla çalkalanıyordu, imparatorun çocuğu olmuyordu ve baldızı olacak kadın onu tahtan çekilmeye zorluyordu. Metternich'in himayesinde bir dalkavuklar grubu ülkenin dümenini ele geçirmiş işlerine geldiği gibi yönetiyorlardı. İmparatorluk Konseyi, zamanlarının büyük bir bölümünü birbirine komplo kurmaya harcayan kişilerden oluşuyordu. Kont Kollowrat, Mettemich'i gizlice görevden aldırmayı denemiş ve bunun için konseyin üçüncü etkili adamı, eski başrahip Ludwig'in desteğine başvurmuştu.

Böylesi politik bir ortamda, bu mektuptan şüphelenmemeliydi. Ama

şüphelendi...

Günlük rutin işler hakkındaki raporunu yazdıktan sonra, dosyaları bir kenara koydu. Mektubun adsız yazarıyla buluşmak için yalnızca bir saati kalmıştı.

Odadaki tek pencereden dışarıdaki akşam trafiğine baktı. Sokağın öteki tarafında bir araba duruyordu. Arabacı koltuğunda uyuyakalmıştı, ama vagonunun perdesi hafif bir şekilde oynamıştı. Langhans onu izleyenin o arabada olduğu duygusuna kapıldı ve dikkatle arabayı izlemeye başladı. Ama arabaya uzun süre baktıktan sonra kapıldığı izlenme duygusu azaldı.

Çok açık, diye düşündü, ona bu mektubu gönderen, aynı zamanda soğukkanlılığını da yitirmesini istiyordu ve belki de onu meyhanede gizlice izleyen adamla, mektubu gönderen aynı adamdı. Elbette bunun nedenini ve arkasında kimin olduğunu araştıracaktı.

Ama hâlâ şaşırdığı bir şey vardı, mektup nasıl olmuştu da masasına gelmişti. Gönderenin mektubu dahili postaya vermediğinden emindi, zarfın üzerinde mutlaka olması gereken alındı mührü yoktu, ayrıca bekçi zarfı numaralamamıştı. Wohlrat uçarak gelmediğini söylerken haklıydı. Ayrıca gün ortasında yazıhaneden ayrılırken o mektup orada yoktu. Diğer personel de o gün için izinliydi, görünmez bir adam da olamayacağına göre geriye bir ihtimal kalıyordu...

Şüpheleri koridora yönelirken düşünceleri bölündü, odasına doğru gelen bölüm sekreterinin ayak seslerini duyduğu için değil, onun düşüncelerini sezdiği için bölündü. Sekreter bir şeyden endişelenmişti, odaya girerek bunu doğruladı.

“Bir saat sonra bir randevunuz yok muydu?” dedi Wohlrat.

“Benim günlük programımla pek ilgilisiniz.”

“Lütfen beni iğnelemeyin. Biraz önce bakanlıktan bir rapor aldım. Gizli bir kaynaktan Kollowrat hakkında bilgi alacağınızı biliyorlar, eski başrahip buna çok sevinmiş.”

“Size gösterdiğim mektupta yazıyordu,”

“Hangi mektup?”

“Dahili postayla geldiğini söylediğiniz...”

Wohlrat imadan etkilenmemiş gibiydi, iç çekip bir sandalyeye oturdu.

“Bu iş çok yorucu,” dedi. “Koşullar çok dikkat gerektiriyor. Birileriyle aramız bozulmasın diye çok çaba sarf ediyoruz, ama böyle yönetilen bir ülkede bu neredeyse kaçınılmaz.”

“Yönetilmiyor,” dedi Langhans, “idare ediliyor.”

“Sizin durumunuzun farkındayım. Bir yandan Mettemich'e diğer yandan Vatikan'a sadık olmak durumundasınız. İşte belki de bu nedenle çok dikkatli olmak zorundasınız.”

Langhans üstünün kafasında neler olduğunun izini sürebilmek için olağanüstü gayret gösteriyordu, ama şaşkınlık, belki daha çok da ümitsizliğin dışında hiçbir şey göremedi, yalnızca işinden duyduğu boğuk bir yorgunluk, belki de hayatın kendisine karşı bir yorgunluk vardı.

“Politik ortamı göz önüne alarak,” diye devam etti Wohlrat, “ve sizin nazik pozisyonunuzu, refakatçi isteyip istemediğinizi soracaktım.”

Baş sekreterin kastettiği, bir süreden beri memurların hizmetine ayrılmış korumalardı. Teklif Langhans'ı bir parça sakinleştirdi. Belki, diye düşündü, mektup dahili postayla gelmiştir de yalnızca damgalamayı unutmuşlardır.

Bu düşünceyle, “Gerek yok,” dedi. “Ama bir arabaya hayır demem.”

Wohlrat'ın yüzüne o ender görülür gülümsemelerinden biri yerleşti.

“İşiniz bittiğinde arabacıyı geri gönderin. Sonra da birkaç gün dinlenin. Çok korkunç görünüyorsunuz.”

Langhans, bölüm sekreteri odasına gidip kâğıt yığınlarının başına umutsuzca çökene kadar düşüncelerini takip etti. Sekreterin kafası hâlâ iş, imparatorun rahatsızlığı ve aslında onun görevleri arasında olmaması gereken sansürle ilgili düşüncelerle doluydu.

Tarif edilen adres şehrin kuzeyinde, pazar alanına yakın bir yerdeydi. Kalaslarla çevrili bir alanın önünü tıka basa doldurmuş sarhoş insanlar vardı. Hiç kimse Langhans'ı bekler gibi değildi.

Arabacıya beklemesini söyleyip arabadan indi, daha iyi görülebilmek için çeşmenin başına gitti ve bilgi verecek adamın gelmesini beklemeye başladı.

Kendini güvende hissediyordu. Arabacıya eğer bir tehlike götürse onu koruması emredilmişti. Dakikalar geçmesine rağmen hiç kimse kendini göstermedi. Tam geri dönmeye karar vermişken, tekrar gözlendiği duygusuna kapıldı. Etrafına bakındı, şüphe edeceği bir şey göremedi.

Bunun yerine, açıklayamadığı bir nedenle, kalasla çevrili yere doğru gitti. Hayvan dövüşünü ilan eden bir afiş vardı. Buraya geldiğinde gördüğü kalabalık –nedenini şimdi anlıyordu– gösteriyi seyretmek için düzensiz bir kuyruk oluşturmuştu.

Bir bilet aldı. Bir sezgiyle kendini ikna etti; içinden bir ses, mektubu gönderenin kendini içerde tanıtacağını fısıldıyordu...

Tribünde bir yer bulup oturdu, derme çatma bir arenaydı. Kaba tahtadan yapılmış bir çit seyircileri arenadan ayırıyordu. Onun olduğu yerin hemen yakınında, içki satılan tezgâhların yanında, hayvanların kafesleri vardı. Hayvanlar çıldırmış gibiydi. Hayvanların ölüm huzursuzluğunu, tıpkı kendi huzursuzluğu gibi hissetti.

Organizatör, bu kanlı kepazeliği organize ettiği için, bahisçilerle kazanacağı yüzdenin pazarlığını yapıyordu. Kalabalık gittikçe artıyordu. Tribünler neredeyse bütünüyle dolmuştu.

Langhans'in bu insan denizini tarayan bakışları, defalarca hayvan kafeslerinin yakınında bir yerde durmuştu: boş bir leke, hemen hemen bir metrekare kadar, tuhaf bir şekilde orada hiç kimse yoktu.

Seyircinin heyecanı iyice artmıştı. Yüzünde bir düello yarası ve tek gözünde deri bir parça olan organizatör, çitle çevrili alana kahverengi bir ayı getirdi, hayvanın burnuna demir bir halka geçirilmişti, halkanın ucunda bir metre uzunluğunda bir zincir vardı. Ayırım burnu çok duyarlı olmalı, diye düşündü Langhans, efendisini uysal bir şekilde izlemesinin başka bir açıklamasını bulamamıştı.

Tek gözlü, ayıyı arenanın ortasında yere çakılı demir bir halkaya zincirledi. Zincir o kadar kısaydı ki, ayının burnuna zarar vermeden arka ayakları

üzerinde durması imkânsızdı. Dört ayağının üzerinde dövüşmek zorundaydı.

Başka bir adam ortaya dört buldog getirdi. Köpekler iyice çıldırmıştı, dişlerini göstererek hırlıyorlardı, adam onları zapt etmekte çok zorlanıyordu. Adam köpekleri salıverdi. Kalabalıktan müthiş bir uğultu yükseldi.

Köpekler tozları savurarak saldırıya geçti. Köpeklerden biri dişlerini ayının karnına geçirdi ve kürkünden büyük bir parça kopardı. Öteki köpek ayının karşısına geçti, saldıracakmış gibi yapıp geri çekildi. Diğer iki köpek iki yandan yaklaşmaya başlamıştı.

Ayı vahşi bir şekilde pençelerini sağa sola savuruyordu. Ama o pençesini bir tarafa sallarken, diğer taraftaki köpekler saldırıya geçiyordu. Köpeklerin hamlelerini defalarca savuşturdu.

Bir saldırı anında köpeklerden biri dengesini kaybetti, ayı inanılmaz hızlı bir pençe darbesiyle onu yere serdi. Köpeğin karnını yırtarken, sanki bir bez parçası yırtılıyormuş gibi bir ses duyuldu. Köpek güçlükle ayağa kalktı, bağırsaklarını sürükleyerek uzaklaştı.

Öfkeden ağızları köpüren köpekler, sanki ölmekte olan arkadaşlarının intikamım almak istermiş gibi defalarca saldırdılar. Ayının bir kulağı yırtılmış, karnındaki yara kanıyordu; ön pençelerinden birinde kanlı bir parça vardı.

Tekrar durumu tersine çeviren bir şey oldu. Köpeklerden biri ayının arka ayaklarına saldırır gibi yapıp geri kaçtı; ayı kendini ona karşı korumaya çalışırken, önden saldıran köpeğe karşı savunmasız kaldı ve köpek bir ısırışta ayının burnunu kopardı.

Yaradan, bir fıskiyeden fışkırır gibi kan fışkırıyordu. Ayı acıyla kükredi, ama kopan burnu onu zincirlerinden kurtarmıştı. Kendi kanım soluyarak, arka ayaklarının üzerine dikildi...

Yaralarından kan fışkırarak saldırıya geçti. Köpekler kaçmaya çalıştı, ama arenanın kapılan kapalıydı. Her tarafı şekerli bir kan ve bağırsak kokusu sarmıştı. Ayı köpeklerden birini yere yatırdı ve pençesini çenesinin altına geçirdi. Ayı onu bırakıp diğer iki köpeğe yöneldiğinde o hâlâ can çekişiyordu.

Köpeklerin sahibi bağırarak gösterinin durdurulmasını istedi, bu iş uzamış, yeterince kan akmıştı. Ama halk onu susturdu. Hepsi kana susamış, diye düşündü Langhans, başkalarının acılarına karşı iştahlı bir açlık vardı. Başkalarının acılarına şahit olmak, yüzlerinde ölümün nefesini hissetmek, hızla sönen bir hayatın dehşetini duymak istiyorlardı. Hiçbir açıklayıcı gerekçe olmadan, boş yere, bir hayatın öylesine yok olup gitmesi içlerini titretiyordu...

Langhans yine birdenbire izlendiğini hissetti. Dikkatle kalabalığa baktı, ama yine ona kendini tanıtan biri yoktu.

İnsanların düşüncelerini uzun zamandır çok iyi okuyabiliyordu. Hayvan kafeslerinin yanında duran tek gözlü adama baktı. Heyecandan ter içinde kalmış ve kan kokusundan başı dönmüştü. Bilinci sarhoş gibiydi, Langhans, adamın içinde birinin fısıldadığım duydu, ama ne dediğini anlayamadı.

Güneş arenanın üzerine ateş saçıyordu. Langhans birden dayanılmaz bir susuzluk hissetti.

İlerde içki satılan bir tezgâh vardı, ama o kadar kalabalıktı ki, kıpırdaması bile imkânsızdı. Yine tek gözlünün düşüncelerini duydu, daha doğrusu tek gözlünün içindeki başka birinin düşüncelerini ve bu her kimse, tek gözlüyü diğer vahşi hayvanların olduğu kafese yöneltti.

Olan buydu. Bir vahşi hayvan koleksiyonuna sahip olan tek gözlü, açıklanamaz bir iç çağrıya uyarak hayvanların olduğu kafese gitti ve vahşi yabandomuzlarının olduğu kafesi açtı. Bütün bunları bir tur trans halinde yapıyordu, davranışlarını yönetenin kendi iradesi olmadığını, saatlerdir çok yakınında, yalnızca birkaç metre uzağında, insan denizinde bir leke olan küçük bir figürün olduğunu göremiyordu; bu figür onun attığı her adımı kontrol etmiş ve hissettirmeden büyülemişti.

Tek gözlü, görünmez adamın isteğini yerine getirip, yabandomuzlarını serbest bırakırken herkes onun bir an kontrolünü kaybettiğini ya da belki çok sarhoş olduğunu düşünüyor olabilirdi... Bütün bunlar olurken, acıdan çıldırmış olan ayı çitleri devirip, yaralarından akan kanları saçarak kalabalığın arasına daldı.

Langhans'ın içinden bir ürperti geçti. Arenada karınları deşilmiş, bağırsakları dışarı çıkmış, can çekişen üç köpek vardı. Bu uğursuz sahnenin

üzerine yakıcı bir güneş dökülüyordu. Ayı deliler gibi dönüyor, insanlar sağa sola kaçışıyordu. Langhans bu kaosun, bu ölüm cümbüşünün ortasında, kendindekine benzer ama çok daha sınırsız yeteneği olan birinin isteklerini bir yabandomuzuna nasıl aşıladığım hissetti: domuzu kafesinden çıkarttı, kavranması zor bir güçle onu, ancak bir yabandomuzunun sahip olabileceği hızla, dehşet içinde kaçışan insanların üzerine saldırttı: Domuz, paniğe kapılmış kalabalığın bir duvara sıkıştırdığı, korkuyla titreyen Langhans'ın önüne gelip durdu.

İnsan bir hayat yaşadığını sanır, diye içinden bir sesin tısladığını duydu, *ama hayat bizim içimizde yaşar ve biz onu tükettiğimizde, bizsiz devam eder.*

Langhans kendini korkunç sona hazırlarken, iyi bir bitiş cümlesi, diye düşündü. Kalabalık onu oturduğu yere mıhlamıştı, bu haliyle canavarın keskin dişleri için kolay bir hedefti ve bu güç karşısında yetenekleri çaresizdi.

Kahverengi ayı, tek bir pençe darbesiyle efendisinin başını kopartıp, maruz bırakıldığı aşağılanmanın öcünü alırken, yabandomuzu da, düşman olarak seçtiği Langhans'a karşı saldırıya geçti. Görünmez adamın hiçlikten güç yaratma yeteneği vardı ve şimdi yeteneğinin doruklarındaydı. Bir ışık Langhans'ı başını yukarıya kaldırmaya zorladı, birdenbire alevlenen bir bağışlanma isteğine teslim olarak Viyana'nın bembeyaz gökyüzüne baktı ve boğazım domuzun dişlerine terk etti.

Orada Herkül Barfuss vardı, görünmüyordu, daha doğrusu panik içinde dağılan kalabalık için fark edilmezdi. İnsan, diye düşündü Herkül, kendi sonunu hayal etme yeteneğinden yoksun, işte bu nedenle ölümü şaşkınlıkla karşılıyor.

Cizvit papazının ölümünün zevkini çıkarabilmek, bütün hayatı boyunca sevdiği tek insanın intikamını almak için Langhans'ın bilincine yerleşti. Ama son anda onu engelleyen bir şey oldu...

Langhans daha sonra, yabandomuzunun, sanki biri ona dur emri vermiş gibi, nasıl birdenbire durduğunu hatırlayacaktı. Olağanüstü bir sükûnetle dönüp kafesine gitmişti. Ve hemen bir saniye sonra, hemen önünde, sanki

boşluktan çıkar gibi hilkat garibesi çocuk belirmişti.

Langhans hayatında ilk defa böyle bir deneyim yaşıyordu: kendini görünmez kıldığını düşündüğü çocuk, şimdi önünde beliriyordu.

Birden Barfuss'un bilincinde olduğunu ve kendisi hakkında her şeyi bildiğini fark etti. Ama aynı zamanda kendisi de Barfiıss'un bilincindeydi ve o da onun hakkında her şeyi biliyordu. Birbirlerinin içinde, iç içeydiler, sanki ruhları yer değiştirmişti. Bu duygunun, bir an mı yoksa sonsuza kadar mı, ne kadar sürdüğünü hiçbir zaman bilemeyecekti. Barfuss'un içinde konuşan bir kızın sesini duydu, kız Barfuss'tan sakin olmasını istiyordu...

O an Herkül Barfuss’un sonsuza kadar hayatını değiştirecek bir andı. Henriette Vogel'in içinde konuştuğunu duymuştu ve bu onun başka, yeni bir insan olmasına neden oldu.

Barfuss yanılmıyordu, uçurumun kenarındayken ona ulaşan ses Henriette'in sesiydi. Daha önce hiç olmadığı kadar duygulu, sevecendi. Onunla –içinde– konuşan ses, aşkın sesiydi: insanlığa ait dilin ötesinde, ölüm ve yaşamın ötesinde, temiz, katıksız bir aşkın sesi, bu sesin taşıdığı düşünce, bu düşüncenin özü, içine sıcak bir duygu gibi yayıldı ve onu yok etmek üzere olan nefretin gücünü yok etti. Daha önce hiç yaşamadığı bir şefkat onu içine aldı, o kadar güçlüydü ki başka her şeyi sildi; nefret, kana susamışlık ve Herkül'ün hiç geçmeyeceğini düşündüğü yası yok oldu. Artık etrafındaki hiçbir şeyi fark etmiyordu, bir iç yolculukla bulunduğu uğursuz mekândan uzaklaşmıştı. Dilenci Keşiş Langhans, vahşi hayvanlar, insan kalabalığı – tertemiz bir deneyime teslim olmuştu. Doğa yasalarını altüst eden bir aşk her şeye boyun eğdirmişti. Zamanın ötesindeki bir yerden duyduğu kızın sesi, öcünün çoktan alındığını, zalimliğin insanı hiçbir yere götürmeyeceğini, kana susamışlığının eğer yok edilmezse Barfuss'un bütün benliğini zehirleyeceğini açıkladı. Barfuss, kızın sonsuz bir aşk sözü verdiğini duydu; ölüm son değil, bir araya gelecekleri yeni bir varoluşun başlangıcıydı.

Kız, en büyük düşmanın insanlar değil, içindeki nefret, dedi. Hayatının yarısını nefret doldurmuştu, içini kemirmiş, bir insanın dayanabileceği en son sınıra doğru sürüklemişti. Nefret anlamsız, dedi kız, hiçbir şey vermez, yalnızca alır. Sürekli yeni istekleri olur, daha fazla enerji, kan ve iğrenme ister. Onu hiçbir şey doyuramaz. Nefretin yerini yalnızca aşk alabilir.

Barfuss, can çekişen hayvanların, çığlık çığlığa kaçışan kalabalığın ve ezilmiş insanların arasında diz çöktü. Nerede olduğunun farkında değildi. Yalnızca içinde konuşan Henriette'in sesini algılıyor, insanların duyamayacağı kadar uzaktan gelen o sevgili sesi dinliyordu: *Yanındayım*, diye fısıldadı. *Her zaman yanındayım, yeniden kavuşana kadar...*

Bu ânı, Johannes Langhans da ömrünün sonuna kadar unutmayacaktı. Duvara iyice yapışmış, artık görünmezlikten uzaklaşan Barfuss'un siluetine bakıyordu. Barfuss'un gözlerinin kaybolan kızın aşkıyla nasıl parladığını gördü, bu ancak yaratıcının yarattığına duyabileceği kadar güçlü bir aşktı, erdem ve günahın ötesinde bir aşk, kendisi için var olan bir aşk, evren anlamını kaybetmesin diye sonsuza kadar yaşayacak bir aşk.

Sonra kayboldu, artık mutluydu. Bunu anladı Langhans... Kız kendim gösterdiği, onun içindeki nefreti sonsuza kadar yok ettiği için sınırsız mutlu... Cüce ayaklarıyla, panik içinde bağıran insanların arasından geçip gitti.

Yıllar sonra Herkül Barfuss, Viyana’da olan bu olayı, aşkın ve hayatın dönüm noktası olarak tanımlayacaktı. Hayatının sonuna yaklaştığını düşündüğü bir anda kendini yeni bir başlangıçta bulmuştu.

Herkül, hayvan dövüşlerinin olduğu alana nasıl gittiğini, Cizvit rahibi Langhans için yaptığı planları ve aşkının intikamını aldıktan sonra nasıl intihar edeceğini, son nefesine kadar en ince ayrıntılarıyla hatırladı. Aşk ölüme galip gelmişti. Henriette, bilinmeyen uzak bir diyardan ona seslenmiş ve hayatım bütünüyle değiştirmişti. Nefret etmeden, öfkelenmeden, onların türünden biri gibi, hayata, kaderine ve varoluşun sınırsız zenginliğine şükrederek, tekrar insanların arasına karışmıştı.

Bütün bir gün, caddeleri, sokakları, meydanları ve parklarından geçerek imparatorluk şehrini boydan boya gezmişti. Bütünüyle görünür bir şekilde, maskesiz, bir hilkat garibesi, bir cüce ama gururlu ve inanılmaz mutlu bir insan olarak dolaşmıştı. İnsanların ona nasıl gülümsediğini, ölümün son değil yeni bir başlangıç olduğu bilmenin verdiği neşeyi insanlara nasıl bulaştırdığını fark etmişti. Hayatında ilk defa özgürlüğün nasıl bir şey olduğunu anlıyordu; varlığın kendisiydi, hiçbir sınırı yoktu, özgürlük, insanı bu dünyaya ayaklarından bağlı olan benliğinin üzerine yükseltiyordu...

O sonbahar Viyana'da Barnaby Wilson’la karşılaştı. Augarten Sarayı'nın yakınında, Tuna kıyısında. Bir gösteri alanındaki kalabalığın arasına karışmış, gökyüzüne yükselen balonu seyrediyordu.

Sevgili efendim, bu nesneyi kaldıranın uçucu bir hava olduğunu biliyorlar mı acaba?

Küçük tepegöz, tek gözüne bir dürbün yerleştirmiş, hemen yanında duruyordu, Herkül gözlerine inanamadı, Wilson’un öldüğünü sanıyordu.

Hayır, Herkül, kendimi kurtardım... Diğerleri başaramadı... Ama benim görevim, artık her neyse, henüz tamamlanmadı.

Birlikte yürümeye başladılar. Tepegöz, Herkül’e yaşadıklarından ve planlarından bahsetti. Nasıl Covour'un ve Garibaldi'nin milliyetçi düşüncelerinin esiri olduğunu anlattı. Kumpanya yok olduktan sonra, yeni ve daha iyi bir dünya düzeni için çalışmıştı. Gelecek sosyalizmde, dedi Tepegöz. Daha iyi bir dünyayı tahayyül eden düşünürler var; kendilerine komünist diyorlar. Sağır ve dilsizler için bile, dünya daha yaşanır bir yer

olacak. Paris'te, diye anlattı, devletten yardım alan bir sağır–dilsizler okulu var. Wilson bizzat oraya gitmiş ve yöntemlerini araştırmıştı. Fransızca grameri üzerinden yeni bir işaret dili öğretiyorlardı. Değişik çekim ve birleştirme işaretlerinin olduğu bir kılavuz hazırlıyorlardı – ki bu tam bir dil geliştirmek için şimdiye kadar eksikliği duyulan bir şeydi. Bütün eğitim işaret diliyle veriliyordu. Herkül de mutlaka o okula gitmeliydi; düşünceler aracılığıyla konuşması, insanları korkuttuğu için tuhaf bir şeydi. Avrupa'daki cadı direkleri bütünüyle sönmüştü, ama bilim onların kendi aralarında kurduğu türden bir diyalog yöntemini kabul edemezdi. Okulu mutlaka ziyaret etmeliydi, çünkü er ya da geç başkalarının da konuşabildiği bir dil öğrenmek zorundaydı. Sağır ve dilsizlerin dili onun için uygundu, hünerli ayaklarıyla işaretleri yapabilirdi.

Barnaby Wilson gülümsedi. Çok geçmeden dünyanın bir cennet olacağına yemin etti. Her şey ilerliyordu, bu gelişmeyi durdurmak imkânsızdı. Birkaç yıl içinde bütün Avrupa demir ağlarla örülecek, insanlar daha önce imkânsız olduğunu düşündükleri bu yollardan birbirlerine kavuşacaklardı. Hastalıklar yok edilecek, verem, çiçek hastalıkları gibi açlık, kıtlık ve savaş da ortadan kalkacaktı. Eğer fabrikalar ve küçük işletmeler uygun şekilde yönetilirlerse, mallar ucuza imal edilecek ve herkes ihtiyacına göre alacaktı.

Wilson, Amerika'da sağır-dilsizlerin çoğunlukta olduğu ve hayatlarını özgürlük ruhuyla yönettikleri bir yerden bahsetti. Burası, Martha's Vineyard adı verilen, Massachusets açıklarında bir adaydı. Ahalisinin çoğu sağır-dilsizdi. Birbirleriyle işaret diliyle konuşuyorlardı; hatta hiçbir eksiği olmayan insanlar bile işaret dilini öğrenmişlerdi. İngilizce, işaret dilinden sonra gelen ikinci dildi. Eğer Herkül, bilet parası biriktirebilirse oraya mutlaka gitmeliydi. Belki de Martha's Vineyard onun için bu dünyadaki en özel yer olacaktı?

O akşam ayrıldılar. Wilson, İtalyan milliyetçilerin bir toplantısına katılmak için Sicilya'ya gidecekti. Onlara yeni sosyalist düşünceleri anlatacak, insana verilen değerin temel olduğu daha adil bir ülke kuracaklardı. Veda ederken bir daha hiç görüşemeyeceklerini ikisi de anlamıştı.

Aynı yılın eylül ayında Herkül Barfuss, posta arabasıyla Paris'e gitti. Wilson'un bahsettiği Rue des Moulins'deki sağırlar enstitüsüne gitmeye

karar vermişti.

Institut National des Sourds-Muets, o zamanlar metodik işaret dilinin dünyadaki merkeziydi. Herkül eylül sonunda, elinde Barnaby Wilson'un tavsiye mektubuyla enstitünün kapısını çaldı ve hemen kaydı yapıldı.

Görsel eğitimin, sözel olandan çok daha üstün olduğuna dair hayatı boyunca koruyacağı inancın temelleri Paris'te geçirdiği bu dönemde atıldı. Yalnızca ayaklarını kullanabilmesi, grameri zorlaştırsa da, Fransızca işaret dilini rekor sayılabilecek bir zaman diliminde öğrendi. Hayatı boyunca, eğitim metodunu dudak okuma ve konuşma organı üzerine inşa eden Alman ekolünün şiddetli muhalifi oldu. Yaşadığı özel bir şey onu derinden etkilemişti. Bunu yirmi yıl sonra yazıya dökmüştü:

"İlk derslerden birinde şöyle bir olaya tanık oldum: Eğitimini gramerci Sicard'dan almış olan bir öğretmen, Fransız Bilimler Akademisi'nden bir temsilciye, görsel metodun üstünlüğünü ispat edecekti. Kürsünün yanında durmuş, işaret metoduyla bir şiiri dikte ettiriyordu – sanırım Hugo'nun bir şiirini. Öğrenciler birbirlerinin kâğıtlarına bakmasınlar diye salona aralıklı olarak dağıtılmışlardı. Beş kişiydiler. Dört oğlan ve olağanüstü güzellikte bir kız. Öğretmen işaret diliyle şiiri dikte ettirirken, öğrenciler onun ne dediğini 'görüp' kâğıda geçiriyordu. Her öğrenci ayrı bir dilde yazacaktı. Kız Latince, oğlanlar da Fransızca, Almanca, İtalyanca ve İngilizce yazacaklardı. Sonuç akademi temsilcisini çok şaşırttı. İşaret diliyle harf ya da sözcüğün değil kavramların dikte edildiğini elbette biliyordu ki bu kavramlar –anlaşıldığı varsayılan– hangi dilde olursa olsun yazılabilirdi. Temsilciyi –ve beni– şaşırtan şey öğrencilerin, Fransız liselerindeki ortalamanın çok üzerinde olan dilbilgisi düzeyiydi."

Yani gramerin evrensel bir şey olduğunu ve başka bir duyu organına olduğu kadar göze de uyumlu hale getirilebileceğini Paris yıllarında öğrenmişti: "Öğrenciler arasında olduğu gibi öğretmenler arasında da tasvir işaretleri (ateş ve at ilk kaptığım şeylerdi), hareket yansıtan işaretler, bildirme işaretleriyle nedensizlik işaretleri kullanılıyordu. Çoğullar, temel işaret tekrarlanarak belirtiliyordu; belirli form, işaret sonrası küçük bir noktalamayla yapılıyordu; fiil çekimleri, şimdiki zamanın sonuna değişik işaretler ekleyerek Fransızcanın bütün fiil zamanlarında yapılıyordu – bütün bunlar benim okuyarak öğrendiğim ve herkesin malumu olan gramer

kurallarıydı, ama şimdi derinlemesine anlıyordum ve ufkum genişliyordu. Hatta bana konuşma dili, işaret dilinden gelişmiş gibi geliyordu, sağırların lehçesi, insanlığın çok eski zamanlardan beri düşlediği evrensel dildi.”

İşaret diliyle ilk duasını da, şapel papazı ve okul müdürüyle birlikte Paris'te yaptı.

Enstitüde altı ay kaldı. Ama öğretmenlerle mektup yoluyla ilişkisini sürdürdü ve hayatının geri kalan bölümünde okulun kaderi onun temel sorunu oldu.

Paris'ten 1838'de ayrıldı. Artık işaret dilinin temellerini kusursuz öğrenmişti. Aşk her zaman hayatının temeli olmuştu, ama artık kalbinde özel bir yeri olan Henriette yoktu.

Onu yeni bir kıta ve Barnaby Wilson'un anlattığı adada, Martha's Vineyard'da yeni bir varoluş bekliyordu.

Bayan Fågel ve diğerleri için not

Erken dönem Mısır şiirinde aşk üç parçalı tuhaf bir hiyeroglifle sembolize edilir: bir kazma, bir ağız ve eliyle ağzım kapamış bir erkek figürü. İlk Mısır bilimcileri, firavunların aşkının, alet ve bahçıvan sabrı gerektiren bir çeşit iş olup olmadığım sormuşlardı. Ya da aşkın formüle edilmeden önce var olup olmadığını? İçlerinden biri şaka yollu, aşkın yoksa göğüs kafesinde mi saklandığını sormuştu. Belki de adam, dikkatsiz bir sözle aşkı kaçırma korkusuyla ağzını kapalı tutuyordu.

Kim bilir, Bayan Fågel, belki de bu temsilde bir şey var, çünkü kalbi aşk işareti olarak ilk kez kullananlar da Mısırlılardı: Bir kadın şair, “Kardeşim sesiyle kalbimi baştan çıkartıyor,” diye bağırıyordu. Aşk kalpte ikamet ediyordu ve ses kalbin kapışını açan bir aletti. Topraktan yapılmış vazolarının üzerinde ve papirüs tomarlarında insanlar, kalplerim nasıl kaybettiklerini ya da karşılıksız aşklarla kalplerinin nasıl parçalandığını, acılarının ne kadar dayanılmaz olduğunu anlatıyorlardı.

Herkül Barfuss, hayatının sonbaharında –onu ta Amerika'nın bağrındaki eğitim salonlarına taşıyan, uzun iç eğitim yolculuğuna son verdiğinde– Harvard Üniversitesinde klasik dil alanında lisans diploması alan torunlarından birine bir mektup yazdı: “Senin de bildiğin gibi hiyeroglif yazılı dillerin en gelişmişidir, tek bir sembol hem bir imajın yeniden üretimi hem de soyut bir açıklama olabilir. Hiyeroglifler sağırların gerçek alfabesidir.”

Not defterlerinden birine, aşkın metaforu olarak hastalığın ilk önce “Neşideler Neşidesi”nde ortaya çıktığını yazmıştı: “Üzüm çörekleriyle güçlendir beni, diye sesleniyor biri. Kral Davut, beni elmayla sıvazla, çünkü aşk hastasıyım. Şiir, aşk şiirleri tarihinin içinden kızıl bir ip gibi, bu minval üzerine geçip gidiyor. Platon'un düşünceleriyle birlikte, bizim tutku deneyimimizin temelini teşkil ediyor.”

Platon *Şölen* adlı eserinde, aşkın kökenine dair şöyle bir öykü anlatır: Eski çağlarda ne erkek ne de kadın, ama bunların değişik karışımları varmış. Bunlar iki yüzlü, dört kollu, dört bacaklı, dört ayaklı vb. imiş. Bu yaratıklar birbirlerine sırt sırta bağlıymışlar, bu nedenle hem ileri hem de geri gidebiliyorlarmış. Bazıları iki erkekten, bazıları iki kadından, üçüncü ve en büyük grup da yarısı erkek yarısı kadından oluşuyormuş. Bu dört ayaklı ilk insanlar, diyor Platon, öylesine iktidar düşkünüymüşler ki, onların bu

iktidar açlığı Tanrıları tehdit ediyormuş. Bu nedenle Zeus, güçlerini zayıflatmak için onları ikiye ayırmış. Böylece kadın ve erkek ortaya çıkmış.

Ama onlar tekrar birleşip, eski biçimlerine dönmeyi özlüyorlarmış. Platon böyle diyor, sonra da Barfuss tekrarlıyordu: Aşk iç içe geçme özlemidir.

“Her insan, ilk insanın yalnızca yarısı,” diye yazmıştı Barfuss. “Sevgililerin duygularının gücünü yalnızca aşkın zevkleriyle açıklayamayız. Aşk, kayıp yarının aranmasıdır ve onunla sonsuza kadar kaynaşma çabasıdır.”

Bizim atamız için bu, Bayan Fågel, ancak doğa yasalarıyla karşılaşılabilecek, tartışmasız bir gerçekti: Avrupa'daki son yıllarında Henriette Vogel'in kendisiyle konuştuğunu duymuş ve bu onun hayatında bir dönüm noktası olmuştu. Aşkın ölümden sonra da devam ettiğine ikna olması onu bütünüyle değiştirmişti. Nefret ve intikam duygusu gibi, sınırsız acısı da bir gecede yok olmuştu.

Babam, John Barefoot, her fırsatta bana, işaret diliyle Herkül'ün öyküsünü anlatmıştı. Aşkı anlatan işaret iki avucunun yumuşak bir şekilde kalbe bastırılmasıydı, sonsuzluk, sağ işaretparmağıyla soldan sağa yatay bir daire çizilerek anlatılıyordu. Babam, Herkül'ün, bu dünyanın dışındaki başka bir varoluş formunda, Henriette ile buluşacağına kesinlikle ikna olmuş olduğunu anlattı. Bu düşüncesini hiçbir şey sarsamazmış ve hayatının sonuna kadar aşkın da en az madde gibi yok olamayacağı inancıyla yaşamış. “Maddenin enerjiye dönüşebileceği gibi,” diye not düşmüş, “ve enerjinin maddeye, aşk da yok olmadan sonsuza kadar sürer.”

Herkül, Viyana’daki deneyimine, aşkın ölümü yenebilecek güçte olduğunun ispatından başka bir anlam yüklemiyordu. Ama Henriette ile tekrar buluşacağı inancı, onun için bu dünyadaki hayatı daha önemsiz kılmamıştı. Tam tersine, herkesin yapması gerektiği gibi, kalan yıllarını bu dünyadan mümkün olduğu kadar faydalanarak geçirmişti,

Başka bir dönüm noktası Avrupa'yı terk etme kararıydı. 1 Mart 1838'de buharlı bir gemiyle Calais'den Liverpool'a hareket etti. Orada, bir Belçika şirketi aracılığıyla New York'a giden St. Mary gemisinde yer ayırttı. Bilet için on üç pound ödemişti, buna üçüncü sınıfta küçük bir kamara ve yiyecek de dahildi. Seyahat gününü beklerken Duke Street'te diğer Amerika yolcularının kaldığı bir otelde kaldı.

Yirmi dört nisan akşamı rıhtımda veda duasını etti ve ertesi gün şafakta gemi demir aldı. Güvertede durup önüne yayılmış İngiliz liman kentine baktı. Bu onun, gemi yelkenlerini şişirip İrlanda denizinin sisine dalmadan önce, milyonlarca insanın yaşadığı eski dünyaya son bakışıydı.

Bu, ilk çarklı Atlantik buhar gemisi Great Western'in okyanusu beş gün gibi rekor bir sürede aşmasından bir yıl önce olmuştu. Samuel Cunard henüz, İngiltere ve Amerika Birleşik Devletleri arasında düzenli yolcu seferlerini başlatmamıştı. Bundan onlarca yıl sonra Avrupa'dan Amerika'ya bir göç dalgası başlayacak, Iman, Dominion, National ve White Star gemicilik işletmeleri, sahip oldukları her şeyi bırakarak “Olanaklar Ülkesi"ne doğru yolculuğa çıkan milyonlarca Avrupalı için kıyasıya bir rekabete girecekti.

Ama göründüğü kadarıyla Barfuss ne gemideki konfor eksikliğinden, ne yolculuğun haftalarca sürmesinden, ne kırkıncı enlemdeki rüzgârsız havadan, ne de deniz tutması ve kötü yemeklerden şikâyetçiydi. Aksine yolculuk boyunca tuttuğu günlüklerde, gemideki hayattan coşkuyla bahseder. Denizden büyülenmiştir, geminin teknik donanımına; boğatalara, makaralara, dörtgen gabya yelkenleri ve halat takımlarına hayranlık duyar. Seren ve direklerin resmini yapar, seyir defterinin nasıl tutulduğunu, deniz haritasının nasıl yapıldığını öğrenir ve büyük bir bilgi açlığıyla seferle ilgili diğer şeyleri gözler.

Herkül'ün seyahat ettiği gemi, 1800'lü yıllarda köle ticareti yapan bir firma için yapılıp Hull'da denize indirilen iki direkli bir tekneden geliştirilmişti. Şimdi dört direkliydi. İki yüz kırk kişilik yolcu kapasitesi vardı. Yolcular arasında, Avrupa'nın her köşesinden gelmiş, on yedi değişik milletten insan vardı.

Kaptan seyir defterine bir sarılık ve birkaç İrlandalıda rastlanan iskorbüt hastalığı kaydetmişti. Yolcuların çoğu deniz tutmasından, uyuz ve bitten mustarip olmuştu. Gemideki fareler pervasızca çocukların ellerinden yiyecek çalıyorlardı.

Anlaşıldığı kadarıyla Barfuss, St. Mary'nin doğramacısıyla arkadaş olmuştu. Herkül günlüklerinde; “Beni koruması altına alan yeni arkadaşım Richard, gemiyi gezdirdi,” diye yazıyor. Yelken ustası “Waddington”dan da merhamet görmüş. Kim bilir, belki de onu engelli bir çocuk gibi kabullenmişti. Günlüklerinde, görünüşüne, dilsizliğine, ayaklarıyla yemek

yiyip, ayaklarıyla yazmasına insanların ne tür tepki gösterdiklerine dair bir şey yok. Belki de yolcular bir ucubeye dikkat edemeyecek kadar heyecanlıydılar, kim bilir?

Arkalarında bıraktıkları her mil yeni ülkeye duyduğu özlemi daha da artırıyordu. Önündeki “yeni hayat”tan bahsediyor yazılarında ve “daha iyi bir gelecek” inancından.

St. Mary doğudan esen rüzgârla iyi yol alıyordu. Kaptan seyir defterine maksimum hızlarının on yedi deniz mili olduğunu yazmıştı. Barfuss sık sık pupaya çıkıyor ve kendisini her taraftan kuşatan ufka bakıyordu. Denizin, çırpınan yelkenlerin, rüzgârların ve Amerika'nın doğu kıyılarına yaklaştıklarında birdenbire ortaya çıkan deniz kuşlarının sesini duymuyordu, ama diğer bütün organlarıyla hissediyordu.

Gemi yirmi yedi mayısta New York limanına yanaştı. Bu süre o günün koşullarında normal sayılırdı. 240 yolcudan 238'i hayattaydı. Bir çocuk ve üç yaşlı ölmüş, buna karşılık İskandinav bir kadının ikiz bebeği olmuştu. Barfuss'un günlüğünde bundan hiç bahsedilmiyor. Ama diğer yandan seyir defterinde de bir hilkat garibesi ya da sağır-dilsizden söz edilmiyor, yalnızca ölen ve doğanlardan bahsediliyor. Bir de Güney İzlanda açıklarında, fırtınaya kapılıp denize düşen bir tayfadan.

Herkül New York'a ayak bastığında, genç Amerikan devletinin bir göçmen bürosu kurmasını gerektirecek ölçüde bir akın başlamamıştı henüz. Yeni ülkeye her gün gelen bir sürü insanın denetlenmesini kolaylaştırmak amacıyla, Castle Garden ve Ellis Adası'na göçmen bürolarının olduğu binaların yapılması için daha birkaç on yılın geçmesi gerekti. St. Mary, yirmi yedi mayısta gün ağarırken New York körfezine demir attığında, onları karşılayan hiçbir resmi memur yoktu. Yolcular küçük buharlı vapurlarla limana taşındılar, daha doğrusu, bugün Battery Park denilen, Manhattan’ın güney ucundaki küçük burna.

Sıcak bir sabahtı, batıdan gelen bir sıcak hava dalgası bütün bölgeyi etkisine almıştı. O yıllarda sağlık görevlileri ve pasaport kontrolörleri yalnızca şüpheci bürokratların kafasındaki bir düştü. Ne bekleme, ne bit ayıklama salonları, ne eşyaların üzerine tebeşirle atılan çarpı işaretleri, ne

de sırtlarına kâğıtlar iğneleyerek göçmenlerin sinirlerini oynatan üniformalı memurlar vardı. İskelenin etrafı birkaç kiralık evle çevrilmişti. İskeleye ayak basan yolcuların etrafı otel, nehir yolculuğu için bilet ve kuzeyin büyük göllerinin etrafındaki maden imtiyazlarım pazarlamaya çalışan simsarlarla çevrilmişti.

Geminin yolcu listesi Brooklyn'deki göçmen müzesinde korunuyor. Herkul Barfuss listenin altmış yedinci sırasında kayıtlı. İsmini büyük harflerle yazmışlar, ama milliyeti yazmıyor. Herhangi bir Avrupalı makamdan verilmiş seyahat pasaportunun olmadığı, sağır ve dilsiz olduğu not düşülmüş: *Deaf and dumb.*

Hepsi bu. Bir yığın yolcu içinde basit, anonim bir isim. İnsan onun büyük göç sırasında Amerika'ya gitmesi durumunda kesin olarak ülkeye girişinin engelleneceğini düşünmekten kendini alamıyor.

Manhattan'da birkaç gece kalmış. Günlüğünde, şehre “özgürlüğün ruhu”nun damgasını vurduğunu yazıyor. Liman makamları aracılığıyla kimlik kâğıtları edinmiş ve ismini Anglosakson bir isimle değiştirip Barefoot yapmış...

Martha's Vineyard’a 1838 Haziranının ortasında varmış. Bunu günlüklerinden ve Tisbury Country’nin nüfus kayıtlarından öğrendim, nüfusa D. H, Barefoot olarak kaydedilmiş. D harfinin ne anlama geldiği anlaşılmıyor, belki de “Deaf” anlamına geliyor. Babama, duyma problemi olan insanlarla çevrildiğinde ne kadar mutlu olduğunu anlatmış. Anlaşıldığı kadarıyla görüntüsü dikkate değer bir tepki çekmemiş. Normalde yüzünü maskeyle kapatırken, burada yalnızca yüzünün alt tarafını kapatmış. Paris'te gözlerinin çok güzel olduğunu söylemişlerdi.

Institut National des Sourds-Muets'de bulunduğu yıllarda, yerel işaret dilini rekor sayılabilecek bir hızla öğlenmiş olmanın verdiği esinle, çok kısa zamanda İngilizceyi de öğrendi.

Chilmark bölgesinin papazı, Robertson, ona bir sekreterlik işi verdi. Almancadan dini metinler çeviriyordu; aynı yıl Avusturya’dan adaya altmış sağır-dilsiz gelmişti. Diğer görevlerinin yanı sıra, vekil olarak koro şefliği de yapıyordu. Hiç kimse onun fiziki engellerine rağmen nasıl olup da org

çaldığını ve nasıl olup da bunu ayak parmaklarıyla yaptığını merak etmiyordu.

Hayatının son on yılında, kendi başına, ayaklar için bir işaret dili geliştirmişti. Bu Fransız işaret dilinin, ayaklar için basitleştirilerek geliştirilmiş bir versiyonuydu ve bu adada konuşulan lehçelerden biri olmuştu. Yakın çevresinin bu dili kısa zamanda öğrenmesi nedeniyle, bu dilin daha sonra benzer fiziksel engelleri olan insanlar arasında yayılacağım anlamıştı.

Ben çocukluk yıllarımdan, onun her zaman yanında taşıdığı küçük karatahtasına tebeşirle, söylemek istediklerini nasıl yazdığını hatırlıyorum. Bir şey eklemek, bir soru sormak ya da cevaplamak istediğinde, daha önce yazdıklarını bir süngerle siler ve yeniden yazardı. Onun ayaklarını kullanırkenki hızına ve tıpkı normal bir insanın ellerinin parmaklarını kullanırken gösterdiği beceriye benzeyen ayak parmaklarını kullanma becerisine nasıl hayran olduğumu hatırlıyorum.

Çevresini en çok şaşırtan şeylerden biri zenginliğiydi. Bir biçimde Avrupa'dan yüklü miktarda parayla gelmiş olmalıydı. Adadaki insanların çoğundan daha zengindi, ama ekonomik durumu hakkında hiçbir zaman yorum yapmadı. Babam paranın, Herkül gibi, sevdiği kadını trajik bir şekilde kaybetmiş olan işadamı von Below'dan miras kalmış olabileceğini tahmin ediyordu. Ya da bir ihtimal, Henriette Vogel’in yanındayken bir kenarda biriktirmişti. Yeteneğini kullanarak, hak ettiğine inandığı birini aldatıp paralarını almış olması da düşünülmeyecek bir şey değildi.

1841 yılında, Chilmark'ta, papazın evine yakın bir yerde bir ev yaptırdı. O ev hâlâ ayakta, sağlam ahşaptan yapılmış iki katlı beyaz bina, sahibinin oldukça zengin olduğuna şahitlik ediyor. Evi marangoz ve el işçilerinin sağır-dilsiz olduğu yerel bir firmaya yaptırmıştı.

Aynı yıl Sonya Pereira adlı bir kadınla karşılaştı. Evlenmeden aynı evde oturmaya başladılar. Bir yıldan kısa bir zaman sonra Henriette Vogel'in Barefoot'tan olan kızının anısına Charlotte adını verdikleri bir kız çocukları oldu. O zamanlar Barefoot'un Avrupa'daki kızıyla hiçbir teması yoktu. Bir tesadüf eseri, İsveç'ten gelen bir göçmen vasıtasıyla Charlotte'un izine rastlaması için 1890 yılını beklemesi gerekecekti. Kızı İsveç'e taşınmıştı.

Sonya iki kız çocuğu daha doğurdu, ama ikisi de yaşını doldurmadan öldüler. Herkül o zamanlar, 1840'lı yılların sonunda, Amerika'nın işaret diliyle anlaşan çevrelerinde artık oldukça ünlüydü.

Amerika'da yayımlanan ilk işaret dili gramer kitabının redaktörlüğünü yaptı. Aynı zamanda Boston Üniversitesi İngilizce öğretmenliği bölümünden yüksek lisansım aldı. Baltimore'daki J. Cooper yayınevi 1847 yılında, üç yüz sayfalık resimli *Sağır-Dilsizler Tarihi* adlı eserini yayımladı. Bu kitapta hiyeroglif yazısından ve sağırların işaret dilinden ilk bahsedilen eser olan Platon'un *Kratylos* adlı diyalogundan başlayarak günümüze kadar uzanan bir kronoloji çıkartmıştı. Kitapta, ünlü sağır–dilsizlerin listesi de vardı; Plinius olarak bilinen Romalı Quintus Pedius, "îberya'nın Tizian'ı" olarak bilinen İspanyol saray ressamı El Mudo, D. Felipe'nin Madrid'deki sarayında herkesten daha kültürlü olarak kabul gören Lope de Vega.

Musa'nın üçüncü kitabının on dokuzuncu bölümünden bir alıntı kitaba düstur olarak yazılmıştı: "Bir sağırı asta lanetlemeyeceksin, bir körün yoluna asla bir şey koymayacaksın, yoksa düşer." Kitabın temelinde Hıristiyan hümanizmi ve Amerikan İnsan Hakları Bildirgesinde belirtilen bütün insanların eşit olduğu tezi vardı.

"Kulak selamet kapısıdır" diye iddia edip sağırları hor gören Augustinus ile Herkül'ün kendine örnek aldığı Paris'teki sağırlar okulunun kurucusu Abbe l'Epee ile çatışan Alman oralisti Samuel Heinecke, kendilerine uzun birer bölüm ayrılarak kınanmışlardı.

Barefoot eski Roma'daki sağırların pantomim tiyatrosunu ve melodik eğitim veren ilk sağır-dilsiz öğretmenlerini de anlatıyordu: 700'lü yılların York Başpiskoposu John de Beverly ve Heidelberg'deki geç ortaçağ filozoflarından Gröningen'li Rudolf Agricola bu öğretmenlerdendi. Sağırların yazı yoluyla eğitilmesinin mümkün olduğunu savunan ünlü İtalyan doktoru Hieronymus Cardanus'un *Paralipomenon* adlı eserinden önemli bölümleri de çevirmişti. Jean Marc Itard'ın yazık ki zamanla unutulan "Kulak ve Duyma Rahatsızlıklarının Araştırılması" adlı eserine de müracaat ediyordu; ilk defa bu eserde duyma engelleri tıbbi olarak sınıflandırılmıştı.

Kitap ahşap baskı resimlerle süslenmişti. Bunlardan biri Juan Pablo Bonet'in ünlü deri diliydi, bu eserde Bonet sağır öğrencilerine, değişik

sözcükler seslendirilirken konuşma organlarının aldığı şekilleri gösteriyordu. Başka bir resim John Bulwer'in birtakım el jestlerinin resmedildiği, modern işaret dilini önceleyen “Chirologia” adlı tablosuydu.

Kitap, Barefoot’un ve yayıncısının umduğunun aksine sağır-dilsizler için bir elkitabı olmadı. Üç yüz gibi mütevazı bir sayıda basılmıştı, bunun yarısı da yayıncının deposunda kaldı. Barefoot'un sahip olduğu tek kopya amcama miras kalmıştı, özellikle George Delgamo'nun “Eldiven” adlı reprodüksiyonunu hatırlıyorum – alfabe avuç içinin değişik bölgelerine resmedilmişti. Parmakla buradaki harflere dokunarak, bir sağırla pratik bir iletişim kurulabilirdi. Delgamos bunun genel kullanım için yayılacağını düşünüyordu; uzun bir pratikle harflerin yeri öğrenildikten sonra artık eldivene gerek kalmayacaktı. Yani bir çeşit organik daktilo olacaktı. Babam, Alexander Graham Bell’in bir dönem bu buluşu üretip Amerika'daki sağır-dilsiz okullarının kullanımına sunmayı düşündüğünü iddia ediyordu.

Kitabın iki bölümü İsviçreli Johann Konrad Amman'ın *Konuşan Sağırlar* ve *Dissertatio de Loquela* adlı iki kitabının eleştirisine ayrılmıştı – bu iki eser sağır-dilsizlerin konuşma organlarını kullanarak ve dudakları okuyarak iletişim kurabileceğine ağırlık veren Alman oral metodunun temelini oluşturuyordu. Barefoot ölene kadar Alman oralizminin en keskin muhalifi olmuştu. Tuhaf olan, belki de onun gizli yeteneğine imada bulunduğu için, Defoe’nun, sağır kâhin Duncan Campbell hakkında yazdığı romanı eleştirmesiydi: “İkisi de,” diye nefretle solur, “bana şarlatanmış gibi görünüyor.”

1 Mart 1848'de, gelişinden on yıl sonra, birdenbire Martha's Vineyard'ı terk etti. Ne geride bıraktığı günlükleri, ne de en yakınındakiler buna bir açıklama getiremiyordu. Belki ölen iki kızının acısıyla ve belki de, kimilerinin iddia ettiği gibi, maceracı karakteri nedeniyle çekip gitmişti. Barefoot'un terzi Josephine Smith’le daha sonraki bir ilişkisinden doğan dedeme göreyse, bu işin arkasında, Barefoot'un o zamanlar işlerine bakan annesiyle yaşadığı ilişki vardı. Dedemin iddiasına göre Barefoot, bunun bir skandala yol açmasını engellemek için gitmişti. Ben Henriette Vogel ile ilgili bir neden olduğuna inanıyorum.

Eğer günlüğünün o günlere ait sayfalan gözden geçirilirse, Henriette Vogel'i ne kadar sık düşündüğü görülebilir. Barefoot onun tekrar ortaya çıkmasını ve o bilinmeyen yerden tekrar kendisiyle "konuşmasını" arzular, yıllar boyunca içinde taşıdığı özlem daha önce hiç olmadığı kadar güçlüdür. Onu çocukluğundan beri sevmiştir ve son nefesine kadar da sevmeye devam edecektir. Sonradan hayatına giren diğer kadınlar, Sonya Pereira, Josephine Smith, hiçbir zaman onunla kıyaslanamazlar. Onların dostluğuna değer verirmiş, çocuklarının annesi olan bu kadınlara her zaman saygı duymuştur, ama Henriette gibi hayatının anlamı olmamışlardır. Bu tür ilişkilerin onu huzursuz etmesi, ondan bölünmez aşkım talep eden kadınlarla kurduğu ilişkinin içinde kendini kapatılmış hissetmesi anlaşılmaz değildir.

Çarklı bir buhar gemisiyle, Ontario ve Sperior göllerinin üzerinden Minnesota'ya, oradan da yeni yerleşimcilerden oluşan bir kervana katılıp, Kuzey Dakota, Montana, Idaho ve Oregon üzerinden geçerek 1848 sonbaharında Kaliforniya ve Sacramento vadisine ulaştı.

Altın madenleri hakkındaki efsanelere kanarak oraya gittiğini iddia edenler oldu. Çocuksu bir gururla "Forty-eighters / Kırk-sekizliler" denilen gruptan olduğunu iddia edecekti; bu grup, artık altına hücumun bir vakıa olduğu 49'lu yılların büyük dalgasından önce San Francisco'ya ilk ayak basan gruptu.

Kuzey Kaliforniya'da bir yıl kaldı. Bir Danimarkalı maceraperestle birlikte, Sonora dışında bir altın madeni imtiyazı satın aldı. Ama bu ortaklık daha birkaç ay geçmeden çatırdamaya başladı. Kızına gönderdiği bir mektupta (mektup yedi yaşındaki kızının adına yazılmıştır ama asıl adres Sonya Pereira'dır) Danimarkalının, tek başına yürütmek zorunda kaldığı maden işinden, her gün daha fazla yakındığını yazıyordu. Barefoot bedensel eksiklikleri nedeniyle, kazma ve taşıma gibi ağır, bıktırıcı maden işlerinde ona fazla yardımcı olamıyordu. Ama yatırım, barınma ve yemek masraflarını o karşılıyordu. Danimarkalının onu dolandırmaya çalıştığım da yazmıştı.

O kış El Dorado'nun Diamond Spring bölgesinde başka bir madenin imtiyazını satın aldı. Şimdi yanında altı yerli çalışıyordu, ama maden altın bakımından verimsizdi ve yerliler ücretleri zamanında ödenmezse madeni terk ediyorlardı.

İzleyen yıllarda da kızına mektup yazmaya devam etti. Bazen Los Angeles'in kırlık bölgesinde bazen de Tennessee'de kalıyordu. Güney eyaletlerinin zalim kölelik düzeni onu rahatsız ediyor, Washington'daki tanıdıklarına gönderdiği mektuplarda, köleliğin kaldırılması için sağlam nedenler sıralıyordu. Bir süre New Orleans’ta yeni açılan, siyah çocukların da gidebildiği, sağırlar okulunda çalıştı. Çok geçmeden gözünü kuzeye çevirdi. Amerika'nın doğu kıyıları demiryollarıyla döşenmiş ve oradan diğer bölgelere doğru uzamaya başlamıştı.

Herkül hayatında ikinci defa New York'a geldi ve bugün elimizde yalnızca bir parçası kalan bir aşk romanı yazmaya başladı. Romana bir isim konulmamıştı ve onun ifadesine göre, motivasyon eksikliği nedeniyle yazmayı bıraktığında, planladığı yirmi beş bölümden yalnızca beş bölüm tamamlanmıştı. Babama öykünün Henriette Vogel'in hayatından esinlendiğini, Standhal'ınkine benzer bir üslup kullandığını anlatmış, temel olarak Fransız yazar gibi billurlaşma metaforuna başvurmuş. Elimizde yalnızca iki bölümden kalan on sayfa var, bu sayfalarda kızın korkunç kaderine ilişkin bir iz yok. Daha çok, sayfaların içinden sıcaklık, dikkat, iyinin kötüyü yeneceğine ve aşka dair kör bir inanç akıyor...

Beş yıl sonra, 1854 yılında, Martha’s Vineyard'a geri döndü. Ondan sonraki hayatında adadan yalnızca iki defa ayrıldı.

Ben onun ölene kadar mutlu yaşadığını biliyorum. Ondan yayılan şefkat, bilgelikten olduğu kadar, kendisi ve çevresiyle kurduğu uyumlu ilişkiden besleniyordu. Etrafı aşk dolu kadınlar, çocuklar ve torunlarla çevrilmiş bir aile reisi olarak yaşlandı.

Karşı cinsi ona çeken şey bir muammaydı. Çünkü görünüşünün kadınları ürkütmesi gerekirdi. Ama bilindiği gibi aşk, her kılığa bürünebilirdi. Belki kadınları ona çeken şey güven duygusuydu. Ya da bir eksikliğe duyulan özlem? Kadınlara sunamayacağı bir şey vardı, onun bütün aşkı Henriette Vogel'e ayrılmıştı...

Zamanla adanın danışmanı oldu. İnsanlar onu her tür sorunları için başvurup, akıl danışacakları yaşlı bir bilge olarak kabul etmişti. Hiç kimsenin onu bir hilkat garibesi ya da canavar olarak tarif ettiğini duymadım. Bütün adadakiler için o yalnızca Barefoot' tu – öğretmen ve büyük bir diplomat.

Yeteneğine gelince, bunu en yakın çevresindekilerin dışında gizli tuttu. Ayrıca bu yeteneğe nadiren başvurdu. Yeteneğini bilinçli olarak devre dışına çıkarmayı öğrenmişti. Belki de normal olabilmek, diğer insanlardan biri olabilmek için çok çaba sarf etti ve bunu Martha's Vineyard'da kendi kültürü olan bir kültürde başardı: sağırların kültürü. Adada, duyma problemi olmayanlar arasında bile, farklı olana karşı her zaman büyük bir tolerans vardı. Ayrıca Barefoot yazılı İngilizceye uzman düzeyinde hâkimdi ve işaret dilini mükemmel anlıyordu. Oturduğu yerden ayaklarıyla bu dili kullanıyordu. Bu nedenle gizli yeteneğinin artık yaşamsal bir önemi yoktu. Yeteneğine başvurmadan kendini daha iyi idare ediyordu, artık ait olduğu bir yer vardı.

Ama yeteneğini kullanmasına vesile olan şeyler de oluyordu. Bazen şakayla içimizde fısıldadığı olurdu, ya da komiklik olsun diye düşüncelerimizi açığa vururdu. Onun kendini görünmez yaptığına dair söylentiler duyduğumu hatırlıyorum ama yalnızca resmi makamlara, metodist papazlara ve İrlandalı polis müdürüne karşı. Ölümünden sonra bile, tıpkı Kuzey Almanya'nın Störtebecker'i ya da İngiltere'nin Dick Turpin'i gibi birçok efsanenin konusu oldu.

Onun söz konusu görünmezlik yeteneğine çocukluğumda ben de birkaç defa şahit oldum. İnanılmayacak kadar tuhaftı; bir saniye önce boş olduğuna yemin edebileceğiniz bir odada birdenbire önünüzde beliriyordu. Sanki onu ne zaman fark edeceğinize kendisi karar veriyordu. Barefoot'un orada olduğunu fark etmeden herhangi bir yerde –çalışma odasında, evinin önündeki bahçede– saatlerce zaman geçirebilirdiniz. Onun orada olduğunu ancak bir koltuktan ya da yazı masasından gelen boğaz temizleme sesiyle fark ederdiniz. Bir yolda ya da kilisenin girişinde önlerinden fark edilmeden geçip gittiğini, fark ettiklerinde çoktan gözden kaybolduğunu iddia eden bir yığın insan vardı. Bunu açıklamak imkânsız olduğu gibi, benim görüşüme göre, gereksiz de. Ama belki de yeteneğinin ona başkalarının gözündeki temsilini yok etmeyi öğrettiği bir gerçekti.

Ne olursa olsun o, benim için büyükbabamın babası, oldukça sıradan bir yaşlı, kısa ve yüzünün alt kısmı maskeyle kaplı bir adamdı – ama yalnızca bizim için: O bizim gündelik hayatımızın bir parçasıydı. Onu bütün kalbimizle seviyorduk, iyi kalpliliği ve cömertliğine hayrandık ve bizim

dünyamızdan çekip gitmesinin acısını duyduk. Benim karşılaştığım en arkadaş canlısı ve en aşk dolu adamdı, her zaman gülmeye hazırdı, ama aynı zamanda bu dünyanın korkunç haline kederleniyordu.

Ondan kalan fotoğraflardan birini sık sık alıp, zaman dediğimiz ânın aldatıcı uzaklığından bakarım. Martha's Vineyard'da, 1908’in bir ağustos sabahında çekilmiş. Dedemin babası, Barefoot, çardağın altında, kahvaltı sofrasında oturuyor. Etrafı torunları ve torunlarının çocuklarıyla çevrili. Doğrudan kameraya bakıyor, maskesinin altında güldüğünü tahmin edebiliyorsunuz. Gözleri, o güzel siyah gözleri, ancak bakışların önemli bir ifade aracı olduğu işaret diliyle anlatılabilecek bir mutlulukla parlıyor.

O bakışın ne ifade ettiğini görüyorum: aşka karşı kör bir inanç, ölümü yenebilecek bir güç ve çok geçmeden, belki de birazdan sevgili Henriette Vogel'i ile buluşma arzusu.

Tisbury, 1994
Jonathan Barefoot

İçindekiler

[1] Eskiden Hindistan ile İngiltere arasında işleyen büyük ticaret gemisi, (ç.n.)

[2] Mestizo: Melez yerli, (ç.n.)

[3] Terra Divina: Kutsal Toprak, (ç.n.)

[4] *Auto–da–fe:* Yakma töreni, (ç.n.)

[5] İlki 1745'te yapılan, içi dışı ince kalayla kaplı cam şişeden basit kondansatör. (ç.n.)

[6] Rigsdaler: Eski İsveç parası, (ç.n.)

[7] Adının konması bile suç teşkil eden elinim. (ç.n.)